Chulalongkorn University
Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2019

การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ

สุทิชา บุญโน
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd

Part of the Other Education Commons

Recommended Citation

บุญโน, สุทิชา, "การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ" (2019). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 9170.
https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9170

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ

น.ส.สุทิชา บุญโน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STUDY OF FOLK MUSIC CONTENT IN STUDENT STANDARDS, TEACHER STANDARDS, PROGRAMME STANDARDS AND UNDERGRADUATE MUSIC EDUCATION PROGRAMMES IN THAI AND INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Miss Suthicha Boon-no

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Music Education
Department of Art,Music, and Dance Education
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ
โดย	น.ส.สุทิชา บุญโน
สาขาวิชา	ดนตรีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนีญา อุทัยสุข

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสิพันธุ์ แข็งขัน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนีญา อุทัยสุข)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สุทิชา บุญโน : การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ. (STUDY OF FOLK MUSIC CONTENT IN STUDENT STANDARDS, TEACHER STANDARDS, PROGRAMME STANDARDS AND UNDERGRADUATE MUSIC EDUCATION PROGRAMMES IN THAI AND INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ดนีญา อุทัยสุข

ดนตรีพื้นบ้านมีองค์ประกอบเฉพาะตัวที่สามารถสะท้อนตัวตนทางวัฒนธรรมของสังคม การศึกษาดนตรีพื้นบ้านส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจสังคม เคารพและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป และวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และ หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารประกอบการสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า การเรียนรู้สาระดนตรีพื้นบ้านปรากฏใน 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหาซึ่งให้ความสำคัญกับสาระความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้าน และ 2) การเรียนรู้สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดซึ่งให้ความสำคัญการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมโดยอาศัยสาระความรู้และทักษะในดนตรีพื้นบ้านหลากหลายประเภทภายใต้กรอบแนวคิดพหุวัฒนธรรม ในแต่ละประเทศให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาในรูปแบบที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และนโยบายทางการศึกษาของชาติ ผลการศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย โดยคำนึงถึงบริบทของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2562 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6083364827 : MAJOR MUSIC EDUCATION
KEYWORD: FOLK MUSIC CURRICULUM STANDARDS MUSIC EDUCATION

Suthicha Boon-no : STUDY OF FOLK MUSIC CONTENT IN STUDENT STANDARDS, TEACHER STANDARDS, PROGRAMME STANDARDS AND UNDERGRADUATE MUSIC EDUCATION PROGRAMMES IN THAI AND INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. Advisor: Asst. Prof. DNEYA UDTAISUK, Ph.D.

Folk Music has a unique element which reflects cultural identity of society. Studying of folk music encourages learners to understand society, and to respect and appreciate cultures of their own and others. The objectives of this study were to study general information of, and to analyse folk music content in student standards, teacher standards, programme standards, and undergraduate music education programmes in higher education institutions of Thailand, United States of America, England, and Australia. The qualitative research methodology was implemented through document analysis and interview.

The results showed that folk music learning emerged in two approaches: 1) The content-based learning, which emphasised on knowledges and skills of folk music; and 2) The content-based learning, which aimed at connecting music and society by using varied of folk music content based on the concept of multicultural perspective. Each country emphasises on folk music content in student standards, teacher standards, programme standards, and undergraduate music education programmes differently due to the differences of social, historical, cultural contexts, and national education policies. The result of this study can be adopted as a guideline for the development of Thai music education programmes, taking into account the context of the curriculum and the needs of society.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Field of Study: Music Education Student's Signature .....
Academic Year: 2019 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนผู้ช่วยสอน ซึ่งเป็นทุนที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้การปฏิบัติงานกับคณาจารย์ในสาขาวิชาดนตรีศึกษาอย่างใกล้ชิด และที่มอบทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นทุนที่ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางวิชาการในระดับนานาชาติ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยแรงสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอถือโอกาสแสดงความขอบคุณต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งที่ปรากฏในกิตติกรรมประกาศนี้ก็ดี หรือไม่ปรากฏในกิตติกรรมประกาศนี้ก็ดี ดังรายนามดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีญา อุทัยสุข ที่กรุณาให้คำปรึกษาทั้งในเรื่องการเรียนและการใช้ชีวิตแก่ผู้วิจัยระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิพันธุ์ แข็งขัน ที่กรุณาถ่ายทอดแนวคิดทางวิชาการอันหลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยได้เปิดมุมมองใหม่ ๆ ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ที่กรุณาปลูกฝังวิธีคิดเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์คอยอบรมบ่มนิสัยและขัดเกลาความเป็นนักวิชาการของผู้วิจัยด้วยความเมตตา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์ ที่กรุณาให้คำตอบในทุกข้อกังวลระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ที่เอาใจใส่ดูแลสุขภาพจิตของผู้วิจัยด้วยคำปรึกษาที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเข้าใจ ที่กรุณาสนับสนุนและส่งเสริมโอกาสทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เป็นอาจารย์ผู้ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณและโชคดีที่ได้เข้ามาศึกษาที่สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา อาจารย์ ดร. โยธิน พลเขต อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจี สมบัติ ที่กรุณาให้สัมภาษณ์และมอบข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางสาวพัสวรรณ มาลยาภรณ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและประสานงานในกระบวนการต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรจากสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ และ กัลยาณมิตรจากชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ นางสุทิน บุญโน มารดาของผู้วิจัย และ นายปรีชา อนุชาญ บิดาของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาตามความปรารถนาแก่ผู้วิจัยเสมอมา และเป็นแบบอย่างที่ดีของความวิริยอุตสาหะ ความอดทนอดกลั้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีพลังในการศึกษาระดับมหาบัณฑิตจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุทิชา บุญโน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญแผนภาพ ..... ฒ

สารบัญภาพ ..... ณ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย 1

คำถามการวิจัย 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

นิยามศัพท์ 3

ขอบเขตการวิจัย 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

ตอนที่ 1 แนวคิดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม 8

ตอนที่ 2 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรี 14

2.1 มาตรฐานผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14

2.2 มาตรฐานผู้สอน 21

2.3 มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา 24

ตอนที่ 3 ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา 33

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย 38
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 39
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาลักษณะทั่วไปและวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา ไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยผู้วิจัยออกแบบขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดแหล่งข้อมูล (Resources) เครื่องมือและการเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูล (Research Instruments and Data Collection) และ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ 39
บทที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล 46
1. ประเทศไทย 47
1.1 มาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) 47
1.2 มาตรฐานผู้สอน (มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา) 53
1.3 มาตรฐานหลักสูตร (มคอ.1 วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี และ หลักสูตรสี่ปี) 57
1.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.2) 63
1.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศไทย 94
2. ประเทศสหรัฐอเมริกา 96
2.1 มาตรฐานผู้เรียน (NAfME) 96
2.2 มาตรฐานผู้สอน (MTNA) 107
2.3 มาตรฐานหลักสูตร (NASM) 110
2.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (University of Indiana, Bloomington) 117
2.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศสหรัฐอเมริกา 125
3. ประเทศอังกฤษ 127
3.1 มาตรฐานผู้เรียน (The National Curriculum in England) 127
3.2 มาตรฐานผู้สอน (QTS & meNet) 138
3.3 มาตรฐานหลักสูตร (AEC) 147

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sheffield)..... 149
3.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศอังกฤษ..... 157
4. ประเทศออสเตรเลีย..... 159
4.1 มาตรฐานผู้เรียน (Australian Curriculum)..... 159
4.2 มาตรฐานผู้สอน (AITSL)..... 170
4.3 มาตรฐานหลักสูตร (AQF)..... 176
4.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sydney)..... 178
4.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศออสเตรเลีย..... 185
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล..... 186
มาตรฐานผู้เรียน..... 186
มาตรฐานผู้สอน..... 187
มาตรฐานหลักสูตร..... 188
หลักสูตรดนตรีศึกษา..... 189
อภิปรายผล..... 190
ข้อเสนอแนะ..... 195
บรรณานุกรม..... 196
ภาคผนวก..... 204
ภาคผนวก ก รายนามผู้ให้สัมภาษณ์..... 205
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 207
ภาคผนวก ค ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน..... 217
ภาคผนวก ง ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน..... 239
ภาคผนวก จ ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร..... 257

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ฉ ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย 266

ภาคผนวก ช บทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย 303

ภาคผนวก ญ สถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 321

ประวัติผู้เขียน 324

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางสรุปโครงสร้างมาตรฐานผู้เรียนและเนื้อหาของมาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรี จากการศึกษาของ The College Board ปี 2013 ทั้ง 13 ประเทศ 16

ตารางที่ 2 ตารางสรุปกลุ่มวิชาและคีย์สเตจในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England) 19

ตารางที่ 3 ตารางสรุปโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL) 23

ตารางที่ 4 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Relative Work Load ของโบเล 30

ตารางที่ 5 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Absolute Work Load ของโบเล 30

ตารางที่ 6 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Contact Time ของโบเล 31

ตารางที่ 7 ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 43

ตารางที่ 8 ตารางสรุปประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา 45

ตารางที่ 9 ตารางแสดงตัวอย่างสาระของตัวชี้วัดระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 48

ตารางที่ 10 ตารางแสดงสาระการเรียนรู้แกนกลางในตัวชี้วัดการอ่านเขียนโน้ตดนตรีในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-6) 49

ตารางที่ 11 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี (มคอ.1) 58

ตารางที่ 12 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี (มคอ.1) 59

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 13 ตารางเทียบเคียงผลการเรียนรู้วิชาเอกระหว่างมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี กับ หลักสูตร 4 ปี (มคอ.1) 60

ตารางที่ 14 รายชื่อหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบัน และผู้ให้ข้อมูล 63

ตารางที่ 15 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 64

ตารางที่ 16 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่..... 66

ตารางที่ 17 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่..... 67

ตารางที่ 18 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 70

ตารางที่ 19 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด..... 72

ตารางที่ 20 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด..... 73

ตารางที่ 21 ตารางแสดงรายชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานและลายที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (1-2-3-4-5) หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด..... 76

ตารางที่ 22 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 78

ตารางที่ 22 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (ต่อ)..... 79

ตารางที่ 23 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต..... 81

ตารางที่ 24 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต..... 82

ตารางที่ 25 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์..... 85

ตารางที่ 26 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 86

ตารางที่ 27 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 87

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 28 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 89
ตารางที่ 29 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 91
ตารางที่ 30 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 91
ตารางที่ 31 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM) 111
ตารางที่ 32 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington) 118
ตารางที่ 33 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington) 121
ตารางที่ 34 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington) 122
ตารางที่ 35 ตารางแสดงความรู้และทักษะในสาระวิชาดนตรี หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England) 129
ตารางที่ 35 ตารางแสดงความรู้และทักษะในสาระวิชาดนตรี หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England) (ต่อ) 130
ตารางที่ 36 ตารางแสดงตัวอย่างสื่อการเรียนรู้วิชาดนตรีในบีบีซีไบท์ไซส์ (BBC Bitesize) 132
ตารางที่ 37 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานด้านการสอนของรัฐบาลกลางแห่งสหราชอาณาจักร (QTS) 139
ตารางที่ 38 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพของรัฐบาลกลางแห่งสหราชอาณาจักร (QTS) 141
ตารางที่ 39 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet) 143
ตารางที่ 40 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทางการสอนของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet) 144

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 41 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทั่วไปของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet)..... 145

ตารางที่ 42 ตารางแสดงโครงสร้างโมดูลและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)..... 151

ตารางที่ 43 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)..... 153

ตารางที่ 44 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)..... 153

ตารางที่ 45 ตารางแสดงคำอธิบายช่วงชั้นวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาในหลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)..... 162

ตารางที่ 46 ตารางแสดงคำอธิบายสาระวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาในหลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)..... 163

ตารางที่ 47 สาระดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในคำอธิบายสาระวิชาดนตรีระดับประถมศึกษา หลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)..... 168

ตารางที่ 48 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)..... 170

ตารางที่ 49 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)..... 172

ตารางที่ 50 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)..... 173

ตารางที่ 51 แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)..... 174

ตารางที่ 52 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (AQF)..... 176

ตารางที่ 53 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรีมหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney)..... 179

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 54 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney) 180

ตารางที่ 55 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney) 182

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 แผนภาพแสดงโครงสร้างมาตรฐานแกนกลางศิลปะของแนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (NCCAS)..... 96

แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานแกนกลางศิลปะของแนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (NCCAS) กับมาตรฐานดนตรีของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)..... 97

แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรีด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง ด้านการตอบสนอง และ ด้านการเชื่อมโยง โดยอ้างอิงถึงหลักการจัดการเรียนการสอนของ..... 99

แผนภาพที่ 4 แผนภาพแสดงกระบวนการการเรียนรู้ที่ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานดนตรีของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)..... 102

แผนภาพที่ 5 แผนภาพแสดงมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้าน ในลักษณะของความหลากหลายทางดนตรีและความหลากหลายทางบริบทดนตรี ตัวอย่างเฉพาะในมาตรฐานดนตรีด้านการแสดง ระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 8..... 104

แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงตัวอย่างการบูรณาการมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้าน ในลักษณะของความหลากหลายทางดนตรีและความหลากหลายทางบริบทดนตรี จากด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง และด้านการตอบสนอง ในระดับเกรด 3..... 105

แผนภาพที่ 7 โมดูลการศึกษาทั้ง 7 โมดูล ของภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์..... 150

แผนภาพที่ 8 โครงสร้างหลักสูตรออสเตรเลีย (ภาพจาก The Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority)..... 159

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 นักดนตรีชาวอินเดียแดง 101

ภาพที่ 2 นักประพันธ์ชาวอเมริกันขณะเก็บข้อมูลดนตรีพื้นบ้านอเมริการ่วมกับชนพื้นเมือง..... 115

ภาพที่ 3 Bagpipe หรือ ปี่สกอต ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมดนตรีเคลติก..... 133

ภาพที่ 4 วงดนตรีอินเดียของโรงเรียนประถมขาลซา 142

ภาพที่ 5 ภาพเขียนแสดงการสังหารหมู่ชาวอะบอริจินที่ลำธาร วอเทอร์ลูโดยทหารอังกฤษ..... 165

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมภายนอก สังคมท้องถิ่นเริ่มกลายเป็นสังคมร่วมสมัย วิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของสังคมเมืองมากขึ้น การขาดการคัดกรองเพื่อเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงามอาจนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิม (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560: 26) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญต่อการเพิ่มคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลากหลายด้าน รวมไปถึงด้านการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 12 ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาที่สำคัญในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเนื้อหาในห้องเรียนให้เข้ากับบริบทได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง สนับสนุนให้พัฒนาองค์ความรู้ท้องถิ่นให้อยู่ในรูปแบบของตำรา ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู ที่ถูกนำไปต่อยอดให้เกิดโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผลักดันให้ครูกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตัวเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การศึกษาของประเทศไทยใช้ระบบแบบรวมศูนย์ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศมีคุณภาพภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้สถานศึกษานำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคม โดยหลักสูตรได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางไว้ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระ เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

วิชาดนตรี เป็นสาระหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ 2 ข้อ ประกอบด้วย มาตรฐาน ศ 2.1 ซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทางดนตรี และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ และ มาตรฐาน ศ 2.2 ซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีในฐานะมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล มาตรฐานทั้ง 2 ข้อแสดงให้เห็นว่า การศึกษาดนตรีไม่เพียงแต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางดนตรี แต่ต้องให้ความสำคัญกับคุณค่าของดนตรีใน

ฐานะมรดกทางวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 22-36)

คุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแล สนับสนุน ตรวจสอบ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ความประพฤติอันพึงประสงค์ และความสามารถในการปฏิบัติงาน ใจความสำคัญของการปฏิบัติงานระบุไว้อย่างชัดเจนว่าครูต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน รู้จัก เข้าใจ เข้าถึงบริบทของชุมชน การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, 2562: 18) คุณสมบัติของครูไทยตามมาตรฐานคุรุสภาจึงไม่เพียงแต่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติดีเท่านั้น แต่ต้องเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ตนเข้าไปปฏิบัติงาน

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) วิชาเอกดนตรีศึกษา หรือ มคอ.1 ถูกประกาศใช้โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้เข้ามากำกับ ดูแล และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรผลิตครูดนตรี เพื่อให้กระบวนการสร้างครูดนตรีของชาติมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน กรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางการสร้างหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา การเรียนการสอน และการประกันคุณภาพหลักสูตรดนตรีศึกษา โดยกำหนดรอบการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีคุณภาพและทันสมัย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และวัชนีย์ เชาว์ดำรง, 2552)

การศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมามุ่งพัฒนาตามกระแสโลก ทำให้ระบบการศึกษาละเลยองค์ความรู้ท้องถิ่น (บพิตร เค้าหัน, 2551: 2) เด็กและเยาวชนไทยหันมาสนใจวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกมากขึ้น การสอนดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเห็นคุณค่าจึงมีความสำคัญ เพราะวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นรากเหง้าของชนชาวไทย การได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตัวเองทำให้ความเป็นคนไทยมีความเด่นชัดซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการยืนหยัดต่อสู้ในสังคมโลก ครูดนตรีจึงควรมีความรู้ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยและสากลให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและเท่าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) ดังนั้น สถาบันระดับอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตครูดนตรี ต้องให้ความสำคัญต่อองค์ความรู้และวัฒนธรรมท้องถิ่นในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาไทยในแต่ละภูมิภาค ในขณะเดียวกันก็สนใจที่จะศึกษาวิธีการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้านในมุมมองของสถาบันทางการศึกษาจากต่างชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งมุมมองการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้านที่หลากหลาย นำมาสู่การพัฒนาต่อยอดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสม

คำถามการวิจัย

1. มาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติเป็นอย่างไร

2. สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติ

2. เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

นิยามศัพท์

สาระดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง สาระที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะในดนตรีพื้นบ้าน หรือมีนัยของความเป็นพื้นบ้าน หรือ การตระหนักถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคม สาระดนตรีพื้นบ้านมีรูปแบบสำคัญ 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา ซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง หรือ ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม หรือดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม 2) สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด ซึ่งให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม การศึกษา ความเป็นพื้นบ้าน ความเป็นพหุวัฒนธรรม (Gregory, 1995; Anderson & Campbell, 1995)

แนวคิดพหุวัฒนธรรม หมายถึง แนวคิดการศึกษาดนตรีที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการนำความรู้และทักษะดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมมาจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ระหว่างวัฒนธรรมของตัวเองกับวัฒนธรรมของผู้อื่น เป็นหลักการที่มีความสำคัญต่อการศึกษาดนตรีในโลกยุคไร้พรมแดน (Anderson & Campbell, 1995)

นานาชาติ หมายถึง ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง มาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน และ มาตรฐานหลักสูตร

มาตรฐานผู้เรียน หมายถึง มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้วิชาดนตรีของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแต่ละประเทศใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ประเทศไทย เรียกว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในขณะที่ประเทศออสเตรเลีย เรียกว่า เป้าหมาย (Aims) คำอธิบายช่วงชั้น (Level Description) และคำอธิบายสาระวิชา (Content Description) เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “มาตรฐานผู้เรียน” ในการเรียกชื่อมาตรฐานเหล่านี้ทั้งหมด

มาตรฐานผู้สอน หมายถึง มาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพครู แต่ละประเทศมีลักษณะและใช้ชื่อเรียกมาตรฐานผู้สอนแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น มาตรฐานผู้สอนของไทยครอบคลุมผู้ประกอบวิชาชีพครูทุกสาขาวิชา เรียกว่า มาตรฐานวิชาชีพ ในขณะที่มาตรฐานผู้สอนของประเทศอังกฤษปรากฏทั้งมาตรฐานผู้สอนสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูทุกสาขาวิชา เรียกว่า มาตรฐานผู้สอน (Teachers’ Standard) และมาตรฐานผู้สอนดนตรีของสหภาพยุโรป เรียกว่า ผลการเรียนรู้การฝึกอบรมครูดนตรี (Learning Outcomes in Music Teacher Training) เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “มาตรฐานผู้สอน” ในการเรียกชื่อมาตรฐานเหล่านี้ทั้งหมด

มาตรฐานหลักสูตร หมายถึง มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรีศึกษา แต่ละประเทศมีลักษณะและใช้ชื่อเรียกมาตรฐานหลักสูตรแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น มาตรฐานหลักสูตรดนตรีของไทยเกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรีศึกษา เรียกว่า มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา (มคอ.1) ในขณะที่มาตรฐานหลักสูตรของประเทศออสเตรเลียเป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมทุกหลักสูตรในระดับปริญญาบัณฑิต เรียกว่า กรอบคุณวุฒิออสเตรเลียระดับปริญญาบัณฑิต (Australia Qualification Framework for the Bachelor Degree) ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “มาตรฐานหลักสูตร” ในการเรียกชื่อมาตรฐานเหล่านี้ทั้งหมด

หลักสูตรดนตรีศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างครูดนตรี แต่ละหลักสูตรมีชื่อเรียกและให้ปริญญาในสาขาที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทยมหาวิทยาลัยบัณฑิตพัฒนศิลป์ใช้ชื่อหลักสูตรว่า หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา และ หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ซึ่งทั้งสองหลักสูตรให้ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต ในขณะที่ประเทศ

อังกฤษ มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์ใช้ชื่อหลักสูตรว่า Bachelor of Arts in Music Education ซึ่งให้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Arts) ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “หลักสูตรดนตรีศึกษา” ในการเรียกชื่อหลักสูตรเหล่านี้ทั้งหมด

สถาบันระดับอุดมศึกษาของไทย หมายถึง สถาบัน/มหาวิทยาลัยของหลักสูตรดนตรีศึกษาที่นำมาศึกษา มีจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม และ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ

สถาบันระดับอุดมศึกษาของนานาชาติ หมายถึง สถาบัน/มหาวิทยาลัยของหลักสูตรดนตรีศึกษาที่นำมาศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของการศึกษามาตรฐานผู้เรียน

มาตรฐานผู้เรียนที่นำมาศึกษา เป็นมาตรฐานผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่วิชาดนตรีมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับเท่านั้น เพราะเป็นข้อกำหนดสำหรับผู้เรียนทุกคน ดังนั้น มาตรฐานผู้เรียนของแต่ละประเทศครอบคลุมระดับชั้นดังต่อไปนี้

ประเทศไทย ศึกษาเฉพาะระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาเฉพาะระดับเตรียมอนุบาล ถึง เกรด 8 (PreK-Grade 8)

ประเทศอังกฤษ ศึกษาเฉพาะช่วงชั้นคีย์เสตจที่ 1 ถึง 3 (Key Stage 1-3)

ประเทศออสเตรเลีย ศึกษาเฉพาะช่วงชั้นแบนด์ที่ 1 ถึง 5 (Band Year 1-5)

2. ขอบเขตของการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย

หลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในประเทศไทยที่นำมาศึกษา ได้คัดเลือกหลักสูตรที่ผ่านการใช้งานมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี มีความโดดเด่นในการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้าน เป็นหลักสูตรที่ใช้ในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และใต้ ภูมิภาคละ 2 สถาบัน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 8 สถาบัน 6 หลักสูตร ได้แก่

ภูมิภาคเหนือ

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ (ใช้หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
4. วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด (ใช้หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

ภูมิภาคกลาง

5. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา และ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภูมิภาคใต้

7. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

8. วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง (ใช้หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

3. ขอบเขตของการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาของนานาชาติ

หลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของนานาชาติที่นำมาศึกษา ได้คัดเลือกหลักสูตรจากสถาบันที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดย QS Top Universities ปี 2019 และเป็นสถาบันที่คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มีความเชี่ยวชาญ จากทวีปอเมริกา ยุโรป และออสเตรเลีย ทวีปละ 1 หลักสูตร รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 3 หลักสูตร จาก 3 สถาบัน ได้แก่

1. หลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรียาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา (บลูมมิงตัน) รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ Bachelor of Music Education, Jacobs School of Music, Indiana University: Indiana, United States of America. (Ranking 323rd)

2. หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์ ประเทศอังกฤษ สหราชอาณาจักร หรือ Bachelor of Arts (Music Education), The University of Sheffield: England, United Kingdom. (Ranking 75th)

3. หลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย หรือ Bachelor of Music (Music Education), Sydney Conservatorium of Music, The University of Sydney: New South Wales, Australia. (Ranking 42nd)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาสภาพการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของสถาบันระดับอุดมศึกษาไทยและนานาชาติ

2. สามารถนำรูปแบบที่ได้จากการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับอัตลักษณ์ของสถาบันได้

3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดงานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา เกิดการต่อยอดองค์ความรู้และให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านมากขึ้นในฐานะตัวตนทางวัฒนธรรม

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เอกสารและงานวิจัยเป็นฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการวิจัย โดยแบ่งการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา

2.1 มาตรฐานผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 มาตรฐานผู้สอน

2.3 มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา

ตอนที่ 3 ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 แนวคิดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม

ท่ามกลางพลวัตของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน การเลือกรับและการคัดกรองวัฒนธรรมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับวัฒนธรรมดนตรี จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในเชิงนโยบายของชาติ และนโยบายทางการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่า การจัดการศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญและควรจัดให้มีการศึกษาในเชิงลึกในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการบ่งถึงตัวตน และเพื่อยืนหยัดในวัฒนธรรมดนตรีของตัวเองในยุคโลกไร้พรมแดน

ดนตรีพื้นบ้านโดยเฉพาะเพลงร้องมีคุณค่าเชิงวรรณกรรม เพราะมีการใช้ภาษากับถ้อยคำที่เรียบง่ายและตรงไปตรงมา ต่างจากบทกลอนที่ต้องใช้ทักษะทางวรรณคดีชั้นสูงในการตีความ อาจเป็นไปได้ว่า ชาวบ้านที่ร้องเล่นเพลงพื้นบ้านหรือพ่อเพลงแม่เพลงอาจไม่ได้มีความสามารถในด้านการอ่านออกเขียนได้เทียบเท่ากับนักประพันธ์มืออาชีพในสังคมเมือง (อเนก นาวิกมูล, 2550 อ้างถึงใน มินตรา ทันตะเวช, 2557)

ดนตรีพื้นบ้านมีคุณค่าในเชิงการศึกษาดนตรี และการสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์ดนตรี โคดาย (Zoltán Kodály, 1882-1967) นักดนตรีศึกษาชาวฮังการี ได้เก็บรวบรวมดนตรีพื้นบ้านฮังการีและนำมาวิเคราะห์สาระดนตรีเพื่อนำมาใช้ในการสอนดนตรี โคดายเชื่อว่า เพลงพื้นบ้าน คือภาษาแม่ทางดนตรีของเด็ก การเรียนดนตรีควรเริ่มจากดนตรีพื้นบ้านของตัวเอง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537) บาร์ตอก (Belá Bártok, 1881-1945) นักประพันธ์เพลงและครูสอนดนตรีชาวฮังการี ความสนใจในดนตรีพื้นบ้านเช่นเดียวกันกับโคดาย บาร์ตอกและโคดาย ร่วมกันเก็บข้อมูลดนตรีพื้นบ้านฮังการี กลิ่นอายของดนตรีพื้นบ้านฮังการีมีอิทธิพลต่องานประพันธ์ของบาร์ตอก เช่น บทประพันธ์เพลง *Rhapsody for Piano and Orchestra, Scherzo for Piano and Orchestra* และ *Suite No.1 for Orchestra* เป็นต้น (Suchoff, 1981 อ้างถึงใน มินตรา ทันตะเวช, 2557)

The International Folk Music Council (IFMC) เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในระดับนานาชาติ ก่อตั้งขึ้นในปี 1947 ณ กรุงลอนดอน ประเทศเทศอังกฤษ โดยองค์กรมีเป้าหมาย ดังนี้ (Karpeles, 1965: 308)

1. ช่วยเหลือในการอนุรักษ์ เผยแพร่การปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านในทุก ๆ ประเทศ
2. ขยายการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงเปรียบเทียบให้กว้างไกลขึ้น
3. สนับสนุนความเข้าใจและสนับสนุนสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศผ่านความสนใจในดนตรีพื้นบ้าน

ปัจจุบัน The International Folk Music Council ได้เปลี่ยนชื่อเป็น The International Council for Traditional Music (ICTM) โดยองค์กรได้ขยายเป้าหมายการศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านให้กว้างขึ้น เพื่อส่งเสริมการศึกษา การปฏิบัติ การเรียบเรียงรวบรวมเอกสาร การอนุรักษ์ และการแผ่

ขยายของดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านในทุก ๆ ประเทศ ภายใต้การดูแลของกรองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กิจกรรมขององค์กรจัดขึ้นเพื่อสานสัมพันธ์ผู้คนหลากวัฒนธรรมทั่วโลก เพื่อสร้างสันติสุขให้แก่มวลมนุษยชาติ โดยองค์กรได้แบ่งกลุ่มการศึกษาดนตรีพื้นบ้านออกเป็น 24 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ (International Council for Traditional Music, n.d.)

1. African Music
2. Applied Ethnomusicology
3. Audiovisual Ethnomusicology
4. Ethnomusicology
5. Historical Sources
6. Maqam
7. Mediterranean Music Studies
8. Multipart Music
9. Music and Gender
10. Music and Minorities
11. Music Archaeology
12. Music Instruments
13. Iconography of the Performing Arts
14. Music and Allied Arts of Greater South Asia
15. Music and Dance in America and Caribbean
16. Music and Dance in Southeastern Europe
17. Music and Dance of Oceania
18. Music and Dance of the Slavic World
19. Music in the Arab World
20. Music of the Turkic-speaking World
21. **Music, Education and Social Inclusion**
22. Music of East Asia
23. Performing Arts of Southeast Asia
24. Sound, Movement and the Sciences

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กลุ่มการศึกษาของ ICTM แต่ละกลุ่มให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านตามวัฒนธรรมและสาขาวิชาของกลุ่ม กลุ่ม Music, Education and Social Inclusion เป็นหนึ่งในกลุ่มการศึกษาขององค์กรที่ให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านในด้านการศึกษาและการมีส่วนร่วมของสังคม โดยมีเป้าหมายหลัก คือ ศึกษารวบรวมเอกสาร ศึกษาการปฏิบัติ เผยแพร่และถ่ายทอดการปฏิบัติที่ดีในทางดนตรีศึกษา เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสังคม ทั้งในกลุ่มการศึกษาและกลุ่มสังคมในวงกว้าง (International Council for Traditional Music, ICTM Study Group on Music, Education and Social Inclusion, n.d.)

จากการศึกษาการทำงานของ ICTM เห็นได้ชัดว่า องค์กรระดับนานาชาติตระหนักและให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การที่องค์กรได้รับการสนับสนุนจาก UNESCO เป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่า ดนตรีพื้นบ้านของทุกวัฒนธรรมมีคุณค่า ควรค่าการศึกษาและการอนุรักษ์ ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมโลก

สุวรรณา วังโสภณ (2547) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีประจำชาติไทยและญี่ปุ่น (Traditional Music) จากการศึกษาความหมายและคุณค่าของดนตรีประจำชาติ ทำให้ทราบว่าดนตรีประจำชาติ มีคุณค่ามากมาย ทั้งคุณค่าทางด้านจิตใจ คุณค่าทางร่างกาย คุณค่าทางสังคม และคุณค่าทางเศรษฐกิจ แต่จากการศึกษาในส่วนของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนดนตรีประจำชาติ พบว่า ครูผู้สอนดนตรีในสถานศึกษากลับไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในดนตรีญี่ปุ่นเท่าที่ควร

จากการศึกษาสภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนดนตรีในประเทศญี่ปุ่นของแอปดู (Abdoo, 1984) พบว่า หนึ่งในปัญหาของการศึกษาดนตรีในประเทศญี่ปุ่น คือ การที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนถูกกลืนกินโดยวัฒนธรรมตะวันตก ในการศึกษาดนตรีของประเทศญี่ปุ่น ผู้เรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยม ร้อยละ 99 สามารถอ่านโน้ตดนตรีตะวันตก (Western Music) ได้ดีกว่าผู้เรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ความสำเร็จของการจัดการศึกษาดนตรีตะวันตกในประเทศญี่ปุ่นเกิดขึ้นในขณะที่วัฒนธรรมดนตรีญี่ปุ่นกำลังจะสูญหาย

วัฒนธรรมดนตรีที่หลากหลายส่งผลกระทบต่อการศึกษาดนตรี หลายประเทศเกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมดนตรีและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมอื่นที่เข้ามาในประเทศจนละเลยวัฒนธรรมดนตรีของประเทศตัวเองไป ดังจะเห็นได้จากกรณีของประเทศญี่ปุ่นที่วัฒนธรรมดนตรีตะวันตกในระบบการศึกษาเติบโตขึ้นสวนทางกับวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านของตัวเอง ดังนั้น แม้สังคมจะตระหนักได้ว่าดนตรีพื้นบ้านมีคุณค่ามากมาย แต่คุณค่าเหล่านั้นก็อาจไม่สามารถยืนยันได้ว่าดนตรีพื้นบ้านจะได้รับความสำคัญตามที่ควรจะเป็น

ในประเทศหนึ่งประกอบด้วยวัฒนธรรมดนตรีที่หลากหลาย การที่ดนตรีพื้นบ้านส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศถูกยกระดับให้เป็นดนตรีประจำชาติ อาจจะเป็นผลดีในแง่ของการแสดงอัตลักษณ์ของชาติในสังคมดนตรีโลก ในขณะเดียวกันก็อาจจะทำให้ดนตรีพื้นบ้านในส่วนอื่นของประเทศได้รับ

ความสำคัญน้อยลง หรือแม้แต่ในดนตรีพื้นบ้านเองก็ยังมีการยกระดับดนตรีพื้นบ้านบางส่วนเป็นดนตรีพื้นบ้านกระแสหลักในทำนองเดียวกันกับดนตรีประจำชาติ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ไม่มีดนตรีประเภทใดสำคัญกว่าประเภทอื่น มีเพียงปรากฏการณ์ความหลากหลายทางดนตรีที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น แนวคิดการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม (Multicultural Concept) จึงเป็นแนวคิดการศึกษาดนตรีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหลากหลายและรู้เท่ากันการครอบงำทางวัฒนธรรม (Cultural Domination)

แอนเดอร์สัน และ แคมป์เบลล์ ได้นำเสนอมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวพัฒนาโดยความร่วมมือจากสมาคมศิลปศึกษาในแขนงต่าง ๆ จากหลากหลายประเทศ ดังนี้ (Anderson & Campbell, 1996)

1. สามารถจดจำและร้องเพลงที่แสดงออกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2. สามารถแสดงออกถึงการรับรู้ดนตรีโดยการเคลื่อนไหว การตอบคำถาม และสามารถอธิบายปากเปล่าโดยการยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบดนตรีที่หลากหลายในแต่ละวัฒนธรรมได้

3. สามารถอธิบายและระบุถึงเสียงของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ทั้งเครื่องดนตรีในวงมาตรฐานทั่วไป และเครื่องดนตรีจากต่างวัฒนธรรม

4. สามารถบ่งบอกประเภทหรือรูปแบบดนตรีด้วยปากเปล่าโดยยกตัวอย่างจากยุคสมัยประวัติศาสตร์ของดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

5. สามารถอธิบายการใช้องค์ประกอบดนตรีอย่างง่ายผ่านดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

6. สามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของนักดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

7. สามารถเล่นดนตรีที่แสดงถึงความหลากหลายของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

8. สามารถวิเคราะห์ถึงการใช้องค์ประกอบดนตรีของดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

9. สามารถอธิบายลักษณะเฉพาะของดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

10. สามารถเปรียบเทียบความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่ของตัวดนตรี บทบาทของนักดนตรี และเงื่อนไขต่าง ๆ ภายใต้การปฏิบัติดนตรี

ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม แอนเดอร์สัน และ แคมป์เบลล์ กล่าวว่า นักดนตรี ครูในห้องเรียน และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา สามารถร่วมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน โดยนำความรู้ทางวัฒนธรรมในแต่ละสาขาวิชามาผนวกร่วมกันเป็นเชิงบูรณาการ แอนเดอร์สัน และ แคมป์เบลล์ ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 รูปแบบ ดังนี้ (Anderson and Campbell, 1996)

1. การสอนเนื้อหาดนตรี (Music Concepts) สามารถสอนพื้นฐานแนวคิดเชิงพหุวัฒนธรรม โดยเริ่มจากพื้นฐานทางดนตรี แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มวัฒนธรรมดนตรีใหม่ ๆ ผ่านประสบการณ์การปฏิบัติและการฟัง โดยผู้เรียนจะค่อย ๆ ถูกเติมข้อมูลที่เกี่ยวกับดนตรีใหม่ ๆ ในมุมที่เป็นเอกลักษณ์ของดนตรีนั้น ในเรื่องของทำนองจังหวะ สีสัน รูปพรรณ ความดัง-ค่อย และรูปแบบ

2. การสอนปฏิบัติ (Performance) เป็นการสอนพหุวัฒนธรรมผ่านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหว กลวิธีการสอนดนตรีของ ดาลโครซ (Émile Jacques-Dalcroze) โคดาย (Zoltán Kodály) และออร์ฟ (Carl Orff) เป็นกลวิธีการสอนที่ครูสามารถนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนทักษะเชิงพหุวัฒนธรรมได้

3. สอนโดยใช้การฟัง (Guided Listening) การฟังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการรับรู้ดนตรี การฟังตัวอย่างบทเพลงในวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ดนตรี ซึ่งดนตรีเหล่านี้มักปรากฏในสื่อหลาย ๆ แหล่ง รวมถึงในภาพยนตร์และวิดีทัศน์ นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถทำการแสดงเล็ก ๆ ในห้องเรียน การนำเสนอเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ต้นกำเนิดของดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิผล

4. สอนเชิงบูรณาการ (Integrated Learning) การศึกษาบริบทวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกับดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับผู้คนในวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี งานฝีมือ จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ดนตรีและนาฏศิลป์ที่ไม่คุ้นเคย การได้เรียนรู้วัฒนธรรมในหลายแง่มุม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่และเข้าใจผู้อื่น มีความตระหนักรู้ถึงธรรมชาติของดนตรีและศิลปะในวัฒนธรรมอื่น ๆ

แอนเดอร์สัน และ แคมป์เบลล์ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาดนตรีในรูปแบบพหุวัฒนธรรมจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย (Anderson & Campbell, 1996)

1. เป็นการนำพาผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งความหลากหลายของดนตรี เป็นการเปิดประตูแห่งประสบการณ์ทางดนตรีแก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่เปิดกว้างทางความคิดในการรับรู้และเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรม

2. ทำให้ผู้เรียนเริ่มเข้าใจว่า ดนตรีคลาสสิค ที่เคยเรียกกันว่าเป็นดนตรีที่ดีเลิศกว่าดนตรีประเภทอื่น ๆ แท้จริงแล้ว ดนตรีคลาสสิคเป็นเพียงแค่ดนตรีประเภทหนึ่งในดนตรีอีกหลาย ๆ ประเภทในโลก

3. ทำให้ผู้เรียนค้นพบความหลากหลายแต่ในขณะเดียวกันก็มีความเข้าใจที่ถูกต้องในการสร้างสรรค์ดนตรี ค้นพบและเข้าใจถึงความแตกต่างที่มีความเป็นเฉพาะตัวของดนตรีในแต่ละประเภท บางสิ่งบางอย่างที่ขัดต่อดนตรีตะวันตก การศึกษาดนตรีในรูปแบบพหุวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจในลักษณะเฉพาะนั้น และทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานดนตรีบนพื้นฐานของความเข้าใจ

4. ทำให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นทางความคิดในการรับวัฒนธรรมดนตรีใหม่ ๆ มีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อดนตรี ทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะลดการตัดสินประเมินค่าดนตรี ทั้งดนตรีตะวันตกและดนตรีที่ไม่ใช่ดนตรีตะวันตก

สาระสำคัญของแนวคิดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมของแอนเดอร์สัน และแคมป์เบลล์ คือ การนำความรู้และทักษะดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมมาจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมของตัวเองกับวัฒนธรรมของผู้อื่น หลักการของการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาดนตรีในโลกยุคไร้พรมแดน

เกรเกอร์รี ได้ศึกษาสำรวจความร่วมมือของครูดนตรีระหว่างสถาบันระดับอุดมศึกษากับสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงเกรด 12 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาทำให้ทราบว่าการจัดให้นักศึกษามีประสบการณ์ภาคสนามจากการลงพื้นที่จริง ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงสภาพจริงของการเรียนการสอนดนตรี สามารถลดภาพลักษณ์ของสถาบันระดับอุดมศึกษาในเรื่องของการแยกตัวออกห่างและการมองตนเองสูงกว่าผู้อื่น อีกทั้งยังทำให้เกิดแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการเรียนการสอนดนตรีแบบพหุวัฒนธรรม เพราะการลงพื้นที่ทำให้เห็นสภาพความหลากหลายที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในสาระดนตรีที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ต้องอาศัยความร่วมมือทางการเรียนรู้ระหว่างสถาบันกับสังคม (Gregory, 1995: 57-58)

จากการศึกษาแนวคิดการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมของแอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ และ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษากับสังคมของเกรเกอร์รี ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นวิธีการศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านได้ 2 รูปแบบ 1) สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา ซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้าน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากการจัดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมด้านการสอนเนื้อหาดนตรี (Music Concepts) การสอนปฏิบัติ (Performance) และการสอนโดยใช้การฟัง (Guided Listening) ของแอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ 2) สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด ซึ่งให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม การศึกษา ความเป็นพื้นบ้าน ความเป็นพหุวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากการจัดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมเชิงบูรณาการ (Integrated Learning) ของแอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ ประกอบกับผลการศึกษาของเกรเกอร์รี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรี

ในส่วนของการทบทวนมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรี ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบทางการศึกษาของสไตเนอร์เป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้เรียน ผู้สอน สาระ และการจัดการเรียนรู้ (Steiner, 1998 อ้างถึงใน ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบด้านผู้เรียน ผู้สอน และหลักสูตร โดยในหัวข้อที่ 2.1 มาตรฐานผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาในส่วนของผู้เรียน หัวข้อที่ 2.2 มาตรฐานผู้สอน เป็นการศึกษาในส่วนของผู้สอน และหัวข้อที่ 2.3 มาตรฐานหลักสูตร เป็นการศึกษาในส่วนของสาระในหลักสูตรผลิตครูดนตรี

2.1 มาตรฐานผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานผู้เรียน คือเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานจะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดเป็นตัวสะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นให้มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญในการวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 8)

มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นฐานของประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
6. **กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เอาไว้ ซึ่งมาตรฐานจะถูกนำมาสร้างเป็นตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้น ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา กำหนดแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ตัวชี้วัดแบบชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ ครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ตัวชี้วัดแบบช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ศ) ประกอบด้วย 3 สาระ ได้แก่ 1) ทัศนศิลป์ **2) ดนตรี** และ 3) นาฏศิลป์ วิชาดนตรี เป็นสาระที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดมาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีไว้จำนวน 2 ข้อ (ศ 2.1 และ ศ 2.2) ประกอบด้วย

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานทั้งสองจะถูกนำมาสะท้อนให้เป็นรูปธรรมโดยมีตัวชี้วัดระบุถึงสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีการระบุสาระการเรียนรู้แกนกลางควบคู่ไปกับตัวชี้วัด เพื่อกำหนดทิศทางให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานทั้ง 2 ข้อ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านที่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยพึงรู้และพึงปฏิบัติได้ ตั้งแต่ดนตรีภายในท้องถิ่น ไปจนถึงดนตรีประจำชาติ และดนตรีสากล

2.1.2 มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนานาชาติ

The College Board เป็นองค์กรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างการศึกษาของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา ในปี 2013 องค์กรได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ศิลปะ (Arts Education) จำนวน 13 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ออสเตรีย แคนาดา จีน ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ สก็อตแลนด์ สิงคโปร์ สวีเดน สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ศึกษาโดยใช้เอกสารจากเว็ปไซต์เป็นฐาน (Web-based research) ในประเด็นดังต่อไปนี้ (The College Board, 2013)

1. เป้าหมายของการเรียนรู้
2. สาระวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
3. โครงสร้างและเนื้อหาของมาตรฐานการเรียนรู้
4. ระดับช่วงชั้นของตัวชี้วัด
5. การประเมินผล

สาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วยสาระย่อยจำนวน 6 สาระ ได้แก่ 1) นาฏศิลป์ (Dance) 2) มีเดียอาร์ต (Media Arts) 3) ดนตรี 4) การละคร (Theatre) 5) ทัศนศิลป์ และ 6) อื่น ๆ ได้แก่ งานฝีมือ (Crafts) และ การออกแบบและเทคโนโลยี (Design & Technology) จากการศึกษาของ The College Board พบว่า สาระดนตรี กับ สาระทัศนศิลป์ เป็นสาระวิชาที่ทั้ง 13 ประเทศจัดให้มีการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานของ The College Board พบว่าประเด็นที่น่าสังเกต 2 ประเด็น 1) โครงสร้างมาตรฐานผู้เรียน ประกอบด้วย มาตรฐานร่วมที่ทุกสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะใช้ร่วมกัน กับมาตรฐานเฉพาะที่ใช้ในสาระดนตรี และ 2) เนื้อหาของมาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรี ประกอบด้วย มาตรฐานดนตรีทั่วไป กับมาตรฐานดนตรีเฉพาะเรื่อง ทั้ง 2 ประเด็น สามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 ตารางสรุปโครงสร้างมาตรฐานผู้เรียนและเนื้อหาของมาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรี จากการศึกษาของ The College Board ปี 2013 ทั้ง 13 ประเทศ

ประเทศ	โครงสร้างมาตรฐานผู้เรียน		เนื้อหาของมาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรี	
	มาตรฐานร่วม	มาตรฐานเฉพาะ	ทั่วไป	เฉพาะเรื่อง
1. ออสเตรเลีย	✓		✓	
2. ออสเตรีย		✓	✓	✓
3. แคนาดา	✓		✓	
4. จีน		✓	✓	
5. ฟินแลนด์		✓	✓	
6. ไอร์แลนด์		✓	✓	
7. ญี่ปุ่น	✓		✓	✓
8. นิวซีแลนด์	✓		✓	
9. สกอตแลนด์		✓	✓	
10. สิงคโปร์		✓	✓	✓
11. สวีเดน		✓	✓	
12. สหราชอาณาจักร		✓	✓	
13. สหรัฐอเมริกา		✓	✓	✓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา การแบ่งช่วงชั้นขึ้นอยู่กับการกำหนดโดยกฎหมายในแต่ละรัฐ โดยภาพรวมแล้ว สามารถแบ่งได้ 3 ระดับ ได้แก่ (Corsi-Banker, n.d.)

1. Elementary School เป็นการศึกษาในระดับ อนุบาล ถึง เกรด 5 (K-Grade5)

2. Middle School เป็นการศึกษาในระดับ เกรด 6 ถึง 8 (Grade 6-8)

3. High School เป็นการศึกษาในระดับ เกรด 9 ถึง 12 (Grade 9-12)

แนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (National Coalition for Core Arts Standards - NCCAS) ของประเทศสหรัฐอเมริกา นำเสนอมาตรฐานแกนกลางศิลปะแห่งชาติ (National Core Arts Standards) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย (National Coalition for Core Arts Standards, 2014)

1. Creating (มาตรฐานด้านการสร้างสรรค์)

2. Performing (มาตรฐานด้านการแสดง)

3. Responding (มาตรฐานการตอบสนอง)

4. Connecting (มาตรฐานการเชื่อมโยง)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ 1) นาฏศิลป์ (Dance) 2) มีเดียอาร์ต (Media Arts) **3) ดนตรี** 4) การละคร (Theatre) และ 5) ทัศนศิลป์ ในส่วนของสาระดนตรี สมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (National Association of Music Education - NAfME) ได้นำมาตรฐานแกนกลางศิลปะทั้ง 4 ด้าน มาพัฒนาเป็นมาตรฐานดนตรี โดยจะกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรี (Performance Standard) อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาล ถึง เกรด 12 (PreK- Grade 12) มาตรฐานดนตรีของ NAfME แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบดังต่อไปนี้ (National Association of Music Education, 2014)

1. มาตรฐานดนตรีสำหรับการศึกษาดนตรีทั่วไป (General Music) เป็นมาตรฐานสำหรับผู้เรียนในระดับเตรียมอนุบาล ถึง เกรด 8 (PreK-Grade8) โดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แบบชั้นปี (grade-by-grade) อย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานดนตรีสำหรับการศึกษาเฉพาะเรื่อง (Specialized Music Area) เป็นมาตรฐานสำหรับผู้เรียนระดับเกรด 9 ถึง 12 (Grade 9-12) ประกอบด้วยการศึกษาดนตรีเฉพาะเรื่องจำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 มาตรฐานดนตรีสำหรับกลุ่มการประพันธ์และทฤษฎี

2.2 มาตรฐานดนตรีสำหรับกลุ่มเทคโนโลยีดนตรี

2.3 มาตรฐานดนตรีสำหรับกลุ่มกีตาร์ คีย์บอร์ด เครื่องดนตรีประสานเสียง

2.4 มาตรฐานดนตรีสำหรับกลุ่มเครื่องดนตรี

มาตรฐานดนตรีสำหรับดนตรีสำหรับการศึกษาเฉพาะเรื่องกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แบบช่วงชั้น ภายในช่วงชั้นมาตรฐานกำหนดผลการเรียนรู้ตามระดับความสามารถ จำนวน 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับ Novice ระดับ Intermediate ระดับ Proficient ระดับ Accomplish และระดับ Advanced ซึ่งรายละเอียดของมาตรฐานผลการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะกลุ่ม

อย่างไรก็ดี มาตรฐานดนตรีของ NAfME เป็นเพียงมาตรฐานข้อเสนอที่จัดทำขึ้นโดยสมาคม ไม่มีผลบังคับใช้ในทางกฎหมาย แต่ละรัฐสามารถนำมาตรฐานไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมภายในรัฐได้อย่างอิสระ รายละเอียดภายในมาตรฐานดนตรีของ NAfME จึงมีนัยที่กว้างขวาง เพื่อให้การนำไปใช้ครอบคลุมการศึกษาดนตรีของทุกรัฐในทุกบริบท

มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร (United Kingdom) ประกอบด้วย อังกฤษ เวลส์ (Wales) สกอตแลนด์ (Scotland) และไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) การศึกษาขั้นพื้นฐานของทุกประเทศสหราชอาณาจักร แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ (Government of the United Kingdom, n.d.)

1. Primary School เป็นการศึกษาระดับ ปี 1 ถึงปี 6 (Year 1-6)
2. Secondary School เป็นการศึกษาระดับ ปี 7 ถึงปี 11 (Year 7-11)

หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England) เป็นหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอังกฤษ หลักสูตรแบ่งช่วงชั้นการเรียนรู้ หรือ คีย์สเตจ (Key Stage) ออกเป็น 4 คีย์สเตจ แต่ละคีย์สเตจครอบคลุมชั้นปีดังต่อไปนี้ (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2014)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คีย์สเตจ 1 สำหรับผู้เรียนระดับ ปี 1 ถึง 2 (Year 1-2)

คีย์สเตจ 2 สำหรับผู้เรียนระดับ ปี 3 ถึง 6 (Year 3-6)

คีย์สเตจ 3 สำหรับผู้เรียนระดับ ปี 7 ถึง 9 (Year 7-9)

คีย์สเตจ 4 สำหรับผู้เรียนระดับ ปี 10 ถึง 11 (Year 10-11)

หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษประกอบด้วยกลุ่มวิชาจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มวิชาแกน (Core Subjects) กลุ่มวิชาพื้นฐาน (Foundation Subjects) และกลุ่มวิชาสำคัญอื่น ๆ (Other Compulsory Subjects) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ (Programme of Study) โดยแต่ละวิชากำหนดคีย์สเตจบังคับในการเรียนรู้แตกต่างกัน สรุปได้ดังตาราง (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2014)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปกลุ่มวิชาและคีย์สเตจในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England)

	คีย์สเตจ 1	**คีย์สเตจ 2**	**คีย์สเตจ 3**	**คีย์สเตจ 4**
ปี	**1-2**	**3-6**	**7-9**	**10-11**
กลุ่มวิชาแกน	✓	✓	✓	✓
1. ภาษาอังกฤษ	✓	✓	✓	✓
2. คณิตศาสตร์	✓	✓	✓	✓
3. วิทยาศาสตร์	✓	✓	✓	✓
กลุ่มวิชาพื้นฐาน				
1. ศิลปะและการออกแบบ	✓	✓	✓	
2. พลเมือง			✓	✓
3. คอมพิวเตอร์	✓	✓	✓	✓
4. การออกแบบและเทคโนโลยี	✓	✓	✓	
5. ภาษา		✓	✓	
กลุ่มวิชาพื้นฐาน				
6. ภูมิศาสตร์	✓	✓	✓	
7. ประวัติศาสตร์	✓	✓	✓	
8. ดนตรี	✓	✓	✓	
9. พลศึกษา	✓	✓	✓	✓
กลุ่มวิชาสำคัญอื่น ๆ				
10. ศาสนศึกษา	✓	✓	✓	✓
11. เพศและความสัมพันธ์ศึกษา			✓	✓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ กำหนดให้ดนตรีเป็นวิชาบังคับในคีย์สเตจ 1 ถึง 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและจุดประกายให้ผู้เรียนรักดนตรี พัฒนาความสามารถทางดนตรีของผู้เรียนในฐานะนักดนตรี เสริมสร้างความมั่นใจ ความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกความสำเร็จในตัวเอง ในขณะที่ผู้เรียนก้าวหน้ามากขึ้น ผู้เรียนควรพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีเชิงวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนได้ประพันธ์เพลงและฟังดนตรีที่ดีที่สุด หลักสูตรจึงกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Aims) เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งกำหนดสาระวิชาดนตรี (Subject Content) เพื่อกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ตามความเหมาะสมตามคีย์สเตจ (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2014)

มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศออสเตรเลีย

การศึกษาขั้นพื้นฐานของทุกรัฐในประเทศออสเตรเลีย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (Australian Government, n.d.)

1. Primary School เป็นการศึกษาในระดับพื้นฐาน ถึงปี 6 หรือ 7 (F-Year 6 or 7)

2. Secondary School เป็นการศึกษาในระดับปี 7 หรือ 8 ถึงปี 10 (Year 7 or 8-10)

3. Senior Secondary School เป็นการศึกษาในระดับปี 11 ถึงปี 12 (Year 11-12)

หลักสูตรออสเตรเลีย (Australian Curriculum) เป็นหลักสูตรกลางสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศออสเตรเลีย ประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่ม ประกอบด้วย (Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority, 2012)

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ 1) นาฏศิลป์ 2) การแสดง (Drama) 3) มีเดียอาร์ต (Media Arts) 4) ดนตรี และ 5) ทัศนศิลป์ กำหนดระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ถึงปี 10 (Foundation-Year10) แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกกำหนดให้ผู้เรียนระดับพื้นฐาน ถึง ปี 6 (Foundation-Year 6) ศึกษาทุกสาระภายในกลุ่มสาระศิลปะ ส่วนช่วงที่สองกำหนดให้ผู้เรียนระดับปี 7 ถึงปี 10 ศึกษาสาระใดสาระหนึ่ง (หรือมากกว่า) ภายในกลุ่มสาระในเชิงลึก (Australian Curriculum, 2012)

มาตรฐานผู้เรียนวิชาดนตรีในหลักสูตรออสเตรเลีย กำหนดเป้าหมายวิชา (Aims) ที่ครอบคลุมการศึกษาดนตรีทั้งสองช่วง จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย (Australian Curriculum, 2012)

1. พัฒนาความมั่นใจในการคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงนวัตกรรม การคิดอย่างรอบคอบ ความสามารถเชิงทักษะระดับชำนาญ และมีความสามารถในการแสดงออกทางดนตรี

2. พัฒนาทักษะการประพันธ์ การแสดง การด้นสด การตอบสนองและการฟังดนตรีอย่างตระหนักรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. พัฒนาความรู้เชิงสุนทรียภาพ เคารพดนตรีและขนบประเพณีปฏิบัติดนตรีข้ามชุมชนโลก วัฒนธรรม และประเพณี

4. พัฒนาความเข้าใจดนตรีในฐานะโสตศิลป์ซึ่งต้องอาศัยความรู้และทักษะในการศึกษาด้วยตัวเอง

เป้าหมายทั้ง 4 ข้อ จะถูกนำไปกำหนดเป็นคำอธิบายช่วงชั้น (Level Description) และคำอธิบายสาระวิชา (Content Description) ตามลำดับช่วงชั้นปี โดยหลักสูตรแบ่งช่วงชั้นการเรียนรู้วิชาดนตรี หรือ เรียกว่า แบนด์ (Band) ออกเป็น 5 แบนด์ แต่ละแบนด์ครบคลุมชั้นปีดังต่อไปนี้

แบนด์ 1 สำหรับผู้เรียนระดับพื้นฐาน ถึง ปี 2 (Foundation-Year2)

แบนด์ 2 สำหรับผู้เรียนระดับปี 3 ถึง 4 (Year 3-4)

แบนด์ 3 สำหรับผู้เรียนระดับปี 5 ถึง 6 (Year 5-6)

แบนด์ 4 สำหรับผู้เรียนระดับปี 7 ถึง 8 (Year 7-8)

แบนด์ 5 สำหรับผู้เรียนระดับปี 9 ถึง 10 (Year 9-10)

ประเทศออสเตรเลียมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยวัฒนธรรมผู้อพยพซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และวัฒนธรรมของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส (Aboriginal People & Torres Strait Islander) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติ การศึกษาของประเทศออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมไปถึงดนตรีพื้นบ้านชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

2.2 มาตรฐานผู้สอน

มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

คุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ดูแล สนับสนุน ตรวจสอบ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศใช้ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพฉบับล่าสุดเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561 ข้อบังคับฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูจำนวน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, 2562)

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

2. มาตรฐานการปฏิบัติตน

3. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ในมาตรฐานการปฏิบัติงาน แบ่งย่อยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งในด้านที่ 3 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ครูต้องศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน สามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทาง

วัฒนธรรม ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นได้ชัดว่า ครูที่มีมาตรฐานของคุรุสภา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของตน ดังนั้น ครูดนตรีตามมาตรฐานของคุรุสภาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่นของตนเอง

มาตรฐานครูดนตรีของสมาคมครูดนตรีแห่งชาติ (MTNA) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สมาคมครูดนตรีแห่งชาติ (Music Teachers National Association - MTNA) เป็นสมาคมครูดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่นำเสนอมาตรฐานสำหรับโปรแกรมผลิตครูดนตรีของสมาคมโดยเฉพาะ มาตรฐานครูดนตรีของสมาคมมีจำนวน 5 ด้าน แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ (Music Teachers National Association, 2004)

1. มาตรฐานด้านการเตรียมการทางวิชาชีพ (Professional Preparation)
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพ (Professional Teaching Practice)
3. มาตรฐานด้านการจัดการเชิงธุรกิจทางวิชาชีพ (Professional Business Management)
4. มาตรฐานด้านเครือข่ายทางวิชาชีพ (Professionalism and Partnership)
5. มาตรฐานด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional and Personal Renewal)

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่า ครูดนตรีตามมาตรฐานของสมาคมครูดนตรี ประเทศสหรัฐอเมริกา ต้องมีความเข้าใจในดนตรีและทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีความเข้าใจในเรื่องของธุรการ ธุรกิจ การเงิน มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาร่วมกับสังคม และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง

มาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศอังกฤษ (QTS)

มาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศอังกฤษ เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ต้องการประกอบวิชาชีพครูเพื่อรับรองสถานะทางวิชาชีพ (Qualified Teacher Status) ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ด้าน แต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Department for Education, 2011: 10-14)

1. มาตรฐานด้านการสอน (Teaching)
2. มาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพ (Personal and Professional Conduct)

จากการศึกษา พบว่า มาตรฐานด้านการสอน และ มาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพ เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมผู้ประกอบวิชาชีพครูทุกสาขาวิชา ข้อกำหนดในแต่ละมาตรฐานจึงมีความเป็นทั่วไปไม่เจาะจงไปยังครูสาขาใดสาขาหนึ่ง

มาตรฐานครูดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษาแห่งสหภาพยุโรป (meNet)

โครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (Music Education Network หรือ meNet) เป็นโครงการระยะสั้นของสหภาพยุโรประหว่างปี 2006-2009 โครงการได้นำเสนอมาตรฐานครูดนตรี (meNet Learning Outcomes in Music Teacher Training) ที่ทุกประเทศสมาชิกเห็นพ้องต้องกัน จำนวน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ (Music Education Network, 2009)

1. ความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี (Musical and Pedagogical Knowledge, Understanding and Skills)

2. ความรู้และทักษะทางการสอน (General Pedagogical Knowledge, Understanding and Skills)

3. ความรู้และทักษะทั่วไป (Generic Knowledge, Understanding and Skills)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ครูดนตรีของยุโรปต้องมีความรู้และทักษะดนตรี รวมไปถึงความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ความรู้และทักษะในการทำงาน ความรู้ทั่งไป และทักษะการใช้ชีวิต

2.2.4 มาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

มาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศออสเตรเลีย มีสถาบันสำคัญที่เกี่ยวของกับการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครู 2 สถาบัน ประกอบด้วย สภารัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาเด็กปฐมวัยคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่อาวุโสกิจการเยาวชน (Ministerial Council for Education, Early Childhood Development, Youth Affairs Senior Officials Committee - MCEECDYA) และ สถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (The Australian Institute for Teaching and School Leadership - AITSL) โดยสถาบัน AITSL กำหนดมาตรฐานวิชาชีพออกเป็น 3 โดเมน แต่ละโดเมนประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพซึ่งสรุปได้ดังตาราง (The Australian Institute for Teaching and School Leadership, 2011)

ตารางที่ 3 ตารางสรุปโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

โดเมน	มาตรฐานวิชาชีพครู
1. มาตรฐานด้านความรู้ (Professional Knowledge)	1. รู้จักผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้
	2. รู้เนื้อหาและวิธีการสอน
2. มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ (Professional Practice)	3. วางแผนและดำเนินการสอนและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
	4. สร้างและรักษาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และมีความปลอดภัย
	5. ประเมิน ให้ผลตอบรับ และรายงานการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Professional Engagement)	6. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ
	7. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 7 ข้อ ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย ๆ ตามระดับทางวิชาชีพครู 4 ระดับ ประกอบด้วย 1) ระดับ Graduate ซึ่งเป็นมาตรฐานสำหรับบัณฑิตครูจบใหม่ 2) ระดับ Proficient 3) ระดับ Highly Accomplish และ 4) ระดับ Lead ทั้งนี้ จากการศึกษาเฉพาะในระดับ Graduate มาตรฐานที่ให้ความสำคัญต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ มาตรฐานด้านความรู้ซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจนว่าครูต้องมีความรู้และกลยุทธ์ในการสอนผู้เรียนที่เป็นชาวพื้นเมือง (Aboriginal and Torres Strait Islander Students) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้กำหนดเนื้อหาดนตรีพื้นเมืองเหล่านี้ไว้ด้วย

ครูตามมาตรฐานของประเทศออสเตรเลีย นอกจากจะมีความรู้ความสามารถในการทำงานแล้ว จะต้องเข้าใจผู้เรียนที่มีความหลากหลายด้วย นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตคือ มาตรฐานครูของประเทศออสเตรเลีย มีประเด็นที่มีคล้ายคลึงกับมาตรฐานครูของคุรุสภา ในมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน คือ ครูต้องมีความเข้าใจในความหลากหลายของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม และต้องมีความสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2.3 มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา รวมทั้งใช้เพื่อเป็นหลักในการจัดมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546, 2554)

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ตรวจสอบให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชา เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรทุก ๆ 5 ปี (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และวัชนีย์ เชาว์ดำรง, 2552)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ในการผลิตครูดนตรี สถาบันอุดมศึกษาต้องยึดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) วิชาเอกดนตรีศึกษา (มคอ.1) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูดนตรีในประเทศไทย ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546, 2554: 20-21)

1. ด้านคุณธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานทั้ง 6 ด้านเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวในการสร้างครูดนตรีของประเทศไทย โดยสถาบันที่ต้องการเปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษาจะต้องนำมาตรฐานทั้ง 6 ด้านเป็นตัวตั้งต้นในการออกแบบหลักสูตรของสถาบันเรียกว่า มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งสถาบันมีอิสระที่จะเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากมาตรฐานบังคับ 6 ด้าน เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์หลักสูตรของสถาบันของตน รายวิชาที่ปรากฏใน มคอ.2 จะมีคำอธิบายรายวิชาแต่ละวิชาอย่างละเอียดใน มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา และเนื่องด้วยหลักสูตรดนตรีศึกษา เป็นหลักสูตรผลิตครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งรายละเอียดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะมีระบุไว้ใน มคอ.4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้สอนต้องรายงานผลการดำเนินรายวิชา เรียกว่า มคอ.5 และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม เรียกว่า มคอ.6 สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และในขั้นตอนสุดท้าย เมื่อดำเนินการใช้หลักสูตรจนจบหนึ่งปีการศึกษา สถาบันการศึกษาต้องทำ มคอ.7 เพื่อรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรจากระบบการทำงานของมาตรฐานคุณวุฒิตั้งแต่ มคอ.1 ถึง มคอ.7 แสดงให้เห็นถึงความครอบคลุมของมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไปจนถึงการประกันคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ที่ใช้ในการกำหนดการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาในปัจจุบัน กำลังจะเปลี่ยนมาใช้ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) แน่นอนว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อการจัดการศึกษาในหลักสูตรดนตรีศึกษาอย่างเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรยังคงมีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรดนตรีศึกษาสี่ปีหรือห้าปี

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM)

สมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (National Association of Schools of Music - NASM) เป็นสมาคมสถาบันดนตรีระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งสมาคม คือ เพื่อสร้างมาตรฐานกลางในการจัดหลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ให้มีความแข็งแกร่งและมีความเป็นหนึ่งเดียว ทั้งสถาบันระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยดนตรี โดยมาตรฐานที่กำหนดขึ้นมานั้น สถาบันทางการศึกษาดนตรีสามารถนำไปต่อยอดได้อย่างอิสระ มาตรฐานที่กำหนดขึ้น ไม่เพียงแต่ครอบคลุมในเรื่องของการนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรแล้ว ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรี เช่น ทรัพยากรของสถาบัน บุคลากร แหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น (National Association of Schools of Music, 2019)

สมาคม NASM มีอำนาจเสมือนตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (U.S Department of Education) ในด้านดนตรีโดยเฉพาะ อีกทั้งยังสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสมาคมสำคัญที่เกี่ยวข้องอีก 2 สมาคม ประกอบด้วย สมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Association Européenne des Conservatoires - AEC) ซึ่งทำหน้าที่ลักษณะเดียวกันกับ NASM ในสหภาพยุโรป และ สภารับรองนักการศึกษา (Council for the Accreditation of Educator Preparation - CAEP) ซึ่งทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานของนักการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

สมาคม NASM ได้นำเสนอมาตรฐานหลักสูตรสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาบัณฑิต ไปจนถึงระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต ในส่วนของมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต (Undergraduate Degree) ประกอบด้วยมาตรฐานหลักสูตร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Arts Degrees) และ กลุ่มวิชาชีพ (Professional Degrees)

กลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Arts degrees) เป็นกลุ่มหลักสูตรดนตรีที่เน้นการศึกษาดนตรีอย่างกว้างร่วมกับศาสตร์หลักของหลักสูตร ไม่ได้ศึกษาดนตรีเฉพาะด้านในเชิงลึก ได้แก่ Bachelor of Arts in Music และ Bachelor of Science in Music ในกรณีสถาบันที่เปิดหลักสูตรแบบกลุ่มนี้ต้องการผลิตครูดนตรี หรือผลิตในสาขาเฉพาะทางดนตรีสาขาต่าง ๆ ก็สามารถทำได้เช่นเดียวกัน เช่น Bachelor of Arts in Music Education, Bachelor of Science in Music Education, Bachelor of Science in Performance เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กลุ่มวิชาชีพ (Professional Degrees) เป็นกลุ่มหลักสูตรที่เน้นการศึกษาดนตรีในสาขาเฉพาะด้านอย่างเจาะลึก ประกอบด้วยหลักสูตรวิชาชีพจำนวน 15 วิชาเอก ได้แก่

1. Bachelor of Music in Performance
2. Bachelor of Music in Music Therapy
3. Bachelor of Music in Composition
4. Bachelor of Music in Music History and Literature
5. Bachelor of Music in Pedagogy
6. Bachelor of Music in Jazz Studies
7. Bachelor of Music in Music Technology
8. Bachelor of Music in Sacred Music
9. Bachelor of Music in Worship Studies
10. Bachelor of Music in Musical Theatre
11. Bachelor of Music in Music Business or Music Industry
12. Bachelor of Music in Music Recording Technology or Electrical and Computer Engineering
13. Baccalaureate Degree in Creative Multidisciplinary Convergence and Technologies
14. Baccalaureate Degree in Music Therapy
15. **Baccalaureate Degree in Music Education**

สำหรับหลักสูตร Baccalaureate Degree in Music Education เป็นหลักสูตรดนตรีศึกษาที่เน้นสร้างนักการศึกษาดนตรี (Music Educator) หรือครูดนตรี หลักสูตรดนตรีศึกษาสามารถให้ปริญญาได้หลากหลายสาขาวิชาตามความต้องการของสถาบัน เช่น ปริญญาสาขาดนตรีศึกษาโดยตรง (Bachelor of Music Education) ปริญญาสาขาดุริยางคศาสตร์ (Bachelor of Music in Music Education) ปริญญาสาขาวิทยาศาสตร์ (Bachelor of Science in Music Education) ปริญญาสาขาศิลปศาสตร์ (Bachelor of Arts in Music Education) เป็นต้น

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคม NASM นำเสนอโครงสร้างหลักสูตรและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรดนตรีศึกษาทุกสาขาปริญญา ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โครงสร้างหลักสูตร

กลุ่มวิชาพื้นฐานทางด้านดนตรีและทักษะดนตรี	ร้อยละ 50
กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป	ร้อยละ 30-35
กลุ่มวิชาชีพครู	ร้อยละ 15-20

คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรดนตรีศึกษา

1. เป็นบุคลากรทางดนตรี ที่ทำหน้าที่สอนดนตรีในฐานะศาสตร์ที่จำเป็นต่อสังคม ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาการทางดนตรีในผู้เรียน และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้พัฒนาความสามารถของตัวเองเสมอ

2. สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรี รวมทั้งความเข้าใจในเชิงของมรดกทางวัฒนธรรม

3. สามารถสร้างแรงบันดาลใจ จัดหาความรู้และประสบการณ์ทางดนตรีให้แก่ผู้เรียน

4. สามารถแสดงและนำเสนอถึงความสำคัญของการเรียนดนตรีในระบบการศึกษา แก่ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร

5. มีความสามารถในการทำงานสอนในระบบการศึกษาเฉพาะด้าน และสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

6. สามารถสร้างสัมพันธ์เชิงบวก และมีความเอาใจใส่กับผู้เรียนหรือเพื่อนร่วมงานที่มาจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย

7. มีความรู้ ความเข้าใจ และนำศาสตร์ความรู้ไปใช้อย่างมีจริยธรรม

8. มีความสามารถในการประเมินค่าความคิด วิธีการทางศิลปะ มนุษยศาสตร์ หรือศิลปศึกษาที่จะส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมในผู้เรียน

9. มีความสามารถในการพัฒนาตน โดยการวิเคราะห์เจาะลึกไปในการสอน และศาสตร์ทางศิลปะ ประเมินและมองเห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองทั้งในด้านความเป็นนักดนตรีและความสามารถในการสอน

นอกจากคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณสมบัติภาพรวมของครูดนตรี ในส่วนของความสามารถเฉพาะทางดนตรี ครูดนตรีควรมีความสามารถพื้นฐานทางดนตรี ดังต่อไปนี้

1. Conducting & Musical Leadership (ความสามารถในการควบคุมวงดนตรี)

2. Arranging (ความสามารถในการเรียบเรียงดนตรี)

3. Functional Performance (ความสามารถในการแสดง)

4. Analysis/History/Literature (ความสามารถในการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี)

นอกจากความสามารถทางด้านพื้นฐานทางดนตรีแล้ว ครูดนตรีควรมีความรู้ความสามารถในเชิงลึก เช่น ความสามารถในการปฏิบัติทักษะตามเครื่องมือเอก (เช่น Instrumental Music หรือ

Vocal/Choral Music เป็นต้น) รวมไปถึงความรู้ในกลวิธีการสอนดนตรี ความสามารถเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการกำหนดสาระและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษา เพื่อสร้างครูดนตรีให้เป็นไปตามที่สมาคม NASM กำหนดไว้ (National Associations of Schools of Music, 2019)

มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรดนตรีของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (AEC)

สมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Association Européenne des Conservatoires - AEC) เป็นสมาคมที่ทำหน้าที่คล้ายกับสมาคม NASM ของประเทศสหรัฐอเมริกา สมาคม AEC จึงนำเสนอมาตรฐานผลการเรียนรู้บันทิตระดับปริญญาบัณฑิต (First Cycle) ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมของสถาบันดนตรีภายในสหภาพยุโรป จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ (Association Européenne des Conservatoires, 2007: 1)

1. สามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้และทักษะทางดนตรีตามสาขาวิชาในระดับสูงกว่ามัธยมจากการสั่งสมประสบการณ์และความรู้ในระดับแนวหน้า

2. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางดนตรีตามสาขาวิชาในลักษณะที่บ่งชี้ถึงความเป็นมืออาชีพในการทำงาน มีความสามารถในแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมและสร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถเสนอข้อโต้แย้งที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสาขาวิชาของตน

3. สามารถรวบรวมและตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ในสาขาดนตรี) เพื่อแสดงถึงความคิดเห็นเชิงวิจารณญาณต่อทักษะและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของตัวเอง ซึ่งรวมไปถึงการแสดงความเห็นต่อประเด็นทางดนตรี และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วิทยาศาสตร์ หรือจริยธรรม

4. สามารถสื่อสารความเข้าใจและแนวคิดทางศิลปะ รวมไปถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขไปยังผู้ชมทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ และ

5. ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ การปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

จากการศึกษา พบว่า สมาคม AEC ไม่ได้นำเสนอมาตรฐานในส่วนของโครงสร้างหลักสูตรและสาระรายวิชา ทั้งนี้ เป็นเพราะรูปแบบหน่วยกิตของสถาบันดนตรีภายในสหภาพยุโรปมีความแตกต่างกัน หน่วยงานส่วนอื่น ๆ ภายใต้สมาคม AEC จึงได้ทำการศึกษาและนำเสนอแนวทางการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรดนตรีของสหภาพยุโรปไว้ดังนี้

ในส่วนของแนวทางการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรของสมาคม AEC ค็อกซ์ (2007: 10) ได้นำเสนอลักษณะของหลักสูตรดนตรีที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีการจัดการหลักสูตร ให้น้ำหนักในแต่ละสาระอย่างเหมาะสม

2. เป็นหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์แต่ก็ไม่มากจนเกินไป

3. เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นกับความต้องการของผู้เรียน

4. เป็นหลักสูตรที่เอื้อให้ผู้เรียนศึกษาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

5. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

6. เป็นหลักสูตรที่ถูกนำไปใช้โดยมีวิธีการสอนและวิธีการประเมินผลอย่างเหมาะสม

ในส่วนของโครงสร้างหน่วยกิตในหลักสูตรดนตรีของสมาคม AEC โบเล (Boele, 2009: 15-23) ได้นำเสนอโครงสร้างหน่วยกิต จำนวน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบ Relative Work Load รูปแบบ Absolute Work Load และ รูปแบบ Time Contact

สำหรับโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Relative Work Load ให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชา ออกแบบโดยการคิดสัดส่วนกลุ่มวิชาเป็นค่าเปอร์เซ็นต์ (%) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์มาแปลงเป็นจำนวนหน่วยกิต

ตารางที่ 4 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Relative Work Load ของโบเล

กลุ่มวิชา	ร้อยละ	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาหลัก (Main study)	50%	30
กลุ่มวิชาทฤษฎี (Theory)	30%	18
กลุ่มวิชาปฏิบัติรอง (Secondary practical subjects)	20%	12

โครงสร้างหน่วยกิตแบบ Absolute Work Load ให้ความสำคัญกับระยะเวลาในการศึกษาวิชานั้น ๆ รวมไปถึงภาระงานและการสอบต่อ 1 ภาคการศึกษา แล้วนำจำนวนระยะเวลามาแปลงเป็นจำนวนหน่วยกิต

ตารางที่ 5 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Absolute Work Load ของโบเล

วิชา	จำนวนชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	หน่วยกิต	หน่วยกิตจำนวนเต็ม
ทักษะไวโอลิน (Violin)	330	10.6	11
การฝึกทักษะโสตประสาท (Aural training)	93	3.0	3
ทฤษฎีการประสานเสียง (Harmony)	102	3.3	3
เคาเตอร์พอยท์ (Counterpoint)	86	2.7	3
ทฤษฎีดนตรีทั่วไป (General music theory)	102	3.3	3
เปียโน (Piano)	181	5.8	6
การขับร้องประสานเสียง (Choir singing)	40	1.3	1
รวม	**934**	**30**	**30**

โครงสร้างหน่วยกิตแบบ Contact Time ให้ความสำคัญกับจำนวนเวลาการเรียนวิชาในแต่ละวิชาใน 1 สัปดาห์ แล้วนำจำนวนระยะเวลามาแปลงเป็นจำนวนหน่วยกิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 6 ตารางแสดงตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างหน่วยกิตแบบ Contact Time ของโบเล

วิชา	จำนวนเวลา (นาที)	หน่วยกิต	หน่วยกิต จำนวนเต็ม
ทักษะไวโอลิน (Violin)	120	6.3	6
การฝึกทักษะโสตประสาท (Aural training)	60	3.2	3
ทฤษฎีการประสานเสียง (Harmony)	60	3.2	3
เคาเตอร์พอยท์ (Counterpoint)	90	4.7	5
ทฤษฎีดนตรีทั่วไป (General music theory)	120	6.3	6
เปียโน (Piano)	30	1.6	2
การขับร้องประสานเสียง (Choir singing)	90	4.7	5
รวม	570	29.9	30

โครงสร้างหน่วยกิตทั้ง 3 รูปแบบให้ความสำคัญในประเด็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น การนำไปใช้จึงขึ้นอยู่กับจุดเด่นหรือบริบทอื่น ๆ ของสถาบัน (Boele, 2009:15-23)

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (AQF)

กรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (Australian Qualification Framework - AQF) เป็นนโยบายการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาของชาติที่ประกาศใช้โดยสภาคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับก่อนปริญญาบัณฑิต ไปจนถึงระดับปริญญาบัณฑิตเป็นต้นไป โดยแบ่งออกเป็นระดับ (Level) ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (Australian Qualification Framework Council, 2013)

ระดับก่อนปริญญาบัณฑิต

Level 1 Certificate I

Level 2 Certificate II

Level 3 Certificate III

Level 4 Certificate VI

Level 5 Diploma

ระดับปริญญาบัณฑิตเป็นต้นไป

Level 6 Advanced Diploma/Associate Degree

Level 7 Bachelor Degree

Level 8 Bachelor Honours Degree/Graduate Certificate

Level 9 Masters Degree

Level 10 Doctoral Degree

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (Bachelor Degree) ทุกสาขาวิชาของประเทศออสเตรเลีย เป็นการศึกษาระดับที่ 7 มีระยะเวลาการศึกษา 3-4 ปี กรอบคุณวุฒิกำหนดผลการเรียนรู้บัณฑิตระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย (Australian Qualification Framework Council, 2013: 48-49)

1. มาตรฐานด้านความรู้ (Knowledge) บัณฑิตต้องมีความรู้ทั้งในเชิงกว้างในวิชาการต่าง ๆ มีความรู้เชิงลึกในวิชาเอก และมีความรู้อื่น ๆ พร้อมที่จะต่อยอดในการเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

2. มาตรฐานด้านทักษะ (Skills) บัณฑิตต้องมีความทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีทักษะในการลงมือปฏิบัติ มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในปัญหาที่มีความซับซ้อน และมีทักษะในการสื่อสาร

3. มาตรฐานด้านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ (Application of Knowledge and Skills) บัณฑิตต้องสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน สามารถปรับใช้ความรู้และทักษะให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่มีความหลากหลายในชีวิตจริง มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 3 เป็นคุณวุฒิที่ทุกสถาบันมหาวิทยาลัยจะต้องจัดทำหลักสูตรและดำเนินการสอนเพื่อให้บัณฑิตที่จบออกมามีคุณสมบัติครบถ้วน หลักสูตรสามารถให้ความสำคัญไปในมาตรฐานด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษได้ ขึ้นอยู่กับจุดเน้นและทิศทางการสร้างบัณฑิตของสถาบัน นอกจากมาตรฐานทั้ง 3 ด้านแล้ว กรอบคุณวุฒิยังกำหนดทักษะทั่วไป (generic skills) ที่บัณฑิตพึงมี จำนวน 4 ทักษะ ประกอบด้วย

1. ทักษะพื้นฐาน (Fundamental Skills)
2. ทักษะมนุษย์ (People Skills)
3. ทักษะการคิด (Thinking Skills)
4. ทักษะเฉพาะตัว (Personal Skills)

จากการศึกษากรอบคุณวุฒิออสเตรเลียระดับปริญญาบัณฑิตจะเห็นได้ว่า บัณฑิตระดับปริญญาบัณฑิตในทุกสาขาวิชา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะตามสาขาปริญญาของตัวเอง สามารถนำความรู้และทักษะเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (Hard Skills) และต้องมีทักษะการใช้ชีวิต (Generic Skills)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 3 ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2561) นำเสนอแนวปฏิบัติการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนดนตรีเพื่อผลิตครูดนตรี โดยแนวทางที่นำเสนอสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดโดยคุรุสภา ซึ่งจะแบ่งกลุ่มวิชาไว้จำนวน 4 กลุ่มวิชา ประกอบด้วย กลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาครุศึกษา กลุ่มวิชาดนตรีศึกษา และกลุ่มวิชาเลือกเสรี มีสัดส่วนและรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มวิชาเลือกทั่วไป มีน้ำหนักร้อยละ 20 ของหลักสูตร เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งเน้นให้ครูดนตรีมีความรู้กว้างในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาในสาขาต่าง ๆ ดังนี้

พื้นฐานทางภาษา	ร้อยละ 4
สังคม ปรัชญาและวัฒนธรรม	ร้อยละ 4
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ร้อยละ 4
สหศาสตร์ โลกทัศน์ ความคิดเห็น และเจตคติ	ร้อยละ 6
สุขภาพและพลานามัย	ร้อยละ 2

กลุ่มวิชาครุศึกษา มีน้ำหนักร้อยละ 25 ของหลักสูตร เป็นกลุ่มวิชาที่ช่วยให้ครูดนตรีมีพื้นฐานทางทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับความเป็นครูที่ดี ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

จิตวิทยา	ร้อยละ 5
พื้นฐานการศึกษา	ร้อยละ 5
หลักสูตร	ร้อยละ 5
วิธีสอน	ร้อยละ 5
ปฏิบัติการวิชาชีพครู	ร้อยละ 5

กลุ่มวิชาดนตรีศึกษา มีน้ำหนักร้อยละ 50 ของหลักสูตร เป็นกลุ่มวิชาด้านสาระดนตรี และสาระด้านดนตรีศึกษาและการเรียนการสอนดนตรี แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ วิชาบังคับและวิชาเลือก

วิชาบังคับ	**ร้อยละ 30**
ดนตรีไทย (ทักษะขับร้องและบรรเลงดนตรี)	ร้อยละ 4
ดนตรีพื้นเมือง	**ร้อยละ 3**
ดนตรีสากล (ทักษะขับร้องและบรรเลงดนตรี)	ร้อยละ 4
ทฤษฎีดนตรี (ไทยและสากล)	ร้อยละ 4
นาฏศิลป์ (ไทยและสากล)	ร้อยละ 2
ดนตรี สุนทรียศาสตร์ วัฒนธรรม และมนุษย์	**ร้อยละ 3**
ดนตรีศึกษา	ร้อยละ 10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิชาเลือก	**ร้อยละ 20**
ทักษะปฏิบัติ (ไทยหรือสากล)	ร้อยละ 5 หรือ 8
ทฤษฎี (ไทยหรือสากล)	ร้อยละ 5 หรือ 8
ดนตรีศึกษา	ร้อยละ 7
วิชาด้านหลักสูตรและการสอนดนตรี	(ร้อยละ 5)
การศึกษารายบุคคล	(ร้อยละ 2)

กลุ่มวิชาเลือกเสรี มีน้ำหนักร้อยละ 5 ของหลักสูตร เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเลือกวิชาอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มวิชาดนตรีศึกษาตามความสนใจ และวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากวิชาทางการศึกษา เพื่อเสริมโลกทัศน์จากวิชาการศึกษาทั่วไป จากแนวปฏิบัติการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนดนตรีเพื่อผลิตครูดนตรีของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ จะเห็นได้ว่า วิชาดนตรีพื้นบ้าน ควรจัดอยู่ในส่วนของวิชาบังคับในกลุ่มวิชาดนตรีศึกษา รวมไปถึงสุนทรียศาสตร์ วัฒนธรรม และมนุษย์ คิดเป็นหนักวิชาร้อยละ 6 ของหลักสูตรดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561)

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (1949) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ การกำหนดวัตถุประสงค์จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตร ตามด้วยการกำหนดสาระ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล การศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาจึงควรกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

สุจริต บัวพิมพ์ (2530) ได้ศึกษาหลักสูตรและสำรวจรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา โดยวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรในส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานและวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน

2. เนื้อหาสาระตามประเภทของวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยแบ่งประเภทของเนื้อหาสาระของวัฒนธรรมพื้นบ้านออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 เนื้อหาสาระของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่อาศัยภาษาเป็นสื่อ

2.2 เนื้อหาสาระของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ไม่อาศัยภาษาเป็นสื่อ

2.3 เนื้อหาสาระของวัฒนธรรมพื้นบ้านแบบประสมประสาน

3. การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน

จากการสำรวจการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านและความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านของสถาบันอุดมศึกษา ทุก ๆ สถาบันจะเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านในรายวิชานั้น ๆ เข้ามาสอนในรูปแบบของการ

บรรยายและการสาธิตในฐานะวิทยากรพิเศษ ในการศึกษามีข้อค้นพบ คือ ควรจัดให้รายวิชาทางด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านให้เป็นวิชาพื้นฐานเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนกันทุกคน

ทิพยฉัตร คลังหิรัญ (2549) ได้ทำการศึกษาการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 4 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลา-นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประเด็นที่วิเคราะห์ในเอกสารหลักสูตร ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. โครงสร้างหลักสูตร
3. เนื้อหา
4. วิธีการจัดการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

ประเด็นวิเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. วัตถุประสงค์การเรียนการสอน
4. เนื้อหารายวิชา
5. วิธีการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ในการศึกษาหลักสูตรศิลปศึกษาทั้ง 4 หลักสูตร พบว่า สถานภาพของวิชาและการให้ความสำคัญต่อรายวิชาศิลปะพื้นบ้านมีความแตกต่างกัน บางสถาบันกำหนดให้เป็นวิชาเลือก บางสถาบันกำหนดให้เป็นวิชาบังคับ วิชาศิลปะพื้นบ้านส่วนใหญ่มีสถานะอยู่ในวิชาเลือก ในส่วนของผู้สอน พบว่า ผู้สอนวิชาศิลปะพื้นบ้านมีทักษะในการปฏิบัติงานศิลปะพื้นบ้านน้อย ส่งผลให้จุดประสงค์ในการเรียนการสอนศิลปะพื้นบ้านเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก เห็นความสำคัญต่อดนตรีพื้นบ้าน มากกว่าการเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านการปฏิบัติ สาระการเรียนรู้จึงให้ความสำคัญกับความงามหรือสุนทรีย์ทางศิลปะและคุณค่าในงานศิลปะเป็นหลัก

ในส่วนของวิธีการสอน พบว่า การสอนศิลปะพื้นบ้านใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ และศึกษาด้วยตัวเอง สื่อที่ใช้มากที่สุดคือตำราหนังสือ ใช้การทำรายงานเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านเป็นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียน ให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการเรียนศิลปะพื้นบ้าน และมีความเห็นว่า วิชาศิลปะพื้นบ้านควรเป็นวิชาเลือกมากกว่าวิชาบังคับในหลักสูตร เนื่องจากศิลปะพื้นบ้านควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีสิทธิ์ที่จะเลือกเรียนมากกว่าเป็นการบังคับให้ผู้เรียนต้องเรียน เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หากตัวผู้สอนศิลปะพื้นบ้านไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านทักษะ การเรียนการสอนศิลปะพื้นบ้านก็จะเน้นไปในการศึกษาเชิงของคุณค่าทางภูมิปัญญา และทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากการศึกษาของสุจริต บัวพิมพ์ และทิพยฉัตร คลังหิรัญ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาหลักสูตรและการเรียนการสอนควรศึกษาไปในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และการเรียนการสอน ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ครอบคลุมและสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1949) ดังนั้น ในการศึกษาการจัดการสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา ควรศึกษาในประเด็นเหล่านี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความครบถ้วนและครอบคลุมมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กรอบแนวคิดการวิจัย

มาตรฐานการศึกษา

องค์ประกอบทางการศึกษาของสไตเนอร์ (Steiner, 1988 อ้างถึงใน ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561)

มาตรฐานผู้เรียน	มาตรฐานผู้สอน	มาตรฐานหลักสูตร
ประเทศไทย		
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับปีพุทธศักราช 2551	1. มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562	1.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (มคอ.1) วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี ฉบับปี 2554 1.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (มคอ.1) วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี ฉบับปี 2562
ประเทศสหรัฐอเมริกา		
2. มาตรฐานดนตรี ของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME) ฉบับปี 2014	2. มาตรฐานครูดนตรีของสมาคมครูดนตรีแห่งชาติ (MTNA) ฉบับปี 2004	2. มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM) ฉบับปี 2019-2020
ประเทศอังกฤษ		
3. หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ ของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ฉบับปี 2014	3.1 มาตรฐานวิชาชีพครูของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ฉบับปี 2014 3.2 มาตรฐานครูดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษาแห่งสหภาพยุโรป (meNet) ฉบับปี 2009	3. มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรดนตรีของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (AEC) ฉบับปี 2007
ประเทศออสเตรเลีย		
4. หลักสูตรออสเตรเลีย ของหน่วยงานหลักสูตร การประเมิน และการรายงานของออสเตรเลีย (ACARA) ฉบับปี 2012	4. มาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำของออสเตรเลีย (AITSL) ฉบับปี 2011	4. มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (AQF) ฉบับปี 2013

หลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	หลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากนานาชาติ
กลุ่มที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ	**ประเทศสหรัฐอเมริกา**
1. หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	1. หลักสูตรดนตรีศึกษา ของวิทยาลัยดนตรียาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา (บลูมมิงตัน) ฉบับปี 2019-2020 (Bachelor of Music Education, B.M.E., Jacobs School of Music, Indiana University)
2. หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	
3. หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	
กลุ่มที่ 2 สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม	**ประเทศอังกฤษ**
4. หลักสูตรดนตรีศึกษา (ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา) และ	2. หลักสูตรดนตรีศึกษา ของภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์ ฉบับปี 2020 (Bachelor of Arts in Music Education, B.A., Department of Music, The University of Sheffield)
5. หลักสูตรดนตรีศึกษา (ดนตรีคีตศิลป์ไทยสากล) ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย (วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด และวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง)	
กลุ่มที่ 3 มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	**ประเทศออสเตรเลีย**
6. หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีครินทรวิโรฒ	3. หลักสูตรดนตรีศึกษา ของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ ฉบับปี 2019-2020 (Bachelor of Music in Music Education, B.M., Sydney Conservatorium of Music, The University of Sydney)

ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้าน

ลักษณะทั่วไป (Tyler, 1949) สาระดนตรีพื้นบ้าน (Gregory, 1995; Anderson and Campbell, 1996)

1. พันธกิจหรือวัตถุประสงค์
2. โครงสร้าง
3. สาระดนตรีพื้นบ้าน
   3.1 สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา (ความรู้/ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง/ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒธรรม/เชิงพหุวัฒนธรรม)
   3.2 สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด (ความเป็นพื้นบ้านในสังคม/การศึกษา, ดนตรีพื้นบ้านในสังคม/การศึกษา, ดนตรีกับสังคม, ความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคม/.การศึกษา)
4. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน
   - การเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านตามหลักสูตร
   - การเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านในกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและนานาชาติ

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป และ วิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษา (มาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร) และหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยออกแบบให้มีส่วนของการวิจัยเอกสารในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา และส่วนของการวิจัยเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เฉพาะในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย ใช้ทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์เนื้อหา

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ในข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาลักษณะทั่วไปพร้อมกับวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยจากหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดการเรียนการสอนดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมของแอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์และเกรเกอรี ผลจากการศึกษาหัวข้อนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้มาซึ่งกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา และได้กรอบแนวคิดสำหรับการสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย

2. ศึกษาดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน และมาตรฐานหลักสูตรของไทยและนานาชาติ ผลจากการศึกษาหัวข้อนี้โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบการศึกษาของสไตเนอร์ ทำให้ผู้วิจัยได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการคัดเลือกตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องผู้เรียน ผู้สอน สาระ และการจัดการเรียนรู้ และได้กรอบแนวคิดสำหรับการสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสามารถทางดนตรีพื้นบ้านในผู้เรียนและผู้สอน และสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย

3. ศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้านในหลักสูตรและรายวิชาในระดับอุดมศึกษาของสุจริต บัวพิมพ์ และงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะพื้นบ้านในระดับอุดมศึกษาของทิพยฉัตร คลังหิรัญ ผลจากการศึกษางานวิจัยทั้งสองเรื่องประกอบกับทฤษฎีหลักสูตรของไทเลอร์ ทำให้ผู้วิจัยได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการศึกษาลักษณะทั่วไปในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา ประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง และได้กรอบแนวคิดสำหรับการสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาลักษณะทั่วไปและวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา ไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยผู้วิจัยออกแบบขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดแหล่งข้อมูล (Resources) เครื่องมือและการเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูล (Research Instruments and Data Collection) และ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดแหล่งข้อมูล (Resources)

แหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติ ส่วนที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตรผู้รับผิดชอบรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแหล่งข้อมูลอย่างเจาะจง โดยการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างทั้ง 2 ส่วน เพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐาน

การศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวอย่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ส่วนที่ 1 มาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของไทยและนานาชาติ ต้องเป็นมาตรฐานที่ประกาศใช้โดยหน่วยงานรัฐบาล หรือองค์กร หรือสมาคมที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ โดยมาตรฐานที่ผู้วิจัยนำมาศึกษามีดังต่อไปนี้

มาตรฐานผู้เรียน

1) มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาดนตรี ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย

2) Music Standards (General Music), National Association for Music Education (NAfME) หรือมาตรฐานดนตรี ฉบับปี 2014 ประกาศใช้โดยสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา

3) National Curriculum in England (Aims and Subject Content in Music Programme of Study), Department for Education, Government of the United Kingdom หรือ เป้าหมายการเรียนรู้ และ สาระวิชาดนตรีในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ ฉบับปรับปรุง ปี 2014 ของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ประเทศอังกฤษ

4) Australian Curriculum (Aims, Level Description, and Content Description in Music), The Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA) หรือ เป้าหมายการเรียนรู้ คำอธิบายช่วงชั้น และ คำอธิบายวิชาดนตรีในหลักสูตรออสเตรเลีย ฉบับปี 2012 ของหน่วยงานหลักสูตร การประเมิน และการรายงานของออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย

มาตรฐานผู้สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1) มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ประเทศไทย

2) Nationally Certified Teacher of Music, Certification Program, Music Teachers National Association (MTNA) มาตรฐานครูดนตรี ฉบับปี 2004 ของสมาคมครูดนตรีแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา

3) Teachers' Standards for Qualified Teacher Status (QTS), Government of the United Kingdom มาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับปี 2011 ของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ประเทศอังกฤษ

4) Learning Outcomes in Music Teacher Training, Music Education Network (meNet), The European Commission หรือ มาตรฐานครูดนตรี ฉบับปี 2009 ของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษาของสหภาพยุโรป

5) Australian Professional Standards for Teachers, Australian Institute for Teaching and School Leadership (AITSL) หรือ มาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับปี 2007 ของสถาบันการสอนและผู้นำของออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย

มาตรฐานหลักสูตร

1) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี ฉบับปี 2554 (มคอ.1) ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย

2) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี ฉบับปี 2562 (มคอ.1) ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย

3) Baccalaureate Degree in Music Education (Curricular Structure, Program Content, Desirable Attributes, and Essential Competencies), National Association of Schools of Music (NASM) หรือ มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา

4) The 1st Cycle Awards in Higher Music Education, Association Européenne des Conservatoire, Académies des Musique et Musikhochschulen (AEC) หรือ มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาบัณฑิต ของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป

5) The Bachelor Degree, Australian Qualification Framework (AQF) หรือ มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย

หลักสูตรดนตรีศึกษา

หลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.2) ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภูมิภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และใต้ โดยหลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่มีการใช้งานมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ต้องเป็นหลักสูตรของสถาบันตามภูมิภาคที่กำหนด และต้องเป็นเอกสารหลักสูตรที่มีรายละเอียดเพียงพอต่อการศึกษา โดยหลักสูตรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษามีดังต่อไปนี้

1) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

4) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย

5) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย

6) หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย เป็นหลักสูตรจากสถาบันที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดย QS Top Universities ปี 2019 เป็นหลักสูตร เผยแพร่จากแหล่งข้อมูลของมหาวิทยาลัยโดยตรง มีความเชื่อถือได้ และข้อมูลหลักสู๖รที่มหาวิทยาลัยเปิดเผยต้องเพียงพอต่อการศึกษา หลักสูตรที่นำมาศึกษามีดังต่อไปนี้

1) Bachelor of Music Education (B.M.E.), Jacobs School of Music, Indiana University หรือ หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของวิทยาลัยดนตรียาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา (บลูมมิงตัน) ประเทศสหรัฐอเมริกา (Ranking 323rd)

2) Bachelor of Arts in Music Education (B.A.), Department of Music, The University of Sheffield หรือ หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2020 ของภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์ (Ranking 75th)

3) Bachelor of Music in Music Education (B.M.), Sydney Conservatorium of Music, The University of Sydney หรือ หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (Ranking 42nd)

ส่วนที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์

การศึกษาครั้งนี้ออกแบบให้มีการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรผู้รับผิดชอบรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย เพื่อศึกษาการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้านภายในสถาบัน รายนามของอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์ มีดังนี้

1. อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค จากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
4. อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา จากวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่
5. อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต จากวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
6. อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ จากวิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
7. อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี สมบัติ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 7 ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

	ไทย	สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
มาตรฐานผู้เรียน	🗐 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาดนตรี ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ	🗐 มาตรฐานดนตรี ฉบับปี 2014 ประกาศใช้โดยสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)	🗐 เป้าหมาย และ สาระวิชาดนตรีในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ ฉบับปรับปรุง ปี 2014 ของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร	🗐เป้าหมาย คำอธิบายช่วงชั้น และ คำอธิบายวิชาดนตรีในหลักสูตรออสเตรเลีย ฉบับปี 2012 ของหน่วยงานหลักสูตร การประเมิน และการรายงานของออสเตรเลีย (ACARA)
มาตรฐานผู้สอน	🗐 มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562	🗐 มาตรฐานครูดนตรี ฉบับปี 2004 ของสมาคมครูดนตรีแห่งชาติ (MTNA)	🗐 มาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับปี 2011 ของกรมการศึกษาในรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร 🗐 มาตรฐานครูดนตรี ฉบับปี 2009 ของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษาของสหภาพยุโรป (meNet)	🗐 มาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับปี 2007 ของสถาบันการสอนและผู้นำของออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย (AITSL)
มาตรฐานหลักสูตร	🗐 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี ฉบับปี 2554 (มคอ.1) ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ 🗐 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี ฉบับปี 2562 (มคอ.1) ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ	🗐 มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM)	🗐 มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาบัณฑิตของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (AEC)	🗐 มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (AQF)
หลักสูตรดนตรีศึกษา	🗐 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 🗐 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 🗐 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 🗐 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย 🗐 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย 🗐 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	🗐 หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของวิทยาลัยดนตรี ยาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา (บลูมมิงตัน)	🗐 หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2020 ของภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์	🗐 หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี 2019-2020 ของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งชิดนีย์
	✍อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) ✍อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด) ✍อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต) ✍อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา (วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่) ✍อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต (วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด) ✍อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ (วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง) ✍อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) ✍ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี สมบัติ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)			

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2. เครื่องมือและการเก็บข้อมูล (Research Instruments and Data Collection)

เครื่องมือและการเก็บข้อมูลมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติโดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลผ่านเว็ปไซต์ (Web-Based Research) ซึ่งเป็นวิธีการที่ The College Board ใช้ในการวิจัยเอกสารมาตรฐานศิลปะจากนานาประเทศ (The College Board, 2013)

เครื่องมือและการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีพื้นบ้านในผู้เรียน (นิสิต/นักศึกษา) ผู้สอน (ผู้สอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ วิทยากร ฯลฯ) สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน รวมไปถึงปัญหาและแนวโน้มของดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา สำหรับวิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์เผยข้อมูลหลากหลายแง่มุมได้อย่างอิสระภายใต้ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ลึกและรอบด้านมากที่สุด โดยรายละเอียดการเก็บข้อมูลมีดังนี้

ผู้วิจัยเดินทางเก็บข้อมูลสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรตามภูมิภาคต่าง ๆ ช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน 2562 ในวันเวลาดังต่อนี้

- วันที่ 13 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา จากวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่
- วันที่ 14 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- วันที่ 20 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ จากวิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
- วันที่ 25 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- วันที่ 27 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค จากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- วันที่ 29 มีนาคม สัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต จากวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
- วันที่ 21 มิถุนายน สัมภาษณ์ อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- วันที่ 26 มิถุนายน สัมภาษณ์ ผศ.ดร.รุจี สมบัติ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของไทเลอร์ แอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ และ เกรเกอรี ในการวิเคราะห์เนื้อหามาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยและนานาชาติ แนวคิดหลักสูตรของไทเลอร์บางส่วนถูกนำมาใช้เป็นประเด็นสำหรับวิเคราะห์พันธกิจ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง (หลักสูตร) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนส่วนแนวคิดการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรมของ

แอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ และ เกรเกอรีถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านเป็นหลัก ผู้วิจัยนำประเด็นเหล่านี้มาวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาซึ่งประเด็นที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะข้อมูล สามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ 8 ตารางสรุปประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา

มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา	ลักษณะทั่วไปและสาระดนตรีพื้นบ้าน			
	พันธกิจ วัตถุประสงค์	โครงสร้าง (หลักสูตร)	สาระ (ดนตรีพื้นบ้าน)	รูปแบบการจัดการเรียนการสอน
1. มาตรฐานผู้เรียน	✓	✓	✓	
2. มาตรฐานผู้สอน	✓		✓	
3. มาตรฐานหลักสูตร	✓		✓	
4.1 หลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย	✓	✓	✓	✓
4.2 หลักสูตรดนตรีศึกษาของนานาชาติ	✓	✓	✓	

การวิเคราะห์เนื้อหาของมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษา ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไป (เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1) ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้าน (เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2) การวิเคราะห์เนื้อหาทั้งสองส่วนมีความต่อเนื่องกัน กล่าวคือ หลังจากการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเหล่านั้นจะถูกนำมาใช้ในเป็นฐานในการวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านต่อไป โดยมีลำดับการวิเคราะห์ดังนี้

ลำดับที่ 1 ประเทศไทย

ลำดับที่ 2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ลำดับที่ 3 ประเทศอังกฤษ

ลำดับที่ 4 ประเทศออสเตรเลีย

ในแต่ละประเทศ ผู้วิจัยลำดับการวิเคราะห์โดยเริ่มต้นจากมาตรฐานผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านที่ผู้สอนพึงรู้ ตามด้วยมาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษา เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีของมาตรฐานและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน โดย ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิเคราะห์ 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาในแต่ละประเทศ พร้อมทั้งสรุปความเชื่อมโยงในสาระดนตรีพื้นบ้านระหว่างผู้เรียนและผู้สอนไว้ในส่วนท้ายของการวิเคราะห์ รูปแบบที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของแต่ละประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 4
วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยลำดับการวิเคราะห์โดยเริ่มต้นจากมาตรฐานผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านที่ผู้สอนพึงรู้ ตามด้วยมาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษา เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีของมาตรฐานและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย สรุปได้ดังนี้

1. ประเทศไทย

1.1 มาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

1.2 มาตรฐานผู้สอน (มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา)

1.3 มาตรฐานหลักสูตร (มคอ.1)

1.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.2)

1.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศไทย

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.1 มาตรฐานผู้เรียน (NAfME)

2.2 มาตรฐานผู้สอน (MTNA)

2.3 มาตรฐานหลักสูตร (NASM)

2.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (University of Indiana, Bloomington)

2.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศสหรัฐอเมริกา

3. ประเทศอังกฤษ

3.1 มาตรฐานผู้เรียน (National Curriculum in England)

3.2 มาตรฐานผู้สอน (QTS & meNet)

3.3 มาตรฐานหลักสูตร (AEC)

3.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sheffield)

3.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศอังกฤษ

4. ประเทศออสเตรเลีย

4.1 มาตรฐานผู้เรียน (The Australian Curriculum)

4.2 มาตรฐานผู้สอน (AITSL)

4.3 มาตรฐานหลักสูตร (AQF)

4.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sydney)

4.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศออสเตรเลีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. ประเทศไทย

1.1 มาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

พระราชบัญญัติการศึกษาให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542: 3-4, 9) โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นข้อกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนการศึกษาระดับชาติ

1.1.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards based Curriculum) หลักสูตรจึงกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายโดยภาพรวมของการศึกษาในแต่ละสาระวิชา มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละข้อประกอบด้วยตัวชี้วัดซึ่งเป็นตัวสะท้อนเนื้อหาตามระดับชั้นปี พร้อมกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อเป็นแนวทางและตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้สอน (กระทรวงศึกษาธิการ, กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้, 2553)

มาตรฐานการเรียนรู้

ดนตรี เป็นสาระการเรียนรู้ที่ 2 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ 2 ข้อ ประกอบด้วย มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน” และ มาตรฐาน ศ 2.2 “เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 296, 298)

มาตรฐานแต่ละข้อให้ความสำคัญกับสาระทางดนตรีต่างกัน มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 ให้ความสำคัญกับความรู้เชิงทฤษฎีและทักษะดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจองค์ประกอบดนตรีและสามารถปฏิบัติดนตรีได้อย่างถูกต้อง นัยที่บ่งชี้ถึงความรู้ดนตรีปรากฏผ่านคำว่า “เข้าใจ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์” สะท้อนถึงระดับการเรียนรู้หลักการทางดนตรีตั้งแต่ระดับรู้และเข้าใจ ระดับวิเคราะห์ไปจนถึงระดับการตัดสินประเมินค่า ส่วนนัยที่บ่งชี้ถึงทักษะดนตรีปรากฏผ่านคำว่า “แสดงออกทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก” สะท้อนถึงทักษะต่าง ๆ ทางดนตรี เช่น การร้องเพลง การบรรเลงเครื่องดนตรี การฟังเพลง เป็นต้น

มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีเชิงประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงที่มาและปัจจัยทางสังคมในแต่ละวัฒนธรรมตามช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบดนตรี เห็นคุณค่าของดนตรีในฐานะภูมิปัญญาของมนุษยชาติผ่านการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม และในส่วนท้ายของมาตรฐาน คำว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาสากล” บ่งชี้ถึงขอบเขตการศึกษาตั้งแต่ดนตรีในระดับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมใกล้ตัว ดนตรีไทยในฐานะวัฒนธรรมระดับชาติ และดนตรีสากลเพื่อเรียนรู้ดนตรีจากหลากหลาย

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ตัวชี้วัด คือ ผลการเรียนรู้ที่ถูกเรียงลำดับเชิงพัฒนาการจากระดับพื้นฐานไปยังระดับที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นจนผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ รายละเอียดที่แสดงผลการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดแต่ละข้อประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งระบุตัวอย่างเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

สาระของตัวชี้วัดสะท้อนความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1จึงสะท้อนความรู้ในองค์ประกอบดนตรีและทักษะทางดนตรี ในขณะที่ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 โดยส่วนใหญ่สะท้อนความความรู้ในประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมทางดนตรี ตัวอย่างเช่น ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวชี้วัดของมาตรฐาน ศ 2.1 ให้ความสำคัญกับทฤษฎีและทักษะทางดนตรี ในขณะที่ตัวชี้วัดของมาตรฐาน ศ 2.2 ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมเป็นหลัก

ตารางที่ 9 ตารางแสดงตัวอย่างสาระของตัวชี้วัดระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัด	ความรู้	ทักษะ
มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1		
1. บรรยายเพลงที่ฟัง โดยอาศัยองค์ประกอบทางดนตรีและศัพท์สังคีต	✓	✓
2. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	✓	✓
3. อ่านเขียนโน้ตไทยและโน้ตสากลทำนองง่าย ๆ	✓	✓
4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้นสดที่มีจังหวะทำนองง่าย ๆ		✓
5. บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี		✓
6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนองจังหวะการประสานเสียง และคุณภาพของเสียงเพลงที่ฟัง	✓	✓
มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2	✓	
7. อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทยในประวัติศาสตร์		
8. จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	✓	✓
9. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรีในท้องถิ่น	✓	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาระการเรียนรู้แกนกลาง คือ สาระตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละชั้นปี เป็นรายละเอียดส่วนขยายจากตัวชี้วัดที่สามารถแสดงความซับซ้อนหรือขอบเขตของเนื้อหาในแต่ละระดับชั้นได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น ตัวชี้วัดการอ่านเขียนโน้ตดนตรีในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ตารางที่ 10) หากพิจารณาเฉพาะตัวชี้วัด (ตารางฝั่งซ้ายมือ) ตัวชี้วัดอาจสะท้อนความแตกต่างของเนื้อหาได้ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ตารางฝั่งขวามือ) ความแตกต่างของเนื้อหาจะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 10 ตารางแสดงสาระการเรียนรู้แกนกลางในตัวชี้วัดการอ่านเขียนโน้ตดนตรีในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-6)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	
อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ประกอบด้วย กุญแจประจำหลักบรรทัด 5 เส้น โน้ตและเครื่องหมายหยุด เส้นกั้นห้อง และ โครงสร้างโน้ตเพลงไทย ประกอบด้วย การแบ่งห้องและการแบ่งจังหวะ
ป.5	
อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ประกอบด้วย บันไดเสียง 5 เสียง หรือ pentatonic scale และ โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง
ป.6	
อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล ทำนองง่าย ๆ	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ประกอบด้วย โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียงซีเมเจอร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อย่างไรก็ดี แม้สาระการเรียนรู้แกนกลางแสดงเนื้อหาที่อิงกับตัวชี้วัดตามระดับชั้น แต่ทว่าการนำเนื้อหาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ยังคงต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้สอน เพราะผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ความรู้ในบันไดเสียงซีเมเจอร์อาจง่ายเกินไปสำหรับผู้เรียนห้อง ก ในขณะเดียวกันก็อาจยากเกินไปสำหรับผู้เรียนห้อง ข ดังนั้นการเลือกใช้เนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูดนตรีพึงตระหนัก

1.1.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการเรียนรู้

จากการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้วิชาดนตรี พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 ไม่ปรากฏเนื้อหาที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านโดยตรง การนำดนตรีพื้นบ้านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงต้องอาศัยการตีความหลักสูตรของผู้สอน ในขณะที่มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 ปรากฏคำที่มีนัยบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านอย่างชัดเจนในลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล คำเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า มาตรฐานการเรียนรู้ของไทยไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับสาระดนตรีไทยประจำชาติในฐานะภูมิปัญญาไทย ไปจนถึงสาระดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมในฐานะภูมิปัญญาสากล

กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 2) นิยามคำว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ที่ปรากฏในมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 ไว้ว่า เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกออกมาเป็นองค์ความรู้และวิถีปฏิบัติใหม่ มีการสืบทอดอันเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม ได้รับการพิสูจน์ให้เห็นคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม ด้วยนิยามนี้แสดงให้เห็นว่า ดนตรีพื้นบ้านจะยังคงอยู่ได้หากได้คนในท้องถิ่นยังคงเห็นคุณค่าของการสั่งสมทางภูมิปัญญาและจะได้รับการสืบทอดหากตัวดนตรียังคงยึดโยงอยู่กับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อคุณค่าของดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านในบางพื้นที่เริ่มไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชนและเริ่มกลายเป็นวัฒนธรรมไกลตัว การศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญที่จะทำให้ดนตรีพื้นบ้านสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ดังนั้น การที่สาระดนตรีพื้นบ้านปรากฏอย่างชัดเจนในมาตรฐาน ศ 2.2 แสดงให้เห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการเข้าใจสภาพดนตรีพื้นบ้านในสังคมไทยในระดับหนึ่ง เพราะการศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นสาระเหมาะสมกับการเรียนรู้ในทุกสังคม ทั้งในสังคมที่ดนตรีพื้นบ้านยังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และในสังคมที่ดนตรีพื้นบ้านห่างไกลจากวิถีชีวิต

ดังนั้น การที่สาระดนตรีพื้นบ้านปรากฏในมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนศึกษาดนตรีพื้นบ้านเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจชุมชนของตัวเอง ในขณะเดียวกันการที่หลักสูตรไม่ปรากฏสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถพิจารณาสาระดนตรีในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทักษะได้อย่างอิสระ สาระดนตรีพื้นบ้านจึงถูกกำหนดไว้อย่างเป็นกลางในมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งสองข้อ เพื่อให้ผู้สอนนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตัวเอง

สาระดนตรีพื้นบ้านในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

จากการศึกษาตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่า ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 แสดงผลการเรียนรู้ในลักษณะเดียวกันกับมาตรฐาน ดังนั้น ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 ยังคงไม่ปรากฏสาระดนตรีพื้นบ้าน และยังคงหลีกเลี่ยงการระบุเนื้อหาไปยังดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ เว้นเสียแต่ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีดนตรีที่ระบุประเภทอย่างชัดเจนว่า ดนตรีไทย และ ดนตรีสากล ตัวอย่างเช่น ตัวชี้วัดในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 กำหนดให้ผู้เรียนอ่าน เขียนโน้ตไทยและสากล หรือในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำหนดให้ผู้เรียนอ่าน เขียน ร้องโน้ตดนตรีไทยและสากลที่มีเครื่องหมายแปลงเสียง เป็นต้น (ภาคผนวก ข)

การที่ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 กำหนดให้ศึกษาทฤษฎีในดนตรีไทย (Thai Classical Music Theory) และทฤษฎีดนตรีสากล (Western Music Theory) เพราะทฤษฎีของดนตรีทั้งสองประเภทสามารถนำไปใช้เป็นหลักอ้างอิงในการศึกษาดนตรีประเภทอื่น ๆ รวมไปถึงดนตรีพื้นบ้าน แต่ในขณะเดียวกัน การกำหนดเนื้อหาที่ชี้เฉพาะไปยังดนตรีทั้งสองประเภทอาจทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจว่า การสอนดนตรีตามหลักสูตรแกนกลางต้องให้ความสำคัญกับดนตรีไทยกับดนตรีสากล ความเข้าใจเช่นนี้เป็นความเข้าใจหลักสูตรที่คลาดเคลื่อน เพราะการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการอ่านออกเขียนได้ทางดนตรี (Music Literacy) อันเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่ครอบคลุมการศึกษาดนตรีทุกประเภท

ในส่วนของตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 จากการศึกษา พบว่า ตัวชี้วัดแสดงผลการเรียนรู้โดยใช้คำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล ที่ปรากฏมาตรฐานเป็นตัวกำหนดขอบเขตการศึกษาดนตรี ตัวชี้วัดของผู้เรียนในช่วงประถมศึกษาตอนต้นจึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ดนตรีในท้องถิ่น แล้วค่อย ๆขยายขอบเขตการศึกษาไปยังดนตรีไทยประจำชาติในช่วงประถมศึกษาตอนปลาย แล้วจึงขยายไปยังดนตรีสากลในช่วงมัธยมศึกษาเป็นต้นไป

การที่ตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 กำหนดให้ผู้เรียนเริ่มต้นศึกษาดนตรีในท้องถิ่นของตัวเองก่อนที่จะศึกษาดนตรีของผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม ดนตรีท้องถิ่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมเพราะเป็นดนตรีที่อยู่ใกล้ผู้เรียนมากที่สุด เมื่อผู้เรียนเข้าใจหลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม ผู้เรียนก็จะเข้าใจและเริ่มมองเห็นความหลากหลายทางดนตรี อันเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม

การที่หลักสูตรใช้คำว่า ดนตรีในท้องถิ่น แทนคำว่า ดนตรีพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการเข้าใจสภาพความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม เพราะคำว่าดนตรีท้องถิ่นมีนัยครอบคลุมดนตรีทุกประเภทที่ดำรงอยู่ในท้องถิ่น ในขณะที่คำว่าดนตรีพื้นบ้านมักถูกนิยามว่า

เป็นดนตรีชาวบ้าน มีความเรียบง่าย จังหวะธรรมดาไม่ซับซ้อน มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชาวบ้าน เป็นดนตรีที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและมักไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์ (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2552: 135-136) ซึ่งดนตรีพื้นบ้านเหล่านั้นอาจไม่ได้อยู่ใกล้ผู้เรียนเสมอไป โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงกว่าสังคมชนบท

ตัวอย่างเช่น ดนตรีลำตัดคณะแม่แววตา เป็นดนตรีชาวบ้านที่ได้รับความนิยมมาอย่างยาวนานในพื้นที่เขตวัฒนา (Bangkok Metropolitan Administration, 2011: 318) แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมเขตวัฒนาเป็นพื้นที่เชิงเศรษฐกิจที่เต็มไปด้วยชาวต่างชาติ ดนตรีสากลสมัยนิยมหลากหลายรูปแบบ ดนตรีอิเล็คทรอนิคส์ ฯลฯ ถูกบรรเลงอย่างเอิกเกริกและได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งตามวิถีชีวิตคนเมือง สวนทางกับดนตรีลำตัดคณะแม่แววตาที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักและแทบไม่มีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง

หากพิจารณาสภาพสังคมจากตัวอย่างข้างต้น นิยามของดนตรีพื้นบ้านจึงครอบคลุมเพียงดนตรีลำตัดคณะแม่แววตา ในขณะที่นิยามของดนตรีท้องถิ่น ครอบคลุมทั้งดนตรีลำตัดคณะแม่แววตา ดนตรีสมัยนิยม ดนตรีอิเล็คทรอนิคส์ รวมไปถึงดนตรีอื่น ๆ ที่ดำรงอยู่ในเขตวัฒนา เมื่อนำดนตรีเหล่านี้มาจัดการเรียนรู้ ดนตรีลำตัดอาจเหมาะสมกับการเรียนรู้ดนตรีเชิงอนุรักษ์ ส่วนดนตรีสมัยนิยมอาจเหมาะสมกับการเรียนรู้ดนตรีเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม ดังนั้นการคัดเลือกดนตรีท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน

เมื่อพิจารณาลงมาในระดับสาระการเรียนรู้แกนกลาง พบว่า สาระการเรียนรู้แกนกลางของตัวชี้วัดทั้งในมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 และ ศ 2.2 บางส่วนแสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ระบุถึงประเภทดนตรีไว้อย่างชัดเจน เช่น ดนตรีท้องถิ่น ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีตะวันตก เป็นต้น การที่สาระการเรียนรู้แกนกลางระบุประเภทดนตรีด้วยคำเหล่านี้อาจดูเหมือนว่าหลักสูตรแกนกลางให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านค่อนข้างน้อย แต่หากพิจารณาประเภทเหล่านี้ในอีกด้านหนึ่งจะพบว่า หลักสูตรแกนกลางให้ความสำคัญกับดนตรีทุกประเภท เพราะคำเหล่านี้ยังคงมีความหมายกว้าง ที่สามารถนำไปตีความเป็นดนตรีได้ทุกวัฒนธรรม

ตัวอย่างเช่น สาระการเรียนรู้แกนกลางของของตัวชี้วัดในมาตรฐาน ศ 2.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค ซึ่งคำว่า เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค อาจดูเหมือนว่าจะมีนัยบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านกระแสหลักบางประเภท แต่หากพิจารณาในอีกกด้านหนึ่งจะพบว่า เครื่องดนตรีไทยในแต่ละภูมิภาคยังคงมีความหลากหลาย ไม่จำเป็นต้องเป็นเครื่องดนตรีของดนตรีพื้นบ้านกระแสหลักเสมอไป เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้แต่ในระดับสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระดนตรีพื้นบ้านยังคงขึ้นอยู่กับการตีความของผู้สอนทั้งสิ้น

1.2 มาตรฐานผู้สอน (มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา)

1.2.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้สอน

มาตรฐานวิชาชีพครู (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพครู **ทุกสาขาวิชา** มาตรฐานแต่ละด้านจึงระบุไว้อย่างกว้างเพื่อให้มีความเป็นทั่วไปครอบคลุมบัณฑิตครูทุกวิชาเอก ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติตน และ มาตรฐานการปฏิบัติงาน (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556, 2556: 73-74; ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, 2562: 18-20)

(1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วยความรอบรู้และความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้ (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, 2562: 18-19)

1.1 การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษา ในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

1.3 เนื้อหาวิชาทีสอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัล

1.4 การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

1.5 การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ

1.6 การออกแบบและการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อพิจารณามาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรดนตรีศึกษา ปรากฏในมาตรฐานข้อที่ 1.3 โดยคำว่า “เนื้อหาวิชาที่สอน” บ่งชี้ถึงความรู้ความสามารถในวิชาเอกดนตรีศึกษา ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถทางดนตรีเป็นอย่างดีและเพียงพอต่อการถ่ายทอด แต่เนื่องจากมาตรฐานวิชาชีพครอบคลุมครูทุกสาขาวิชา ความรู้และทักษะในส่วนนี้จึงไม่ได้ถูกขยายรายละเอียดเพิ่มเติม จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันที่จะนำมาตรฐานข้อนี้ไปพิจารณาต่อถึงความรู้และทักษะที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรดนตรีศึกษา

(2) มาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานการปฏิบัติตน คือ ประมวลความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครู ที่ครูต้องยึดถือเป็นแนวคิดหลักในการประกอบวิชาชีพ เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนามาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ประด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพจำนวน 5 ข้อ ดังนี้ (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556, 2556: 73-74)

2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

2.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

2.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

จรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้ง 5 ข้อสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบของครูทั้งต่อตนเองและส่วนรวมในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมไทย จรรยาบรรณต่อตนเองจึงเป็นขั้นแรกสุดของการประกอบวิชาชีพ ครูต้องมีความตระหนักรู้ในทุกพฤติกรรมของตน เพราะพฤติกรรมเหล่านั้นล้วนส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอนาคตของสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งยังต้องทำงานร่วมกับหลายฝ่าย ทั้งในภาคการศึกษาและภาคประชาสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกต่อสาธารณะและมีวิถีปฏิบัติที่ดีต่อตัวเองและผู้อื่น

(3) มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมการปฏิบัติงานและพัฒนางาน เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ หรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการปฏิบัติงานจึงกำหนดมาตรฐานย่อยเพิ่มเติมเป็นจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ และ มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, 2562: 19-20)

(3.1) มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ประกอบด้วย

3.1.1 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

3.1.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

3.1.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3.1.4 สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม

3.1.5 พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานด้านการปฏิบัติหน้าที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของครูในฐานะแม่พิมพ์ของชาติ ผู้ซึ่งขัดเกลาผู้เรียนผ่านกระบวนการทางการศึกษา การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน พัฒนาตัวเองให้เป็นผู้รอบรู้ สอดคล้องกับจรรยาบรรณต่อตนเองและจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติงานกับสภาพสังคม ครูต้องติดตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกมิติ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้เท่าทันสถานการณ์ มีความเข้าใจสภาพความหลากหลายทางสังคมซึ่งสะท้อนผ่านความแตกต่างของผู้เรียนระหว่างบุคคล

(3.2) มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.2.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สือ การวัดและประเมินผล

3.2.2 บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด และมีความเป็นนวัตกร

3.2.3 ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถ รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

3.2.4 จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน

3.2.5 วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2.6 ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อืนอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของครูในฐานะผู้สังเคราะห์เจตนารมณ์แผนการศึกษาชาติออกมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ความเข้าใจหลักการทางการศึกษาของชาติที่ถูกต้องของครูเป็นสิ่งสำคัญ ครูต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของหลักการตั้งแต่ระดับพระราชบัญญัติการศึกษาจนถึงระดับหลักสูตรแกนกลางฯ ได้อย่างถ่องแท้เสียก่อน เพื่อที่ครูสามารถกำหนดเนื้อหาและออกแบบวิธีการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของหลักการศึกษาระดับชาติ การสังเคราะห์เจตนารมณ์ที่คลาดเคลื่อนของผู้สอนอาจทำให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับหลักการ และอาจส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาตามมา ครูจึงควรให้ความสำคัญกับภาพของการศึกษาเชิงนโยบายไปพร้อม ๆ ภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติการ

(3.3) มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย

3.3.1 ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.3.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

3.3.3 ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3.3.4 ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชมสะท้อนหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งหมายให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรและสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โรงเรียนประจำท้องถิ่นสามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542: 3-4) มาตรฐานครูด้านความสัมพันธ์กับ

ผู้ปกครองและชุมชนจึงตอบสนองต่อหลักการดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทในความร่วมมือทางการศึกษาที่บัณฑิตครูทุกวิชาเอกควรตระหนัก แม้ว่าสาระสำคัญในบางวิชาเอกอาจไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับวิถีชุมชนก็ตาม

1.2.1 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน

จากการศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พบว่า ดนตรีพื้นบ้านไม่ปรากฏในมาตรฐานวิชาชีพครูโดยตรง แต่ปรากฏเป็นนัยบ่งชี้ถึงความเป็นพื้นบ้าน ซึ่งปรากฏในมาตรฐานการปฏิบัติตน และ มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยนัยที่ปรากฏมาตรฐานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความพื้นบ้านในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับชุมชน ความเป็นพื้นบ้านเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าคุรุสภาต้องการให้ครูเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่ตนปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

มาตรฐานการปฏิบัติตนปรากฏมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นบ้านจำนวน 1 ข้อ คือ มาตรฐานการปฏิบัติตนข้อที่ 2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งกำหนดให้ครูต้องพึงประพฤติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาสังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา มาตรฐานข้อนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าคุรุสภาต้องการให้ครูตระหนักถึงบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนผ่านองค์ความรู้และวัฒนธรรมเชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นตามลักษณะเฉพาะในสาขาวิชาของตน

ดนตรีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ความรู้ผ่านกระบวนการทางสังคม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีพื้นบ้านจึงปรากฏในลักษณะของนักดนตรีท้องถิ่นหรือครูภูมิปัญญาไทย ครูดนตรีจึงควรตระหนักถึงการดำรงอยู่ของครูภูมิปัญญาและนักดนตรีในชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับสังคม มีบทบาทในการนำองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเข้าสู่การศึกษาในระบบซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนปรากฏมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นบ้านจำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย มาตรฐานข้อที่ 3.3.3 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ มาตรฐานข้อที่ 3.3.4 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ใจความสำคัญในมาตรฐานทั้งสองข้อใกล้เคียงกับความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานการปฏิบัติตน เพราะมาตรฐานยังคงกล่าวถึงบทบาทของครูในการสร้างความร่วมมือทางการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

การสร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของครูดนตรีในฐานะผู้ทำงานทางวัฒนธรรม การที่คุรุสภากำหนดกำหนดบทบาทให้ครูทำงานใกล้ชิดกับชุมชนแทนที่จะบังคับให้ครูต้องมีความรู้ความสามารถในดนตรีพื้นบ้าน สะท้อนให้เห็นว่าคุรุสภามองเห็นศักยภาพของท้องถิ่น จึงส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนทำงานร่วมกัน เพื่อให้ครูดนตรีสามารถจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านได้แม้ว่าตัวครูจะไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในดนตรีพื้นบ้าน ประเด็นนี้จึงแสดงให้เห็นว่าครูดนตรีควรเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนตามแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่น มากกว่ามีความรู้หรือทักษะดนตรีพื้นบ้าน

ความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่ตนปฏิบัติงานของครูคือสาระสำคัญของความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา เมื่อครูเข้าใจท้องถิ่นของตนเอง ครูย่อมมีวิธีประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือทางการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งนี้ หากนำหลักการดังกล่าวมาพิเคราะห์กับบทบาทของครูดนตรีจะพบว่า การเรียนรู้ดนตรีร่วมกับชุมชนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้าน เพราะผู้เรียนจะได้เรียนรู้ดนตรีกับนักดนตรีท้องถิ่นหรือกับครูภูมิปัญญา ผู้ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านที่แท้จริง

1.3 มาตรฐานหลักสูตร (มคอ.1 วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี และ หลักสูตรสี่ปี)

1.3.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร

กระบวนการผลิตครูดนตรีของประเทศไทยในระดับอุดมศึกษา กำกับและดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมีคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดย สกอ. ประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (มคอ.1) เป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตรดนตรีศึกษา ประกอบด้วย 1) โครงสร้างหลักสูตร และ 2) มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอก โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยสัดส่วนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา สะท้อนภาพรวมของหลักสูตรผลิตบัณฑิตครูดนตรี ส่วนผลการเรียนรู้วิชาเอกประกอบด้วยคุณลักษณะ ความรู้และทักษะของบัณฑิตเฉพาะวิชาเอก ซึ่งนำไปสู่การกำหนดสาระและรายวิชาในหลักสูตรตามบริบทและศักยภาพของสถาบัน

อนึ่ง ในระหว่างดำเนินการวิจัย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี เป็นผลให้โครงสร้างหลักสูตรและผลการเรียนรู้วิชาเอกเปลี่ยนไป บทวิเคราะห์ในส่วนถัดไปจึงประกอบด้วย มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา ทั้งหลักสูตรห้าปี ในฐานะฉบับที่ได้ดำเนินการใช้มาแล้ว เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หลักสูตรดนตรีศึกษา หรือ มคอ. 2 ของสถาบันตัวอย่างต่อไป และ หลักสูตรสี่ปี เพื่อวิเคราะห์ทิศทางการผลิตบัณฑิตครูและแนวโน้มของสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรกนตรีศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

โครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี สาระในแต่ละหมวดมีความแตกต่างกัน หมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ความสำคัญกับศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตนอกเหนือจากวิชาชีพครูและวิชาเอก หมวดวิชาเฉพาะด้านให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ประกอบด้วยกลุ่มวิชาชีพครูและกลุ่มวิชาเอก และ หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นหมวดที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกศึกษาตามความสนใจ แต่ละหมวดวิชามีสัดส่วนดังนี้ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรห้าปี, 2554: 4)

ตารางที่ 11 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี (มคอ.1)

หมวดวิชา	หน่วยกิต	ร้อยละ
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	19
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	124	78
2.1 วิชาชีพครู	46	
2.2 วิชาเอก	78	
2.2.1 วิชาเอกเดี่ยว	68	
2.2.2 วิชาการสอนวิชาเอก	6	
2.2.3 เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติม	4	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	3
รวม	**160**	**100**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สัดส่วนหน่วยกิตเป็นตัวบ่งชี้ระดับความสำคัญของหมวดวิชา ดังนั้น ข้อมูลจากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการผลิตครูดนตรีสู่สังคมไทย ให้ความสำคัญกับหมวดวิชาเฉพาะด้านอันประกอบด้วยสาระวิชาชีพครูและวิชาเอกมากที่สุด (124 หน่วยกิต หรือร้อยละ 78 ของหลักสูตร) เพราะสาระเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพโดยตรง รองลงมาคือหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (30 หน่วยกิต หรือร้อยละ 19 ของหลักสูตร) และหมวดวิชาเลือกเสรี (6 หน่วยกิต หรือร้อยละ 3 ของหลักสูตร) สะท้อนถึงลักษณะบัณฑิตครูที่ต้องมีความรู้รอบในสาระอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต หรือเป็นส่วนเสริมต่อการประกอบวิชาชีพ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตร 4 ปี (ตารางที่ 12) พบว่า ถึงแม้หน่วยกิตรวมถูกปรับลดลงเหลือไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต แต่สัดส่วนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชายังคงใกล้เคียงกับหลักสูตรห้าปี คือ หลักสูตรยังคงให้ความสำคัญกับหมวดวิชาเฉพาะด้านมากที่สุด ตามด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ หมวดวิชาเลือกเสรี ตามลำดับ โดยหมวดวิชาเฉพาะด้าน

เป็นหมวดวิชาเดียวที่ถูกปรับลดลงเหลือไม่น้อยกว่า 94 หน่วยกิตหรือร้อยละ 72 ของหลักสูตร สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ในสาระวิชาชีพครูและวิชาเอกที่มีความกระชับขึ้น (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรสี่ปี พ.ศ. 2562, 2562: 6)

ตารางที่ 12 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี (มคอ.1)

หมวดวิชา	หน่วยกิต	ร้อยละ
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	23
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	94	72
2.1 วิชาชีพครู	34	
2.2 วิชาเอก	60	
2.2.1 วิชาเอกเดี่ยว	40	
2.2.2 วิชาเอกเลือก	20	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	**6**	**5**
รวม	**130**	**100**

มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิต

มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตวิชาเอกดนตรีศึกษา เป็นเกณฑ์คุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตครูดนตรีที่สถาบันสามารถนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตรดนตรีศึกษา มาตรฐานผลการเรียนรู้จึงเป็นตัวสะท้อนสาระวิชาในหมวดวิชาเอก ในหลักสูตรห้าปีกำหนดผลการเรียนรู้ในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว (วิชาเอกดนตรีศึกษา) เพื่อเน้นการเรียนรู้เฉพาะด้านที่บัณฑิตครุสามารถประกอบวิชาชีพได้ทุกระดับการศึกษา ในขณะที่หลักสูตรสี่ปี กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มสาขาวิชา (กลุ่มสาขาวิชาศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา และนาฏศิลป์ศึกษา) เพื่อเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ อย่างไรก็ดี ถึงแม้หลักสูตรห้าปีและหลักสูตรสี่ปีมีลักษณะมาตรฐานผลการเรียนรู้แตกต่างกัน แต่สาระสำคัญยังคงมีความใกล้เคียงกัน สรุปได้ดังตาราง (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรห้าปี, 2554: 20-21; ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรสี่ปี พ.ศ. 2562, 2562: 27)

ตารางที่ 13 ตารางเทียบเคียงผลการเรียนรู้วิชาเอกระหว่างมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี กับหลักสูตร 4 ปี (มคอ.1)

หลักสูตรห้าปี	หลักสูตรสี่ปี
ด้านที่ 1 ทักษะดนตรี - ทักษะพื้นฐานที่สำคัญทั้งในเครื่องมือเอกของตนและทักษะเบื้องต้นของการขับร้องและบรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ - การพัฒนาโน้ต ทักษะการขับร้องและการบรรเลงร่วมกันเป็นกลุ่ม	- การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโสตประสาท - การขับร้องและการขับร้องประสานเสียง - การบรรเลง การแสดงละคร และการถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรี
ด้านที่ 2 ทฤษฎีดนตรี - ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นที่กับการสร้างงานดนตรี ระบบประสานเสียง ทั้งในระบบสากล และระบบของดนตรีไทย	- ทฤษฎีดนตรี
ด้านที่ 3 ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา และสุนทรียศาสตร์ - การจัดระบบการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ดนตรีทั้งของไทยและในระบบสากล - วรรณคดีสำคัญในยุคต่าง ๆ - สุนทรียศาสตร์	- ดนตรีในยุคต่าง ๆ - ความสัมพันธ์ของดนตรีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม - สุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา
ด้านที่ 4 ความรู้และทักษะทางดนตรีอื่น ๆ ไม่ปรากฏ	- หลักการวิจารณ์ วิเคราะห์ วิพากษ์กฎเกณฑ์ด้านดนตรี - การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี
ด้านที่ 5 การจัดการเรียนรู้ดนตรี - ทักษะทางปัญญา - ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ - ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี - ทักษะการจัดการเรียนรู้ - คุณธรรมจริยธรรม	- การจัดการเรียนรู้ดนตรี - ดนตรีระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา - จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ดนตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกกับรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษา

สาระสำคัญในแต่ละด้านบ่งชี้ถึงรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกของหลักสูตร ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มความรู้และทักษะทางดนตรี และกลุ่มความรู้และทักษะทางดนตรีศึกษา กลุ่มความรู้และทักษะทางดนตรีปรากฏในมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านที่ 1-4 แต่ละด้านบ่งชี้ถึงรายวิชาที่จะเกิดขึ้นในหลักสูตรต่างกัน ตัวอย่างเช่น รายวิชาทักษะตามเครื่องมือเอก (ด้านทักษะ) รายวิชาการสอดประสานทำนอง (ด้านทฤษฎี) รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (ด้านประวัติศาสตร์) เป็นต้น

กลุ่มความรู้และทักษะทางดนตรีศึกษา ปรากฏในมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านที่ 5 เป็นการบูรณาการระหว่างดนตรีกับศาสตร์วิชาชีพครูโดยเฉพาะหลักการเรียนรู้และกลวิธีการสอนดนตรี ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ประกอบด้วยสาระเชิงความรู้และเชิงปฏิบัติ บัณฑิตครูดนตรีจึงควรเข้าใจกลวิธีการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะสาระและศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัย ความเข้าใจในลักษณะของสาระและกลวิธีการการสอนส่งเสริมให้บัณฑิตประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูดนตรี

ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกกับมาตรฐานกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกดนตรีศึกษาทั้งในหลักสูตรห้าปีและสี่ปีสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ดนตรีในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกด้านทักษะดนตรีและด้านทฤษฎีดนตรี (ด้านที่ 1 และ 2) ให้ความสำคัญกับทักษะการอ่านเขียนโน้ตดนตรีเชิงทฤษฎี ทักษะการขับร้องและทักษะการเล่นทั้งแบบเดี่ยวและรวมวงของบัณฑิตครู สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 ที่ให้ความสำคัญกับทักษะและเนื้อหาดนตรีเชิงทฤษฎี ส่วนมาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา และสุนทรียศาสตร์ (ด้านที่ 3 และ 4) ให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจระหว่างดนตรีกับสังคม และคุณค่าดนตรี สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีเชิงบริบทและคุณค่า

สำหรับมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ (ด้านที่ 5) สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยเฉพาะมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (การจัดการเรียนรู้) สะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติของครูดนตรีที่ไม่เพียงแต่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะทางดนตรีเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดสาระทางดนตรีได้อย่างมีหลักการนอกจากนี้ ในหลักสูตรสี่ปี กำหนดให้บัณฑิตต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกระดับ ตังแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอาชีวะ สะท้อนให้เห็นถึงสถานะของดนตรีศึกษาที่ยังคงมีสถานะเป็นวิชาเดี่ยว แม้จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มวิชาร่วมกับศิลปะศึกษาแขนงอื่น

1.3.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร (มคอ.1)

จากการศึกษา มคอ.1 ระหว่างหลักสูตรห้าปีกับหลักสูตรสี่ปีมีความแตกต่างในประเด็นเรื่องการกำหนดประเภทดนตรีอย่างเห็นได้ชัด หลักสูตรห้าปีกำหนดประเภทดนตรีไทยและดนตรีสากลในมาตรฐานด้านทฤษฎีดนตรี (ข้อที่ 2.1) และในมาตรฐานด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา และสุนทรียศาสตร์ (ข้อที่ 3.1) ในขณะที่หลักสูตรสี่ปีไม่ระบุประเภทดนตรีใด ๆ มาตรฐานผลการเรียนรู้ แต่ระบุในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (ข้อที่ 3.2) ซึ่งเป็นนิยามของดนตรีพื้นบ้านในฐานะวัฒนธรรมสะท้อนสังคม

มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกโดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา และสุนทรียศาสตร์ เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านในเชิงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม การที่หลักสูตรสี่ปีหลีกเลี่ยงการกำหนดประเภทดนตรีสะท้อนถึงความสำคัญของการศึกษาดนตรีทุกประเภท อีกทั้งยังสะท้อนถึงความตระหนักถึงผลกระทบของมาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตต่อรูปแบบรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.2) โดยเฉพาะหลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันราชภัฏซึ่งมีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การผลิตบัณฑิตครูที่มีสำนึกในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นพันธกิจสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรสี่ปี จึงสามารถตอบสนองการจัดการศึกษาดนตรีที่สอดคล้องกับสภาพทางวัฒนธรรมในทุกสังคม และอาจมีผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างไรก็ดี คำว่า “ดนตรีไทย” และ “ดนตรีสากล” ที่ปรากฏในหลักสูตรห้าปี เป็นคำที่มีความหมายกว้าง จึงมีความเป็นไปได้ว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิตหลักสูตรห้าปี เปิดโอกาสให้หลักสูตรดนตรีศึกษาจัดการเรียนรู้ดนตรีหลากหลายประเภทตามดุลยพินิจของสถาบัน คำว่า “ดนตรีไทย” อาจหมายถึงดนตรีไทยมาตรฐาน (หรือไทยราชสำนักภาคกลาง) หรือดนตรีตามเขตภูมิภาค เช่น ดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ หรือดนตรีไทยตามเขตวัฒนธรรม เช่น ดนตรีล้านนา ดนตรีหมอลำ ดนตรีโคราช เป็นต้น เช่นเดียวกันกับคำว่า “ดนตรีสากล” ที่อาจหมายถึง ดนตรีคลาสสิก ดนตรีสมัยนิยม ดนตรีอิเลคทรอนิคส์ ดนตรีแจ้ส หรือแม้กระทั่งดนตรีอาเซียน เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการตีความของสถาบันผู้จัดทำหลักสูตร

การเปิดโอกาสให้ผู้จัดทำหลักสูตรตีความได้อย่างอิสระอาจส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ในดนตรีที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความคลุมเครือต่อผู้จัดทำหลักสูตร ประกอบกับความพร้อมของสถาบันต่อการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านคุณวุฒิของผู้สอน (ครูภูมิปัญญา) อาจทำให้การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีสถานะเป็นรอง แม้สถาบันมีสิทธิ์เปิดสอนดนตรีพื้นบ้านเป็นเครื่องมือเอกในหลักสูตร ดังนั้น การบรรจุสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาจึงขึ้นอยู่กับหลากหลายปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบัน

1.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.2)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า สถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษา (ระดับปริญญาบัณฑิต) จำนวน 25 หลักสูตร จาก 30 สถาบัน (ภาคผนวก ญ) หลักสูตรดนตรีศึกษาที่จะนำมาวิเคราะห์ต่อไปนี้ ประกอบด้วยหลักสูตรจากสถาบันในสี่ภูมิภาคหลักของประเทศไทย จำนวน 6 หลักสูตร จาก 8 สถาบัน จัดกลุ่มข้อมูลโดยใช้ประเภทสถาบันเป็นเกณฑ์เบื้องต้นเพราะมีจุดร่วมทางพันธกิจ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรประกอบการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน เพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรและผลของการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 14 รายชื่อหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบัน และผู้ให้ข้อมูล

ประเภท	ชื่อหลักสูตร*	สถาบัน	ผู้ให้ข้อมูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปี 2560)	1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	อ.สงกรานต์ สมจันทร์
	2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปี 2560)	2. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	อ.ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค
	3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปี 2560)	3. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	อ.กัณวัตม์ พลรงค์
สถาบันสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม	4. หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา (ฉบับปี 2558)	4. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	อ.ธีรวัฒน์ หมื่นทา
	5. หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา** (ฉบับปี 2558)	5. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	อ.ดร.โยธิน พลเขต
		6. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	อ.ธราธิป สิทธิชัย
		7. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	อ.กิตติชัย รัตนพันธ์
มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	6. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (ฉบับปี 2556)	8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ผศ.ดร.รุจี ศรีสมบัติ

*ในบทวิเคราะห์ของทุกมหาวิทยาลัย/สถาบัน ใช้คำว่า “หลักสูตรดนตรีศึกษา” แทนชื่อหลักสูตรเต็ม

**เปิดสอนเฉพาะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1) มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏคือการเป็นวิทยาลัยครูเพื่อชุมชน เป้าหมายของหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมุ่งไปที่การผลิตครูสอนดนตรีที่เข้าใจสภาพสังคมและท้องถิ่นของตัวเอง ร่องรอยของดนตรีพื้นบ้านในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงปรากฏให้เห็นมาตั้งแต่ระดับพันธกิจและเป้าหมายของหลักสูตร แต่ทว่า สภาพสังคมและสถานะทางวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ลักษณะการกำหนดเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งจึงมีความแตกต่างกันไป

(1.1) หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

(1.1.1) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 5 ปี สังกัดคณะครุศาสตร์ โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไว้ที่ 171 หน่วยกิต ทั้งนี้ เมื่อนำโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มาเทียบเคียงกับโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของ สกอ. จะพบว่า จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้านมีจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560: 11)

ตารางที่ 15 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	หน่วยกิต	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**30**	**30**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	
2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	
3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	
4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	9	
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**135**	**124**
1. กลุ่มวิชาชีพครู	**54**	**46**
1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	34	
1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	6	
1.3 กลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู	14	
2. กลุ่มวิชาเอก	**81**	**78**
2.1 กลุ่มวิชาเอก	71	
2.1.1 วิชาเอกบังคับ	58	
1) บังคับกลุ่มที่ 1	40	
2) บังคับกลุ่มที่ 2	12	
2.1.2 วิชาเอกเลือก	13	
2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก	6	
2.3 เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติม	4	
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	**6**	**6**
รวม	**171**	**160**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการศึกษารายวิชาในหลักสูตรประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า หลักสูตรแบ่งโปรแกรมการเรียนรู้ออกเป็น 2 แขนงวิชาตามเครื่องมือเอก ประกอบด้วย **แขนงวิชาดนตรีไทย** และ **แขนงวิชาดนตรีสากล** หลักสูตรจึงออกแบบให้ทั้งสองแขนงวิชาเรียนรู้ร่วมกันในวิชาบังคับกลุ่มที่ 1

ในลักษณะของวิชาบังคับร่วมซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานของทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล และออกแบบให้เรียนรู้แยกตามกลุ่มเครื่องมือเอกในวิชาบังคับกลุ่ม 2 ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาทักษะเครื่องดนตรีไทย และกลุ่มวิชาทักษะเครื่องดนตรีตะวันตก

การที่หลักสูตรปรากฏรายวิชาบังคับร่วม (กลุ่มวิชาเอกบังคับกลุ่มที่ 1) และรายวิชาบังคับตามแขนง (กลุ่มวิชาเอกบังคับกลุ่มที่ 2) สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา 2 ประการ ประการแรก บัณฑิตต้องมีความรู้รอบในดนตรีหลากหลายประเภท เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานบัณฑิตหลักสูตรดนตรีศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ของ สกอ. ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้พื้นฐานทั้งในดนตรีไทยและสากล ประการที่สอง บัณฑิตต้องมีความรู้ลึกและมีความเชี่ยวชาญในดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อต่อยอดความสามารถทางดนตรีของตัวเองขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น

(1.1.2) สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ที่ซึ่งแวดล้อมไปด้วยวัฒนธรรมดนตรีล้านนา ดนตรีล้านนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวเชียงใหม่และมีความสำคัญในฐานะเครื่องบ่งชี้ตัวตนทางวัฒนธรรม แต่ทว่า การที่หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เปิดสอนแขนงวิชาดนตรีไทยมาตรฐานแสดงให้เห็นว่า คณะผู้จัดทำหลักสูตรตีความคำว่า “ดนตรีไทย” ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ เป็นดนตรีไทยราชสำนักภาคกลาง สวนทางกับความต้องการของสังคมที่ให้ความสำคัญกับดนตรีล้านนามากกว่าดนตรีไทยราชสำนัก

ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า หลักสูตรจำเป็นต้องเปิดแขนงวิชาดนตรีไทย (ดนตรีไทยมาตรฐาน) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางซึ่งกำหนดให้บัณฑิตต้องสอนดนตรีไทยในฐานะวัฒนธรรมประจำชาติ ความรู้ในดนตรีไทยจึงมีความจำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะครูสอนดนตรีในโรงเรียนซึ่งต้องใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหลักสูตรแห่งชาติ อย่างไรก็ดี การที่หลักสูตรยังไม่สามารถเปิดดนตรีล้านนาเป็นแขนงวิชาได้ เป็นเพราะเอกสารและตำราทางวิชาการในดนตรีล้านนายังอยู่ในขั้นตอนการการรวบรวมและพัฒนาซึ่งต้องใช้เวลาไปอีกสักระยะหนึ่ง ดนตรีล้านนาจึงมีแนวโน้มที่จะได้รับความสำคัญและถูกยกระดับให้มีสถานะเป็นแขนงวิชาเช่นเดียวกับดนตรีไทยมาตรฐานและดนตรีตะวันตกในอนาคต (สงกรานต์ สมจันทร์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562)

แม้ว่าหลักสูตรยังคงเปิดสอนแขนงวิชาดนตรีไทยมาตรฐานเพราะความจำเป็นในการประกอบวิชาชีพของบัณฑิต แต่ความจำเป็นดังกล่าวไม่ได้ทำให้สถาบันสูญเสียความตระหนักในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเองแต่อย่างใด เพราะหลักสูตรดนตรีศึกษาปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน ทั้งรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหาซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะในดนตรีล้านนาและดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม รวมไปถึงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 8 รายวิชา 18 หน่วยกิต ซึ่งปรากฏอยู่ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังตาราง

ตารางที่ 16 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**1**	**3**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	1	3
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**7**	**15**
1. กลุ่มวิชาชีพครู	**1**	**3**
1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	1	3
1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก		
1.3 กลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู		
2. กลุ่มวิชาเอก	**6**	**12**
2.1 กลุ่มวิชาเอก		
2.1.1 วิชาเอกบังคับ		
1) บังคับกลุ่มที่ 1	1	2
2) บังคับกลุ่มที่ 2		
2.1.2 วิชาเอกเลือก	5	10
2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก		
2.3 เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติม		
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี		
รวม	**8**	**18**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การที่หลักสูตรดนตรีศึกษาปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านแสดงให้เห็นว่า คณะผู้จัดทำหลักสูตรพยายามพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทรัพยากรการเรียนรู้ และความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของคณะผู้จัดทำหลักสูตรที่ไม่ยึดติดกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของ สกอ. มากเกินไป เพราะรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้อยู่นอกเหนือจากที่เกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ เป็นสัญญาณที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันมีความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ตารางที่ 17 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์				
1. วิถีล้านนา	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในสังคม
กลุ่มวิชาชีพครู				
2. แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในการศึกษา
กลุ่มวิชาเอก				
3. พื้นฐานดนตรีล้านนา	2	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
4. การรวมวงดนตรีล้านนา	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
5. ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
6. ดนตรีและการแสดง	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
7. ดนตรีพิธีกรรม	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
8. ดนตรีอุษาคเนย์	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม

จากตารางจะเห็นได้ว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านโดยส่วนใหญ่มีสถานะเป็นวิชาเลือก (6 รายวิชาจากทั้งหมด 8 รายวิชา) โดยรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านโดยตรงและมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับ ปรากฏจำนวน 1 รายวิชา คือ รายวิชาพื้นฐานดนตรีล้านนา ซึ่งผู้เรียนทั้งเครื่องมือเอกดนตรีไทยและดนตรีสากลจะได้ศึกษาร่วมกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า รายวิชาดังกล่าวจำเป็นมีความสำคัญต่อการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพเป็นอย่างยิ่ง เพราะจากการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่าผู้ใช้บัณฑิตโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนล้วนคาดหวังให้บัณฑิตสอนและพัฒนาวงดนตรีพื้นบ้านล้านนาประจำโรงเรียน (สงกรานต์ สมจันทร์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562)

รายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านในรายวิชา

รายวิชาวิถีล้านนา (Lanna Ways) ให้ความสำคัญกับการความรู้ในบริบททางสังคมรอบสถาบันโดยภาพรวม ดนตรีล้านนาจึงอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับรายวิชาในฐานะส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมในสังคม รายวิชานี้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจากทุกหลักสูตรได้ศึกษาความรู้รอบตัวเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวล้านนา สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการผลิตครูที่เข้าใจตัวตนและบริบทสังคมของตนเอง

รายวิชาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Learning Resources and Local Wisdom) ให้ความสำคัญกับความรู้ในหลักการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา การที่หลักสูตรกำหนดให้วิชานี้มีสถานะเป็นวิชา**บังคับ** แสดงให้เห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีล้านนาต่าง ๆ

ในจังหวัดเชียงใหม่มีความสำคัญในฐานะเครือข่ายทางการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มาตรา 29 ที่กำหนดให้สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนในการเลือกสรรภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ดนตรีล้านนาในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงควรได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์ผ่านการศึกษาในระบบ

รายวิชาพื้นฐานดนตรีล้านนา (Foundation of Lanna Music) เป็นรายวิชาเดียวในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีล้านนาโดยตรงและมีสถานะเป็นวิชาบังคับ เนื้อหาของวิชาให้ความสำคัญกับ**ความรู้**ในทฤษฎีและหลักการดนตรีล้านนา ประกอบด้วย พื้นฐานทางประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมล้านนา พัฒนาการทางดนตรี วงดนตรีและเครื่องดนตรีล้านนา ความรู้พื้นฐานในดนตรีล้านนาเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนทั้งแขนงวิชาดนตรีไทยและแขนงวิชาดนตรีสากล เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะครูดนตรีตามท้องถิ่นในจังหวัด

รายวิชาการรวมวงดนตรีล้านนา (Lanna Music Ensemble) ให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิบัติดนตรีล้านนาแบบรวมวงที่ถูกต้องตามแบบแผน ควบคู่ไปกับความรู้เกี่ยวกับหลักการรวมวงดนตรีล้านนา ประกอบด้วย หลักการรวมวงดนตรีล้านนา ในเขตภาคเหนือของไทย บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรี หลักการปรับวง ในส่วนของการเรียนรู้ในรายวิชา มีการเชิญครูภูมิปัญญาไทยเข้ามาสอนเป็นครั้งคราวในฐานะอาจารย์พิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับวัฒนธรรมและสำเนียงของดนตรีล้านนาจากผู้รู้โดยใช้วัฒนธรรมเป็นตัวขัดเกลา (สงกรานต์ สมจันทร์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562)

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การที่หลักสูตรบังคับให้ผู้เรียนทุกเครื่องมือเอกศึกษารายวิชาพื้นฐานดนตรีล้านนา เพราะผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ในดนตรีล้านนาแตกต่างกันโดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่เรียนที่มาจากภูมิภาคอื่น วิชาพื้นฐานดนตรีล้านนาจึงเข้ามาเสริมพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียนที่มาจากต่างภูมิภาค ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นเครื่องแสดงอัตลักษณ์ของหลักสูตร ส่วนวิชาทักษะรวมวงดนตรีล้านนา เป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนกลุ่มที่มีพื้นฐานในทักษะดนตรีล้านนา ได้มีโอกาสต่อยอดทักษะเพิ่มเติมผ่านการฝึกฝนร่วมกับชมรมดนตรีล้านนาของมหาวิทยาลัย (สงกรานต์ สมจันทร์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562)

รายวิชาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา (Ethnomusicology) ให้ความสำคัญกับหลักการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา วิธีการศึกษา วิธีการภาคสนาม และบุคคลสำคัญ รายวิชานี้จึงเกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงวิชาการโดยใช้ระเบียบวิธีการของสาขาวิชาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า ตลอดการดำเนินการใช้หลักสูตร รายวิชานี้ได้ทำการเปิดสอนไปแล้ว 1 ครั้ง โดยการให้ผู้เรียนศึกษาวิธีการภาคสนามของบุคคลสำคัญท่านหนึ่งในวงการดนตรีชาติพันธุ์ล้านนา ยังไม่ปรากฏการศึกษาภาคสนามที่เป็นกิจลักษณะ เพราะกระบวนการภาคสนามจำเป็นต้องอาศัยความเป็นนักวิจัยประกอบกับความรู้ในหลักการการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่

กระทำได้ยากภายในระยะเวลาการเรียนรู้เพียงรายวิชาเดียว (สงกรานต์ สมจันทร์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562)

รายวิชาดนตรีและการแสดง (Thai Music and Stage Performance) ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะเชิงบูรณาการระหว่างดุริยางคศิลป์ วรรณศิลป์ และนาฏศิลป์ เพื่อทำการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการแสดงพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาในฐานะดนตรีประกอบการแสดง ส่วนรายวิชาดนตรีพิธีกรรม (Ritual Music) ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประกอบพิธีกรรมกับความเชื่อของมนุษย์

รายวิชาดนตรีอุษาคเนย์ (Southeast Asia Music) ให้ความสำคัญกับความรู้เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดนตรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมไปถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องดนตรี วงดนตรี บทบาทหน้าที่ของดนตรี รายวิชานี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาดนตรีเพื่อนบ้านในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(1.2) หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

(1.2.1) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 5 ปี สังกัดคณะครุศาสตร์ โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไว้ที่ 168 หน่วยกิต ทั้งนี้ เมื่อนำโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มาเทียบกับโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของ สกอ. จะพบว่า จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้านมีจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2560)

ตารางที่ 18 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	หน่วยกิต	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**30**	**30**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	12	
2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	
3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	
4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	6	
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**132**	**124**
1. กลุ่มวิชาชีพครู	**49**	**46**
1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	32	
1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	3	
1.3 กลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู	14	
2. กลุ่มวิชาเอก	**83**	**78**
2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	54	
2.2 กลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี	10	
2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ	13	
2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก	6	
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	**6**	**6**
รวม	**168**	**160**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการศึกษารายวิชาในหลักสูตรประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า หลักสูตรแบ่งโปรแกรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 แขนงวิชาตามเครื่องมือเอก ประกอบด้วย **แขนงวิชาดนตรีไทยมาตรฐาน แขนงวิชาดนตรีสากล** และ **แขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน** หลักสูตรจึงออกแบบให้ทุกแขนงวิชาเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มวิชาเอกบังคับ และออกแบบให้เรียนรู้แยกตามกลุ่มเครื่องมือเอกในกลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี และ กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ

กลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี และ กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ ประกอบด้วยรายวิชาทักษะที่บางส่วน**สงวนไว้เฉพาะกลุ่มเครื่องมือเอก**ตามแขนงวิชา เช่น รายวิชาการแปรทำนองดนตรีไทย (จากกลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี) รายทักษะเครื่องปี่พาทย์ (จากกลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ) จะสงวนไว้เฉพาะผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีไทยมาตรฐาน เป็นต้น ดังนั้น ถึงแม้ว่าเอกสารหลักสูตรจะแสดงข้อมูลไว้ว่ารายวิชาในกลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติมีสถานะเป็นวิชาเลือก แต่ในเชิงปฏิบัติการใช้หลักสูตรจริง รายวิชาในกลุ่มนี้มีสถานะเป็นวิชา**บังคับเลือก**ที่สงวนไว้เฉพาะเครื่องมือเอกที่เกี่ยวข้อง

การที่หลักสูตรปรากฏรายวิชาบังคับร่วม (กลุ่มวิชาเอกบังคับ) และรายวิชาบังคับตามแขนง (วิชาเอกเลือกทฤษฎี และกลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ) สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา 2 ประการ ประการแรก บัณฑิตต้องมีความรู้รอบในดนตรีหลากหลายประเภท เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานบัณฑิตหลักสูตรดนตรีศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ของ สกอ. ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้พื้นฐานทั้งในดนตรีไทยและสากล ประการที่สอง บัณฑิตต้องมีความรู้ลึกและมีความเชี่ยวชาญในดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อต่อยอดความสามารถทางดนตรีของตัวเองขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น

(1.2.2) สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดตั้งอยู่ในภูมิภาคอีสาน ที่ซึ่งดนตรีพื้นบ้านยังคงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ชาวอีสานจึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านของตัวเอง จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกว่า ชาวอีสานให้ค่านิยมกับผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง การให้ปริญญาทางวิชาชีพครูแก่นักดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญของการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน หลักสูตรดนตรีศึกษาจึงยกให้ดนตรีพื้นบ้านอีสานมีสถานะเป็นแขนงวิชาเทียบเท่ากับดนตรีไทยมาตรฐานและดนตรีสากล (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

การที่หลักสูตรเปิดสอนแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านแสดงให้เห็นว่า คณะผู้จัดทำหลักสูตรต้องการการผลิตบัณฑิตครูดนตรีให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของคณะผู้จัดทำหลักสูตรที่ไม่ยึดติดกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของ สกอ. สามารถตีความเกินกว่าข้อกำหนดที่มาตรฐานส่วนกลางไม่สามารถกำหนดไว้อย่างเบ็ดเสร็จได้ เป็นสัญญาณที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันมีความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เข้าใจตัวตนและความต้องการของท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ในหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยร้อยเอ็ด มีพื้นฐานความสามารถในดนตรีพื้นบ้านมาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาผ่านชมรมดนตรีพื้นบ้านอีสานของโรงเรียน ดังนั้น ผู้เรียนที่เลือกเรียนแขนงวิชาดนตรีไทยและแขนงดนตรีสากลยังคงรักและมีความต้องการศึกษาดนตรีพื้นบ้านผ่านเครื่องดนตรีที่ตัวเองสนใจ ตัวอย่างเช่นกรณีนักศึกษาเครื่องมือเอกแซกโซโฟน (แขนงวิชาดนตรีสากล) โดยสาเหตุที่ผู้เรียนเลือกเรียนเครื่องดนตรีสากล ไม่ได้เป็น

เพราะผู้เรียนต้องการฝึกทักษะแซกโซโฟนคลาสสิกหรือดนตรีอื่น ๆ แต่อย่างใด แต่เป็นเพราะผู้เรียนต้องการฝึกทักษะแซกโซโฟนให้ถูกต้องตามหลักวิธีปฏิบัติเพื่อนำทักษะแซกโซโฟนไปแสดงในวงหมอลำอีสาน เป็นสำเนียงดนตรีอีสานในเครื่องดนตรีนอกวัฒนธรรมที่ผู้เรียนสนใจและต้องการฝึกฝน (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันทางวัฒนธรรมที่ชาวอีสานมีต่อดนตรีพื้นบ้านของตัวเอง อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองทางดนตรีที่ไม่ยึดติดกับประเภทดนตรีของผู้สอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมอื่นผ่านบทเพลงพื้นบ้านอีสานให้ถูกต้องตามหลักวิธีปฏิบัติของเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเลือก โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านบทเพลงมาตรฐานของเครื่องดนตรีชนิดนั้น เป็นมุมมองทางดนตรีที่ใช้ตัวบทเพลงและความต้องการของผู้เรียนเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนั้น ในกรณีนี้จึงไม่อาจตอบได้ว่า สิ่งที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติคือดนตรีพื้นบ้านอีสานหรือดนตรีสากล แต่สามารถอธิบายได้ว่า เป็นการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานผ่านเครื่องดนตรีสากล

จากการที่หลักสูตรเปิดสอนแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้าน ทำให้รายวิชาดนตรีพื้นบ้านปรากฏมากที่สุดในกลุ่มวิชาเอก นอกจากนี้ หลักสูตรยังปรากฏรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ หมวดวิชาเฉพาะด้าน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 15 รายวิชา 33 หน่วยกิต ดังตาราง

ตารางที่ 19 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**1**	**3**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		
2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		
3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	1	3
4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**14**	**30**
1. กลุ่มวิชาชีพครู	**1**	**2**
1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ		
1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	1	2
1.3 กลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู		
2. กลุ่มวิชาเอก	**13**	**28**
2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	3	6
2.2 กลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี	4	9
2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ	6	13
2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก		
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี		
รวม	**15**	**33**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อย่างไรก็ดี แม้หลักสูตรจะปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านมากที่สุดในกลุ่มวิชาเอก แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านหลายวิชาที่ปรากฏในกลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี และ กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติมักสงวนไว้เฉพาะผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน รายวิชาเหล่านั้นจึงมีสถานะเป็น รายวิชาบังคับเลือก สำหรับผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้านอีกสาน ดังตาราง (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

ตารางที่ 20 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์				
1. ร้อยเอ็ดศึกษา	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในสังคม
กลุ่มวิชาชีพครู				
2. แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในการศึกษา
กลุ่มวิชาเอกบังคับ				
3. ประวัติและวรรณกรรมในดนตรีพื้นบ้าน	2	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
4. การรวมวงดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐาน	2	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
5. ดนตรีโลก	2	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
กลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี				
6. ดนตรีอาเซียน	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
7. ดนตรีและการแสดงในวัฒนธรรมอีสาน	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
8. การแปรทำนองดนตรีพื้นบ้าน	3	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
9. การประพันธ์เพลงดนตรีพื้นบ้าน	2	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
กลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ				
10. ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (1)	2	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
11. ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (2)	2	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
12. ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (3)	2	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
13. ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (4)	2	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า แม้ผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีไทยและเครื่องมือเอกดนตรีสากลจะถูกจำกัดรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน แต่หลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกเครื่องมือเอกศึกรายวิชาดนตรีพื้นบ้านร่วมกันในลักษณะของรายวิชาบังคับร่วมในกลุ่มวิชาเอกบังคับ (รายวิชาประวัติและวรรณกรรมในดนตรีพื้นบ้าน รายวิชาการรวมวงดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐาน) ดังนั้น ผู้เรียนทุกเครื่องมือเอกของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยร้อยเอ็ด จะเป็นว่าที่ครูสอนดนตรีที่มีความรู้ความสามารถในดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐานทุกคน

รายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านในรายวิชา

รายวิชาร้อยเอ็ดศึกษา (Roi-Et Studies) ให้ความสำคัญความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ฯลฯ รวมไปถึงดนตรีพื้นบ้านซึ่งเป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเชิงภูมิปัญญา รายวิชานี้จึงมีความสำคัญเพราะจะทำให้บัณฑิตครูเข้าใจสภาพทางสังคมในท้องถิ่นของตัวเอง

รายวิชาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Learning Resources and Local Wisdom) ให้ความสำคัญกับความรู้ในหลักการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาดนตรีพื้นบ้านอีสาน (ที่กระจัดกระจายอยู่ตามชุมชน) จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับรายวิชาในฐานะศูนย์การเรียนรู้นอกสถาบัน ทั้งสองรายวิชาแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งหวังให้บัณฑิตครูเข้าใจบริบทสังคมของตนเอง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่ส่งเสริมความร่วมมือทางการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับสังคม

รายวิชาประวัติและวรรณกรรมพื้นบ้าน (History and Literary Works in Thai Folk Music) ให้ความสำคัญกับความรู้พื้นฐานในดนตรีพื้นบ้านไทยทุกภูมิภาค ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา นักประพันธ์ บทเพลง บทร้อง และงานสร้างสรรค์ในดนตรีพื้นบ้านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนรายวิชาการรวมวงดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐาน (Fundamental of Thai Musical Ensemble) แม้ชื่อวิชาบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านไทย แต่จากคำอธิบายรายวิชาและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่ารายวิชานี้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้านอีสานทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนผู้เรียนเครื่องมือเอกอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนต่างเครื่องมือเอกได้แลกเปลี่ยนมุมมองทางดนตรีที่หลากหลายผ่านการปฏิบัติเครื่องดนตรีอีสาน (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

การที่หลักสูตรกำหนดให้รายวิชาประวัติและวรรณกรรมพื้นบ้าน และ รายวิชาการรวมวงดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับ ผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่า ความรู้และทักษะในดนตรีพื้นบ้านไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบวิชาชีพครู โดยเฉพาะทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสานแบบรวมวง เพราะ 9 ใน 10 ของโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีวงดนตรีพื้นบ้านอีสานประจำโรงเรียน บัณฑิตครู**ทุกเครื่องมือเอก**จึงต้องมีความสามารถในการสอนและพัฒนาดนตรีพื้นบ้านอีสาน

เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บัณฑิตคาดหวัง ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการสร้างครูดนตรีที่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

รายวิชาดนตรีโลก (World Music) เป็นรายวิชาเดียวในหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีในวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากดนตรีพื้นบ้านอีสานและมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับ ส่วนวิชาดนตรีอาเซียน (ASEAN Music) ให้ความสำคัญกับความรู้ในลักษณะเดียวกับกับวิชาดนตรีโลก แต่ขอบเขตการศึกษาจำกัดเข้ามาในดนตนีภูมิภาคอาเซียน การที่หลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนทุกแขนงวิชาศึกษารายวิชาเหล่านี้ (โดยเฉพาะวิชาดนตรีโลก) เป็นไปได้ว่า เพราะดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในเวทีระดับนานาชาติหรือเวทีโลก ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมในดนตรีอื่นอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจดนตรีของผู้อื่น เพื่อที่จะสามารถแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเองต่อสังคมโลกได้

สำหรับเนื้อหาและรูปแบบการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจากรหัสหน่วยกิตจะพบว่า ทั้งวิชาดนตรีโลก (2-2-5) และวิชาดนตรีอาเซียน (1-2-3) ต่างก็ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะดนตรีจากต่างวัฒนธรรม แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า การเรียนรู้ในรายวิชาให้ความสำคัญกับความรู้พื้นฐานเป็นหลัก ส่วนการปฏิบัติทักษะขึ้นอยู่กับผู้สอนและโอกาสในการนำไปใช้ในแต่ละภาคการศึกษา (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

สำหรับวิชาดนตรีและการแสดงในวัฒนธรรมอีสาน (Music and Performance in Isan Culture) แม้ชื่อรายวิชาและรหัสหน่วยกิต (1-2-3) บ่งชี้ว่ารายวิชานี้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสานในรูปแบบของการแสดง แต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า รายวิชานี้ให้ความสำคัญกับหลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้านผ่านการลงพื้นที่เก็บข้อมูลดนตรีพื้นบ้านอีสานที่กระจัดกระจายอยู่ตามท้องถิ่น โดยมีประเด็นในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา รูปแบบ/ลักษณะตัวดนตรี (การสอดทำนอง พื้นผิว รูปแบบ โครงสร้างบทเพลง การแบ่งสัดส่วนบทเพลง การเปลี่ยนบันไดเสียง) รวมไปถึงกระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการถ่ายทอด (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ส่วนหนึ่งของกระบวนการสั่งสมองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานเกิดขึ้นผ่านรายวิชาที่เน้นการลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบและรวบรวมองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานที่กระจัดกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้เชิงกระบวนการวิจัย เมื่อดำเนินการเรียนการสอนลักษณะนี้ไปสักระยะหนึ่ง องค์ความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านจะถูกเก็บรวบรวมและพัฒนาต่อยอดให้เป็นที่ยอมรับตามระเบียบทางวิชาการมากขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถนำมาเทียบเคียงกับดนตรีไทยและดนตรีสากลได้ ดังนั้น การเรียนรู้ในวิชาดนตรีและการแสดงในวัฒนธรรมอีสานจึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบและรวบรวมองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

สำหรับรายวิชาดนตรีพื้นบ้านสำหรับผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน ประกอบด้วยรายวิชาจากกลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี จำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชาการแปรทำนองดนตรีพื้นบ้าน (Variation in Thai Folk Music)และ วิชาการประพันธ์เพลงพื้นบ้าน (Thai Folk Music Composition) และประกอบด้วยรายวิชาจากกลุ่มวิชาเอกเลือกปฏิบัติ จำนวน 6 รายวิชา ได้แก่ วิชาทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (Thai Folk Music Skills 1-2-3-4-5) และ วิชาหลักการรวมวงดนตรีพื้นบ้าน (Principles of Thai Folk Music Ensemble)

ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า ลักษณะสำคัญของดนตรีพื้นบ้านอีสานคือ**การด้นสด** รายวิชาดนตรีพื้นบ้านจากกลุ่มวิชาเอกเลือกทฤษฎี (วิชาการแปรทำนองดนตรีพื้นบ้าน และ วิชาการประพันธ์เพลงพื้นบ้าน) จึงให้ความสำคัญกับหลักการด้นสดเป็นหลัก โดยเริ่มต้นจากการเลียนแบบและวิเคราะห์สำเนียงและเม็ดพรายการด้นสดของครูภูมิปัญญา เพื่อนำมาสร้างเป็นบทประพันธ์และสร้างเม็ดพรายการด้นสดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวผู้เรียน ผู้เรียนจึงมีโอกาสศึกษาการด้นสด**โดยตรง**จากครูภูมิปัญญาผ่านการแนะนำของอาจารย์ประจำรายวิชา สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของครูภูมิปัญญาต่อการศึกษาดนตรีขั้นสูงในฐานะผู้ชำนาญการพิเศษทางวัฒนธรรม (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

สาระสำคัญของการปฏิบัติทักษะดนตรีพื้นบ้าน คือ บทเพลง หรือ **ลาย** ผู้เรียนต้องปฏิบัติลายต่าง ๆ ผ่านเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน (ประเภทดำเนินทำนอง) ได้หลากหลายชนิด อาทิ แคน พิณ โปงลาง โหวด ซออีสาน ลายในดนตรีพื้นบ้านอีสานจึงมีลักษณะเป็น repertoire ร่วม กล่าวคือลายหนึ่งลายสามารถใช้บรรเลงในเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานได้ทุกชนิด ดังนั้น ในหนึ่งรายวิชาทักษะดนตรีพื้นบ้านจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานหลากหลายชนิดแตกต่างจากวิชาทักษะในแขนงวิชาอื่นซึ่งจะจำแนกออกตามกลุ่มเครื่องดนตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 21 ตารางแสดงรายชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานและลายที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (1-2-3-4-5) หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

รายวิชา	เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน	ลาย
ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (1)	แคน พิณ โปงลาง โหวด ซออีสาน	ลมพัดพร้าว นกไส่บินข้ามทุ่ง แม่ฮ่างกล่อมลูก สาวคอยอ้าย สังข์ศิลป์ชัย
ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (2)	แคน พิณ โปงลาง โหวด ซออีสาน	ใหญ่ สุดสะแนน กาเต้นก้อน ลำเพลินแก้วหน้าม้า
ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (3)	แคน พิณ โปงลาง โหวด ซออีสาน	น้อย โป้ซ้าย ปู่ป่าหลาน
ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (4)	แคน พิณ โปงลาง โหวด ซออีสาน	เซ ลายสร้อย สุดสะแนน
ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน (5)	แคน พิณ โปงลาง ปี่ผู้ไท	ผู้ไท

ลายยังทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดเนื้อหาในวิชาทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน อีกทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้ความยาก-ง่ายของทักษะดนตรี ตัวอย่างเช่น ลายลมพัดพร้าว ลายนกไส่บินข้ามทุ่ง ลายแม่ฮ่างกล่อมลูก ลายสาวคอยอ้าย ลายสังข์ศิลป์ชัย เหมาะสำหรับการฝึกทักษะในระดับพื้นฐาน ในขณะที่ลายสุดสะแนน ลายเซ ลายปู่ป่าหลาน เหมาะสำหรับการฝึกทักษะตั้งแต่ระดับกลางไปจนถึงขั้นสูง เป็นต้น อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์ พบว่า ลายที่ปรากฏในคำอธิบายเหล่านี้เป็นการกำหนดเนื้อหาโดยคร่าว ๆ เท่านั้น ผู้สอนสามารถลดหรือเพิ่มลายอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนได้ (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

สำหรับวิชาหลักการรวมวงดนตรีพื้นบ้าน ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติการบรรเลงรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน รวมไปถึงวงดนตรีพื้นบ้านในภูมิภาคอื่น โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า ผลการเรียนรู้ของรายวิชานี้ คือ ผู้เรียนสามารถทำการแสดงดนตรีพื้นบ้านได้ โดยประเมินผลตั้งแต่กระบวนการทำงาน การออกแบบฉาก การจัดการเวที แสงเสียง ไปจนถึงคุณภาพการแสดง เพื่อที่ผู้เรียนสามารถจัดตั้งวงดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นของตัวเอง สามารถประกอบอาชีพเป็นศิลปินพื้นบ้านอีสานได้ (ธวัชชัย ศิลปโชค, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2562)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(1.3) หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

(1.3.1) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 5 ปี สังกัดคณะครุศาสตร์ โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไว้ที่ 177 หน่วยกิต ทั้งนี้ เมื่อนำโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มาเทียบกับโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของ สกอ. จะพบว่า จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้านมีจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2560: 12)

ตารางที่ 22 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาและหน่วยกิต	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**30**	**30**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	9	
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**141**	**124**
1. กลุ่มวิชาชีพครู	**53**	**46**
1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	36	
1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	3	
1.3 กลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู	14	
2. กลุ่มวิชาเอก	**88**	**78**
2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	74	
2.1.1 กลุ่มวิชาแกน	44	
1) ทฤษฎีดนตรี	18	
2) ทักษะดนตรี	11	
3) ประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี	9	
4) สุนทรียศาสตร์	6	
2.1.2 กลุ่มคู่วิชา	4	
1) ทักษะดนตรี (ข้ามแขนงวิชา)	4	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 23 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (ต่อ)

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาและหน่วยกิต	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
2. กลุ่มวิชาเอก (ต่อ)	**88**	**78**
2.1.3 กลุ่มวิชาเอกบังคับเลือก	26	
1) ทฤษฎีดนตรี	(ขึ้นอยู่กับผู้เรียน)	
2) ทักษะดนตรี (ตามแขนงวิชา)	12	
3) ประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี	(ขึ้นอยู่กับผู้เรียน)	
4) สุนทรียศาสตร์	(ขึ้นอยู่กับผู้เรียน)	
2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก	6	
1) ทักษะการจัดการเรียนรู้	6	
2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก	8	
1) ทักษะดนตรี	(ขึ้นอยู่กับผู้เรียน)	
2) สุนทรียศาสตร์	(ขึ้นอยู่กับผู้เรียน)	
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	**6**	**6**
รวม	**177**	**160**

เมื่อพิจารณาการจัดกลุ่มวิชาในโครงสร้างหลักสูตรจะเห็นได้ว่า คณะผู้จัดทำหลักสูตรพยายามจัดกลุ่มเนื้อหาวิชาของกลุ่มวิชาเอกให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกดนตรีศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานด้านทักษะดนตรี ทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์และวรรณคดี และ สุนทรียศาสตร์ การจัดกลุ่มวิชาเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นว่ากรอบมาตรฐานคุณวุฒิมีความสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบเนื้อหาและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษา

จากการศึกษารายวิชาในหลักสูตรประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า หลักสูตรแบ่งโปรแกรมการเรียนรู้ออกเป็น 2 แขนงวิชาตามเครื่องมือเอก ประกอบด้วย **แขนงวิชาดนตรีไทยมาตรฐาน** และ **แขนงวิชาดนตรีสากล** หลักสูตรจึงออกแบบให้ทั้งสองแขนงวิชาเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มวิชาแกนในลักษณะของรายวิชาบังคับร่วม และออกแบบให้เรียนรู้แยกตามกลุ่มเครื่องมือในกลุ่มวิชาเอกบังคับเลือก

การที่หลักสูตรปรากฏกลุ่มวิชาบังคับร่วม (กลุ่มวิชาแกน) และกลุ่มวิชาบังคับตามแขนง (กลุ่มวิชาเอกบังคับเลือก) สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา 2 ประการ ประการแรก บัณฑิตต้องมีความรู้รอบทั้งในดนตรีไทยและดนตรีสากล เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานบัณฑิตหลักสูตรดนตรีศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ของ สกอ. ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้ทั้งในดนตรีไทยและสากล

ประการที่สอง บัณฑิตต้องมีความรู้ลึกและมีความเชี่ยวชาญในดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อต่อยอดความสามารถทางดนตรีของตัวเองขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น

(1.3.2) ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจ วัฒนธรรมดนตรีในสังคมเมืองภูเก็ตจึงมีความหลากหลายซึ่งยากต่อการระบุตัวตนทางวัฒนธรรม หลักสูตรจึงให้ความสำคัญกับดนตรีไทยมาตรฐานและดนตรีสากลเป็นหลัก เพราะเป็นดนตรีที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะดนตรีสากลซึ่งมักถูกนำไปใช้ประกอบกิจกรรมทางสังคมหรือประกอบอาชีพในสังคมเมืองท่องเที่ยว

อย่างไรก็ดี แม้สภาพสังคมของเมืองภูเก็ตถูกห้อมล้อมไปด้วยวัฒนธรรมร่วมสมัย แต่สภาพดังกล่าวไม่ได้ทำให้ดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมของสังคมถูกละเลยแต่อย่างใด เพราะหลักสูตรปรากฏรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านเป็นจำนวน 3 รายวิชา 9 หน่วยกิต ซึ่ง รายวิชาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของคณะผู้จัดทำหลักสูตรที่พยายามพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ดั้งเดิมของสังคมจังหวัดภูเก็ต เพื่อสร้างครูดนตรีที่มีความเข้าใจสังคมท้องถิ่นของตัวเองตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 24 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**1**	**3**
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	1	3
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**2**	**6**
2. กลุ่มวิชาเอก	**2**	**6**
2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ		
2.1.1 กลุ่มวิชาแกน		
1) ทฤษฎีดนตรี		
2) ทักษะดนตรี		
3) ประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี	1	3
4) สุนทรียศาสตร์		
2.1.2 กลุ่มคู่วิชา		
2.1.3 กลุ่มวิชาเอกบังคับเลือก		
1) ทฤษฎีดนตรี		
2) ทักษะดนตรี (ตามแขนงวิชา)		
3) ประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรี	1	3
4) สุนทรียศาสตร์		
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี		
รวม	**3**	**9**

ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านของชาวภูเก็ต คือ ดนตรีชาวเล (หรือ รองเง็ง) รองเง็งเป็นดนตรีพื้นบ้านซึ่งสันนิษฐานกันว่าเก่าแก่ที่สุดในจังหวัดภูเก็ต ต่อมา การอพยพของชาวจีนโพ้นทะเลประกอบกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้ดนตรีชาวเลมีบทบาทต่อวิถีชีวิตชาวภูเก็ตน้อยลง สวนทางกับดนตรีสากลซึ่งเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตคนในสังคมเมืองมากขึ้น รองเง็งจึงกลายเป็นวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยตามสังคมชายขอบโดยเฉพาะบริเวณเกาะสิเหร่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า สถานะของดนตรีพื้นบ้านภูเก็ตอยู่ในระดับทค่อนข้างวิกฤติ หลักสูตรจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด เพื่อให้สถาบันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น (กัณวัตม์ พลรงค์, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2562)

ตารางที่ 25 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์				
1. อันดามันวิวรรธน์	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในสังคม
กลุ่มวิชาแกน				
2. การศึกษาดนตรีท้องถิ่น	3	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
กลุ่มวิชาเอกเลือก				
3. ดนตรีพิธีกรรม	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่า หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตไม่ปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา แต่ปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดในการศึกษาดนตรีในท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ดังนั้นการที่หลักสูตรไม่ปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหาในวัฒนธรรมของตนเอง สะท้อนให้เห็นว่า สภาพของดนตรีพื้นบ้านในสังคมมีผลต่อทิศทางการกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีจำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง ซึ่งผลจากการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตทั้งสองกลุ่มต้องการบัณฑิตที่สามารถปฏิบัติดนตรีสากลได้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องการครูสอนกิจกรรมวงโยธวาทิตหรือกิจกรรมวงสตริงคอมโบของโรงเรียน ส่วนผู้ประกอบการสถานบันเทิงต้องการนักดนตรีสากลในการสร้างความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ดังนั้น หากพิจารณาจากความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต จะพบว่า ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องศึกษาดนตรีพื้นบ้าน แต่ถ้าหากพิจารณาจากคุณค่าและสภาพของดนตรีพื้นบ้าน ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาและต้องมีบทบาทในการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน หลักสูตรจึงบังคับให้ผู้เรียนทุกแขนงวิชาศึกษาดนตรีพื้นบ้าน แม้กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจะไม่มีความต้องการก็ตาม (กัณวัตม์ พลรงค์, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2562)

รายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านในรายวิชา

รายวิชาอันดามันวิวรรธน์ (The Andaman Evolution) ให้ความสำคัญกับความรู้เชิงสังคมศาสตร์ ในกลุ่มจังหวัดชายฝั่งอันดามัน ดนตรีชาวเลจึงเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาในฐานะวัฒนธรรมร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ชายฝั่งอันดามันซึ่งดำรงอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ระนอง พังงา ตรัง กระบี่ และสตูล รายวิชาแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งหวังให้บัณฑิตครูเข้าใจบริบทสังคมของตนเอง

รายวิชาการศึกษาดนตรีท้องถิ่น (Folk Music Studies) กำหนดให้ผู้เรียน**ทุกแขนงวิชา**ศึกษาดนตรีท้องถิ่นที่กระจัดกระจายอยู่ตามชุมชนในจังหวัดภูเก็ตผ่านการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ไม่เพียงแต่ดนตรีรองเง็งเท่านั้น แต่รวมไปถึงดนตรีพื้นบ้านอื่น ๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคมอย่างเช่นดนตรีชาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จีนฮกเกี้ยน เป็นต้น การเรียนรู้ในรายวิชาจะกำหนดหัวข้อการศึกษาประกอบด้วย ขนบธรรมเนียมประเพณี อิทธิพลต่อการศึกษา ลักษณะดนตรี วงดนตรี เครื่องดนตรี และ นำเสนอเป็นรายงานผลการเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ

รายวิชาการศึกษาดนตรีท้องถิ่นเป็นรายวิชาเดียวในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านภูเก็ตโดยตรง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า หลักสูตรไม่ปรากฏรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาความรู้ดนตรีพื้นบ้านภูเก็ต แต่ปรากฏรายวิชาเชิงหลักการที่บังคับให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของจังหวัดผ่านการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า ผลจากการเปิดสอนรายวิชานี้ทำให้องค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากหลากหลายชุมชนได้รับการอนุรักษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดนตรีพื้นบ้านจังหวัดภูเก็ตในเชิงวิชาการต่อไป (กัณวัตม์ พลรงค์, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2562)

รายวิชาดนตรีพิธีกรรม (Ritual Music) ให้ความสำคัญกับการศึกษารูปแบบวงดนตรี บทเพลง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สัมพันธ์กับพิธีกรรมดนตรี ทั้งพิธีกรรมดนตรีในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน รายวิชานี้จึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมด้านความเชื่อ ในวัฒนธรรมของประเทศอื่น อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์ พบว่า รายวิชานี้สงวนไว้เฉพาะนักศึกษาเครื่องมือเอกดนตรีไทยมาตรฐานเท่านั้น เพราะมีเนื้อหาที่สัมพันธ์กับแขนงวิชา (กัณวัตม์ พลรงค์, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2562)

เมื่อพิจารณารายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้งหมดที่ปรากฏในหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตจะเห็นได้ว่า หลักสูตรไม่ปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ในเนื้อหาที่มักเป็นที่รู้จักอย่างดนตรีหนังตะลุง ดนตรีมโนราห์ ทั้งนี้ เป็นเพราะดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของวัฒนธรรมบางกลุ่มไม่ได้มีความสัมพันธ์กับสังคมจังหวัดภูเก็ตโดยตรง ดังนั้น รายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏหลักสูตรจึงสะท้อนให้เห็นว่า ทิศทางการกำหนดรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรขึ้นอยู่กับบริบทของมหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(2) สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม

สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นสถาบันให้การศึกษาเฉพาะทางด้านศิลปะ มีพันธกิจในการทะนุบำรุงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น โดยมีหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นหลักสูตรกลางที่วิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่ายใช้ร่วมกัน เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติให้ทั่วถึงทุกภูมิภาค ในขณะเดียวกันเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นตามบริบทสังคมของวิทยาลัย ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา

(2.1) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา

หลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 5 ปี สังกัดคณะศิลปศึกษา ผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีไทยใช้หลักสูตร**ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา** ส่วนผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีสากลใช้หลักสูตร**ดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา** ทั้งสองหลักสูตรกำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไว้ที่ 164 หน่วยกิต และเมื่อนำโครงสร้างหลักสูตรมาเทียบเคียงกับโครงสร้างตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของ สกอ. จะพบว่า จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้านมีจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2558: 44-45; สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2558: 12-13)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 26 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	หน่วยกิต		
	ดนตรีคีตศิลป์ ไทยศึกษา	ดนตรีคีตศิลป์ สากลศึกษา	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**30**	**30**	**30**
1.1 กลุ่มวิชาบังคับ	24	24	
1.1.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	12	12	
1.1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	6	6	
1.1.3 กลุ่มวิชาภาษา	6	6	
1.2 กลุ่มวิชาเลือก	6	6	
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	**126**	**126**	**124**
2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	**48**	**48**	**46**
2.1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	42	42	
2.1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	6	6	
2.2 กลุ่มวิชาเอก	**78**	**78**	**78**
2.2.1 กลุ่มวิชาเอกเดี่ยว (บังคับ)	68	68	
2.2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก	6	6	
2.2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก	4	4	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	**6**	**6**	**6**
รวม	**164**	**164**	**160**

การที่หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษากับหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษาใช้โครงสร้างหลักสูตรเหมือนกันทั้งการจัดกลุ่มรายวิชาและจำนวนหน่วยกิต สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการเรียนรู้รูปแบบเดียวกัน ต่างกันเพียงเนื้อหาสาระในกลุ่มวิชาเอกซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทเครื่องดนตรี นอกจากนี้ การที่สถาบันบัณฑิตพัฒนาศิลป์ใช้หลักสูตรผลิตครูดนตรีไทยแยกกับหลักสูตรผลิตครูดนตรีสากล การเรียนรู้ในลักษณะของรายวิชาบังคับร่วมจึงไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในหลักสูตร สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าสถาบันต้องการผลิตครูดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ในส่วนของหมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยรายวิชาเลือกเสรีภายในหลักสูตรและรายวิชาเลือกเสรีนอกหลักสูตร รายวิชาเลือกเสรีนอกหลักสูตรขึ้นอยู่กับความสามารถในการเปิดหลักสูตรของสถาบัน ตัวอย่างเช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุงเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา ผู้เรียนจึงไม่สามารถเลือกเรียนรายวิชาเสรีนอกหลักสูตรได้ ในขณะที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เปิดสอนทั้งหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษาและหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาเสรีนอกหลักสูตรได้ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถเลือกเรียนรายวิชาเสรี**นอกคณะ**ได้ในกรณีที่สถาบันสามารถเปิดหลักสูตรนอกเหนือจากที่รับผิดชอบโดยคณะศิลปศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(2.2) ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หลักสูตรดนตรีศึกษา (หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา และ หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา) จัดทำขึ้นภายใต้พันธกิจหลักในการเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีไทยประจำชาติสู่ระดับภูมิภาคผ่านวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย วิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่ายจึงต้องดำเนินการสอนในรายวิชาตามที่หลักสูตรจากสถาบันส่วนกลางกำหนดไว้ ในขณะเดียวกัน บทบาทสำคัญของวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่ายคือการส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีท้องถิ่น การเรียนรู้ตามหลักสูตรจึงต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อพันธกิจของกระทรวงวัฒนธรรม ทำให้การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านต้องจัดอยู่ในลักษณะของกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อตอบสนองต่อพันธกิจของวิทยาลัย

ระบบการใช้หลักสูตรจากส่วนกลางของสถาบันสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมทำให้การบรรจุเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านเฉพาะถิ่นเป็นไปได้ยาก เนื้อหาของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏในหลักสูตรจึงมีความเป็นกลางทางวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างทั่วถึงในทุกสภาพสังคม และเมื่อพิจารณาภาพรวมของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา กับ หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา พบว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านปรากฏในกลุ่มวิชาเอกมากที่สุด ดังตาราง

ตารางที่ 27 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หมวด/กลุ่มวิชา	ดนตรีคีตศิลป์ไทย		ดนตรีคีตศิลป์สากล	
	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	นก.	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	นก.
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**1**	**2**	**1**	**2**
1.1 กลุ่มวิชาบังคับ				
1.2 กลุ่มวิชาเลือก	1	2	1	2
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**3**	**6**	**2**	**4**
2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	**-**	**-**	**-**	**-**
2.2 กลุ่มวิชาเอก	**3**	**6**	**2**	**4**
2.2.1 กลุ่มวิชาเอกเดี่ยว (บังคับ)			1	2
2.2.2 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก				
2.2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก	3	6	1	2
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	**2**	**4**	**2**	**4**
รวม	**6**	**12**	**5**	**10**

ข้อมูลจากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏในหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษากับหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษาแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาลงไปในระดับสาระรายวิชาจะพบว่า หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษาให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง (ดนตรีพื้นบ้านไทย) มากกว่า ในขณะที่หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม ความแตกต่างของสาระดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่ต้องการเป็นครูดนตรีไทยควรศึกษาดนตรีพื้นบ้านไทย ส่วนผู้เรียนที่ต้องการเป็นครูดนตรีสากลควรศึกษาดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

ตารางที่ 28 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในสูตรดนตรีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ	หลักสูตรที่ปรากฏ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเลือก					
1. วิชาพหุวัฒนธรรม	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคม	ไทยและสากล
กลุ่มวิชาเอกเดี่ยว					
2. ดนตรีโลกเบื้องต้น	2	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม	สากล
กลุ่มวิชาเอกเลือก					
3. ดนตรีพื้นเมือง	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม	**ไทย**
4. เพลงพื้นบ้าน	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม	ไทย
5. ดนตรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม	ไทย
6. ดนตรีอาเซียน	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม	สากล
หมวดวิชาเลือกเสรี					
7. การแสดงพื้นบ้าน	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม	ไทยและสากล
8. เพลงกล่อมเด็ก	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม	ไทยและสากล

จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านไทย (ความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง) ในหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษาและหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลล้วนมีสถานะเป็นรายวิชาเลือกทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นหลักสูตรจากส่วนกลางที่มีเป้าหมายในการเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีประจำชาติ หรือดนตรีไทยราชสำนักตามบริบทของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (วังหน้า) อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์แยกการศึกษาดนตรีพื้นบ้านไทยออกจากการศึกษาดนตรีไทยราชสำนักอย่างชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านในรายวิชา

รายวิชาพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) เป็นรายวิชาเชิงแนวคิดที่อธิบายความหมายและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย (กระแสหลัก) วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมกับกระแสโลกาภิวัตน์ รวมไปถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมต่อสังคมและวิถีชีวิต กรอบของหลักการพหุวัฒนธรรมจึงสามารถนำไปใช้ศึกษารายละเอียดของตัวดนตรีพื้นบ้าน เพื่อที่จะสามารถจำแนกได้ว่า ส่วนประกอบของดนตรีพื้นบ้านส่วนใดเป็นองค์ประกอบดั้งเดิม ส่วนในเป็นผลมาจากวัฒนธรรมภายนอก

รายวิชาความรู้และทักษะในดนตรีพื้นบ้านไทยมีจำนวน 4 รายวิชา ประกอบด้วย รายวิชาดนตรีพื้นเมือง (Thai Folk Music) รายวิชาเพลงพื้นบ้าน (Thai Folk Songs) รายวิชาการแสดงพื้นบ้าน (Folk Dance) และ รายวิชาเพลงกล่อมเด็ก (Thai Lullaby) เนื้อหาของรายวิชาเหล่านี้ให้

ความสำคัญกับการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านไทยทุกภูมิภาคตามจุดเน้นของรายวิชา สะท้อนให้เห็นถึงวิธีกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรแบบรวมศูนย์ที่หลีกเลี่ยงการกำหนดเนื้อหาเฉพาะวัฒนธรรม แต่พยายามกำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมดนตรีพื้นบ้านทุกภูมิภาค

ผู้ให้สัมภาษณ์จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ระบุว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านข้างต้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนในหลักสูตรส่วนใหญ่มีทักษะดนตรีพื้นบ้านติดตัวมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย รายวิชาเหล่านี้จึงเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านข้ามวัฒนธรรม เพื่อสร้างครูดนตรีที่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านระดับพื้นฐานได้ทุกภูมิภาค (ธราธิป สิทธิชัย, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2562)

ในทางตรงกันข้าม ผู้ให้สัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่ายตัวอย่างทั้ง 3 สถาบัน ให้ข้อมูลตรงกันว่า รายวิชาข้างต้นไม่ได้มีบทบาทส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรมากนัก เพราะพื้นที่หลักของการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านคือกิจกรรมชมรมดนตรีพื้นบ้านของสถาบัน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถาบันระดับท้องถิ่นเข้าใจข้อจำกัดของหลักสูตรแบบรวมศูนย์ จึงพยายามจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเข้ามาทดแทน (ธีรวัฒน์ หมื่นทา, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2562; โยธิน พลเขต, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2562; กิตติชัย รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2562)

อย่างไรก็ดี แม้สถาบันส่วนกลางกับวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่ายมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านต่างกัน แต่ในเชิงของการนำไปใช้ ผู้ให้สัมภาษณ์จากทุกสถาบันให้ข้อมูลตรงกันว่า ดนตรีพื้นบ้านมีความสำคัญต่อบัณฑิตครูดนตรี เพราะกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตโดยเฉพาะโรงเรียนในชุมชนมักคาดหวังว่าครูดนตรีต้องสร้างและพัฒนาวงดนตรีพื้นบ้านประจำโรงเรียนได้ ดังนั้น ครูดนตรีไม่ว่าจะเป็นครูสอนดนตรีไทยหรือครูสอนดนตรีสากล ต้องมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีพื้นบ้าน (ธีรวัฒน์ หมื่นทา, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2562; ธราธิป สิทธิชัย, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2562; โยธิน พลเขต , สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2562; กิตติชัย รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2562)

รายวิชาดนตรีโลกเบื้องต้น (Introduction to World Music) รายวิชาดนตรีอาเซียน (ASEAN Music) และรายวิชาดนตรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Music of Southeast Asia) ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีเชิงประวัติศาสตร์และสังคมจากต่างวัฒนธรรม เนื้อหาสาระของรายวิชาเหล่านี้จึงไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ต่างกันเพียงขอบเขตการเรียนรู้ที่รายวิชาดนตรีโลกจะกว้างกว่าดนตรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(3) มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ

มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษาภายใต้สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีวิสัยทัศน์และพันธกิจในการเป็นสถาบันศิลปกรรมศาสตร์ชั้นนำสู่ความเป็นสากล เป้าหมายของหลักสูตรดนตรีศึกษาจึงเป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะศิลปกรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ, 2556)

(3.1) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 5 ปี สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่ให้ปริญญาการศึกษาบัณฑิต โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไว้ที่ 165 หน่วยกิต ทั้งนี้เมื่อนำโครงสร้างหลักสูตรมาเทียบเคียงกับโครงสร้างตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของ สกอ. จะพบว่า จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้าน-กลุ่มวิชาชีพครูมีจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังตาราง (มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ, 2556)

ตารางที่ 29 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	หน่วยกิต	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มาตรฐานของ สกอ. (5 ปี)
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**30**	**30**
1.1. กลุ่มวิชาภาษา	9	
1.1.1 รายวิชาบังคับ	3	
1.1.2 รายวิชาเลือก	6	
1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	6	
1.3 กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์	15	
1.3.1 รายวิชาบังคับ	9	
1.3.2 รายวิชาเลือก	6	
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	**129**	**124**
2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	**51**	**46**
2.1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	49	
2.1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	2	
2.2 กลุ่มวิชาเอก	**78**	**78**
2.2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	50	
2.2.2 กลุ่มวิชาเอกเลือก	18	
2.2.3 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก	6	
2.2.4 กลุ่มเลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอน	4	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	**6**	**6**
รวม	**165**	**160**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การที่หลักสูตรดนตรีศึกษาอยู่ภายใต้สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า เดิมหลักสูตรอยู่ภายใต้สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ ต่อมาเมื่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ถูกก่อตั้งขึ้น หลักสูตรดนตรีศึกษาก็ได้ทำการย้ายสังกัดเพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีอยู่ภายใต้การดูแลของคณาจารย์เฉพาะทางอย่างใกล้ชิด โดยคณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบกลุ่มวิชาเอกโดยตรง ส่วนกลุ่มวิชาชีพครูยังคงรับผิดชอบโดยคณะศึกษาศาสตร์เช่นเดิม ดังนั้น การย้ายสังกัดของหลักสูตรดนตรีศึกษาจึงเป็นไปเพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีสะดวกยิ่งขึ้น (รุจี สมบัติ, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2562)

จากการศึกษารายวิชาในหลักสูตรประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า หลักสูตรแบ่งโปรแกรมการเรียนรู้ออกเป็น 2 แขนงวิชาตามเครื่องมือเอก ประกอบด้วย **แขนงวิชาดนตรีไทย** และ **แขนงวิชาดนตรีสากล** หลักสูตรจึงออกแบบให้ทั้งสองแขนงวิชาเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มวิชาเอกบังคับ (50 หน่วยกิต) ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานของทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล และออกแบบให้เรียนรู้แยกตามกลุ่มเครื่องมือเอกในกลุ่มวิชาเอกเลือก (18 หน่วยกิต) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาทักษะเครื่องดนตรีไทย และกลุ่มวิชาทักษะเครื่องดนตรีตะวันตก

การที่หลักสูตรปรากฏกลุ่มวิชาบังคับร่วม (กลุ่มวิชาเอกบังคับ) และกลุ่มวิชาบังคับตามแขนง (กลุ่มวิชาเอกเลือก) สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา 2 ประการ ประการแรก บัณฑิตต้องมีความรู้รอบทั้งในดนตรีไทยและดนตรีสากล เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานบัณฑิตหลักสูตรดนตรีศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ของ สกอ. ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้ทั้งในดนตรีไทยและสากล ประการที่สอง บัณฑิตต้องมีความรู้ลึกและมีความเชี่ยวชาญในดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อต่อยอดความสามารถทางดนตรีของตัวเองขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น

(3.2) ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้ความสำคัญกับความเป็นสากลประกอบกับบุคลากรภายในสถาบันซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขามานุษยดนตรีวิทยา หลักสูตรจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านจากหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อนำเสนอความเป็นสากลผ่านวัฒนธรมดนตรีนานาชาติ ทิศทางของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรจึงขึ้นอยู่กับพันธกิจและความเชี่ยวชาญของสถาบัน ซึ่งจากการศึกษา พบว่า หลักสูตรปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเป็นจำนวน 9 รายวิชา 19 หน่วยกิต ซึ่งปรากฏอยู่อย่างกระจัดกระจายในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังตาราง

ตารางที่ 30 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	หน่วยกิต
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**1**	**3**
1.1. กลุ่มวิชาภาษา		
1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี		
1.3 กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์		
1.3.1 รายวิชาบังคับ		
1.3.2 รายวิชาเลือก	1	3
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	**8**	**16**
2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	**1**	**2**
2.1.1 กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ		
2.1.2 กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	1	2
2.2 กลุ่มวิชาเอก	**7**	**14**
2.2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	3	6
2.2.2 กลุ่มวิชาเอกเลือก	4	8
2.2.3 กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก		
2.2.4 กลุ่มเลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอน		
3. หมวดวิชาเลือกเสรี		
รวม	**9**	**19**

ตารางที่ 31 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์เลือก				
1. ดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
กลุ่มวิชาชีพครู				
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	2	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพื้นบ้านในการศึกษา
กลุ่มวิชาเอกบังคับ				
3. ฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย (1)	2	บังคับ	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
4. ฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย (2)	2	บังคับ	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
5. ประวัติการดนตรีตะวันออก	2	บังคับ	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
กลุ่มวิชาเอกเลือก				
6. เพลงร้องชุมชนท้องถิ่น	2	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
7. ดนตรีชุมชนท้องถิ่น	2	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
8. ดนตรีประกอบการแสดงของไทย	2	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
9. ดนตรีประกอบพิธี	2	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรดนตรีให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากการที่หลักสูตรกำหนดให้รายวิชาดนตรีเอเชียมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับทั้งหมด ในขณะที่สาระดนตรีในวัฒนธรรมของตัวเอง (ดนตรีพื้นบ้านไทย) มีสถานะเป็นวิชาเลือก ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า การที่หลักสูตรบังคับให้ผู้เรียนศึกษาดนตรีเอเชีย ก็เพื่อให้การเรียนรู้ในหลักสูตรเป็นไปตามพันธกิจของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในขณะเดียวกัน รายวิชาเหล่านี้ก็เป็นตัวสะท้อนความเชี่ยวชาญเฉพาะของสถาบันในฐานะศูนย์การเรียนรู้ดนตรีเอเชีย ในส่วนของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านไทยหลักสูตรได้บรรจุไว้เป็นตัวเลือก เพื่อให้บัณฑิตครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา (รุจี สมบัติ, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2562)

รายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านในรายวิชา

รายวิชาดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์ (Music and Human Spirit) เป็นรายวิชาเชิงแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์ทางดนตรีที่หลากหลาย ประกอบด้วย ดนตรีจากอดีตและร่วมสมัย ดนตรีตะวันออกและตะวันตก ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีที่พัฒนาจากอดีตกาล ดนตรีในบริบทของวัฒนธรรม ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ดนตรีที่หลากหลาย จากรายละเอียดที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่า รายวิชานี้ให้ความสำคัญการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ผ่านดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม ที่ผู้เรียนจากทุกคณะภายในมหาวิทยาลัยมีโอกาสเลือกศึกษา

รายวิชาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Local Curriculum Development) เป็นรายวิชาเชิงแนวคิดที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบวิชาชีพครูดนตรี การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นใจความสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนแนวคิดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้ครูดนตรีทบทวนและคัดสรรเนื้อหาดนตรีในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรเฉพาะของสถานศึกษาตา รายวิชานี้จึงมีความสำคัญต่อดนตรีพื้นบ้านในเชิงของการบูรณาการระหว่างเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านกับการศึกษา

ดนตรีเอเชียถือเป็นจุดเด่นสำคัญของหลักสูตรดนตรีศึกษา เพราะคณะศิลปกรรมศาสตร์มีความพร้อมทั้งทรัพยากรการเรียนรู้และทรัพยากรบุคคล ทำให้หลักสูตรสามารถจัดการศึกษาทั้งด้านความรู้เชิงประวัติศาสตร์ในรายวิชาประวัติการดนตรีตะวันออก (History of Oriental Music) และการเรียนรู้เชิงทักษะดนตรีเอเชียในรายวิชาฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย (Asian Music Practicum 1-2) เป็นการฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่องจากวัฒนธรรม 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ทักษะกลองทาบลา (Tabla) ทักษะพิณกู่เจิง (Guzheng) ทักษะดนตรีกาเมลัน (Gamelan) และ ทักษะดนตรีกระเหรี่ยง

สำหรับการเรียนรู้ทักษะดนตรีเอเชีย ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า หลักสูตรกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ทักษะออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก (วิชาฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะเครื่องดนตรีเอเชียครบทั้ง 4 กลุ่มในระดับพื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีจากหลากหลายในลักษณะการเรียนรู้แบบเวียนกลุ่ม การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มเครื่องมือจึงเป็นกลุ่มขนาด

เล็ก และเมื่อเข้าสู่ช่วงที่สอง (วิชาฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย 2) ผู้เรียนต้องเลือกเรียนรู้ทักษะดนตรีจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มเครื่องมือจะมีขนาดใหญ่ขึ้น (รุจี สมบัติ, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2562)

รายวิชาเพลงร้องชุมชนท้องถิ่น (Regional Folk Songs) และ รายวิชาดนตรีชุมชนท้องถิ่น (Music of Regional Communities) เป็นรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านไทยโดยภาพรวม เนื้อหาหลักของรายวิชาเพลงร้องชุมชนมุ่งเน้นการปฏิบัติทักษะการร้องเพลงพื้นบ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนเนื้อหาหลักของรายวิชาดนตรีชุมชนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับความรู้ทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมในดนตรีพื้นบ้าน และจากการสัมภาษณ์ พบว่า ในรายวิชาดนตรีประกอบการแสดงอาจมีการปฏิบัติเพื่อนำไปแสดงตามโอกาสสำคัญ (รุจี สมบัติ, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2562)

สำหรับรายวิชาดนตรีประกอบการแสดงของไทย (Music for Thai Dance and Drama) และ รายวิชาดนตรีประกอบพิธี (Ceremonial Music) มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านไทย เพราะในบางวัฒนธรรม ดนตรีพื้นบ้านไม่สามารถแยกออกจากการแสดงหรือพิธีกรรมได้อย่างสิ้นเชิง เนื้อหาของทั้งสองรายวิชามุ่งเน้นไปที่ความรู้เชิงสังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศไทย

จากการศึกษามาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาตัวอย่างของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในฐานะอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สาระดนตรีพื้นบ้านพื้นบ้านจึงปรากฏทั้งสาระเชิงเนื้อหาและเชิงแนวคิด เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจสาระดนตรีในวัฒนธรรมของตัวเอง และเข้าใจความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดกรอบแนวทางร่วมของการศึกษาชาติพร้อมกับส่งเสริมให้มีการเพิ่มเติมสาระที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น

จากการศึกษามาตรฐานผู้เรียน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) พบว่า ในระดับของมาตรฐานการเรียนรู้ (ศ 2.1 และ ศ 2.1) ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดที่ครอบคลุมความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคม ตั้งแต่วัฒนธรรมระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล พร้อมทั้งแสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงเนื้อหาไว้ในระดับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางให้แต่ละชั้นปี เพื่อให้ครูพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบการศึกษาของชาติ และเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมสาระดนตรีพื้นบ้านตามสภาพสังคมเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรเฉพาะของสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น

มาตรฐานผู้สอนของคุรุสภาเป็นมาตรฐานกลางที่ครอบคลุมครูทุกสาขาวิชา มาตรฐานผู้สอนจึงไม่ปรากฏสาระที่บ่งชี้ว่าครูต้องมีความรู้ความสามารถในดนตรีพื้นบ้านโดยตรง แต่ปรากฏในลักษณะของความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานเพื่อให้ครูทำงานใกล้ชิดกับชุมชน ความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอนสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของท้องถิ่นไทยที่ครูควรตระหนักและต้องเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การสร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นบทบาทสำคัญของครูดนตรีในฐานะผู้ทำงานทางวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา (มคอ.1) เป็นกรอบแนวทางในการออกแบบหลักสูตรดนตรีศึกษา เพื่อควบคุมคุณภาพครูดนตรีให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ จากการศึกษามาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา พบว่า มาตรฐานหลักสูตรเปิดโอกาสให้สถาบันออกแบบและเพิ่มเติมสาระดนตรีในหลักสูตรได้อย่างอิสระ เพื่อให้หลักสูตรสามารถผลิตครูดนตรีได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนั้น มาตรฐานหลักสูตรผลิตครูดนตรีกับมาตรฐานผู้เรียนต่างอยู่ภายใต้แนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาจำนวน 6 หลักสูตร จาก 8 สถาบันซึ่งครอบคลุมการศึกษาระดับอุดทศึกษาของภูมิภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และใต้ พบว่า ทุกหลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านตามพันธกิจ สภาพของดนตรีพื้นบ้านและความต้องการของสังคมรอบสถาบัน โดยจากจำนวนทั้งหมด 6 หลักสูตร พบว่า หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏร้อยเอ็ดเป็นเพียงหลักสูตรเดียวที่เปิดสอนดนตรีพื้นบ้านเป็นแขนงวิชา เพราะสังคมต้องการครูสอนดนตรีพื้นบ้าน ในขณะที่สถาบันอื่นพยายามจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากที่สุดตามความเชี่ยวชาญของสถาบัน ความต้องการของสังคมจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของรูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

การที่หลักสูตรดนตรีศึกษาของไทยให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหามากกว่าดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดสะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรต้องการสร้างครูดนตรีที่สามารถจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านได้ตรงกับเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่หากพิจารณาประกอบกับแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นจะพบว่า ครูไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง แต่ควรมีหลักการในคัดเลือกเนื้อหาดนตรีในชุมชนมาจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับสังคมและสอดคล้องกับมาตรฐานผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบการศึกษาแบบกระจายอำนาจสู่รัฐ แต่ละรัฐสามารถกำหนดกฎหมายและจัดการศึกษาตามความต้องการของรัฐ ในขณะเดียวกัน ระบบดังกล่าวอาจทำให้มาตรฐานการศึกษาแต่ละรัฐแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการเทียบเคียงมาตรฐานการศึกษาระหว่างรัฐ โดยเฉพาะการเทียบโอนหน่วยกิตในกรณีที่ผู้เรียนย้ายถิ่นฐานไปยังรัฐอื่น การสร้างมาตรฐานการศึกษาอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันและสามารถเทียบเคียงได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดสมาคมทางการศึกษามากมายในสหรัฐอเมริกา

2.1 มาตรฐานผู้เรียน (NAfME)

2.1.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียน (NAfME)

แนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (National Coalition for Core Arts Standards หรือNCCAS) นำเสนอมาตรฐานแกนกลางศิลปะแห่งชาติ (National Core Arts Standards) ครอบคลุมศิลปะสาขาการเต้นรำ มีเดียอาร์ต ดนตรี การละคร และทัศนศิลป์ ในลักษณะของกระบวนการทางศิลปะ (Artistic Processes) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การสร้างสรรค์ (Creating หรือ Cr) การแสดง (Performing หรือ Pr) การตอบสนอง (Responding หรือ Re) และการเชื่อมโยง (Connecting หรือ Cn) แต่ละด้านประกอบด้วย มาตรฐานหลัก (Anchor Standards) ที่สะท้อน**กระบวนการเรียนรู้**ในแต่ละด้าน ดังแผนภาพ (National Coalition for Core Arts Standards, 2014)

แผนภาพที่ 1 แผนภาพแสดงโครงสร้างมาตรฐานแกนกลางศิลปะของแนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (NCCAS)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

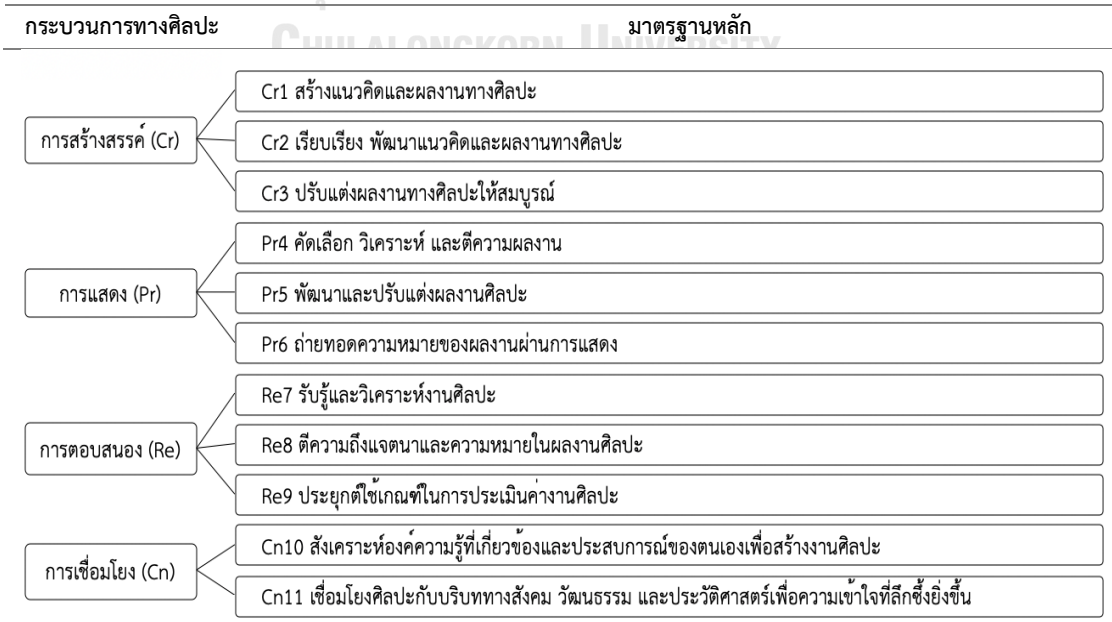

มาตรฐานแต่ละด้านสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ศิลปะอย่างเป็นระบบ ตัวอย่างเช่น มาตรฐานด้านการแสดง (Pr4-6) ประกอบด้วย คัดเลือกผลงานศิลปะเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์และตีความ (Pr4) พัฒนา ปรับแต่งให้งานศิลปะให้สมบูรณ์ (Pr5) แล้วนำเสนอถ่ายทอดผลงานผ่านการแสดง (Pr6) เป็นต้น กระบวนการเหล่านี้สะท้อนแบบแผนการเรียนรู้ศิลปะในแต่ละด้านตั้งแต่การเริ่มต้นสร้างผลงานจนกระทั่งงานศิลปะเสร็จสมบูรณ์

มาตรฐานและกระบวนการเหล่านี้จะถูกนำไปพัฒนาต่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ศิลปะในแต่ละสาขา สำหรับสาขาดนตรี สมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (National Association for Music Education หรือ NAfME) นำมาพัฒนาต่อเป็นมาตรฐานดนตรี (Music Standard) และมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Performance Standards) ตามระดับความเหมาะสมของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานดนตรี (Music Standards)

มาตรฐานดนตรีพัฒนาขึ้นจากมาตรฐานแกนกลางศิลปะโดยการเพิ่มเติมรายละเอียดที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละด้าน ด้านการสร้างสรรค์มุ่งเน้นพัฒนาแนวคิดทางดนตรี ด้านการประพันธ์มุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางดนตรี ด้านการตอบสนองมุ่งเน้นพัฒนาความเข้าใจและเห็นคุณค่าทางดนตรี ส่วนด้านการเชื่อมโยงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงบูรณาการและการเชื่อมโยงดนตรีไปยังบริบท ดังแผนภาพ (National Association for Music Education, 2014)

แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานแกนกลางศิลปะของแนวร่วมแห่งชาติเพื่อมาตรฐานแกนกลางศิลปะ (NCCAS) กับมาตรฐานดนตรีของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)

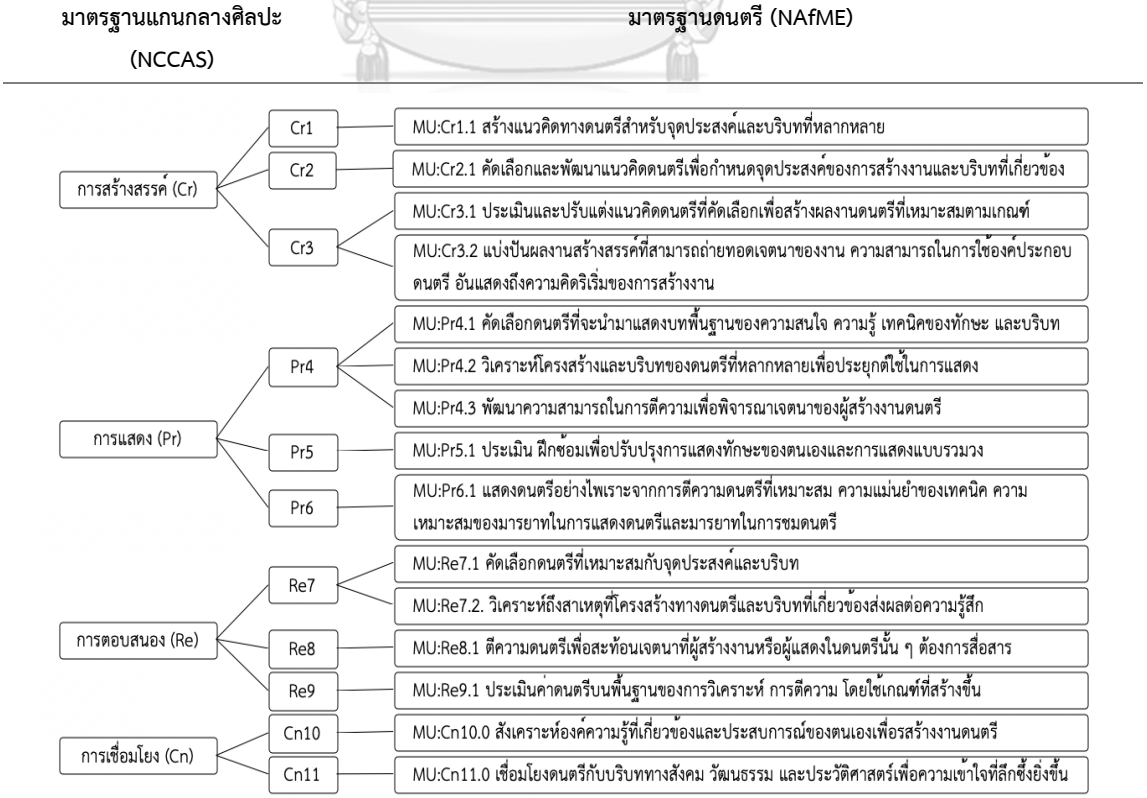

มาตรฐานดนตรีของ NAfME ได้มีการเพิ่มรายละเอียดที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละด้าน อาทิ ด้านการสร้างสรรค์ เริ่มต้นด้วยการสร้างแนวคิด คัดเลือก ประเมินผล ปรับแต่งและนำเสนอเป็น มาตรฐานดนตรีของ NAfME ได้มีการเพิ่มรายละเอียดที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละด้าน อาทิ ด้านการสร้างสรรค์ เริ่มต้นด้วยการสร้างแนวคิด คัดเลือก ประเมินผล ปรับแต่งและนำเสนอเป็นงานสร้างสรรค์ทางดนตรีตามลำดับ ด้านการแสดง เริ่มต้นด้วยการคัดเลือก วิเคราะห์ ตีความ ประเมิน ฝึกซ้อมและปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอเป็นผลงานการแสดงดนตรีตามลำดับ ด้านการตอบสนอง เริ่มต้นด้วยการคัดเลือก วิเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าดนตรี

สังเกตได้ว่า กระบวนการแต่ละด้านมีความใกล้เคียงกัน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีในแต่ละด้าน เป็นผลจากกระบวนการคัดเลือก คิดวิเคราะห์ ตีความ ประเมินและปรับปรุง ตัวอย่างเช่น ในมาตรฐานดนตรีด้านการแสดง แม้ภาพรวมมุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางดนตรีเป็นหลัก แต่จากกระบวนการสะท้อนให้เห็นว่า การฝึกฝนทักษะเป็นเพียงผลที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ตีความเพื่อทำความเข้าใจบทเพลง เป็นต้น โดยกระบวนการในแต่ละด้านจะถูกนำมากำหนดเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Performance Standards) ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับชั้นตามลำดับพัฒนาการ

สำหรับมาตรฐานดนตรีด้านการเชื่อมโยง จะมีความแตกต่างไปจากมาตรฐานด้านอื่น ๆ ตรงที่ด้านการเชื่อมโยงไม่ปรากฏกระบวนการในลักษณะข้างต้น แต่จะเชื่อมโยงมาตรฐานผลการเรียนรู้จากกระบวนการแต่ละด้านมาบูรณาการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการสร้างสรรค์ การแสดง และการตอบสนองทางดนตรี เพราะด้วยธรรมชาติของดนตรี กระบวนการทั้งสามเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ในขณะเดียวกัน ดนตรีมักได้รับอิทธิพลจากบริบทหลากหลายด้านซึ่งล้วนส่งผลต่อรูปแบบดนตรี มาตรฐานดนตรีด้านนี้จึงให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานผลการเรียนรู้ (Performance Standards)

รูปแบบของมาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้เป็นตัวสะท้อนกระบวนการจากมาตรฐานดนตรีด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง และด้านการตอบสนอง ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาล (PreK) ถึง เกรด 12 วิชาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การศึกษาดนตรีแบบทั่วไป (General Music) ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับผู้เรียนระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 8 และ การศึกษาดนตรีเฉพาะด้าน (Specialized Area) ซึ่งเป็นวิชาเลือกสำหรับผู้เรียนระดับเกรด 9 เป็นต้นไป ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้มาตรฐานผลการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน

การศึกษาดนตรีแบบทั่วไปให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางดนตรี มาตรฐานผลการเรียนรู้จึงกำหนดตามลำดับชั้นปี เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางดนตรีอย่างละเอียดตั้งแต่เตรียมอนุบาลถึง

เกรด 8 ในขณะที่การศึกษาดนตรีเฉพาะด้าน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจ เช่น การประพันธ์ดนตรี การแสดงดนตรี เทคโนโลยีดนตรี เป็นต้น มาตรฐานผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในกลุ่มนี้จึงกำหนดตามระดับความสามารถตั้งแต่ระดับฝึกหัดไปจนถึงระดับสูง เพื่อปูทางไปสู่ระดับอุดมศึกษาต่อไป สำหรับการศึกษาครั้งนี้มุ่งไปที่การศึกษาดนตรีแบบทั่วไปเท่านั้น เพราะเป็นมาตรฐานบังคับขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนทุกคน

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้สะท้อนกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในแต่ละด้าน ในขณะเดียวกันก็มีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ในเชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางดนตรีแบบองค์รวม กระบวนการการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ของไทเลอร์ที่ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีควรออกแบบให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความสามารถเชิงลึกหรือการเรียนรู้แบบแนวตั้ง (Vertical) และความสามารถเชิงบูรณาการหรือการเรียนรู้แบบแนวนอน (Horizontal) ดังนั้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรีด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง และด้านการตอบสนองจึงการเรียนรู้แบบแนวตั้ง ส่วนมาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรีด้านการเชื่อมโยง เป็นการเรียนรู้แบบแนวนอน (Tyler, 1949)

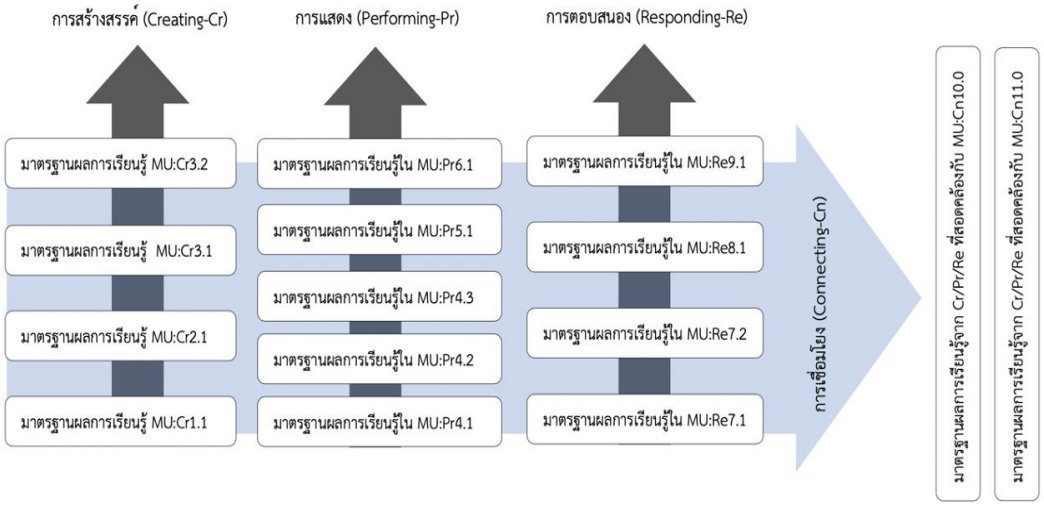

แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรีด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง ด้านการตอบสนอง และ ด้านการเชื่อมโยง โดยอ้างอิงถึงหลักการจัดการเรียนการสอนของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler)

ตัวอย่างเช่น ในระดับเตรียมอนุบาล (แผนภาพที่ 3) กระบวนการเรียนรู้แบบแนวตั้ง ประกอบด้วย มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการสร้างสรรค์ (ข้อ MU:Cr.1.1PKa ถึง ข้อ MU:Cr3.2PKa) มาตรฐานเหล่านี้มุ่งพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับแนวคิดดนตรี มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการแสดง (ข้อ MU:Pr4.1PKa ถึง ข้อ MU:Pr6.1PKa) มาตรฐานเหล่านี้มุ่งพัฒนากระบวนการคิดและการฝึกทักษะเพื่อนำไปสู่การแสดงดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ และ มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการตอบสนอง (ข้อ MU:Re7.1PKa ถึง ข้อ MU:Re9.1PKa) มาตรฐานเหล่านี้มุ่งพัฒนากระบวนการคิดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อดนตรี นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้โดยส่วนใหญ่ระบุว่า “จากข้อแนะแนวของผู้สอน” (with substantial guidance) แสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้สอนในฐานะผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าลงมือทำ

สำหรับกระบวนการเรียนรู้แบบแนวนอน ปรากฏในมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการเชื่อมโยง โดยมาตรฐานข้อแรก (MU:Cn10.0) ได้ทำการดึงกระบวนการจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการสร้างสรรค์และด้านการแสดง (ข้อ MU:Cr3.2PKa ข้อ MU:Pr4.1PKa และข้อ MU:Pr4.3PKa) เพื่อกระตุ้นการบูรณาการแนวคิดในดนตรีที่นำมาแสดง ส่วนมาตรฐานข้อสอง (MU:Cn11.0) ได้ทำการดึงกระบวนการจากจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการแสดงและการตอบสนอง (ข้อ MU:Pr4.2PKa ข้อ MU:Re7.2PKa และ MU:Re9.1PKa) เพื่อกระตุ้นการวิเคราะห์ความหลากหลายทางดนตรี เพื่อเชื่อมโยงดนตรีไปยังศิลปะแขนงอื่น บริบทของตัวดนตรี และสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับชีวิตประจำวัน

แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงมาตรฐานผลการเรียนรู้ในระดับเตรียมอนุบาลของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)

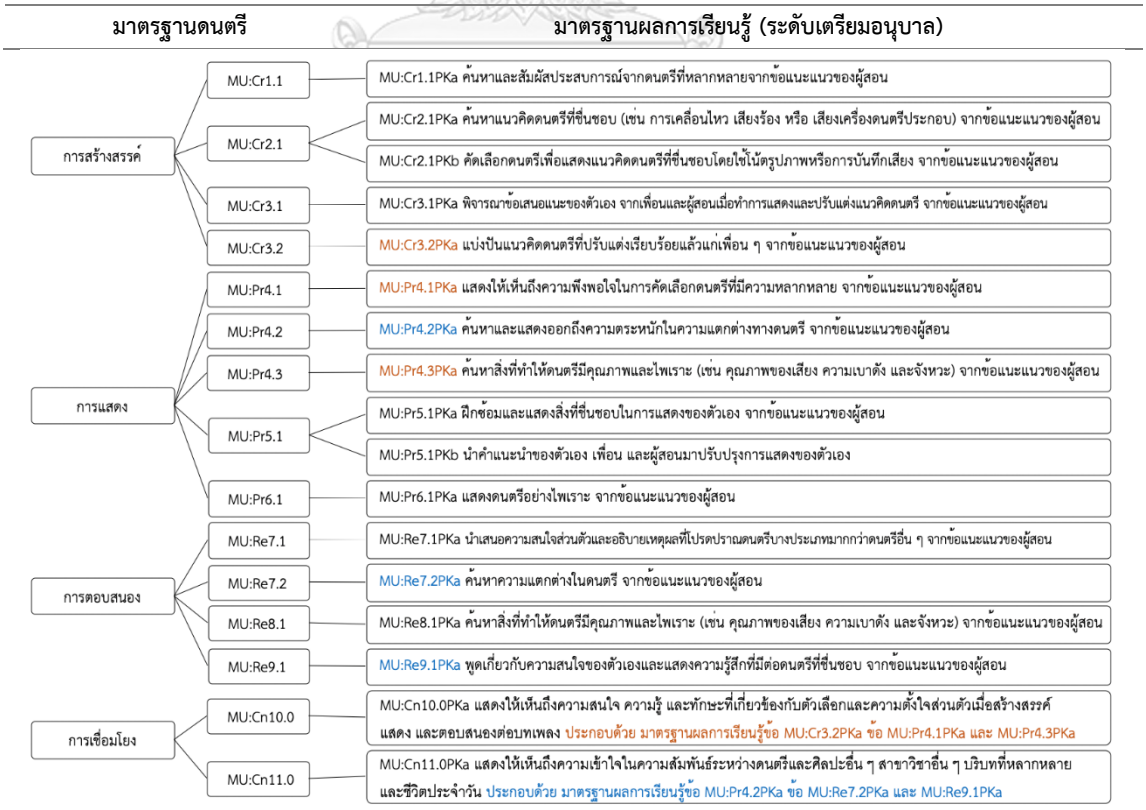

มาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านระบุประเด็นทางดนตรีที่ผู้เรียนพึงรู้พึงปฏิบัติได้โดยภาพรวมโดยใช้คำที่มีความหมายกว้าง หลีกเลี่ยงการระบุเนื้อหาดนตรีนำไปสู่การตีความอย่างจำกัด เพื่อให้มาตรฐานผลการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นต่อการนำไปปรับใช้ มาตรฐานผลการเรียนรู้เหล่านี้มิใช่ข้อบังคับสำเร็จรูปที่สามารถในไปประยุกต์ใช้ได้ทันที หน่วยงานทางการศึกษาของแต่ละรัฐต้องนำมาตรฐานเหล่านี้มาศึกษาต่อเพื่อพัฒนาเป็นมาตรฐานเฉพาะที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของรัฐ ซึ่งจะถูกนำไปบังคับใช้ตามโรงเรียนของรัฐนั้น ๆ ต่อไป

2.1.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน (NAfME)

ประเทศสหรัฐอเมริกามีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง หากพิจารณาผ่านมุมมองทางประวัติศาสตร์ ความหลากหลายในสหรัฐอเมริกามีมาก่อนที่อเมริกาจะถูกค้นพบโดยชาวยุโรป ชนพื้นเมืองอเมริกันหรือชาวอินเดียแดงเผ่าต่าง ๆ (American Indian) และชนพื้นเมืองอลาสกา (Alaska Native) ตั้งถิ่นอาศัยกระจายอยู่ทั่วแผ่นดินอเมริกา เช่น ชนเผ่าอาปาเช (Apache) ชนเผ่านาวาโฮ (Navajo หรือ Diné) เป็นต้น ต่อมากเมื่อชาวยุโรปได้อพยพเข้ามายังแผ่นดินอเมริกากลับกลายเป็นว่าชาวยุโรป (อเมริกัน-ยุโรป) กลายเป็นชนชาติหลัก ในขณะที่ชนพื้นเมืองอเมริกากลายเป็นชนกลุ่มน้อย

จากการสำรวจสำมะโนประชากรอเมริกัน ปี 2010 พบว่าประชากรร้อยละ 0.9 (หรือ 2.9 ล้านคน) ของประชากรเป็นชาวอินเดียแดงและชนพื้นเมืองอลาสกา และ ร้อยละ 1.7 (หรือ 5.2 ล้านคน) เป็นชนพื้นเมืองลูกผสม ปัจจุบันชนพื้นเมืองแต่ละเผ่าอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มหลากหลายขนาดทั่วสหรัฐอเมริกา จำนวน 574 กลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดระดับหมู่บ้านไปจนถึงระดับแคว้น (nation) เช่น แคว้นนาวาโฮ (Navajo Nation) ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่บางส่วนของรัฐอาริโซนา รัฐยูทาห์ และรัฐนิวเม็กซิโก ชนพื้นเมืองบางส่วนอาจย้ายสำมะโนครัวไปอยู่ในสังคมเมืองใหญ่ (National Congress of American Indians, “Indian Country Demographics”, n.d.)

ภาพที่ 1 นักดนตรีชาวอินเดียแดง (ที่มา: CALISPHERE University of California)

นอกจากชนพื้นเมืองอินเดียนแดง ชนพื้นเมืองอลาสกา และชาวเมริกัน-ยุโรปแล้ว ประชากรในสหรัฐอเมริกายังประกอบด้วยกลุ่มผู้อพยพจากทั่วทุกสารทิศ ทั้งชาวเอเชีย ชาวแอฟริกา และอื่น ๆ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเหล่านี้ ดำรงอยู่อย่างกระจัดกระจายตามรัฐต่าง ๆ ในประเทศ เป็นผลให้สหรัฐอเมริกามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่มีดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิตของสังคมอเมริกาได้ทั้งหมด (Kelly & Weelden, 2004: 37) การระบุประเภทดนตรีในการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นไปได้ยาก การศึกษาดนตรีพื้นบ้านจึงมุ่งเน้นไปที่ความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมมากกว่าการกำหนดให้ศึกษาดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง มุมมองการศึกษาดนตรีพื้นบ้านจึงไม่ได้เป็นมุมมองในลักษณะของประเภทดนตรี แต่เป็นลักษณะการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบท

สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานดนตรี (Music Standards)

จากการศึกษามาตรฐานดนตรี พบว่า มาตรฐานดนตรีทุกด้านปรากฏข้อความที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านในลักษณะของความหลากหลายในบริบททางดนตรี อย่างเช่น คำว่า “บริบทที่หลากหลาย” (various contexts) “บริบทของผลงานทางดนตรี” (context of varied musical works) เป็นต้น ข้อความเหล่านี้มักปรากฏในกระบวนการเรียนรู้ช่วงแรก ๆ ของมาตรฐานในแต่ละด้าน (แผนภาพที่ 4) ดังนั้น ความตระหนักถึงความหลากหลายทางบริบทจึงส่งผลต่อเนื่องไปยังกระบวนการเรียนรู้ในลำดับถัดมาจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในทุกด้าน (National Association for Music Education, 2014: 1-12)

แผนภาพที่ 4 แผนภาพแสดงกระบวนการการเรียนรู้ที่ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานดนตรีของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME)

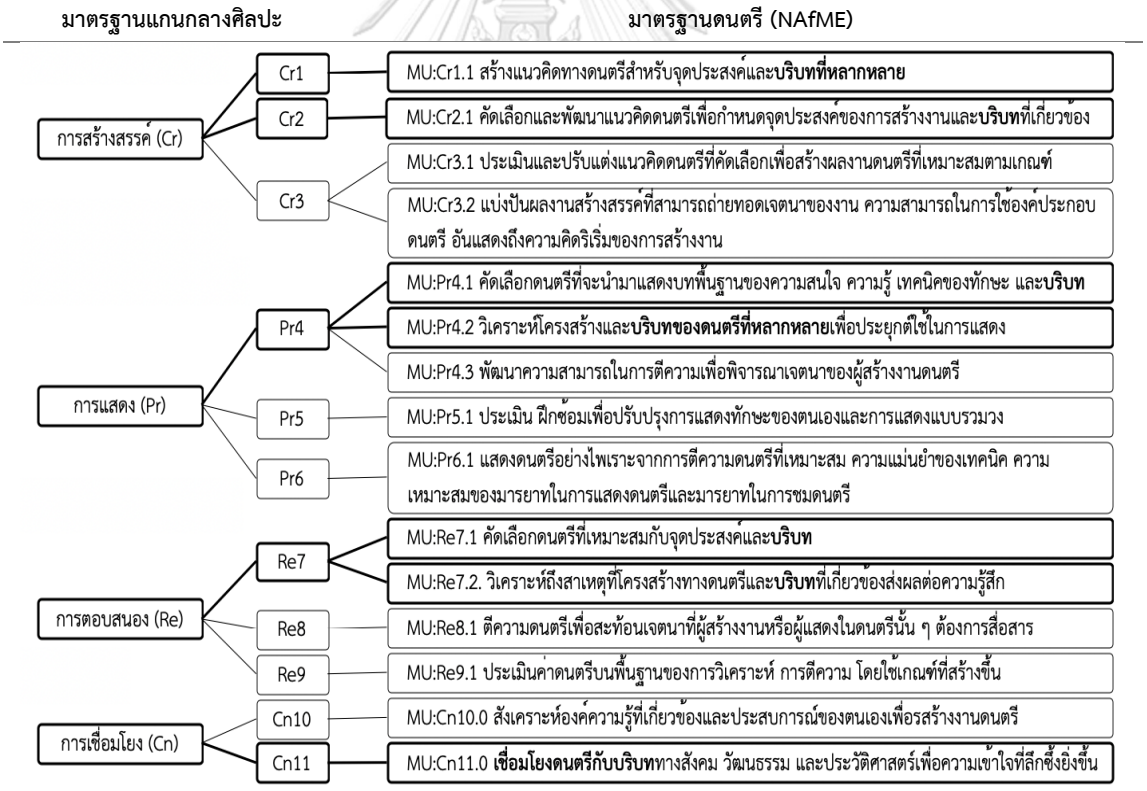

เมื่อพิจารณาจากแผนภาพจะเห็นได้ว่า มาตรฐานด้านการสร้างสรรค์ ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางบริบทในกระบวนการสร้างแนวคิด กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาแนวคิด (MU:Cr1.1 และ MU:Cr2.1) มาตรฐานด้านการแสดง ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความหลากหลายทาง

บริบทในกระบวนการคัดเลือกและวิเคราะห์บทเพลง (MU:Pr4.1 และ MU:Pr4.2) มาตรฐานด้านการตอบสนอง ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความหลากลหายทางบริบทในกระบวนการคัดเลือกและวิเคราะห์ (MU:Re7.1 และ MU:Re7.2)

การที่ข้อความปรากฏในกระบวนการเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาดนตรีในทุกด้านควรตระหนักถึงความหลากหลายตั้งแต่เริ่มต้นการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักดนตรีหลากหลายประเภทเสียก่อน แล้วจึงนำมาศึกษาร่วมกับบริบทเพื่อวิเคราะห์ถึงสิ่งที่บริบทส่งผลต่อรูปแบบดนตรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาตีความและต่อกระบวนการขั้นอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การศึกษาความหลากหลายในช่วงกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการเชื่อมโยง ข้อ MU:Cn11.0 ซึ่งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบท สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของการเรียนรู้ความหลากหลายทั้งในเชิงแนวตั้งและแนวนอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของไทเลอร์

สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Performance Standards)

จากการศึกษามาตรฐานผลการเรียนรู้ พบว่า ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผลการเรียนรู้ปรากฏในลักษณะเช่นเดียวกันกับที่ปรากฏในมาตรฐานดนตรี คือ ปรากฏในลักษณะของข้อความที่บ่งชี้ถึงความหลากหลายทางดนตรี เป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้ยังคงเลี่ยงที่จะกำหนดประเภทดนตรีที่ผู้เรียนควรศึกษา ไม่ปรากฏแม้กระทั่งตัวอย่างดนตรีที่ควรนำมาใช้ แต่ปรากฏในลักษณะของข้อความซึ่งมีนัยบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางดนตรี และยังปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบทหลากหลายระดับ ประกอบด้วย บริบทระดับบุคคล (Personal Context) บริบทระดับสังคม (Social Context) บริบทเชิงวัฒนธรรม (Cultural Context) และบริบทเชิงประวัติศาสตร์ (historical context) (National Association for Music Education, 2014: 1, 5, 6, 11, 15)

ความหลากหลายทางดนตรีและความหลากหลายทางบริบทปรากฏในมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 8 โดยในช่วงระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 2 ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางดนตรี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักกับดนตรีหลาย ๆ ประเภท และเมื่อเข้าสู่เกรด 3 เป็นต้นไป เริ่มปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางบริบท โดยเริ่มต้นจากบริบทระดับบุคคล บริบทระดับสังคม บริบทเชิงวัฒนธรรม และ บริบทเชิงประวัติศาสตร์ตามลำดับ เพื่อให้ผู้เรียนเริ่มต้นวิเคราะห์แนวคิดหรืออิทธิพลส่วนตัวของผู้สร้างงานต่อรูปแบบดนตรี แล้วจึงขยายระดับความเชื่อมโยงไปยังสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ส่งผลผลต่อแนวคิดและรูปแบบการปฏิบัติเฉพาะของบทเพลงนั้น (ภาคผนวก ข)

ข้อความเหล่านี้โดยส่วนใหญ่มักปรากฏในมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกระบวนการช่วงแรก ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานดนตรี ตัวอย่างเช่น มาตรฐานดนตรีด้านการแสดง (แผนภาพที่ 5) ความหลากหลายและบริบทปรากฏในกระบวนการ**คัดเลือก**บทเพลงที่จะนำมาแสดง **(ข้อ MU:Pr4.2)** และกระบวนการ**วิเคราะห์**เพลง **(ข้อ MU:Pr4.2)** โดยในส่วนของกระบวนการคัดเลือก กำหนดให้ผู้เรียนระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 2 แสดงความรู้สึก ความรู้ และความสนใจในดนตรีที่ตนเองชื่นชอบจาก

ดนตรีหลากหลายประเภท (ข้อ MU:Pr4.1PKa ถึง ข้อ MU:Pr4.1.2a) แล้วจึงกำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีขั้นพื้นฐานในบทเพลงที่เลือกนำมาแสดงจากดนตรีหลากหลายประเภท (ข้อ MU:Pr4.2PKa ถึง ข้อ MU:Pr4.1.2a) กระบวนการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ก่อนที่จะให้ผู้เรียนทำการแสดงดนตรี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำความรู้จักดนตรีหลาย ๆ ประเภทเสียก่อน แล้วจึงนำดนตรีที่คัดเลือกแล้วมาวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อตีความ ฝึกฝน และทำการแสดงต่อไป

ในขณะที่ผู้เรียนในระดับเกรด 3-8 กำหนดให้วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรี**ประกอบกับบริบท** โดยเริ่มจากบริบทระดับบุคคล ขยายไปยังบริบทระดับสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ตามลำดับ (ข้อ MU:Pr4.2.3c ถึง MU:Pr4.2.8c) กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนในระดับเกรด 3 เป็นต้นไปควรเริ่มฝึกการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงดนตรีกับบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจที่มาที่ไปของบทเพลงที่นำมาแสดงเสียก่อน แล้วจึงทำผลการวิเคราะห์ไปตีความบทเพลง ฝึกซ้อม และถ่ายทอดความหมายของบทเพลงผ่านการแสดงได้ตรงกับสิ่งที่ตัวบทเพลงต้องการนำเสนอ

แผนภาพที่ 5 แผนภาพแสดงมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ปรากฏข้อความบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้าน ในลักษณะของความหลากหลายทางดนตรีและความหลากหลายทางบริบทดนตรี ตัวอย่างเฉพาะในมาตรฐานดนตรีด้านการแสดง ระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 8

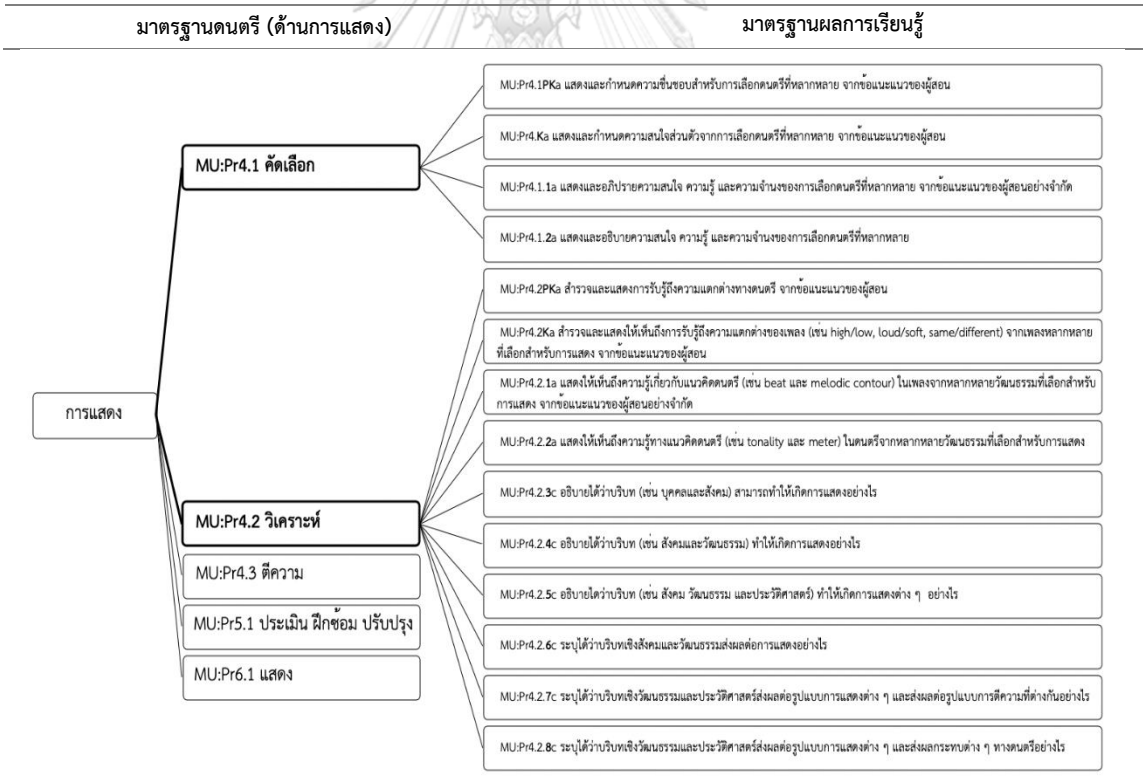

***ตัวหนา**ในรหัสมาตรฐานผลการเรียนรู้ หมายถึง ระดับชั้น (**PK** = เตรียมอนุบาล **K** = อนุบาล **ตัวเลข 1-8** = เกรด 1-8)

สำหรับด้านการเชื่อมโยง มาตรฐานที่มีนัยให้ความสำคัญกับกับความหลากหลายและบริบท คือ มาตรฐานข้อ **MU:Cn11.0** “แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและศิลปะอื่น ๆ สาขาวิชาอื่น ๆ **บริบทที่หลากหลาย และชีวิตประจำวัน**” ดังนั้น ในแต่ละระดับชั้น มาตรฐานข้อนี้จะดึงกระบวนการจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายและบริบทในด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามเชื่อมโยงดนตรีไปยังสิ่งต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น มาตรฐานด้านการเชื่อมโยงในระดับเกรด 3 (แผนภาพที่ 6) ประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านการสร้างสรรค์ จำนวน 1 ข้อ (MU:Cr1.1.3a) ด้านการแสดง จำนวน 2 ข้อ (MU:Pr4.2.3c และ MU:Pr6.1b) และ ด้านการตอบสนอง จำนวน 2 ข้อ (MU:Re7.2.3a และ MU:Re9.1.3a)

แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงตัวอย่างการบูรณาการมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้าน ในลักษณะของความหลากหลายทางดนตรีและความหลากหลายทางบริบทดนตรี จากด้านการสร้างสรรค์ ด้านการแสดง และด้านการตอบสนอง ในระดับเกรด 3

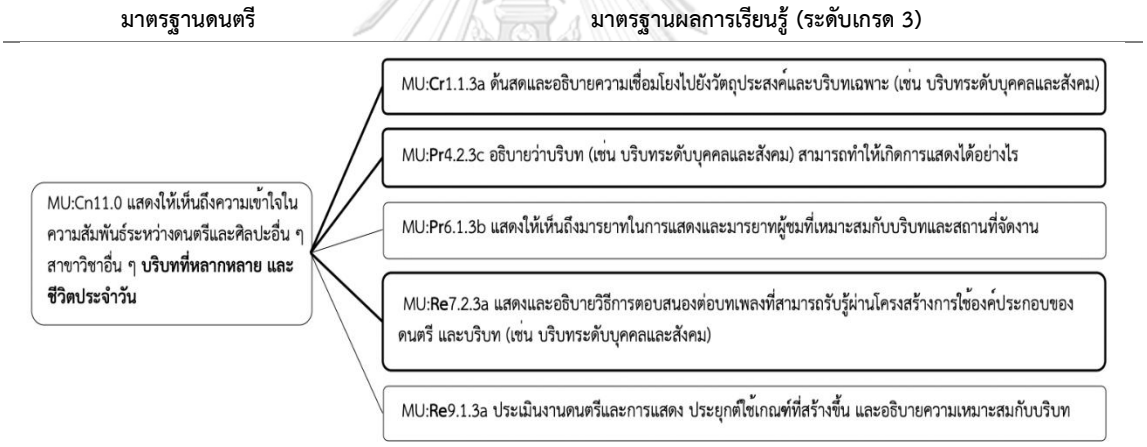

***ตัวหนา**ในรหัสมาตรฐานผลการเรียนรู้ **Cr** = ด้านการสร้างสรรค์ **Pr** = ด้านการแสดง **Re** = ด้านการตอบสนอง

มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้งสามด้านประสานความเชื่อมโยงของเนื้อหาได้อย่างกลมกลืน เริ่มจากกำหนดให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ทำนองขึ้นมาแบบด้นสด เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายถึงที่มาที่ไปว่าทำไมผู้เรียนถึงสร้างทำนองลักษณะนี้ขึ้นมา ประสบการณ์ทางดนตรี ความชอบส่วนตัว หรือ ดนตรีในชีวิตประจำวันที่ซึมซับจากสังคม มีผลต่อความคิดในการสร้างสรรค์ทำนองหรือไม่ และเมื่อเข้ามาสู่การปฏิบัติ ผู้เรียนต้องสามารถอธิบายได้ว่า บริบท (ระดับบุคคลและสังคม) ส่งผลทำให้เกิดการแสดงได้อย่างไร และในด้านการตอบสนอง ต้องสามารถอธิบายได้ว่า บริบทดังกล่าวส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึกที่มีต่อดนตรีอย่างไร

การเข้าใจความแตกต่างเป็นหัวใจสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายของประชากรในสถานศึกษาสามารถสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เป็นอย่างดี สมาคมดนตรีศึกษาแห่งชาติจึงออกแบบมาตรฐานดนตรีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนและผู้สอนศึกษาความหลากหลาย เพื่อให้การเรียนรู้ดนตรีสอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้สอนจากหลากหลายวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทในสถานศึกษา ดังนั้น การศึกษาดนตรีที่ครอบคลุมความหลากหลาย และการสร้างนักการศึกษาดนตรีที่หลากหลายจึงมีความสำคัญ (National Association for Music Education, n.d.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 มาตรฐานผู้สอน (MTNA)

ข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูดนตรีของสมาคมเพื่อการศึกษาดนตรีแห่งชาติ (NAfME) ระบุว่า การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของแต่ละรัฐมีความแตกต่างกันตามกฎหมายการศึกษา แต่ละรัฐสามารถกำหนดเกณฑ์ความสามารถ เกณฑ์คุณสมบัติ เกณฑ์การทดสอบ ฯลฯ เพื่อรับรองครูดนตรีตามความต้องการสังคม มาตรฐานครูดนตรีที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานกลางของชาติจึงไม่ปรากฏเพราะมาตรฐานเหล่านั้นขึ้นอยู่กับหน่วยงานประจำรัฐโดยตรง (National Association for Music Education, 2018)

2.2.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้สอน (MTNA)

สมาคมครูดนตรีแห่งชาติ (Music Teachers National Association หรือ MTNA) จัดทำมาตรฐานผู้สอนดนตรีสำหรับโปรแกรมผลิตครูของสมาคมโดยเฉพาะ โดยสมาคมเป็นผู้ออกแบบหลักสูตร กำหนดมาตรฐาน ไปจนถึงออกใบรับรองครูดนตรี (Nationally Certified Teacher of Music หรือ NCTM) ด้วยตัวเอง ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะนำมาตรฐานครูดนตรีของ MTNA มาวิเคราะห์ในฐานะมาตรฐานเทียบเคียง ซึ่งประกอบด้วยความรู้และทักษะที่ครูดนตรีพึงประสงค์จำนวน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (Music Teachers National Association, 2014)

(1) ด้านการเตรียมการทางวิชาชีพ (Professional Preparation)

1.1 มีความรู้และทักษะในการแสดงดนตรี แสดงให้เห็นถึงความรู้เฉพาะด้าน สามารถให้คำแนะนำที่ครอบคลุมและต่อเนื่องแก่ผู้เรียน มีความรู้มากมายในทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี วรรณกรรมและกลวิธีการสอนดนตรี และความรู้ทางการศึกษา

1.2 รู้จักและเข้าใจผู้เรียน เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย สังคม สติปัญญา และประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียน สามารถหลอมรวมความรู้เหล่านี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน และสามารถเตรียมการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ไปพร้อมกับการปลูกฝังความสัมพันธ์และประสิทธิผลการเรียนรู้เชิงบวก

(2) ด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพ (Professional Teaching Practice)

2.1 สามารถวางแผนหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้เรียนโดยใช้ดนตรีและสื่อการสอนที่หลากหลากหลาย

2.2 อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และส่งเสริมความสนใจของผู้เรียน โดยใช้ทรัพยากร อุปกรณ์ วิธีการ ดนตรีและกลวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ

2.3 ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการศึกษา สามารถจัดหาและปลูกฝังสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการแสดง รวมไปถึงเอื้อต่อกลุ่มผู้เรียนและครอบครัวจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมและความสามารถที่หลากหลาย จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความมั่นใจ ความเป็นอิสระ การทำงานเป็นกลุ่ม และความสำเร็จอันเป็นเลิศของผู้เรียน

2.3 ประเมินพัฒนาการทางดนตรี สามารถใช้วิธีการประเมินหลากหลายและสม่ำเสมอเพื่อประเมินและถ่ายทอดความคืบหน้าทางพัฒนาการและประสิทธิภาพทางดนตรีของผู้เรียน และเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับวางแผนการหลักสูตรต่อไป

(3) ด้านการจัดการเชิงธุรกิจทางวิชาชีพ (Professional Business Management)

3.1 เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติทางธุรกิจและมีจริยธรรมในการจัดการสตูดิโอและห้องเรียน รวมไปถึงนโยบายงานธุรการและการเงิน

(4) ด้านเครือข่ายทางวิชาชีพ (Professionalism and Partnership)

4.1 มีส่วนร่วมในวิชาชีพ มีส่วนช่วยในการเติบโตในหน้าที่การงานของเพื่อนร่วมงานในสตูดิโอและโรงเรียน สมาคมทางวิชาชีพและวิชาชีพในวงกว้าง

4.2 สร้างพันธมิตรทางการศึกษา เข้าใจและเห็นคุณค่าในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ต่างกัน ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และสังคม แสวงหาโอกาสให้การสร้างและบ่มเพาะความร่วมมือกับกลุ่มคนเหล่านี้อย่างแข็งขัน

(5) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional and Personal Renewal)

5.1 ประเมินตนเองในปรัชญาการสอน การสอนและการเติบโตทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้และปรับปรุงการสอน

5.2 เสริมสร้างความเข้าใจในกลวิธีการสอนและระเบียบวิธีการ เทคโนโลยีและการจัดการธุรกิจผ่านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษามาตรฐานครูดนตรีทั้ง 5 ด้านแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมผลิตครูดนตรี MTNA ไม่เพียงแต่มุ่งผลิตครูสำหรับปฏิบัติงานตามสถานศึกษาในระบบ (สอนในระดับเตรียมอนุบาล ถึงเกรด 12) เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงการผลิตครูสอนดนตรีนอกระบบ โดยเฉพาะโรงเรียนสอนดนตรีหรือสตูดิโอดนตรีของตัวเอง มาตรฐานจึงให้ความสำคัญตั้งแต่ความสามารถทางดนตรี การจัดการเรียนการสอน ไปจนถึงความสามารถในการบริหารธุรกิจ การจัดการ และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวเองของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการสอนของตัวเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ มาตรฐานให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถทางดนตรีศึกษา ดังจะเห็นได้จากรายละเอียดของมาตรฐานที่ส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่กล่าวถึงหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ในขณะที่ความสามารถทางดนตรีปรากฏในมาตรฐานด้านแรกเท่านั้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงว่า กลุ่มผู้ใช้โปรแกรมผลิตครู MTNA เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะทางดนตรีมาอยู่ก่อนแล้วในระดับหนึ่ง หรือเป็นกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ทางดนตรีและต้องการประกอบวิชาชีพครูแต่ขาดวุฒิบัตรทางการศึกษา มาตรฐานขององค์กรจึงไม่ค่อยปรากฏมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

กับความสามารถทางดนตรี แต่ให้ความสำคัญกับความสามารถทางการศึกษาและการจัดการเป็นสำคัญ

2.2.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน (MTNA)

จากการศึกษามาตรฐานครูดนตรีของโปรแกรมผลิตครู MTNA พบว่า มาตรฐานปรากฏสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดในลักษณะของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมาตรฐานด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพ และปรากฏในลักษณะของความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานด้านเครือข่ายทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนที่ใกล้เคียงกับหลักการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างครูกับชุมชนในมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศไทย

(1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมาตรฐานด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพ

มาตรฐานด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพปรากฏมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความความหลากหลายทางวัฒนธรรมจำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ข้อที่ 2.1 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องใช้ดนตรีและสื่อการสอนที่หลากหลาย (a wide range of music, musical concepts and materials) และข้อที่ 2.3 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องเข้าใจความหลากหลายในภูมิหลังทางวัฒนธรรมและความสามารถของผู้เรียนและผู้ปกครอง

จะเห็นได้ว่า มาตรฐานด้านการปฏิบัติการทางวิชาชีพพยายามนำเสนอความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเด็นที่มีความต่อเนื่องกัน มาตรฐานข้อที่ 2.1 พยายามนำเสนอแนวคิดความหลากหลายในการจัดการศึกษาดนตรี เพื่อให้ครูตระหนักว่าการเรียนการสอนดนตรีต้องให้ความสำคัญกับดนตรีหลากหลายประเภทตามสภาพสังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมอเมริกาก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งกันซึ่งนำไปสู่วัฒนธรรมการเหยียด (Racist Culture) มาตรฐานข้อที่ 2.3 จึงต้องการให้ครูเคารพความหลากหลายของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบวิชาชีพครูในสังคมที่วัฒนธรรมการเหยียดยังคงมีความรุนแรง

(2) ความเป็นพื้นบ้านทางดนตรีในมาตรฐานด้านเครือข่ายทางวิชาชีพ

มาตรฐานด้านเครือข่ายทางวิชาชีพปราฏมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นบ้านทางดนตรีในมาตรฐานข้อที่ 4.2 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องสร้างพันธมิตรทางการศึกษา เข้าใจและเห็นคุณค่าในตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกัน (ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และสังคม) และต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่แข็งแรง ดังนั้น มาตรฐานข้อนี้จึงมีความใกล้เคียงกับหลักการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างครูกับชุมชนในมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศไทย แต่จะแตกต่างกันตรงที่ความร่วมมือทางการศึกษาในมาตรฐานครูของ MTNA กล่าวถึงคุณค่าในความหลากหลายของพันธมิตรทางการศึกษา

2.3 มาตรฐานหลักสูตร (NASM)

2.3.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร (NASM)

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาเป็นกรอบแนวทางการจัดทำหลักสูตรผลิตครูดนตรีซึ่งนำเสนอโดยสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (National Association of School of Music หรือ NASM) สมาคม NASM นำเสนอมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา 2 รูปแบบ 1) Baccalaureate Degree in Music Education เป็นหลักสูตรดนตรีศึกษาที่ให้ปริญญาเดี่ยว กำหนดระยะเวลาตลอดหลักสูตร 4 ปี และ 2) Five-Year Program in Music Education เป็นหลักสูตรแบบผสม มักอยู่ในลักษณะของปริญญาคู่ (Double Degrees) หรือหลักสูตรหลังปริญญาตรี (Post-Baccalaureate Studies)

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาประกอบด้วยรายละเอียดหลายส่วน ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา ไปจนถึงแนวทางการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการศึกษาครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์เฉพาะ

1) โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา (Curricular Structure & Program Content) เพื่อศึกษาโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาในแต่ละหมวดวิชาโดยภาพรวม 2) ความสามารถสำคัญ (Essential Competencies) เพื่อศึกษามาตรฐานความรู้และทักษะทางดนตรีของบัณฑิต และ 3) มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิต (Desirable Attributes) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูดนตรี

โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา (Curricular Structure & Program Content)

โครงสร้างหลักสูตรของ NASM ประกอบด้วยหมวดวิชาดนตรี (Music Studies) ซึ่งมีสัดส่วนของน้ำหนักหน่วยกิตมากที่สุด คือ ร้อยละ 50 ของหลักสูตร ตามด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Studies) ซึ่งมีน้ำหนักร้อยละ 30-35 ของหลักสูตร และหมวดวิชาชีพครู (Professional Education) ซึ่งมีน้ำหนักร้อยละ 15-20 ของหลักสูตร ดังนั้น ตามแนวทางของสมาคม NASM หลักสูตรดนตรีศึกษาควรให้ความสำคัญกับหมวดวิชาดนตรีมากที่สุด (National Association of School of Music, 2019: 117)

หมวดวิชาดนตรี (ร้อยละ 50) ประกอบด้วยกลุ่มวิชา 2 กลุ่ม 1) กลุ่มวิชาความสามารถทางดนตรี (Music Competencies) เป็นกลุ่มวิชาที่ให้ความสำคัญกับความสามารถพื้นฐานทางดนตรี ประกอบด้วย การควบคุมวงดนตรี การเรียบเรียงดนตรี การปฏิบัติทักษะดนตรี และการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี 2) กลุ่มวิชาความสามารถเฉพาะทาง (Specialization Competencies) เป็นกลุ่มวิชาที่ให้ความสำคัญกับความสามารถเชิงลึกตามแขนงวิชาซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ความเชี่ยวชาญของบัณฑิต เช่น กลุ่มวิชาดนตรีทั่วไป (General Music) เป็นแขนงวิชาสำหรับผลิตครูสอนดนตรีระดับเตรียมอนุบาลถึง ถึงเกรด 8 เป็นต้น

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ร้อยละ 30-35) ให้ความสำคัญกับการศึกษาความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ชุมชน เพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้รู้กว้าง

ในความรู้เกี่ยวข้องกับชีวิต ส่วนหมวดวิชาชีพครู (15-20 หน่วยกิต) ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทางวิชาชีพครู ซึ่งผู้รับผิดชอบหมวดวิชานี้มักแยกออกจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรดนตรีศึกษาโดยตรง (อย่างเช่นกรณีหลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรียาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา ที่ผู้รับผิดชอบหมวดวิชาชีพคือวิทยาลัยการศึกษา หรือ School of Education) ประกอบกับสัดส่วนหน่วยกิตที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับหมวดวิชาอื่น สิ่งนี้อาจเป็นสาเหตุทำให้หลักสูตรดนตรีศึกษาของสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้ปริญญาสาขาการศึกษา (Bachelor of Education)

ตารางที่ 32 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM)

หมวดวิชา	ร้อยละ
1. หมวดวิชาดนตรี (Music Studies)	**50**
ความสามารถทางดนตรี (Music Competencies)	
- การควบคุมวงดนตรี (Conducting & Musical Leadership)	
- การเรียบเรียงดนตรี (Arranging)	
- การปฏิบัติทักษะ (Functional Performance)	
- การวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี (Analysis/History/Literature)	
ความสามารถเฉพาะกลุ่มทางดนตรี (Specialization Competencies)	
- กลุ่มวิชาดนตรีทั่วไป (General Music)	
- กลุ่มวิชาการขับร้อง/การขับร้องประสานเสียง (Vocal/Choral Music)	
- กลุ่มวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental Music)	
- กลุ่มวิชาผสม (Music: All Levels, All Specializations)	
- กลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations)	
ความสามารถทางการสอนดนตรี (Teaching Competencies)	
2. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Studies)	**30-35**
3. หมวดวิชาชีพครู (Professional Studies)	**15-20**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของ NASM คือ การนำเสนอสัดส่วนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาแบบร้อยละ แตกต่างจากมาตรฐานหลักสูตรดตรีศึกษาของไทย (มคอ.1) ที่นำเสนอจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาแบบจำนวนเต็ม การนำเสนอสัดส่วนแบบร้อยละของ NASM สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันมีอิสระในการกำหนดจำนวนเต็มของหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร และมีอิสระในการกำหนดรูปแบบการถ่วงน้ำหนักหน่วยกิตของรายวิชา

ความสามารถทางดนตรี (Music Competencies)

ความสามารถทางดนตรี เป็นส่วนที่ระบุความสามารถพื้นฐานที่บัณฑิตครูดนตรีทุกแขนงวิชาพึงประสงค์ จำนวน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ (National Association of School of Music, 2019: 118-119)

1) การควบคุมวงดนตรี (Conducting & Musical Leadership) ครูต้องเป็นวาทยกรที่รอบรู้ สามารถสร้างความถูกต้องและความไพเราะในการแสดงดนตรีได้จากวงดนตรีหลากหลายรูปแบบตามสถานการณ์ในชั้นเรียน อ่าน วิเคราะห์สกอร์เพลง รูปแบบเพลง ควบคุมฝึกซ้อมการแสดง มอบประสบการณ์ทางดนตรี ในกรณีครูดนตรีที่ไม่ได้เน้นการควบคุมวงดนตรี อย่างน้อยต้องสามารถควบคุมหรือมีทักษะความเป็นผู้นำทางดนตรีเพื่อสอนได้ตามกลุ่มวิชา ของตัวเอง

2) การเรียบเรียงดนตรี (Arranging) ครูต้องสามารถเรียบเรียงหรือปรับเพลงจากหลากหลายแหล่งเพื่อตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับระดับความสามารถของเหล่าผู้เรียน รูปแบบของกลุ่มวงดนตรีในโรงเรียน และตามสถานในห้องเรียน

3) การปฏิบัติทักษะ (Functional Performance) นอกจากทักษะดนตรีตามเครื่องมือเอก ครูดนตรีต้องมีความสามารถในทักษะคีย์บอร์ดและการขับร้องขั้นพื้นฐาน เพราะทักษะเหล่านี้สำคัญและจำเป็นต่อการสอนดนตรีในชั้นเรียน

4) การวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี (Analysis/History/Literature) ครูควรสามารถนำความรู้เชิงวิเคราะห์ปละประวัติศาสตร์มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนบทเรียนและแผนการแสดงในชั้นเรียนประจำวัน ควรเชื่อมโยงความสัมพันธ์ดนตรีโดยเคารพต่อรูปแบบวรรณคดี แหล่งวัฒนธรรมที่หลากหลาย และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ทั้งในเนื้อหาดนตรีแบบทั่วไปหรือที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิชาของตัวเอง

ความสามารถพื้นฐานทางดนตรีทั้ง 4 ข้อ ครอบคลุมความรู้และทักษะทางดนตรีที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อจะเห็นได้ว่า ความสามารถเหล่านี้ระบุไว้อย่างกว้างและเป็นกลาง แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานที่บัณฑิตทุกวิชาเอกพึงรู้พึงปฏิบัติได้ แม้วิชาเอกของตัวเองอาจไม่ได้ให้น้ำหนักกับความสามารถในบางข้อก็ตาม ตัวอย่างเช่น ความสามารถในการควบคุมวงดนตรี (ข้อที่ 1) บัณฑิตในวิชาเอกการแสดงที่เน้นการปฏิบัติทักษะมาก ๆ อาจได้เปรียบกว่าบัณฑิตวิชาเอกอื่น ๆ เพราะบัณฑิตมีโอกาสได้ควบคุมวงขับร้องหรือวงดนตรีตามวิชาเอก ในขณะเดียวกัน ความสามารถในการเรียบเรียงเสียงประสาน (ข้อที่ 2) ของบัณฑิตวิชาเอกการประพันธ์อาจได้เปรียบกว่าบัณฑิตวิชาเอกอื่น ๆ เป็นต้น

ความสามารถเฉพาะทางดนตรี (Specialization Competencies)

ความสามารถเฉพาะทางดนตรี เป็นส่วนที่ระบุความสามารถในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ซึ่งสถาบันสามารถออกแบบให้หลักสูตรดนตรีศึกษามุ่งเน้นกลุ่มวิชาใดกลุ่มวิชาหนึ่งในลักษณะของวิชาเอกเดี่ยว

หรือผสมผสานกลุ่มวิชาในลักษณะของวิชาเอกคู่ ในกลุ่มวิชาดังต่อไปนี้ (National Association of School of Music, 2019: 119-121)

1) กลุ่มวิชาดนตรีทั่วไป (General Music)

2) กลุ่มวิชาการขับร้อง/การประสานเสียง (Vocal/Choral Music)

3) กลุ่มวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental Music)

4) กลุ่มวิชาผสม (Music: All Levels, All Specializations)

5) กลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations)

ความสามารถเฉพาะทางดนตรีในแต่ละกลุ่มกำหนดความรู้และทักษะทางดนตรีในประเด็นที่คล้ายกัน ได้แก่ ทักษะทางดนตรี ประสบการณ์ดนตรีตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มวิชา ทักษะกลวิธีการสอน องค์ความรู้ในเนื้อหา ระเบียบวิธี ปรัชญา สาระสำคัญ เทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตร และประสบการณ์เชิงปฏิบัติและภาคสนามตามกลุ่มวิชา ส่วนที่แตกต่างกันคือจุดเน้นของประเด็นเหล่านี้ในแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งจะส่งผลต่อความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของบัณฑิตครูดนตรี

กลุ่มวิชาดนตรีทั่วไป (General Music) ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทางดนตรี การขับร้อง และกลวิธีการสอนที่เพียงพอต่อการสอนผู้เรียนในระดับพื้นฐาน แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของกลุ่มวิชาที่ต้องการสร้างครูสอนดนตรีระดับเตรียมอนุบาลถึง ถึงเกรด 8 (PreK-Grade8) ในขณะที่กลุ่มวิชาการขับร้อง/การขับร้องประสานเสียง (Vocal/Choral Music) และ กลุ่มวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental Music) ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะโดยเฉพาะประสบการณ์การแสดงดนตรีทั้งรูปแบบเดี่ยวและรวมวง แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของกลุ่มวิชาที่ต้องการสร้างครูสอนทักษะ

กลุ่มวิชาผสม (Music: All Levels, All Specializations) ให้ความสำคัญการผสมผสานความรู้และทักษะทางดนตรีได้มากกว่าหนึ่งกลุ่มวิชา หลักสูตรดนตรีศึกษาที่เปิดสอนกลุ่มวิชาผสมจึงสามารถผลิตบัณฑิตครูที่สามารถสอนได้ดนตรีหลากหลาย ตัวอย่างเช่น การผสมผสานระหว่างกลุ่มวิชาดนตรีทั่วไป (General Music) กับกลุ่มวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental Music) เพื่อสร้างครูสอนดนตรีระดับพื้นฐาน (PreK-grade8) และครูสอนทักษะเครื่องดนตรีสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

กลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations) ให้ความสำคัญกับการผสมผสานองค์ความรู้แบบสหสาขาวิทยาการ ทั้งการผสมผสานระหว่างดนตรีกับดนตรี หรือการผสมผสานระหว่างดนตรีกับสาขาอื่น เพื่อสร้างครูดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง เช่น การประพันธ์ ดนตรีชาติพันธุ์ (Ethnic Music) ประวัติดนตรีและทฤษฎี ดนตรีในมัลติมีเดีย (Music In Multimedia) เป็นต้น กลุ่มวิชาพิเศษจึงมีรูปแบบที่ไม่ตายตัว สามารถผสมผสานกลุ่มวิชาได้อย่างอิสระตามความต้องการของสถาบัน

มาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิต (Desirable Attributes)

มาตรฐานการเรียนรู้บัณฑิต เป็นส่วนที่ระบุถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภาพรวมของครูดนตรีทุกแขนงวิชามีจำนวน 9 ข้อ ดังต่อไปนี้ (National Association of School of Music, 2019: 118)

1) มีพันธะส่วนตัว (Personal Commitment) ในศิลปะการดนตรี การสอนดนตรี ในฐานะองค์ประกอบทางอารยธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศิลปะและปัญญาของผู้เรียน มีความสามารถในการเติมเต็มพันธะเหล่านี้ในฐานะมืออาชีพที่วางตัวเป็นกลาง (Independent Professional)

2) สามารถนำผู้เรียนไปสู่ความเข้าใจดนตรีในฐานะรูปแบบหนึ่งทางศิลปะสื่อสาร และในฐานะมรดกทางปัญญาและวัฒนธรรมของตัวผู้เรียน

3) สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น สามารถกระตุ้นจินตนการของผู้เรียน แสดงความเคารพต่อดนตรีและความปรารถนาในองค์ความรู้และประสบการณ์ทางดนตรี

4) สามารถใช้เหตุผลเชิงตรรกะสำหรับดนตรีในฐานะองค์ประกอบพื้นฐานของการศึกษาโดยทั่วไป นำเสนอเป้าประสงค์ของวิชาดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้ปกครอง เพื่อร่วมวิชาชีพ และผู้บริหาร

5) สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิผลภายในระบบการศึกษาเฉพาะ ส่งเสริมรูปแบบการจัดตารางเวลาที่เหมาะสมในการสอนดนตรี

6) สามารถรักษาความสัมพันธ์เชิงบวกกับเหล่าบุคคลที่มีความหลากหลายทางสังคมและชาติพันธุ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียนและเพื่อร่วมงานที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

7) สามารถเข้าใจ ประยุกต์ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

8) สามารถประเมินแนวคิด วิธีการ และวิถีทางศิลปะ มนุษยศาสตร์ และศิลปศึกษา เพื่อให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาดนตรีและวัฒนธรรมของผู้เรียน

9) สามารถและปรารถนาที่จะคงอยู่กับการพัฒนาศิลปะดนตรีและการสอน เพื่อให้เกิดการประเมินอย่างอิสระและเจาะลึก เพื่อนำผลลัพธ์มาใช้ในการพัฒนาทักษะดนตรีและการสอนของตัวเอง

จากการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 9 ข้อ พบว่า คุณลักษณะให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูดนตรีเป็นสำคัญ การที่บัณฑิตจะสามารถบรรลุบทบาทหน้าที่เหล่านี้ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางดนตรีประกอบกับความสามารถในการสอน ความรู้ความสามารถทางการศึกษา และความสามารถในการเข้าใจสภาพสังคมของตนเอง ซึ่งความสามารถเหล่านี้เป็นสิ่งที่บัณฑิตจะได้รับจากการบูรณาการผลการเรียนรู้จากหมวดวิชาดนตรี (Music Studies) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Studies) และหมวดวิชาชีพครู (Professional Studies)

2.3.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร (NASM)

สาระดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา (Curricular Structure & Program Content)

จากการศึกษามาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ พบว่า สาระดนตรีพื้นบ้านปรากฏในหมวดวิชาดนตรี กลุ่มวิชาความสามารถเฉพาะทาง (Specialization Competencies) ในรูปแบบกลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations) การที่มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของ NASM เสนอกรอบแนวทางที่กล่าวถึงดนตรีพื้นบ้านในกลุ่มวิชาความสามารถเฉพาะทางแสดงให้เห็นว่า สถาบันสามารถออกแบบหลักสูตรดนตรีศึกษาเพื่อสร้างครูดนตรีสอนดนตรีพื้นบ้าน หรือสร้างครูผู้เชี่ยวชาญในสาขาดนตรีชาติพันธุ์ (Ethnic Music Specialist)

การศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งในเชิงลึกมักเกี่ยวข้องกับแนวคิดการมองดนตรีแบบอัตนิยมทางวัฒนธรรม (Ethnocentrism) เพื่อให้เกิดความเข้าใจดนตรีในมุมของเจ้าของวัฒนธรรม นำไปสู่การนำเสนอองค์ความรู้ทางดนตรีชาติพันธุ์จากหลากหลายมุมมอง ในขณะเดียวกันแนวคิดดังกล่าวอาจนำมาสู่การมองชาติพันธุ์ของตนในฐานะผู้ถูกกระทำ โดยเฉพาะชาติพันธุ์อินเดียแดงผู้ซึ่งถูกกระทำจากชาติมหาอำนาจตะวันตก (ยุโรป) การศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ผ่านมุมมองแบบอัตนิยมทางวัฒนธรรมจึงควรส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจสภาพที่เกิดในแต่ละช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ และควรระมัดระวังการนำเสนอในรูปแบบที่อาจนำมาสู่วัฒนธรรมการเหยียดคนขาว (Reverse Racism) ซึ่งเป็นความเกลียดชังอีกรูปแบบหนึ่ง

ภาพที่ 2 นักประพันธ์ชาวอเมริกันขณะเก็บข้อมูลดนตรีพื้นบ้านอเมริการ่วมกับชนพื้นเมือง (ที่มา: Library of Congress)

การที่ดนตรีชาติพันธุ์สามารถอยู่ร่วมกับดนตรีตะวันตกท่ามกลางความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์และการเมืองในอเมริกา สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของดนตรีในฐานะเครื่องมือสร้างความปรองดองทางวัฒนธรรม สถาบันและตัวอาจารย์ผู้สอนเองควรมีทัศนคติเชิงบวกต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อที่จะสามารถออกแบบหลักสูตรดนตรีและจัดการเรียนการสอนดนตรีชาติพันธุ์ที่ส่งเสริมการยอมรับและเคารพความแตกต่าง

สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิต

จากการศึกษามาตรฐานผลการเรียนรู้บัณฑิต พบว่า มาตรฐานไม่ปรากฏผลการเรียนรู้ที่กล่าวถึงความสามารถในดนตรีพื้นบ้านของบัณฑิตครูโดยตรง แต่ปรากฏผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ครูดนตรีมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในมาตรฐานข้อที่ 6 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ครูดนตรีต้องสามารถรักษาความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางสังคมและชาติพันธุ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียนและเพื่อร่วมงานที่มีภูมิหลังต่างกัน

ทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบวิชาชีพครูดนตรีในสังคมอเมริกา เป็นที่ทราบกันดีว่า สังคมอเมริกามีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงมาก ความหลากหลายที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนคือภาพสะท้อนความหลากหลายของสังคมอเมริกาแบบย่อส่วน (National Association of Music Education, 2019) ครูดนตรีในฐานะผู้ทำงานทางวัฒนธรรมจึงควรมีทัศนคติที่เคารพต่อวัฒนธรรมของผู้อื่น และควรปฏิเสธการส่งเสริมวัฒนธรรมการเหยียด (Racism) ในทุกมิติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (University of Indiana, Bloomington)

2.4.1 ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยอินเดียนา อยู่ภายใต้สังกัดวิทยาลัยดนตรียาคอป (Jacob School of Music) ซึ่งเปิดสอนจำนวน 3 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรดนตรีศึกษา (Bachelor of Music Education)หลักสูตรดนตรี (Bachelor of Music) หลักสูตรดนตรีที่ให้ปริญญาสาขาวิทยาศาสตร์ (Bachelor of Science) แต่ละหลักสูตรประกอบด้วยแขนงวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีเป้าหมายในการผลิตบุคลากรทางดนตรีแตกต่างกันไปตามจุดเน้นของแขนงวิชา

โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาหลักสูตรดนตรีศึกษา

หลักสูตรดนตรีศึกษา เป็นหลักสูตรรูปแบบ Baccalaureate Degree in Music Education ที่ให้ปริญญาสาขาดนตรีศึกษาโดยตรง (Bachelor of Music Education) กำหนดระยะเวลาการศึกษา 4 ปี เป็นหลักสูตรที่รับผิดชอบสถาบันดนตรียาคอป มุ่งเน้นผลิตครูที่สามารถสอนดนตรีได้ตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาลถึงเกรด 12 หลักสูตรดนตรีศึกษาจึงเป็นใบเบิกทางไปสู่การประกอบวิชาชีพครูดนตรีตามกฎหมายโดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐบาล (public schools) ในรัฐอินเดียนา (School of Education, Indiana University Bloomington, n.d.)

หลักสูตรดนตรีศึกษาแบ่งออกเป็น 4 แขนง (Major) ประกอบด้วย 1) แขนงการสอนขับร้องประสานเสียง (Choral Teaching) 2) วิชาเอกการสอนดนตรีทั่วไป (General Music Teaching) 3) แขนงการสอนเครื่องดนตรีแบบวงแบนด์ (Instrumental Teaching - Band) และ 4) แขนงการสอนเครื่องดนตรีกลุ่มเครื่องสาย (Instrumental Teaching - Strings) ผู้เรียนสามารถวางแผนการศึกษาที่มุ่งเน้นไปในแขนงใดแขนงหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งแขนงในลักษณะของกลุ่มวิชาผสม (music: all levels, all specializations) หลักสูตรดนตรีศึกษาทุกแขนงกำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรแตกต่างกัน ดังตาราง (Jacobs School of Music, Indiana University Bloomington, 2019)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 33 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington)

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	หน่วยกิตในแต่ละแขนง			
	ขับร้อง	ทั่วไป	แบนด์	เครื่องสาย
หมวดวิชาดนตรีและดนตรีศึกษา (บังคับ)	**113**	**116**	**120**	**120**
กลุ่มวิชาบรรเลงหมู่	14	14	14	14
กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือเอก	14	14	14	14
กลุ่มวิชามาสเตอร์คลาสในการแสดงและการประพันธ์	0	0	0	0
กลุ่มวิชารีไซทอล	0	0	0	0
กลุ่มวิชาทักษะดนตรีเพื่อการสอนในชั้นเรียน	14	14	14	14
กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือรอง	6	6	8	8
กลุ่มวิชาการ (Academic Courses)	79	82	84	84
1) กลุ่มแกนดนตรี (ทฤษฎีดนตรี/ ดนตรีวิทยา ประวัติศาสตร์และวรรณคดี)	27	27	27	27
2) กลุ่มดนตรีศึกษา (ดนตรีศึกษา/ กลวิธีการสอนดนตรี/ ฯลฯ)	52	55	57	57
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**29**	**29**	**29**	**29**
หมวดพื้นฐาน (Foundations)	6	6	6	6
กลุ่มวิชาพื้นฐานภาษาอังกฤษ	3	3	3	3
กลุ่มวิชาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	3	3	3	3
หมวดทั่วไป (Breadth of Inquiry)	23	23	23	23
กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์	6	6	6	6
กลุ่มวิชาสังคมและวัฒนธรรมศึกษา	6	6	6	6
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์	5	5	5	5
กลุ่มวิชาภาษาและวัฒนธรรมโลก	6	6	6	6
หมวดวิชาเลือก	**N/A**	**N/A**	**N/A**	**N/A**
รวม*	**142**	**145**	**149**	**149**

*หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่นับหน่วยกิตจากกลุ่มวิชากลุ่มวิชาบรรเลงหมู่ และ กลุ่มวิชามาสเตอร์คลาสในการแสดงและการประพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กลุ่มวิชาบรรเลงหมู่และกลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือเอกให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทักษะทั้งแบบรวมวงและแบบตัวต่อตัว ความแตกต่างของสองกลุ่มวิชานี้ คือ กลุ่มวิชาบรรเลงหมู่บังคับให้ผู้เรียนศึกษารายวิชาบรรเลงหมู่ให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด ในขณะที่กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือเอก ผู้เรียนสามารถศึกษารายวิชาทักษะได้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนด ประกอบกับต้องเข้าร่วมชั้นเรียนแบบมาสเตอร์คลาส (กลุ่มวิชามาสเตอร์คลาสในการแสดงและการประพันธ์) จนกว่าจะผ่านการรีไซทอล (กลุ่มวิชารีไซทอล) กล่าวคือ เงื่อนไขการผ่านเกณฑ์ของทักษะเครื่องมือเอกไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสะสมหน่วยกิต แต่ขึ้นอยู่กับผลของการรีไซทอล เงื่อนไขดังกล่าวสะท้อนว่า ครูดนตรีต้องสามารถปฏิบัติเครื่องมือเอกของตนได้ในระดับชำนาญ

เช่นเดียวกันกับกลุ่มวิชาทักษะดนตรีเพื่อการสอนในชั้นเรียนซึ่งให้ความสำคัญกับทักษะเปียโนและคีย์บอร์ดของครูดนตรี เงื่อนไขการผ่านเกณฑ์ของกลุ่มวิชานี้ คือ ผู้เรียนทุกเครื่องมือเอกต้องลงเรียนรายวิชาทักษะคีย์บอร์หรือเปียโนตามที่กำหนด และต้องผ่านการทดสอบความชำนาญในทักษะคีย์บอร์ด (Keyboard Proficiency Examination) ส่วนผู้เรียนเครื่องมือเอกอย่างเช่นกีตาร์เปียโน มีเงื่อนไขการทดสอบความชำนาญเฉพาะต่างไปจากเครื่องมือเอกอื่น เงื่อนไขนี้สะท้อนให้เห็นถึงให้ความสำคัญกับทักษะบรรเลงดนตรีประกอบ (accompaniment) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการสอนดนตรี

กลุ่มวิชาเครื่องมือรอง ให้ความสำคัญกับทักษะเครื่องมือเอกอื่น ๆ นอกเหนือจากเครื่องมือเอกของตนเอง เพื่อให้ครูดนตรีสามารถสอนทักษะเครื่องดนตรีได้หลากหลาย ข้อมูลจากตารางจะเห็นได้ว่า แขนงแบนด์กับแขนงเครื่องสายกำหนดจำนวนหน่วยกิตมากกว่าแขนงขับร้องกับแขนงดนตรีทั่วไปอยู่ 2 หน่วยกิต ความแตกต่างนี้สะท้อนว่า ครูดนตรีที่จะไปสอนวงแบนด์ (วงโยธวาทิต หรือวงดรัมคอร์) หรือวงเครื่องสาย ควรสามารถสอนทักษะเครื่องดนตรีได้หลากหลายประเภทมากกว่าครูสอนขับร้องหรือครูสอนดนตรีทั่วไปในชั้นเรียน

กลุ่มวิชาการ (Academic Courses) ประกอบด้วยกลุ่มวิชาย่อย ๆ จำนวน 21 กลุ่ม โดยกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรีศึกษา แบ่งตามเนื้อหาได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแกนดนตรี (Core Music Courses) และ กลุ่มดนตรีศึกษา (Music Education Courses) กลุ่มแกนดนตรีประกอบด้วยรายวิชาจากกลุ่มทฤษฎีดนตรี และ กลุ่มดนตรีวิทยาและประวัติศาสตร์ดนตรี ซึ่งบังคับให้ศึกษาเหมือนกันทุกแขนงวิชา ส่วนกลุ่มดนตรีศึกษาประกอบด้วยรายวิชาจากกลุ่มดนตรีศึกษา กลุ่มมาสเตอร์คลาสในดนตรีศึกษา กลุ่มวิชาจากสำนักการศึกษา (School of Education) ซึ่งจะเกี่ยวโยงไปถึงการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของรัฐอินเดียนา รวมไปถึงกลุ่มวิชากลวิธีการสอนดนตรี ฯลฯ ซึ่งรายวิชาจะแตกต่างกันไปตามแขนงวิชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะสำคัญนอกเหนือไปจากความรู้เฉพาะทางสาขาวิชา ในลักษณะของการศึกษาเชิงกว้าง (A Broad-Based Education) ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม ประกอบด้วย หมวดพื้นฐาน (Foundations) ซึ่งให้ความสำคัญกับพื้นฐานสำคัญในทักษะการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ และ หมวดทั่วไป (Breadth of Inquiry) ซึ่งให้ความสำคัญกับสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์และความหลากหลายในสังคมโลก รายวิชาจากหลากหลายสาขาวิชาจึงถูกรวบรับผิดชอบโดยส่วนกลางของมหาวิทยาลัย โดยสถาบันดนตรียาคอปได้บรรจุรายวิชาทางดนตรีบางส่วนเข้าไปอยู่ในกลุ่มวิชาสังคมและวัฒนธรรมศึกษาด้วย

รายวิชาของสถาบันดนตรียาคอป

สถาบันดนตรียาคอปเปิดสอนปริญญาหลากหลายสาขาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก รายวิชาของสถาบันดนตรียาคอปจึงมีจำนวนมากมายหลากหลายกลุ่มวิชา สำหรับกลุ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาตรีโดยตรง มีจำนวน 6 กลุ่มวิชา ประกอบด้วย (Jacobs School of Music, Indiana University Bloomington, 2019)

1. กลุ่มวิชาบรรเลงหมู่

2. กลุ่มวิชาทักษะ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือเอก และ กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือรอง

3. กลุ่มวิชามาสเตอร์คลาสในการแสดงและการประพันธ์

4. กลุ่มวิชารีไซทอล

5. กลุ่มวิชาทักษะดนตรีเพื่อการสอนในชั้นเรียน

6. กลุ่มวิชาการ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาย่อย จำนวน 21 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มวิศกรรมเสียงและการผลิตเสียง

2) กลุ่มดนตรีศาสนา 3) กลุ่มดนตรีศึกษา 4) กลุ่มมาสเตอร์คลาสในดนตรีศึกษา 5) กลุ่มกลวิธีการสอนดนตรี 6) กลุ่มการควบคุมวงดนตรี 7) กลุ่มบัลเลต์ 8) กลุ่มการประพันธ์ 9) กลุ่มขับร้อง 10) กลุ่มดนตรีประกอบ แชมเบอร์ เทคนิคการสอน 11) กลุ่มดนตรีวิทยาและประวัติศาสตร์ดนตรี 12) กลุ่มวรรณคดีดนตรี 13) กลุ่มเกียรตินิยม 14) กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศทางดนตรี 15) กลุ่มแจ๊ส 16) กลุ่มโอเปรา 17) กลุ่มทฤษฎีดนตรี 18) กลุ่มวิชาจากสำนักการศึกษา 19) กลุ่มดนตรีวิทยาและประวัติศาสตร์ดนตรี 20) กลุ่มวิชาสำหรับผู้เรียนนอกสถาบัน (Non-Major Academic and Performance) และ 21) กลุ่มที่ไม่สามารถระบุได้ (Unclassified)

2.4.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

จากการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยอินเดียนา พบว่า หลักสูตรไม่ได้เปิดสอนแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านตามรูปแบบที่สมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM) นำเสนอไว้ในกลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations) ดนตรีพื้นบ้านจึงปรากฏในลักษณะของรายวิชาจำนวน 15 รายวิชา 43 หน่วยกิต ซึ่งปรากฏในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป-กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ จำนวน 6 รายวิชา 18 หน่วยกิต และปรากฏในกลุ่มวิชาการ-กลุ่มวิชาดนตรีสำหรับผู้เรียนนอกสถาบัน (Non-Major Academic and Performance) จำนวน 9 รายวิชา 25 หน่วยกิต รายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้ง 15 รายวิชาจึงมีสถานะเป็นวิชาเลือกทั้งหมด ดังตาราง

ตารางที่ 34 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington)

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน	หน่วยกิต
หมวดวิชาดนตรีและดนตรีศึกษา (บังคับ)	-	-
กลุ่มวิชาบรรเลงหมู่		
กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือเอก		
กลุ่มวิชามาสเตอร์คลาสในการแสดงและการประพันธ์		
กลุ่มวิชารีไซทอล		
กลุ่มวิชาทักษะดนตรีเพื่อการสอนในชั้นเรียน		
กลุ่มวิชาทักษะเครื่องมือรอง		
กลุ่มวิชาการ (Academic Courses)		
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์	6	18
หมวดวิชาเลือก		
กลุ่มวิชาการ-กลุ่มวิชาดนตรีสำหรับผู้เรียนนอกสถาบัน	9	25
รวม	**15**	**43**

เมื่อพิจารณาจากตารางโครงสร้างหลักสูตร พบว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏมีทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนต่างไปจากโครงสร้างหลักสูตรที่สมาคมสถาบันดนตรีแห่งชาติ (NASM) นำเสนอไว้ ส่วนที่เหมือน คือ การที่รายวิชาดนตรีพื้นบ้านปรากฏในหมวดวิชาดนตรีโดยตรง (Music Studies) ส่วนที่แตกต่างออกไป คือ การที่รายวิชาดนตรีพื้นบ้านปรากฏในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Studies) ที่เป็นเช่นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถาบันดนตรียาคอปมีส่วนร่วมในการเปิดรายวิชาสำหรับผู้เรียนนอกสถาบัน (Non-Major Academic and Performance) รายวิชาเหล่านั้นจึงไปปรากฏในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 35 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยอินเดียนา บลูมมิงตัน (University of Indiana, Bloomington)

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์*				
1. World Music and Culture	3	เลือก	N/A	N/A
2. Black Music of Two Worlds	3	เลือก	N/A	N/A
3. Sociocultural Perspective of African American Music	3	เลือก	N/A	N/A
4. Global Jazz, Reggae, and Hip Hop: African American Diasporic Music	3	เลือก	N/A	N/A
5. Music, Identity, and Social Life: Performance and Community Action	3	เลือก	N/A	N/A
6. Popular Music of Black America	3	เลือก	N/A	N/A
กลุ่มวิชาสำหรับผู้เรียนนอกสถาบัน				
7. Steel Drumming	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
8. Hand Drumming	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
9. Music in American Society**	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
10. Popular Music of Europe and Asia	3	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
11. Music of Russia**	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
12. Music of the Silk Road**	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
13. East-West Encounters in Music**	3	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
14. Music in Community Engagement 1	3	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
15. Music in Community Engagement 2	3	เลือก	รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม

*ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลคำอธิบายรายวิชาได้

**รายวิชาในหมวดศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มศิลปศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ ที่เปิดสอนโดยสถาบันดนตรียาคอป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายวิชา Steel Drumming และ รายวิชา Hand Drumming ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะเครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมต่างวัฒนธรรม ทั้งสองรายวิชาปรากฏทั้งในหมวดวิชาเลือกและหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งในและนอกหลักสูตรสถาบันดนตรียาคอปได้ฝึกฝนเครื่องดนตรีจากต่างวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของวิทยาลัยดนตรียาคอปในการเป็นผู้รับผิดชอบองค์ความรู้เชิงวัฒนธรรมต่อสถาบัน และยังสะท้อนให้เห็นความเชี่ยวชาญเฉาพะของวิทยาลัย

รายวิชา Music in America Society ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีเชิงประวัติศาสตร์ในสังคมอเมริกัน ประกอบด้วย ดนตรีพื้นบ้านอเมริกัน (Native American music) ดนตรีศักดิ์สิทธิ์และดนตรีคฤหัสถ์ในช่วงที่อเมริกาถูกค้นพบ (The New World) ถึงศตวรรษที่ 18 ดนตรีในโบสถ์ บ้านและหอแสดงในช่วงศตวรรษที่ 19 ดนตรีแอฟริกัน-อเมริกัน และ ดนตรีหลากหลายประเภทในช่วงศตวรรษที่ 20 ดนตรีเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงเส้นเวลาของประวัติศาสตร์ดนตรีอเมริกันที่เริ่มจากดนตรีพื้นเมือง ดนตรีตะวันตก ดนตรีแอฟริกัน ฯลฯ การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีอเมริกันจึงเกี่ยวข้องกับดนตรีอื่น ๆ นอกเหนือจากดนตรีพื้นเมืองของตัวเอง

รายวิชา Music of Russia และรายวิชา Music of the Silk Road ให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีเชิงประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม การเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีรัสเซียนเน้นศึกษาวรรณคดีดนตรีในบทเพลงรัสเซียหลากหลายประเภท (ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีศาสนา ดนตรีแจ้ส ฯลฯ) ส่วนการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีแห่งเส้นทางสายไหมเน้นศึกษาประวัติศาสตร์และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านเส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อทางวัฒนธรรมระหว่างตะวันออกกับตะวันตก

รายวิชา Popular Music of Europe and Asia กับ รายวิชา East-West Encounters in Music ให้ความสำคัญกับการศึกษาอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมดนตรีตะวันออกกับวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก การศึกษาอิทธิพลและความสัมพันธ์จำเป็นต้องอาศัยสาระดนตรี (ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างดนตรียุโรปกับดนตรีเอเชีย) เพื่อใช้จำแนกองค์ประกอบทางวัฒนธรรมภายในตัวดนตรีว่า องค์ประกอบใดเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิม องค์ประกอบใดเป็นวัฒนธรรมผสมผสาน (hybridity of music)

รายวิชา Music and Community Engagement 1 และ 2 ให้ความสำคัญกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับชุมชน การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก (รายวิชาตัวที่ 1) เน้นศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและแนวปฏิบัติที่เชื่อมโยงดนตรีกับชุมชน ช่วงที่สอง (รายวิชาตัวที่ 2) เน้นการศึกษาภาคปฏิบัติ (community-based practicum) ให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับงานดนตรีในชุมชน เป็นการเรียนรู้ดนตรีแบบประสานความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษากับภาคประชาสังคม

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหารายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้งหมดที่ปรากฏในหลักสูตรจะพบว่า หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยอินเดียนาให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากรายวิชาดนตรีพื้นบ้านจากวัฒนธรรมดนตรียูเรเซีย (Asian & European Music) วัฒนธรรมดนตรีฮิสแปนิก (Hispanic หรือ Latino Music) วัฒนธรรมดนตรีคนผิวสี (African-American music) รายวิชาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ทิศทางของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของสถาบัน สำหรับดนตรีพื้นบ้านอเมริกัน (Native American music) ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดนตรีในสังคมอเมริกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ดนตรีพื้นบ้านอเมริกันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของรัฐอินเดียนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงมาก ประกอบด้วยวัฒนธรรมจากผู้อพยพจากที่มีความหลากหลาย และวัฒนธรรมชาวอินเดียแดงหลากหลายชนเผ่าซึ่งเป็นชนพื้นเมือง สภาพความหลากหลายทางวัฒนธรรมดังกล่าวทำให้นิยามของความเป็นดนตรีพื้นบ้านอเมริกันจึงเป็นไปได้ยาก ดนตรีชาวอินเดียแดงเองก็ไม่อาจใช้นิยามความเป็นสังคมอเมริกันได้โดยสมบูรณ์ สาระดนตรีพื้นบ้านของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงถูกกล่าวถึงภายใต้นิยามของความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่านิยามโดยกล่าวถึงดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นพิเศษ มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของสหรัฐอเมริกาจึงปรากฏสาระดนตรีพื้นบ้านภายใต้นัยความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ในส่วนของมาตรฐานผู้เรียน NAfME นำเสนอสาระดนตรีพื้นบ้านภายใต้กรอบความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งในระดับมาตรฐานดนตรี (Music Standards: Creating, Performing, Responding, Connecting) และมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี (Performance Standards) โดยสาระที่กล่าวถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมมักเกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบทหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบุคคล สังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม การศึกษาดนตรีพื้นบ้านภายใต้รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบทจึงสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความหลากหลายของสังคมอเมริกา

มาตรฐานครูดนตรีของ MTNA ให้ความสำคัญกับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภายใต้บริบทที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานผู้เรียนของ NAfME ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีจากหลากหลายบริบท นอกจากนี้ MTNA ยังให้ความสำคัญกับการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพราะครูดนตรีในสังคมอเมริกาจำเป็นต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลาย การมีทัศนคติที่เปิดกว้างและเคารพความแตกต่างของครูดนตรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานท่ามกลางสังคมที่การแบ่งแยกทางวัฒนธรรมยังคงมีความรุนแรง

มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของ NASM นำเสนอแนวทางการออกแบบหลักสูตรดนตรีศึกษาเพื่อสร้างครูดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะไว้หลากหลายรูปแบบ (General Music, Instrumental Music, Vocal/Choral Music, All Specializations, Special Music Fields or Combinations) โดย NASM นำเสนอแนวทางการสร้างครูเฉพาะทางดนตรีชาติพันธุ์ไว้ในรูปแบบของกลุ่มวิชาพิเศษ (Special Music Fields or Combinations) อย่างไรก็ดี ไม่ว่าหลักสูตรจะมีเป้าหมายในการสร้างครูดนตรีรูปแบบใดก็ตาม NASM ยังคงคาดหวังให้บัณฑิตครูมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมในลักษณะเดียวกันกับมาตรฐานครูดนตรีของ MTNA

หลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรียาคอป มหาวิทยาลัยอินเดียนา ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมตามความเชี่ยวชาญของสถาบัน โดยสาระดนตรีพื้นบ้านอเมริกัน (Native American Music) ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดนตรีในสังคมอเมริการ่วมกับดนตรีประเภทอื่น ๆ ภาพรวมของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของอินเดียนาจึงมุ่งไปที่ความเป็นพหุวัฒนธรรมมากกว่าการศึกษาดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง อย่างไรก็ดี ในส่วนของความสำคัญของรายวิชา พบว่า รายวิชาดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้มีสถานะเป็นรายวิชาเลือกทั้งหมด เพราะหลักสูตรให้ความสำคัญกับสาระความรู้และทักษะทางดนตรีตามวิชาเอก (Major) เพื่อสร้างครูสอนดนตรีเฉพาะทาง (Choral, General, Instrumental Music Teacher) การศึกษาสาระดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมจึงขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. ประเทศอังกฤษ

3.1 มาตรฐานผู้เรียน (The National Curriculum in England)

ประเทศอังกฤษ เป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักรซึ่งประกอบด้วยอังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษฉบับปี 2014 (The National Curriculum in England) เป็นหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของอังกฤษที่บังคับใช้เฉพาะในโรงเรียนประจำชุมชนและโรงเรียนรัฐบาล การจัดการเรียนรู้ภายใต้หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษจึงต้องคำนึงถึงสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2014)

3.1.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียน (The National Curriculum in England)

หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษประกอบด้วยกลุ่มวิชาจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาแกน (core subjects)

กลุ่มวิชาพื้นฐาน (foundation subjects) และกลุ่มวิชาสำคัญอื่น ๆ (other compulsory subjects) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งกำหนดช่วงชั้นการเรียนรู้ (Key Stages) แตกต่างกัน แต่ละคีย์สเตจครอบคลุมชั้นปีดังต่อไปนี้

ประถมศึกษา (Primary Level)	**มัธยมศึกษา (Secondary Level)**
คีย์สเตจที่ 1 ครอบคลุมระดับปี 1 ถึง 2	คีย์สเตจที่ 3 ครอบคลุมระดับปี 7 ถึง 9
คีย์สเตจที่ 2 ครอบคลุมระดับปี 3 ถึง 6	คีย์สเตจที่ 4 ครอบคลุมระดับปี 10 ถึง 11

วิชาดนตรี (Music Programmes of Study) จัดอยู่ในกลุ่มวิชาพื้นฐาน เป็นวิชาบังคับเรียนในคีย์สเตจที่ 1 ถึง 3 และเป็นวิชาเลือกในคีย์สเตจที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิชาดนตรีในคีย์สเตจภาคบังคับเป็นหลัก ประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้ (Aims) เป็นผลการเรียนรู้ภาพรวมของการศึกษาดนตรีภาคบังคับ และ 2) สาระวิชาดนตรี (Subject Content) เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นการเรียนรู้

เป้าหมายการเรียนรู้ (Aims)

เป้าหมายการเรียนรู้วิชาดนตรีในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษมีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2014)

1) แสดง ฟัง ทบทวนและประเมินค่าดนตรีต่างยุคสมัยต่าง ประเภท รูปแบบและประเพณี ในผลงานของนักประพันธ์และนักดนตรีที่มีชื่อเสียง

2) ร้องเพลง ใช้เสียงของตัวเอง สร้างและประพันธ์เพลงด้วยตัวเองหรือร่วมกับผู้อื่น มี โอกาสที่จะได้เรียนรู้เครื่องดนตรี ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และมีโอกาสพัฒนาไปสู่ความเป็น เลิศทางดนตรี และ

3) เข้าใจและเสาะหาจุดประสงค์ที่ดนตรีถูกสร้างและการสื่ออารมณ์ของดนตรี จากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของระดับเสียง ระยะเวลาของเสียง ความเข้มเสียง อัตราเร่งของ จังหวะ ลักษณะหรือสีสันของเสียง รูปพรรณของเสียง โครงสร้างดนตรี และ โน้ตดนตรีที่เหมาะสม

เป้าหมายข้อที่ 1 ให้ความสำคัญกับทักษะและความรู้ทางดนตรีซึ่งแสดงผ่านข้อความดังต่อไปนี้ คำว่า “แสดง” และ “ฟัง” บ่งชี้ถึงการแสดงทักษะดนตรี (เช่น การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี เป็นต้น) คำว่า “ทบทวนและประเมินค่า” บ่งชี้ถึงความรู้ดนตรี (เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรี เป็นต้น) โดยการศึกษาทักษะและความรู้ดังกล่าวต้องครอบคลุมดนตรีจากหลากหลายยุคสมัย หลากหลายประเภท หลากหลายรูปแบบและประเพณี ตัวดนตรีที่นำมาศึกษาต้องมีคุณภาพและเป็นที่รู้จัก ดังนั้น เป้าหมายข้อนี้ไม่เพียงแต่กำหนดทักษะและความรู้ดนตรีที่ผู้เรียนต้องศึกษาเท่านั้น แต่ยังกำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อให้ครูตระหนักถึงความเหมาะสมของดนตรีที่นำมาจัดการเรียนรู้

เป้าหมายข้อที่ 2 ให้ความสำคัญกับทักษะทางดนตรี ประกอบด้วย การร้องเพลง การประพันธ์ การเล่นเครื่องดนตรี และ การใช้เทคโนโลยีดนตรี ส่วนเป้าหมายข้อที่ 3 ให้ความสำคัญกับความรู้ทางดนตรีโดยเฉพาะความรู้เชิงทฤษฎี ประกอบด้วย ระดับเสียง ระยะเวลาของเสียง ความเข้มเสียง อัตราเร่งของจังหวะ ลักษณะหรือสีสันของเสียง รูปพรรณของเสียง โครงสร้างดนตรี ดังนั้น เป้าหมายข้อที่ 2 และ 3 จึงเป็นส่วนที่แสดงรูปแบบทักษะและทฤษฎีดนตรีที่จะเกิดขึ้นในหลักสูตร

เมื่อพิจารณาเป้าหมายการเรียนรู้ทั้งหมดโดยรวม พบว่า เป้าหมายข้อที่ 1 เป็นเป้าหมายหลักสำคัญที่บูรณาการทักษะและความรู้ทางดนตรี พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตของการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความหลากหลายทางดนตรี โดยเป้าหมายข้อที่ 2 จะแสดงรายละเอียดในทักษะดนตรี และเป้าหมายข้อที่ 3 จะแสดงรายละเอียดในทฤษฎีดนตรี อย่างไรก็ดี ถึงแม้เป้าหมายการเรียนรู้จะแยกเนื้อหาและทักษะทางดนตรีออกจากกัน แต่ในเชิงปฏิบัติจริง การเรียนรู้ทักษะกับความรู้มักเกิดขึ้นพร้อมกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความรู้และทักษะที่ปรากฏในเป้าหมายการเรียนรู้จะถูกนำไปกำหนดเป็นผลการเรียนรู้เชิงพัฒนาการที่เหมาะสมกับผู้เรียนคีย์สเตจต่าง ๆ ในสาระวิชาดนตรี

สาระวิชาดนตรี (Subject Content)

สาระวิชาดนตรีเป็นส่วนที่แสดงผลการเรียนรู้ตามความเหมาะสมในแต่ละคีย์สเตจจนกระทั่งผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งนี้ เมื่อนำสาระวิชาในแต่ละคีย์สเตจมาแจกแจงรายละเอียดเนื้อหาความรู้และทักษะ จะพบว่าแต่ละคีย์สเตจมีจุดเน้นในการเรียนรู้ต่างกัน (ตารางที่ 35) สาระวิชาของคีย์สเตจที่ 1 ให้ความสำคัญกับทักษะดนตรีโดยส่วนใหญ่ การเรียนรู้ในคีย์สเตจนี้จึงเน้นการปฏิบัติกิจกรรมดนตรีเป็นหลัก ในขณะที่สาระวิชาของคีย์เตจที่ 2 และ 3 เริ่มให้ความสำคัญกับความรู้มากขึ้น การเรียนรู้ในช่วงคีย์สเตจดังกล่าวเริ่มให้ความสำคัญกับการปฏิบัติดนตรีด้วยความเข้าใจ

ตารางที่ 36 ตารางแสดงความรู้และทักษะในสาระวิชาดนตรี หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England)

สาระวิชาดนตรี	ความรู้		ทักษะ		
	ทฤษฎี	ประวัติฯ	ร้องเล่น	ฟัง	ประพันธ์
คีย์สเตจที่ 1 (ปี 1-2)					
1.1 ใช้เสียงของตนเองได้อย่างไพเราะ และสร้างสรรค์ โดยการร้องเพลง การอ่านบทสวดมนต์ และ การอ่านบทกวี			✓	✓	
1.2 เล่นเครื่องดนตรีที่เป็นทำนองและไม่เป็นทำนองได้อย่างไพเราะ			✓	✓	
1.3 ฟังด้วยความตั้งใจและด้วยความเข้าใจ จากการชมดนตรีสดหรือจากการฟังเทปบันทึกการแสดงที่มีคุณภาพสูง		✓		✓	
1.4 ทดลองเกี่ยวกับเสียงด้วยการสร้าง คัดเลือก และผสมผสานเสียงดนตรี โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรี	✓			✓	
คีย์สเตจที่ 2 (ปี 3-6)					
2.1 เล่นและแสดงดนตรีทั้งแบบเดี่ยวและรวมวงในรูปแบบต่าง ๆ ใช้เสียงร้องของตัวเองและเล่นเครื่องดนตรีด้วยความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความสามารถในการควบคุมการแสดงที่เพิ่มขึ้น			✓	✓	
2.2 ค้นสดและประพันธ์เพลงที่แสดงถึงจุดประสงค์ของบทเพลง โดยใช้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางดนตรีในการประพันธ์			✓		✓
2.3 เก็บรายละเอียดและจดจำเสียงจากการฟังดนตรี เพื่อเพิ่มทักษะโสตประสาท				✓	
2.4 ใช้และเข้าใจบรรทัดห้าเส้นและโน้ตดนตรีอื่น ๆ	✓				
2.5 ซาบซึ้งและเข้าใจความหลากหลายของดนตรี จากการชมดนตรีสดหรือจากการฟังเทปบันทึกการแสดงที่มีคุณภาพสูง ในดนตรีที่มาจากประเพณีที่แตกต่างกัน และในผลงานดนตรีของนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง		✓		✓	
2.6 พัฒนาความเข้าใจในประวัติศาสตร์ดนตรี		✓			

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 37 ตารางแสดงความรู้และทักษะในสาระวิชาดนตรี หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ (The National Curriculum in England) (ต่อ)

สาระวิชาดนตรี	ความรู้		ทักษะ		
	ทฤษฎี	ประวัติฯ	ร้องเล่น	ฟัง	ประพันธ์
คีย์สเตจที่ 3 (ปี 7-9)					
3.1 เล่นและแสดงดนตรีอย่างมั่นใจ แบบเดี่ยวและรวมวงในรูปแบบต่าง ๆ ใช้เสียงร้องของตัวเอง เล่นเครื่องดนตรีได้อย่างไพเราะ อย่างคล่องแคล่ว และแสดงออกอย่างถูกต้อง			✓	✓	
3.2 ค้นสดและประพันธ์เพลง ขยายและพัฒนาความเข้าใจแนวคิดดนตรี ในดนตรีหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเภท และหลากหลายประเพณี		✓			✓
3.3. ใช้บรรทัดห้าเส้น และโน้ตดนตรีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องในการเรียนรู้ดนตรีหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเภท และหลากหลายประเพณี	✓	✓			
3.4 จำแนกและใช้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรีได้อย่างมีชั้นเชิง ประกอบด้วยการใช้ศูนย์กลางเสียง บันไดเสียง และเครื่องมือทางดนตรีชนิดต่าง ๆ	✓			✓	
3.5 ฟังดนตรีหลากหลายประเภทอย่างพินิจพิเคราะห์ยิ่งขึ้น ในผลงานดนตรีของนักประพันธ์และนักดนตรีที่มีชื่อเสียง		✓		✓	
3.6 พัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของดนตรีที่แสดงและฟัง ในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบทเพลง		✓	✓	✓	

สาระวิชาในแต่ละด้านมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นตามระดับคีย์สเตจ ความซับซ้อนกดังกล่าวสะท้อนพัฒนาการทางดนตรีที่เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น สาระด้านทักษะการร้องและการเล่นดนตรีในคีย์สเตจที่ 1 (ข้อที่ 1.1 และ ข้อที่ 1.2) กำหนดให้ผู้เรียนร้องและเล่นดนตรีอย่างไพเราะและสร้างสรรค์ เมื่อเข้าสู่คีย์สเตจที่ 2 (ข้อที่ 2.1) เริ่มกำหนดรูปแบบของการร้องและการเล่นที่ซับซ้อนขึ้น (การแสดงเดี่ยวหรือการแสดงแบบรวมวงในรูปแบบต่าง ๆ) และเริ่มให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความสามารถในการควบคุมการแสดง และเมื่อเข้าสู่คีย์สเตจที่ 3 (ข้อที่ 3.1) ทักษะการร้องและการเล่นของผู้เรียนจะต้องมีความคล่องแคล่วและถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำการแสดงได้อย่างมั่นใจ

รายละเอียดของสาระวิชามีความหมายกว้างเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สอนดนตรีตีความและใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวิธีการสอน ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการแปรเนื้อหาในสาระวิชาไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (BBC News, 2014) องค์กรมหาชนหลายองค์กรจึงพยายามตีความหลักสูตรและนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อแบ่งเบาภาระผู้สอน บีบีซีไบท์ไซส์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(BBC Bitesize) เป็นหนึ่งในบริการสาธารณะของบริษัทแพร่ภาพกระจายเสียงอังกฤษ (The British Broadcasting Corporation หรือ BBC) ที่ตีความหลักสูตรและนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของสื่อวิดีทัศน์ประกอบคำบรรยาย สื่อการเรียนรู้ของบีบีซีไบท์ไซส์ จึงเป็นตัวอย่างการตีความหลักสูตรรูปแบบหนึ่งที่ควรศึกษา

บีบีซีไบท์ไซส์ (BBC BIteszie)

สื่อการเรียนรู้ของบีบีซีไบท์ไซส์มีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ไม่เพียงแต่หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงหลักสูตรแห่งชาติในสหราชอาณาจักร (หลักสูตรแห่งชาติเวลส์ หลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศของสกอตแลนด์ และ หลักสูตรแห่งชาติไอร์แลนด์เหนือ) แต่ละหลักสูตรใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงชั้นต่างกัน บีบีซีไบท์ไซส์จึงใช้อายุเป็นเกณฑ์คร่าว ๆ ในการจำแนกสื่อออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา (อายุ 3-11 ปี) ระดับมัธยมศึกษา (อายุ 11-16 ปี) และระดับผู้เรียนอายุ 16 ปีขึ้นไป ในแต่ละระดับประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในหลักสูตรแห่งชาติ

สื่อการเรียนรู้วิชาดนตรีของบีบีซีไบท์ไซส์ในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ ปรากฏในระดับประถมศึกษา (คีย์สเตจที่ 1-2) และระดับมัธยมศึกษา (คีย์สเตจที่ 3) เนื้อหาของสื่อการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละคีย์สเตจพยายามแสดงความสอดคล้องไปยังเนื้อหาที่ปรากฏในสาระวิชาดนตรีของหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ สื่อการเรียนรู้ในคีย์สเตจที่ 1 จึงให้ความสำคัญกับกิจกรรมดนตรี ในคีย์สเตจที่ 2 เริ่มให้ความสำคัญกับการเรียนรู้องค์ประกอบดนตรีและทักษะ และในคีย์สเตจที่ 3 เริ่มให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ดนตรีในหลากหลายหัวข้อ ดังตาราง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 38 ตารางแสดงตัวอย่างสื่อการเรียนรู้วิชาดนตรีในบีบีซีไบท์ไซส์ (BBC Bitesize)

ระดับ	ชื่อของสื่อการเรียนรู้	เนื้อหาสาระ
ระดับประถมศึกษา (อายุ 3-11 ปี)	**คีย์สเตจที่ 1 (ปี 1-2)**	
	'La, La, La' song (call and response)	กิจกรรมฟังและสะท้อนเสียงระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
	Jazz – Pulse and Rhythm	กิจกรรมฟังและเคลื่อนไหวประกอบจังหวะดนตรีสำเนียงแจ๊ส
	'Soul Bossa Nova' by Quincy Jones	กิจกกรมฟังดนตรีบราซิลและเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ
	the brass section of the orchestra	กิจกรรมการฟังสีสันเสียงเครื่องลมทองเหลืองในวงออร์เคสตร้า
	คีย์สเตจที่ 2 (ปี 3-6)	
	องค์ประกอบดนตรี	
	What are pulse and rhythm?	จังหวะแบบคงที่ หน่วยนับรอบของจังหวะ (BPM) และ กระสวนจังหวะ
	What is structure?	เรียนรู้เรื่องโครงสร้างดนตรีผ่านบทเพลงร็อคของเอลวิส เพรสลีย์
	What is notation?	เรียนรู้เรื่องโน้ตดนตรีกับ เจ เอส บาค
	ทักษะดนตรี (การขับร้องประสานเสียง)	
	Tuning	การเทียบเสียงสำหรับการขับร้องประสานเสียง
	Diction	การออกเสียงคำ (เนื้อร้อง) ในการขับร้องประสานเสียง
ระดับมัธยมศึกษา (อายุ 3-11 ปี)	**คีย์สเตจที่ 3 (ปี 7-9)**	
	การประพันธ์ดนตรี	
	Creating jazz music	กระบวนการสร้างงานในดนตรีแจ๊ส
	Composing for television and film	การประพันธ์ดนตรีประกอบโทรทัศน์และภาพยนตร์
	Jimmy Cliff performs 'Many Rivers to Cross	ตัวอย่างการแสดงดนตรีแคริบเบียน (เรกเกและสกา)
	การแสดงดนตรี	
	African drumming	ตัวอย่างการแสดงดนตรีแอฟริกาประเภทกลอง
	Latin music in a rainforest	ตัวอย่างการแสดงดนตรีละตินอเมริกา
	รูปแบบดนตรี	
	Jimmy Cliff performs 'Many Rivers to Cross'	เรกเกและสกา
	Reggae band Aswad perform 'African Children'	
	The Specials perform 'A Message to You Rudy'	
	The 'Toreador Song' from Bizet's opera 'Carmen'	โอเปรา
	ดนตรีโลก	
	Jimmy Cliff performs 'Many Rivers to Cross'	ดนตรีแคริบเบียน
	Reggae band Aswad perform 'African Children'	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อมูลจากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้บีบีซีไบท์ไซส์กับสาระวิชาดนตรีในแต่ละคีย์สเตจไ ในคีย์สเตจที่ 1 กิจกรรมฟังและสะท้อนเสียงระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสื่อการเรียนรู้ เรื่อง ‘La, La, La’ song (call and response) สอดกล้องกับสาระวิชาข้อที่ 1.1 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนใช้เสียงของตัวเองได้อย่างไพเราะ และข้อที่ 1.3 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนฟังด้วยความตั้งใจและด้วยความเข้าใจ หรือในคีย์สเตจที่ 2 กิจกรรมทักษะการขับร้องประสานเสียงในสื่อการเรียนรู้ Tuning และ Diction สอดคล้องกับสาระวิชาข้อที่ 2.1 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนแสดงดนตรีแบบเดี่ยวหรือรวมวงในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

3.1.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน (The National Curriculum in England)

อังกฤษเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การศึกษาดนตรีจึงให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาตั้งแต่หลักสูตรฉบับปี 1999 โดยกำหนดขอบเขตประเภทดนตรีไว้ในหลักสูตรประกอบด้วย ดนตรีจากเกาะอังกฤษ (music from British Isles) ซึ่งหมายถึง ดนตรีอังกฤษ ดนตรีเวลส์ ดนตรีสกอตแลนด์ และดนตรีไอร์แลนด์ การศึกษาดนตรีจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเป็นเอกภาพของสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ ยังปรากฏดนตรีคลาสสิก ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีแจ้ส และดนตรีสมัยนิยม การศึกษาดนตรีจึงให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ซึ่งผู้เรียนอาจมีโอกาสพบเจอได้ในชีวิตประจำวันมาตั้งแต่หลักสูตรฉบับเก่า (Department for Education and Employment, 1999)

ดนตรีในสหราชอาณาจักรจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมดนตรีอังกฤษ (English Music) และวัฒนธรรมชาวเคลต์หรือดนตรีเคลติก (Celtic Music) ซึ่งหมายถึง ดนตรีชาวเวลส์ ชาวสกอตแลนด์ และชาวไอร์แลนด์เหนือ ดนตรีของชาวเคลต์ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่ดนตรีพื้นบ้านอังกฤษถูกทำให้หยุดชะงักลงเนื่องจากอังกฤษเป็นศูนย์กลางเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะการเป็นการมีสถานะเป็นเจ้าอาณานิคมและการปฏิวัติอุตสาหกรรม การมีสถานะเป็นเจ้าอาณานิคมทำให้อังกฤษสนับสนุนเฉพาะวัฒนธรรมชั้นสูงเพื่อเชิดชูความสูงส่งทางวัฒนธรรม เช่น วรรณกรรมของเชคสเปียร์ หรือ ดนตรีของบริทเทน รวมไปถึงการแผ่ขยายอิทธิพลทางดนตรีทางการทหารไปยังรัฐใต้อานัติ

ภาพที่ 3 Bagpipe ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมดนตรีเคลติก (Celtic Music)
(ที่มา: Imperial War Museum)

ความพยายามในการแผ่อิทธิพลทางวัฒนธรรมไปยังรัฐใต้อานัติดูเหมือนจะส่งผลย้อนกลับมายังวัฒนธรรมของอังกฤษ การอพยพเข้ามาของแรงงานในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรมส่งผลให้วัฒนธรรม

ดนตรีจากรัฐอาณานิคมหลั่งไหลเข้าสู่อังกฤษอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะดนตรีแคริบเบียน ถึงกระนั้น ชาวอังกฤษเองก็ไม่ได้กีดกันวัฒนธรรมเหล่านี้ออกจากสังคม แต่กลับให้ความสนใจกับดนตรีที่หลั่งไหลเข้ามาเป็นอย่างมาก วัฒนธรรมดนตรีบางส่วนได้รับการผสมผสานและพัฒนาจนเกิดเป็นดนตรีประเภทใหม่และได้รับความนิยมอย่าง ดนตรีฮิปฮอป (Hip-Hop) ดนตรีดัปสเตป (Dubstep) ดนตรีดรัมแอนด์เบส (Drum and Bass) เป็นต้น ในขณะที่ดนตรีพื้นบ้านอังกฤษค่อย ๆ สูญหายไปจากสังคมและเริ่มกลายเป็นวัฒนธรรมล้าสมัย (Old-Fashioned Music)

ภายหลังจากสิ้นสุดยุคสมัยของการล่าอาณานิคม แนวคิดรัฐชาติ (Nation State) หรือ การสร้างชาติโดยใช้จุดร่วมทางวัฒนธรรมของคนในสังคมเป็นแนวคิดสำคัญในการสถาปนาความเป็นชาติ ในช่วงเวลานั้น อังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือยังคงอยู่ร่วมกันเป็นสหราชอาณาจักร แม้สิ้นสุดยุคจักรวรรดิ แต่ทว่า กระแสแนวคิดรัฐชาติทำให้ชาวอังกฤษเริ่มกลับมาตั้งคำถามกับวัฒนธรรมของตน เพราะในขณะที่ชาวเวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ สามารถแสดงวัฒนธรรมของตัวเองผ่านดนตรีเคลติก ชาวอังกฤษกลับไม่สามารถนิยามวัฒนธรรมของตัวเองหรือความเป็นอังกฤษ (Englishness) ที่แท้จริงได้

ประเด็นเรื่องความเป็นอังกฤษกลายเป็นข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอังกฤษไม่ได้หมายถึงความหลากหลายระหว่างอังกฤษ กับ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนืออีกต่อไป แต่ยังประกอบด้วยวัฒนธรรมจากผู้อพยพผ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งยังคงดำรงอยู่ในสังคมอังกฤษ ในที่สุด ความสำเร็จของการผสมผสานทางวัฒนธรรม หรือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กลายเป็นนิยามใหม่ของความเป็นอังกฤษ และด้วยนิยามดังกล่าว ดนตรีพื้นบ้านอังกฤษ จึงไม่สามารถบ่งชี้ได้จากดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง (Lockett, 2001)

สาระดนตรีพื้นบ้านในเป้าหมายการเรียนรู้ (Aims)

จากการศึกษาเป้าหมายการเรียนรู้ในหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ พบว่า เป้าหมายไม่ปรากฏคำหรือข้อความที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านโดยตรง แต่ปรากฏข้อความที่มีนัยบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในเป้าหมายการเรียนรู้ข้อที่ 1 ได้แก่ คำว่า ประวัติศาสตร์ (Historical Periods) ประเภท (Genres) รูปแบบและประเพณี (Styles and Traditions) ข้อความเหล่านี้มีนัยที่กว้างครอบคลุมดนตรีทุกประเภท เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สอนตีความและสามารถเลือกใช้ดนตรีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ

การที่หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับนิยามใหม่ของดนตรีพื้นบ้านอังกฤษที่ให้ความสำคัญกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมมากกว่าดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอังกฤษระหว่างปี 1999 จนถึงปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมระหว่างอังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ เป็นความหลากหลายทางสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

สาระดนตรีพื้นบ้านในสาระวิชาดนตรี (Subject Content)

คีย์สเตจที่ 1

สาระวิชาในคีย์สเตจที่ 1 มีจำนวน 4 ข้อ ซึ่งทั้ง 4 ข้อไม่ปรากฏข้อความใด ๆ ที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านโดยตรง การศึกษาดนตรีพื้นบ้านในคีย์สเตจนี้จึงต้องอาศัยการตีความทั้งหมด อนึ่ง การศึกษาดนตรีพื้นบ้านเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมอาจจะยังไม่ใช่สาระสำคัญของคีย์สเตจนี้ ดังจะเห็นได้จากสาระวิชา (ข้อที่ 1.1–1.4) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ดนตรีผ่านกิจกรรมทั้งหมด

อย่างไรก็ดี ถึงแม้สาระวิชาจะไปปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้าน แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับสื่อการเรียนรู้ดนตรีของบีบีซีไบท์ไซส์ พบว่า บีบีซีไบท์ไซส์นำเสนอดนตรีพื้นบ้านในลักษณะของดนตรีประกอบ**กิจกรรม** ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะในดนตรีแจ้สจากสื่อการเรียนรู้ เรื่อง Jazz - Pulse and Rhythm กิจกรรมการตอบสนองความรู้สึกต่อดนตรีบราซิล (บอสซาโนวา) จากสื่อการเรียนรู้ เรื่อง Soul Bossa Nova by Quincy Jones กิจกรรมการฟังความแตกต่างของสีสันเสียงในเครื่องลมทองเหลืองในวงออเคสตรา (ดนตรีคลาสสิก) จากสื่อการเรียนรู้ เรื่อง The Brass Section of the Orchestra เป็นต้น ดังนั้นจากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมดนตรีพร้อมกับการซึมซับสำเนียงดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

การใช้ดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมประกอบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนซึมซับความแตกต่างของสำเนียงดนตรี เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษา (Anderson and Campbell, 1989) ดังนั้น สื่อการเรียนรู้ของบีบีซีไบท์ไซส์จึงพยายามแสดงให้ผู้สอนเห็นว่า แม้สาระวิชาจะไม่ค่อยกล่าวถึงดนตรีพื้นบ้าน แต่ผู้สอนสามารถตีความและออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมได้

คีย์สเตจที่ 2

สาระวิชาในคีย์สเตจที่ 2 มีจำนวน 6 ข้อ สาระวิชาที่มีนัยบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านปรากฏจำนวน 1 ข้อ คือ ข้อที่ 2.5 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนซาบซึ้งและเข้าใจความหลากหลายของดนตรี จากการชมดนตรีสดหรือจากการฟังเทปบันทึกการแสดงที่มีคุณภาพสูง ในดนตรีที่มาจากประเพณีที่แตกต่างกัน และในผลงานดนตรีของนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง จากคำอธิบายสาระวิชาจะเห็นได้ว่า คำว่า “ประเพณีที่แตกต่างกัน” สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางดนตรีที่ผู้เรียนในคีย์สเตจนี้จะได้เรียนรู้

บีบีซีไบท์ไซส์นำเสนอชุดสื่อการเรียนรู้ 2 หัวข้อสำคัญ ได้แก่ ชุดสื่อเรื่ององค์ประกอบดนตรี และ ชุดสื่อเรื่องทักษะการขับร้องประสานเสียง เนื้อหาของชุดสื่อเรื่ององค์ประกอบดนตรียังคงนำเสนอความหลากหลายในลักษณะเดียวกันกับคีย์สเตจที่ 1 ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้โครงสร้างดนตรีผ่านดนตรีสำเนียงร็อคจากสื่อการเรียนรู้เรื่อง What is Structure? การเรียนรู้สัญลักษณ์ทางดนตรีผ่านดนตรีสำเนียงบาโรคจากสื่อการเรียนรู้ เรื่อง What is Notation? เป็นต้น ความหลากหลายทางดนตรีจึงยังคงถูกนำเสนอในลักษณะของดนตรีประกอบเนื้อหา

มีความเป็นไปได้ว่า บีซีไบท์ไซส์นำเสนอความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านชุดสื่อเรื่องทักษะการขับร้องประสานเสียง เพราะการร้องเพลงเป็นจุดร่วมทางวัฒนธรรมของชาวอังกฤษและชาวเคลต์ (ชาวเวลส์ ชาวสกอตแลนด์ และชาวไอร์แลนด์เหนือ) ประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเดอรอนท์ (2005) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การขับร้องคือตัวแทนเชิงวัฒนธรรมที่ถูกใช้เพื่อแสดงความรู้สึกร่วมของคนในสังคม การขับร้องจึงเป็นขนบปฏิบัติทางดนตรี (music practise) ที่สามารถใช้นิยามตัวตนทางวัฒนธรรมได้

ตัวอย่างเช่น การที่ชาวอเมริกันทุกเชื้อชาติร่วมร้องเพลง “God Bless America” เพื่อไว้อาลัยต่อเหตุการณ์วินาศกรรม September 11 Attacks (9/11) หรือ การที่ชาวอังกฤษทุกเชื้อชาติร่วมร้องเพลงแนวรักชาติ (patriotic songs) ในวโรกาสการเฉลิมฉลองครองราชย์ครบ 50 ปีของพระราชินีอลิซาเบท เหตุการณ์การร่วมร้องเพลงเหล่านี้อาจไม่ได้เป็นเพียงแค่การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์แต่อาจจะหมายถึงการย้ำเตือนถึงอัตลักษณ์ส่วนรวมที่มีร่วมกัน ดังนั้น การศึกษาของเดอรอนท์จึงแสดงให้เห็นว่า การร้องเพลง คือ ความเหมือนในความต่างทางวัฒนธรรม (Durrant, 2005: 96)

คีย์สเตจที่ 3

สาระวิชาในคีย์สเตจที่ 3 มีจำนวน 6 ข้อ สาระวิชาที่มีนัยบ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านปรากฏจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3.2 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนด้นสดและประพันธ์เพลง ขยายและพัฒนาความเข้าใจแนวคิดดนตรี ในดนตรีหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเภท และหลากหลายประเพณี และ ข้อที่ 3.3 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนใช้บรรทัดห้าเส้น และโน้ตดนตรีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ในดนตรีหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเภท และหลากหลายประเพณี

จากคำอธิบายสาระวิชาจะเห็นได้ว่า ข้อที่ 3.2 กล่าวถึงความหลากหลายทางดนตรีในสาระที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดนตรี ความแตกต่างองค์ประกอบดนตรีเป็นตัวบ่งชี้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ดนตรีในบางวัฒนธรรมใช้รูปแบบจังหวะขัดและการด้นสดเป็นเอกลักษณ์ บางวัฒนธรรมนิยมใช้การประสานจังหวะแบบซ้อนทับ (polyrhythm) การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีเหล่านี้จึงจำเป็นต้องเข้าใจที่มาที่ไปขององค์ประกอบภายในดนตรีผ่านบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และประเพณี เช่น อิทธิพลของจังหวะแบบซ้อนทับในดนตรีแอฟริกันต่ออัตราจังหวะขัดในดนตรีแจ้ส เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาบริบททางสังคมจึงมีความสำคัญต่อการศึกษารูปแบบองค์ประกอบดนตรี และเป็นตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม

บีบีซีไบท์ไซส์นำเสนอความหลากหลายทางดนตรีผ่านสื่อการเรียนรู้หลากหลายหัวข้อ หนึ่งในวัฒนธรรมดนตรีที่ถูกกล่างถึงมากที่สุด คือ ดนตรีแคริบเบียน ความสัมพันธ์ระหว่างชาวแคริบเบียนกับชาวอังกฤษมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ หลายประเทศในแถบทะเลแคริบเบียนเคยตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ (จักรวรรดิอังกฤษในสมัยนั้น) หลังจากสงครามโลกสิ้นสุดลง แรงงานและผู้อพยพพลัดถิ่นจากแคริบเบียน (Caribbean diaspora) เป็นกำลังหลักสำคัญในการเข้ามาฟื้นฟูจักรวรรดิโดยเฉพาะในกรุงลอนดอน วัฒนธรรมดนตรีแคริบเบียนจึงเริ่มเข้ามาในอังกฤษตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ความงดงามของการอยู่ร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมดนตรีแคริบเบียนกับวัฒนธรรมดนตรีอังกฤษผสมผสานกันอย่างลงตัวจนพัฒนาเป็นดนตรีหลากหลายประเภท (Black British) ดนตรีแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงนี้หลายประเภทยังคงเป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะดนตรีอิเลคทรอนิคส์ ตัวอย่างเช่น ดนตรีดรัมแอนด์เบส (Drum & Bass) และ ดนตรีดัปสเตป (Dubstep) ซึ่งพัฒนาจากดนตรีจาไมกันเรกเก หรือ ดนตรีฮิปฮอป (Hip-Hop) ดนตรีแดนซ์ฮอล์ (Dancehall) ดนตรียูเคการาจ (UK Garage) ซึ่งล้วนมีพื้นฐานการพัฒนาจากดนตรีพื้นเมืองตรินิเดียนและโทบากันคาลิปโซ (BBC Bitesize, n.d.) ดังนั้น การที่บีบีซีไบท์ไซส์นำเสนอสื่อการเรียนรู้ในดนตรีแคริบเบียนเป็นจำนวนมากสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีแคริบเบียนกับสังคมอังกฤษ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม

3.2 มาตรฐานผู้สอน (QTS & meNet)

มาตรฐานผู้สอนของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้สอนทุกสาขาวิชาสำหรับหลักสูตรครูระยะสั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งการรับรองสถานะครู (Qualified Teacher Status หรือ QTS) ซึ่งเป็นสถานะขั้นแรกสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูในสหราชอาณาจักร หลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษา (Postgraduate Certificate in Education หรือ PGCE) เป็นหลักสูตรครูระยะสั้นประเภทหนึ่ง มีระยะเวลาการฝึกอบรม 1 ปี ออกแบบและดำเนินการใช้หลักสูตรโดยมหาวิทยาลัย หลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาครูเฉพาะระดับ หลักสูตรสำหรับครูปฐมวัยและระดับปฐมศึกษามุ่งเน้นพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานสอนได้มากกว่าหนึ่งวิชา ในขณะที่หลักสูตรสำหรับครูมัธยมศึกษามุ่งเน้นพัฒนาครูเฉพาะวิชา (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2011)

โครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (Music Education Network หรือ meNet) เป็นโครงการระยะสั้นของสหภาพยุโรประหว่างปี 2006-2009 จัดตั้งขึ้นเพื่อนำเสนอมาตรฐานกลางสำหรับครูดนตรี (meNet Learning Outcomes in Music Teacher Training) ที่ทุกประเทศสมาชิกเห็นพ้องต้องกัน อย่างไรก็ดี แม้สหราชอาณาจักรได้ถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการ (Brexit) แต่มาตรฐานครูดนตรีของโครงการ meNet ยังคงสามารถแสดงจุดร่วมของคุณภาพครูดนตรีที่พึงประสงค์ของสังคมอังกฤษและสหภาพยุโรป

ดังนั้น ในส่วนของการวิเคราะห์มาตรฐานผู้สอนของประเทศอังกฤษ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานวิชาชีพครูของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร (QTS) และ 2) มาตรฐานครูดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet)

(1) มาตรฐานวิชาชีพครู (QTS)

(1.1.) ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานวิชาชีพครู (QTS)

มาตรฐานวิชาชีพครูของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านการสอน และ 2) มาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพ แต่ละด้านประกอบด้วยมาตรฐานรายละเอียดย่อย ดังต่อไปนี้

มาตรฐานด้านการสอน

มาตรฐานด้านการสอน ประกอบด้วยมาตรฐานรายละเอียดย่อยจำนวน 8 ข้อ (1.1-1.8) แต่ละข้อประกอบด้วยรายละเอียดดังตาราง (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2011)

ตารางที่ 39 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานด้านการสอนของรัฐบาลกลางแห่งสหราชอาณาจักร (QTS)

	รายละเอียดของมาตรฐานย่อย
ด้านที่ 1 ด้านการสอน	**1.1 กำหนดความคาดหวังที่สูงซึ่งเป็นแรงบันดาลใจ แรงกระตุ้น และท้าทายผู้เรียน**
	1.1.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย จำลองสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ส่งเสริมให้เกียรติซึ่งกันและกัน
	1.1.2 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและท้าทายผู้เรียนในทุกรูปแบบทางภูมิหลัง ความสามารถ และอุปนิสัย
	1.1.3 แสดงทัศนคติ คุณค่า และพฤติกรรมเชิงบวกที่คาดหวังอย่างสม่ำเสมอ
	1.2 ส่งเสริมความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่ดีของผู้เรียน
	1.2.1 รับผิดชอบต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ ความก้าวหน้า และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
	1.2.2 ตระหนักถึงความสามารถและความรู้เดิมของผู้เรียน และจัดการเรียนรู้โดยใช้สิ่งเหล่านี้เป็นฐาน
	1.2.3 แนะแนวผู้เรียนให้สะท้อนความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นและสะท้อนความต้องการที่เกิดขึ้นในตัวเอง
	1.2.4 แสดงความรู้และความเข้าใจว่าผู้เรียนเรียนรู้อย่างไร และส่งผลต่อการสอนอย่างไร
	1.2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีมโนธรรมในการทำงานและการศึกษาของตนเอง
	1.3 แสดงความรู้ความสามารถในวิชาและหลักสูตร
	1.3.1 มีความรู้ที่ถูกต้องในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับที่สอนและในหลักสูตร เอาใจใส่และประคับประคองความสนใจของผู้เรียน และแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน
	1.3.2 แสดงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในวิชาที่สอนและวิชาอื่นในหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทุนค่าเล่าเรียน
	1.3.3 แสดงความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อการส่งเสริมมาตรฐานการอ่านออกเขียนได้ การพูด และการใช้ภาษาอังกฤษมาตรฐานอย่างถูกต้อง ไม่ว่าผู้สอนเชี่ยวชาญในวิชาใดก็ตาม
	1.3.4 กรณีการสอนการอ่านในผู้เรียนขั้นต้น (early year) ต้องแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องในการอ่านออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์
	1.3.5 กรณีการสอนคณิตศาสตร์ในผู้เรียนขั้นต้น (early year) ต้องแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการคิดคำนวณ
	1.4 ส่งเสริมความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่ดีของผู้เรียน
	1.4.1 ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาความเข้าใจผ่านการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
	1.4.2 ส่งเสริมความรักในการเรียนรู้และความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญาของผู้เรียน
	1.4.3 กำหนดการบ้านและวางแผนกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อรวบรวมและขยายความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนได้รับ
	1.4.4 สะท้อนประสิทธิผลของบทเรียนและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ
	1.4.5 มีส่วนร่วมในการออกแบบและการจัดทำหลักสูตรที่น่าสนใจในวิชาที่เกี่ยวข้อง
	1.5 ปรับการสอนเพื่อตอบสนองต่อจุดแข็งและความต้องการของผู้เรียน
	1.5.1 รู้วิธีการแยกแยะผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม รู้วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	1.5.2 มีความเข้าใจที่ถูกต้องว่าปัจจัยหลายอย่างสามารถยับยั้งความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความเข้าใจถึงวิธีที่ดีที่สุดในการยุติปัจจัยเหล่านั้น
	1.5.3 แสดงความตระหนักถึงพัฒนาการทางร่างกาย สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน และรู้วิธีปรับการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในลำดับขั้นของการพัฒนาที่แตกต่างกัน
	1.5.4 มีความเข้าใจในความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงกลุ่มผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ที่มีความสามารถสูง ผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาเพิ่มเติม ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สามารถใช้และประเมินวิธีการสอนแบบเฉพาะเพื่อเข้าถึงและสนับสนุนการเรียนรู้ผู้เรียนทุกกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 37 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานด้านการสอนของรัฐบาลกลางแห่งสหราชอาณาจักร (QTS) (ต่อ)

	รายละเอียดของมาตรฐานย่อย
ด้านที่ 1 ด้านการสอน (ต่อ)	**1.6 ใช้การประเมินอย่างถูกต้องและมีประสิทธิผล**
	1.6.1 รู้และเข้าใจวิธีการประเมินตามวิชาและหลักสูตร รวมไปถึงข้อกำหนดการประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษา
	1.6.2 ใช้ประโยชน์จากการประเมินระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อประกันความก้าวหน้าของผู้เรียน
	1.6.3 ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามความคืบหน้า กำหนดเป้าหมายและออกแบบการเรียนรู้ในระดับต่อไป
	1.6.4 ให้คำติชมแก่ผู้เรียนทั้งผ่านคำชมและผ่านการทำสัญลักษณ์ในใบงานของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองต่อคำติชม
	1.7 จัดการพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและปลอดภัย
	1.7.1 มีกฎระเบียบที่ชัดเจนสำหรับพฤติกรรมในห้องเรียน มีความรับผิดชอบต่อการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและมีมารยาททั้งในห้องเรียนและนอกโรงเรียนตามนโยบายควบคุมพฤติกรรมของโรงเรียน
	1.7.2 มีความคาดหวังสูงในพฤติกรรมของผู้เรียน และกำหนดกรอบระเบียบวินัยเชิงกลยุทธ์ การชมเชย การลงโทษและการให้รางวัลอย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม
	1.7.3 จัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
	1.8 เติมเต็มความกว้างขวางในความรับผิดชอบในวิชาชีพ
	1.8.1 สร้างคุณูปการแก่โรงเรียน
	1.8.2 พัฒนาความสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงาน การขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
	1.8.3 เลือกใช้บุคลากรฝ่ายสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ
	1.8.4 มีความรับผิดชอบในการปรับปรุงการสอน ตอบสนองต่อคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมงาน

ข้อมูลจากตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่า มาตรฐานด้านการสอนไม่เพียงกำหนดให้ผู้สอนแต่ต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจในผู้เรียนโดยเฉพาะความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน ดังนั้น แม้มาตรฐานด้านการสอนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก แต่ในระดับรายละเอียดของมาตรฐานมักแสดงความเชื่อมโยงให้เห็นถึงผลกระทบของการสอนต่อผู้เรียน มีความเป็นรูปธรรมและมีความเป็นเหตุเป็นผลที่จะทำให้ผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญและควรปฏิบัติตาม

ตัวอย่างเช่น มาตรฐานข้อที่ 1.2.5 กำหนดให้ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและมีมโนธรรมในการทำงานและการศึกษาของตัวเอง มาตรฐานข้อนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องปลูกฝังทัศนคติด้านความซื่อสัตย์และทักษะความรับผิดชอบ อันเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองผู้มีการศึกษา (educated citizen) หรือ มาตรฐานข้อที่ 1.4.2 กำหนดให้ผู้สอนต้องกำหนดการบ้านและวางแผนกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อรวบรวมและขยายความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนได้รับ มาตรฐานข้อนี้แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียนผ่านภาระงาน โดยภาระงานเหล่านั้นต้องมีปริมาณที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

มาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพ

มาตรฐานด้านความประพฤตอต่อตนเองและต่อวิชาชีพ ประกอบด้วยมาตรฐานรายละเอียดย่อยจำนวน 3ข้อ (2.1-2.3) แต่ละข้อมีรายละเอียดดังตาราง (Government of the United Kingdom, Department for Education, 2011)

ตารางที่ 40 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพของรัฐบาลกลางแห่งสหราชอาณาจักร (QTS)

	รายละเอียดของมาตรฐานย่อย
ด้านที่ 2 ความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพ	**2.1 รักษาความไว้วางใจของสาธารณะต่อวิชาชีพ และรักษามาตรฐานจริยธรรมและพฤติกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน**
	2.1.1 ปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างให้เกียรติ สร้างความสัมพันธ์ที่หยั่งรากด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน สังเกตขอบเขตที่เหมาะสมในฐานะครูอยู่ตลอดเวลา
	2.1.2 คำนึงถึงความจำเป็นในการปกป้องความเป็นอยู่ของนักเรียนตามกฎหมาย
	2.1.3 แสดงความอดทนและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
	2.1.4 ไม่ลดทอนค่านิยมพื้นฐานของชาติ (fundamental British values) รวมไปถึงประชาธิปไตย หลักนิติธรรม เสรีภาพส่วนบุคคลความเคารพซึ่งกันและกัน ความอดทนต่อผู้มีศรัทธาและความเชื่อต่างกัน
	2.1.5 ทำให้สังคมมั่นใจว่า ความเชื่อส่วนตัวจะไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่เอารัดเอาเปรียบผู้เรียน หรือใช้เป็นช่องโหว่เพื่อให้ผู้เรียนทำผิดกฎหมาย
	2.2 ครูต้องมีความเป็นมืออาชีพต่อจริยธรรม นโยบาย และการปฏิบัติวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการประชุมและมีความตรงต่อเวลา
	2.3 ครูต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติตามกรอบกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในวิชาชีพ

ข้อมูลจากตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่า มาตรฐานด้านความประพฤติต่อตนเองและต่อวิชาชีพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างครูกับสังคมโดยเฉพาะผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ วิชาชีพครูจะได้รับความไว้วางใจจากสังคมก็ต่อเมื่อผู้ประกอบวิชาชีพมีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมทั้งในเวลางานในฐานะผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน และนอกเวลางานในผู้มีบทบาทครูของสังคมและพลเมือง

พฤติกรรมและทัศนคติที่ดีในฐานะผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน สะท้อนผ่านมาตรฐานด้านข้อที่ 2.2.2 และ ข้อที่ 2.2.3 ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมืออาชีพต่อจริยธรรม นโยบาย การปฏิบัติวิชาชีพในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการประชุม มีความตรงต่อเวลา มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกรอบกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ส่วนพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีในฐานะพลเมืองและผู้มีบทบาทครูของสังคม สะท้อนผ่านมาตรฐานด้านความประพฤติข้อที่ 2.2.1 ซึ่งประกอบด้วย การให้เกียรติต่อผู้เรียน การปกป้องผู้เรียนตามสิทธิตามกฎหมาย การไม่เอารัดเอาเปรียบและทุจริตโดยใช้ผู้เรียนเป็นเครื่องมือ การเป็นพลเมืองผู้ซึ่งเคารพกฎหมายและค่านิยมของชาติ

(1.2) สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน (QTS)

จากการศึกษามาตรฐานวิชาชีพของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร พบว่า มาตรฐานไม่ปรากฏรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นมาตรฐานสำหรับหลักสูตรเฉพาะทางวิชาชีพ เพื่อต่อยอดความเป็นครูให้กับผู้สำเร็จการศึกษาจากปริญญาตรีสาขาดนตรี (Bachelor of Music) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านจึงมีแนวโน้มปรากฏในส่วนของหลักสูตรปริญญาตรีสาขาดนตรี ในขณะที่มาตรฐานผู้สอนทางวิชาชีพเป็นสิ่งซึ่งนำมาสู่การรับรองสถานะครู (QTS) เพื่อใช้ประกอบวิชาชีพครูดนตรีในระบบตามกฎหมายโดยเฉพาะครูสอนดนตรีในโรงเรียนประจำชุมชน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Authority)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้มาตรฐานผู้สอนไม่ปรากฏรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงไปยังดนตรีพื้นบ้าน แต่เมื่อพิจารณาไปยังกลุ่มผู้ใช้งานครูดนตรีโดยเฉพาะโรงเรียนประจำชุมชน ดนตรีพื้นบ้านอาจปรากฏในเชิงของการปฏิบัติงานของผู้สอน เพราะตามกฎหมายแล้ว โรงเรียนประจำชุมชนต้องจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษซึ่งเป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านในฐานะส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครูสอนดนตรีจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แม้มาตรฐานผู้สอนซึ่งเป็นข้อกำหนดเชิงนโยบายจะไม่ได้ระบุไว้ก็ตาม

ตัวอย่างเช่น วงดนตรีอินเดียของโรงเรียนประถมขาลซา (Khalsa Primary School) ซึ่งเป็นโรงเรียนชุมชนชาวสิกข์ในเขตเมืองสลาวห์ (Slough) ดนตรีอินเดียของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมสำคัญของชาวสิกข์ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้น ผู้ที่จะเข้าไปเป็นครูดนตรีประจำโรงเรียนเหล่านี้ ต้องมีความเข้าใจสภาพสังคมที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะในสังคมนั้น และต้องมีความรู้ความสามารถในดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนในฐานผู้ฝึกฝนและควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมผู้เรียน

ภาพที่ 4 วงดนตรีอินเดียของโรงเรียนประถมขาลซา
(ที่มา: Khalsa Primary School)

(2) มาตรฐานครูดนตรี (meNet)

(2.1) ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานครูดนตรี (meNet)

มาตรฐานครูดนตรีดนตรีของ meNet เป็นข้อสรุปจากโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษาที่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเห็นพ้องต้องกัน มาตรฐานร่วมของผู้สอนดนตรีในสหภาพยุโรปมีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี 2) มาตรฐานด้าน

ความรู้และทักษะทางการสอน และ 3) มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทั่วไป แต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี

มาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี เป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสาระทางดนตรีที่ครูดนตรีพึงประสงค์ มีจำนวน 15 ข้อ (1.1-1.15) ประกอบด้วยรายละเอียดดังตาราง (Music Education Network, 2009: 2-4)

ตารางที่ 41 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet)

ด้าน	รายละเอียดของมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี
ด้านที่ 1 ความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี	1.1 สามารถแสดงคุณค่าส่วนตัวเกี่ยวกับดนตรีและดนตรีศึกษาซึ่งสามารถจุดประกายและขัดเกลาพัฒนาการทางวิชาชีพของตัวเอง
	1.2 สามารถถ่ายทอดดนตรีผ่านการแสดงอย่างมั่นใจ คล่องแคล่ว และไพเราะ สอดคล้องตามรูปแบบดนตรีและตระหนักในบริบทการเรียนรู้ที่ต่างกัน
	1.3 มีความรู้ทางดนตรีที่กว้างขวางในรูปแบบ ประเภท และประเพณีทางดนตรีที่หลากหลาย สามารถเลือกใช้ความหลากหลายมาใช้ในการสอน สามารถเลือกใช้ดนตรีที่สามารถสะท้อนถึงความต้องการของหลักสูตรและสะท้อนภาพของการปฏิบัติดนตรีในสังคม
	1.4 สามารถประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีสำหรับผู้เรียนโดยตระหนักถึงความเหมาะสมของรูปแบบและเทคนิคที่ผู้เรียนต้องการ
	1.5 เห็นคุณค่าของบทบาท ความหมาย และหน้าที่ของดนตรีในวิถีชีวิตของคนรุ่นเยาว์ และเสาะหาวิธีที่เหมาะสมในการบูรณาการความสนใจและความชำนาญทางดนตรีเข้ากับกระบวนการเรียนรู้
	1.6 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนปรับตัวในสาขาดนตรี และค้นหาวิธีให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนติดตามความสนใจและเป้าหมายทางดนตรีของตัวเอง
	1.7 มีกลยุทธ์เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับองค์ประกอบทั่วไปและโครงสร้างทางดนตรี และเข้าใจถึงความแตกต่างขององค์ประกอบและโครงสร้างในดนตรีจากหลากหลายประเพณี รูปแบบ และประเภท เพื่อถ่ายทอด แสดงความคิด ความรู้สึก และอารมณ์
	1.8 สามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีในตัวผู้เรียน และส่งเสริมทักษะและความมั่นใจในการถ่ายทอดดนตรีของผู้เรียนได้อย่างไพเราะ
	1.9 สามารถริเริ่มและพัฒนาวงดนตรีด้วยความเข้าใจและด้วยความรู้สึกที่ไวต่อความสามารถทางดนตรีของนักดนตรีและนักร้อง
	1.10 รู้วิธีการมีส่วนร่วมกับดนตรีผ่านการฟังที่แตกต่างกัน และสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้สำรวจและพัฒนาสิ่งเหล่านี้
	1.11 มีความรู้ในเทคโนโลยีดนตรีที่ดี และสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้
	1.12 มีประสบการณ์และสามารถผสมผสานเข้ากับสาขาวิชาอื่น นำไปสู่การเรียนรู้ข้ามหลักสูตรเชิงสหวิทยาการ
	1.13 สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม และความเชี่ยวชาญทั้งในและนอกโรงเรียน และใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อยกระดับและสนับสนุนการเรียนรู้
	1.14 รู้ว่าดนตรีสามารถสร้างประโยชน์ให้กับโรงเรียนและสังคมในวงกว้าง และค้นหาวิธีรับประกันว่าดนตรีมีความสำคัญต่อโรงเรียน
	1.15 พัฒนามุมมองเชิงวิเคราะห์ของการศึกษาดนตรีในสังคมซึ่งมีรูปแบบและได้รับอิทธิพลจากเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และนโยบายทางสังคม

ข้อมูลจากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า มาตรฐานด้านที่ 1 ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางดนตรีประกอบกับความเข้าใจในตัวผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การประพันธ์ในมาตรฐานข้อที่ 1.4 แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแปรความสามารถทางด้านการประพันธ์มาสู่การเขียนเพลงหรือหรือเรียบเรียงเสียงประสานใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับทัศนคติทางดนตรีที่ผู้สอนพึงประสงค์ เพราะดนตรีเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความอดทนประกอบกับความรู้สึกเชิงบวกเป็นตัวกระตุ้นในการฝึกฝนเรียนรู้ ทัศนคติของครูดนตรีจึงส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในดนตรีของผู้เรียน

มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทางการสอน

มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทางการสอน เป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสาระทางวิชาชีพครูที่ครูดนตรีพึงประสงค์ มีจำนวน 13 ข้อ (2.1-2.13) ประกอบด้วยรายละเอียดดังตาราง (Music Education Network, 2009: 5-6)

ตารางที่ 42 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทางการสอนของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet)

	รายละเอียดของมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทางการสอน
ด้านที่ 2 ความรู้และทักษะการสอน	2.1 มีความรู้และเข้าใจบทบาทของตัวเองในการสนับสนุนและอำนวยการเรียนเรียนรู้
	2.2 สามารถใช้กลยุทธ์อันหลากหลายที่ช่วยในการสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีแรงกระตุ้น มีจุดประสงค์ มีบรรยากาศของความร่วมมือ และมีความปลอดภัย
	2.3 คำนึงถึงการปฏิบัติการสอนว่าผู้เยาว์พัฒนาอย่างไร และคำนึงถึงความก้าวหน้าและความเป็นอยู่ที่ดีของพวกเขาว่าได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอย่างไร รวมไปถึงปัจจัยด้านเชื้อชาติ เพศ และศาสนา
	2.4 แสดงในความเข้าใจการปฏิบัติการสอนและเคารพต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลและการทำงาน เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคและความร่วมมือทางการศึกษา
	2.5 เข้าใจพลวัตของการทำงานแบบกลุ่ม สามารถเลือกการจัดกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกการทำงานแบบชั้นเรียน กลุ่มเล็ก และรายบุคคล
	2.6 สามารถใช้วิธีการสอนหลากหลายได้อย่างเหมาะสม กำหนดจุดตั้งต้นและกรอบแนวคิดเพื่อสนับสนุน ท้าทาย และขยายทักษะความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน
	2.7 มีความรู้ในแหล่งข้อมูลการเรียนการสอนที่หลากหลาย และรู้วิธีการปรับใช้หรือสร้างสื่อได้อย่างเหมาะสม
	2.8 อำนวยการเรียนรู้ด้วยการใช้ภาษาที่ชัดเจนและเหมาะสม ใช้การสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ ในสถานการณ์การเรียนรู้
	2.9 สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การเรียนรู้ วางแผนและส่งเสริมความก้าวหน้าในการเรียนรู้
	2.10 มีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้และเนื้อหาของหลักสูตรปัจจุบัน และมีความรู้ในนโยบายการศึกษาและหลักการสอนซึ่งเป็นรากฐานของสิ่งเหล่านี้
	2.11 สามารถเลือกรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม สามารถใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและเพื่อชี้แจงทิศทางการเรียนรู้ในอนาคต
	2.12 สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ผู้ดูแล และผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเติมเต็มศักยภาพของตนเอง
	2.13 สามารถประสานงานและร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการวางแผนการเรียนรู้และการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทั่วไป

มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทั่วไป เป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพที่ครูดนตรีพึงประสงค์ มีจำนวน 8 ข้อ (3.1-3.8) ประกอบด้วยรายละเอียดดังตาราง (Music Education Network, 2009: 7)

ตารางที่ 43 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทั่วไปของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา (meNet)

ด้าน	รายละเอียดของมาตรฐานครูดนตรีด้านความรู้และทักษะทั่วไป
ด้านที่ 3 ความรู้และทักษะทั่วไป	3.1 สามารถแสดงค่านิยมส่วนบุคคลที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาและการฝึกฝนทางวิชาชีพ
	3.2 ประเมินผลอย่างต่อเนื่องและไตร่ตรองเกี่ยวกับการปฏิบัติของตนเอง และมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้พวกเขาทำงานอย่างเป็นระบบในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
	3.3 ดำเนินงานอย่างมั่นใจด้วยความคิดริเริ่มของตัวเอง เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายอย่างเหมาะสม
	3.4 มีวิธีการวิเคราะห์เชิงอนุมานต่อนวัตกรรม และความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติรูปแบบใหม่ ๆ
	3.5 สนับสนุนและมีบทบาทหลากหลายภายในโรงเรียนในฐานะองค์กรแห่งการเรียนรู้
	3.6 มีความสามารถในการส่งเสริมการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับข้อกังวลในการปฏิบัติงานของตัวเอง สาขาวิชา และบริบททางการศึกษา ในวงกว้าง
	3.7 ประสานงานและร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรม
	3.8 มีส่วนร่วมในการสนทนาร่วมกับเพื่อนร่วมงานด้วยการฟังอย่างเอาใจใส่เพื่อทำความเข้าใจมุมมองของผู้อื่น และเพื่อเสนอมุมมองของตัวเอง

การที่ meNet นำเสนอมาตรฐานด้านความรู้และทักษะการสอน และ มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทั่วไป แสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลจะประกอบวิชาชีพครูดนตรีได้ ไม่เพียงแต่ต้องมีความสามารถทางดนตรีเท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถในทักษะอื่นนอกเหนือจากดนตรี ประกอบด้วยความสามารถทางวิชาชีพซึ่งเป็นองค์ความรู้พื้นฐานสำคัญของการศึกษา (หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ฯลฯ) และ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูดนตรีต้องมีทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น เพราะครูต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลากรหลายฝ่าย ตั้งแต่ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ไปจนถึงชุมชนและและสังคม

(2.2) สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานครูดนตรี (meNet)

จากการศึกษามาตรฐานมาตรฐานผู้สอนวิชาดนตรีของโครงการเครือข่ายดนตรีศึกษา พบว่ามาตรฐานไม่ปรากฏสาระดนตรีพื้นบ้านโดยตรง แต่ปรากฏเป็นสาระเชิงแนวคิดความหลาหลายทางวัฒนธรรมในมาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ และกลวิธีการสอนดนตรี จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1.3 ข้อที่ 1.7 ข้อที่ 1.13 และข้อที่ 1.15 โดยข้อที่ 1.3 กับ 1.7 เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีที่

หลากหลาย ส่วนข้อที่ 1.13 กับ 1.15 เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพิจารณาปัจจัยความหลากหลายทางสังคมต่อการศึกษา

มาตรฐานข้อที่ 1.3 กำหนดให้ผู้สอนมีความรู้ทางดนตรีที่กว้างขวางในรูปแบบ ประเภท และประเพณีทางดนตรีที่หลากหลาย สามารถเลือกใช้ความหลากหลายมาใช้ในการสอน สามารถเลือกใช้ดนตรีที่สามารถสะท้อนถึงความต้องการของหลักสูตรและสะท้อนภาพของการปฏิบัติดนตรีในสังคม และมาตรฐานข้อที่ 1.7 กำหนดให้ผู้สอนมีกลยุทธ์เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับองค์ประกอบทั่วไปและโครงสร้างทางดนตรี และเข้าใจถึงความแตกต่างขององค์ประกอบและโครงสร้างในดนตรีจากหลากหลายประเพณี รูปแบบ และประเภท เพื่อถ่ายทอด แสดงความคิด ความรู้สึก และอารมณ์

สังเกตได้ว่า มาตรฐานทั้งสองข้อใช้คำว่า “ดนตรีจากหลากหลายประเพณี รูปแบบ ประเภท” ซึ่งเป็นข้อความที่มีความหมายกว้าง บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านในแต่ละชุมชนภายในยุโรปภายใต้กรอบความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครูดนตรีจึงต้องมีความสามารถในหลากหลายประเภทเพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความหลากหลายในสังคม สามารถดึงส่วนประกอบทางดนตรีในแต่ละวัฒนธรรมโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนซึมซับความแตกต่าง อันเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาดนตรีเพื่อเข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่น นำมาซึ่งการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญของการอยู่ร่วมกันแบบสหภาพ

มาตรฐานข้อที่ 1.13 กำหนดให้ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมและความเชี่ยวชาญทั้งในและนอกโรงเรียน และใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อยกระดับและสนับสนุนการเรียนรู้ ส่วนมาตรฐานข้อที่ 1.15 กำหนดให้ผู้สอนพัฒนามุมมองเชิงวิเคราะห์ของการศึกษาดนตรีในสังคมซึ่งมีรูปแบบและได้รับอิทธิพลจากเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และนโยบายทางสังคม มาตรฐานทั้งสองข้อจึงเกี่ยวข้องกับที่มาของการได้มาซึ่งเนื้อหาดนตรีโดยพิจารณาจากสภาพสังคม และเกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือทางการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชุมชนจึงมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีในโรงเรียน

อย่างไรก็ดี แม้ปัจจุบันอังกฤษได้ถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการ (Brexit) มีสถานภาพทางการเมืองเป็นเอกเทศจากสหภาพยุโรป แต่การไปมาหาสู่กันระหว่างชาวอังกฤษกับชาวยุโรปยังคงมีอยู่ สภาพสังคมอังกฤษยังคงความหลากหลาย ดังนั้น ความแตกต่างของภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูดนตรีควรตระหนักและพิจารณา เพื่อให้การศึกษาดนตรีเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเคารพทางสังคมและความเข้าใจข้ามพรมแดน ลดความตึงเครียดทางการเมือง สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายอย่างสันติสุข (Traasdahl, 1998: 104 อ้างถึงใน Drummond, 2005: 4)

3.3 มาตรฐานหลักสูตร (AEC)

สถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษมีอิสระในการออกแบบหลักสูตรตามความต้องการของสังคมและพันธกิจของสถาบัน ความเป็นอิสระดังกล่าวทำให้ประเทศอังกฤษไม่ปรากฏมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในลักษณะของมาตรฐานกลางที่ใช้ร่วมกัน มีเพียงประมวลคุณภาพระดับอุดมศึกษาของสำนักงานประกันคุณภาพอุดมศึกษาแห่งสหราชอาณาจักร (Quality Assurance Agency for Higher Education หรือ QAA) ที่ดูเหมือนจะมีความใกล้เคียงที่สุด แต่ทว่าข้อมูลของเอกสารดังกล่าวเน้นไปที่การประกันคุณภาพเป็นหลัก การวิจัยครั้งนี้จึงไม่ได้นำประมวลคุณภาพระดับอุดมศึกษาของ QAA มาศึกษา

หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศอังกฤษ ส่วนใหญ่มักให้ปริญญาด้านศิลปศาสตร์หรือมนุษย์ศาสตร์ (Bachelor of Arts) ผู้ที่ประสงค์ประกอบวิชาชีพครูจึงจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรครูระยะสั้น (PGCE) เพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งการรับรองสถานะครูดนตรี มาตรฐานหลักสูตรเฉพาะสาขาวิชาดนตรีศึกษาจึงไม่ปรากฏในประมวลคุณภาพระดับอุดมศึกษา แต่ปรากฏมาตรฐานที่สามารถนำมาศึกษาเทียบเคียงได้ คือ มาตรฐานผลการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีระดับปริญญาบัณฑิตของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Association Européenne des Conservatoires หรือ AEC)

มาตรฐานหลักสูตรของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรปกำหนดผลการเรียนรู้ครอบคลุมดนตรีทุกสาขาวิชา อย่างไรก็ดี แม้มาตรฐานหลักสูตรดนตรีขององค์กรดังกล่าวไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย เพราะสถาบันอุดมศึกษาของอังกฤษมีอิสระในการออกแบบหลักสูตร แต่มาตรฐานหลักสูตรขององค์กรดังกล่าวอาจสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถขั้นต่ำในผู้เรียนหลักสูตรดนตรีของยุโรป โดยเฉพาะความสามารถทางดนตรีซึ่งเป็นส่วนที่จะถูกนำมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรครูระยะสั้น ดังนั้น มาตรฐานผลการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีระดับปริญญาบัณฑิตของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งยุโรปจึงถูกนำมาศึกษาในฐานะมาตรฐานเทียบเคียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.3.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร (AEC)

มาตรฐานผลการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีระดับปริญญาบัณฑิต กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในบัณฑิตดนตรีทุกสาขาวิชา จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย (Association Européenne des Conservatoires, 2007: 1)

1) สามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้และทักษะทางดนตรีตามสาขาวิชาในระดับสูงกว่ามัธยมจากการสั่งสมประสบการณ์และความรู้ในระดับแนวหน้า

2) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางดนตรีตามสาขาวิชาในลักษณะที่บ่งชี้ถึงความเป็นมืออาชีพในการทำงาน มีความสามารถในแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมและสร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถเสนอข้อโต้แย้งที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสาขาวิชาของตน

3) สามารถรวบรวมและตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ในสาขาดนตรี) เพื่อแสดงถึงความคิดเห็นเชิงวิจารณญาณต่อทักษะและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของตัวเอง ซึ่งรวมไปถึงการแสดงความเห็นต่อประเด็นทางดนตรี และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วิทยาศาสตร์ หรือจริยธรรม

4) สามารถสื่อสารความเข้าใจและแนวคิดทางศิลปะ รวมไปถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขไปยังผู้ชมทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ และ

5) ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ การปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

ผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ข้อ สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางดนตรี และความสามารถในการพัฒนาดนตรีตามสาขาของตน ความสามารถทางดนตรีปรากฏในผลการเรียนรู้ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ส่วนที่ปรากฏในข้อที่ 5 สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางดนตรีที่สามารถต่อยอดได้ในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสามข้อเกี่ยวข้องกับความสามารถทางดนตรีทั้งในตัวบัณฑิต และระหว่างบัณฑิตกับการทำงานตามสาขาวิชา เช่นนั้น ในกรณีของบัณฑิตดนตรีสาขาดนตรีศึกษา มาตรฐานส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติการสอนดนตรีได้อย่างมืออาชีพ และระดับความสามารถที่เพียงต่อการศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตต่อไป

ในส่วนของความสามารถในการพัฒนาดนตรีตามสาขาของตน ปรากฏในผลการเรียนรู้ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4 ผลการเรียนรู้ส่วนนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางดนตรีของบัณฑิตในระดับที่สามารถพิจารณาถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสาขาวิชาของตัวเอง และสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานองค์ความรู้ที่สั่งสมมาตลอดระยะเวลาการศึกษา ดังนั้น ในกรณีของบัณฑิตสาขาดนตรีศึกษา มาตรฐานส่วนนี้จึงมีนัยบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาทางการศึกษาดนตรี ไม่เพียงแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน แต่ยังรวมไปถึงปัญหาทางการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประเด็นอื่น ๆ ทางสังคม

สถาบันวิทยบริการ
Chulalongkorn University

3.3.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร (AEC)

จากการศึกษามาตรฐานผลการเรียนรู้ดนตรีระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า มาตรฐานไม่ปรากฏผลการเรียนรู้ใด ๆ ที่บ่งชี้ถึงความรู้ความสามารถทางดนตรีพื้นบ้านโดยตรง แต่ปรากฏในลักษณะของความเชื่อมโยงระหว่างดนตรีกับประเด็นทางสังคมในผลการเรียนรู้ข้อที่ 3 ซึ่งกำหนดให้บัณฑิตต้องสามารถแสดงความเห็นต่อประเด็นทางดนตรี และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วิทยาศาสตร์ หรือจริยธรรม อย่างไรก็ดี ประเด็นทางสังคมตามที่ปรากฏก็อาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้าน จึงเป็นที่น่าสนใจว่า มาตรฐานที่นำเสนอโดยองค์กรของสหภาพยุโรปกลับไม่มีการกล่าวถึงประเด็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในสหภาพยุโรป

การอยู่ร่วมกันเป็นสหภาพย่อมต้องตระหนักถึงความหลากหลายจนกลายเป็นเรื่องปกติ ในขณะเดียวกัน การอยู่ร่วมกันต้องมีจุดร่วมทางวัฒนธรรม ความหลากหลายของดนตรีสังคมยุโรปจึง

ไม่ได้มองในเรื่องของความแตกต่าง แต่มองในเรื่องของความเหมือนในความแตกต่าง ตัวอย่างเช่น ดนตรีตะวันตกหรือดนตรีคลาสสิกซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมของสหภาพยุโรป และหากพิจารณาดนตรีคลาสสิกโดยใช้นิยามของดนตรีพื้นบ้านในฐานะดนตรีสะท้อนสังคม ดนตรีคลาสสิกก็อาจเป็นดนตรีพื้นบ้านของสังคมยุโรปหากพิจารณาด้วยนิยามดังกล่าว ทั้งนี้ การนิยามหรือมุมมองความหลากหลายขึ้นอยู่กับการตีความของผู้นำมาตรฐานผลการเรียนรู้ไปใช้

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในอังกฤษ (และยุโรป) ประกอบด้วยผู้เรียนจากหลากหลายวัฒนธรรม (Overseas Student) แตกต่างจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดผู้เรียนตามเขตพื้นที่การศึกษา ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษจึงมีความหลากหลาย ทั้งชาวอังกฤษเชื้อชาติอังกฤษ ชาวอังกฤษเชื้อชาติอื่น (เช่น อังกฤษ-อินเดียน อังกฤษ-แอฟริกัน เป็นต้น) รวมไปถึงชาวต่างชาติจากทั่วทุกมุมโลก ดังนั้น แม้สถาบันระดับอุดมศึกษาของอังกฤษสามารถออกแบบหลักสูตรได้อย่างอิสระ แต่ความหลากหลายของผู้เรียนยังคงเป็นสิ่งที่สถาบันควรตระหนัก

3.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sheffield)

3.4.1 ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sheffield)

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ อยู่ภายใต้สังกัด แผนกวิชาดนตรีซึ่งเปิดสอนหลักสูตรดนตรีเอกเดี่ยว ประกอบด้วย หลักสูตรดนตรี (Bachelor of Music) และหลักสูตรดนตรีศึกษาซึ่งให้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Arts) และหลักสูตรดนตรีเอกคู่ เช่น หลักสูตรดนตรี-ประวัติศาสตร์ (Music and History) หลักสูตรดนตรี-ปรัชญา (Music and Philosophy) หลักสูตรดนตรี-เกาหลีศึกษา (Music and Korean Studies) หลักสูตรดนตรี-ภาษาและวัฒนธรรมสมัยใหม่ (Music and Modern Languages & Cultures) เป็นต้น ซึ่งหลักสูตรในกลุ่มนี้ให้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตทั้งหมด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาควิชาดนตรีของมหาวิทยาลัยเชฟฟิลด์ ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ศึกษาดนตรีทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง ท่ามกลางความหลากหลายและการบูรณาการความเข้าใจทางดนตรีผ่านมุมมองเชิงบริบทอย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่การเปิดกว้างทางความคิดของผู้เรียนให้ตระหนักถึงการคิดวิเคราะห์เชิงวิจารณญาณอย่างชาญฉลาด หลักสูตรของภาควิชาจึงออกแบบภายใต้แนวคิด “Our Seven Subject Areas” (แผนภาพที่ 7) ซึ่งประกอบด้วยโมดูลหลักทางดนตรี 7 โมดูล แต่ละโมดูลให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ครอบคลุมดนตรีหลากหลายประเภท ดังแผนภาพ (The University of Sheffield, 2019)

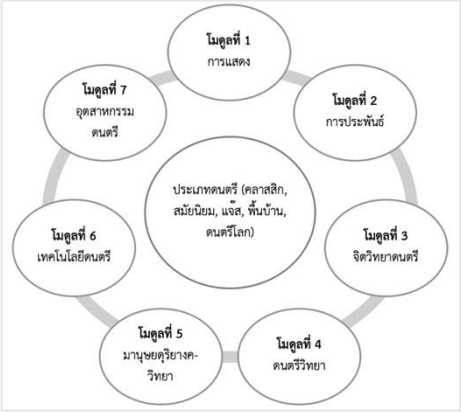

แผนภาพที่ 7 โมดูลการศึกษาทั้ง 7 โมดูล
ของภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์

โมดูลหลักทางดนตรีทั้ง 7 เป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดโมดูลย่อยหรือรายวิชาในแต่ละหลักสูตรของภาควิชาดนตรี สะท้อนให้เห็นถึงการออกแบบหลักสูตรและการเรียนรู้โดยใช้สาระเป็นฐาน กล่าวคือ ผู้เรียนศึกษาพื้นฐานสำคัญทางดนตรีในปีการศึกษาแรก แล้วจึงเลือกศึกษาต่อในโมดูลที่สนใจเป็นพิเศษในปีการศึกษาต่อไปเพื่อกำหนดรูปร่างหรือจุดเน้นของหลักสูตรด้วยตัวผู้เรียนเอง ผู้เรียนในทุกหลักสูตรของภาควิชาดนตรี ทั้งหลักสูตรดนตรีเอกเดี่ยวและเอกคู่ จึงมีโอกาสที่จะได้ศึกษารายวิชาดนตรีในทุกโมดูลภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

หลักสูตรดนตรีศึกษาเป็นหลักสูตรดนตรีเอกเดี่ยว กำหนดระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี ประกอบด้วยหมวดวิชาต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปออกมาได้เป็น 4 กลุ่ม 1) หมวดวิชาดนตรีซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ภายในโมดูลหลักทางดนตรีทั้งเจ็ด รับผิดชอบโดยภาควิชาดนตรี 2) หมวดวิชาชีพครูซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักวิชาการศึกษาของมหาวิทยาลัย (School of Education) 3) หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติงานซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาควิชาดนตรีกับหน่วยงานในเมืองเชฟฟิลด์ และ 4) หมวดวิชาเลือก ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาจากโมดูลของคณะหรือสำนักวิชาต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย (The University of Sheffield, 2019)

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์จึงประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งกระจายอยู่ตามหมวดวิชาต่าง ๆ ในแต่ละชั้นปี ชั้นปีละ 120 หน่วยกิต โดยหลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกศึกษารายวิชาหรือโมดูลที่สนใจตามหมวดวิชาที่กำหนด เว้นเสียแต่ชั้นปีแรกที่กำหนดโมดูลบังคับในหมวดวิชาดนตรีจำนวน 70 หน่วยกิต สะท้อนให้เห็นถึงอิสระในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ในหลักสูตรด้วยตัวผู้เรียนเอง รับผิดชอบตัวเองด้วยการเก็บหน่วยกิตให้ครบตามที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้นปีจากทุกหมวดวิชา (The University of Sheffield, 2019)

ตารางที่ 44 ตารางแสดงโครงสร้างโมดูลและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)

ชั้นปี	โมดูล	หน่วยกิต	หน่วยกิตรวม
1	**หมวดวิชาบังคับ** ประกอบด้วย 7 รายวิชา	**70**	**120**
	1. History of Western Music (20 หน่วยกิต)		
	2. Music of the World (20 หน่วยกิต)		
	3. The Materials of Music (10 หน่วยกิต)		
	4. Harmony and Counterpoint (10 หน่วยกิต)		
	5. Technologies for Music (10 หน่วยกิต)		
	หมวดวิชาเลือก สามารถเลือกจาก	**50**	
	- หมวดวิชาอื่นภายในมหาวิทยาลัย (สูงสุด 40 หน่วยกิต) หรือ		
	- หมวดวิชาดนตรี โดยเลือกจากรายวิชาดังต่อไปนี้		
	1. Composition (20 หน่วยกิต)		
	2. Performance (20 หน่วยกิต)		
	3. Ensemble Participation (10 หน่วยกิต)		
	4. Folk Music Participation (10 หน่วยกิต)		
	5. Composing Electronics Music (10 หน่วยกิต)		
	6. Popular Music Studies (10 หน่วยกิต)		
	7. Introduction to Music Psychology (10 หน่วยกิต)		
2	หมวดวิชาดนตรีตามโมดูล ไม่น้อยกว่า	60	**120**
	หมวดวิชาชีพครู	N/A	
	หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติงาน	N/A	
3	หมวดวิชาชีพครู	N/A	**N/A**
	หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติงาน	N/A	
4	หมวดวิชาชีพครู	N/A	**N/A**
	หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติงาน	N/A	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โครงสร้างหมวดวิชาในชั้นปี 1 เป็นเพียงชั้นปีเดียวที่หลักสูตรดนตรีและหลักสูตรดนตรีศึกษามีร่วมกัน ผู้เรียนศึกษารายวิชาบังคับจำนวน 5 รายวิชา 70 หน่วยกิต จากหมวดวิชาดนตรี ในขณะเดียวกันผู้เรียนมีอิสระในการเลือกศึกษารายวิชาอื่น ๆ โดยใช้โควตาของหน่วยกิตคงเหลืออีก 50 หน่วยกิต โดยผู้เรียนสามารถเลือกได้ระหว่างศึกษารายวิชาในโมดูลอื่นภายในมหาวิทยาลัยซึ่งกำหนดไว้สูงสุด 40 หน่วยกิต หรือจะใช้หน่วยกิตคงเหลือไปกับรายวิชาเลือกในหมวดวิชาดนตรี

เมื่อเข้าสู่ชั้นปีที่ 2 ส่วนที่ยังเหมือนกันของทั้งสองหลักสูตร คือ การกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาหมวดวิชาดนตรีตามโมดูลที่สนใจในเชิงลึกไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต จากเจ็ดโมดูล ประกอบด้วย โมดูลการแสดง โมดูลการประพันธ์ โมดูลดนตรีวิทยา โมดูลจิตวิทยาดนตรี โมดูลอุตสาหกรรมดนตรี โมดูลเทคโนโลยีดนตรี และ โมดูลมานุษยดุริยางควิทยา ซึ่งจากโควตาหน่วยกิต ผู้เรียนมีโอกาสเลือก

เรียนได้มากกว่า 1 โมดูล ทั้งนี้ ส่วนที่ต่างกันออกไปจากหลักสูตรดนตรี คือ หลักสูตรดนตรีศึกษาเริ่มกำหนดการเรียนรู้ในหมวดวิชาชีพครูและเริ่มมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานเต็มเวลาเวลาตามสถานที่ที่ภาควิชาดนตรีจัดเตรียมไว้ให้

เมื่อเข้าสู่ชั้นปีที่ 3 และ 4 หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติงานเป็นหมวดวิชาหลักของผู้เรียนหลักสูตรดนตรีศึกษา โดยการมอบหมายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในฐานะอาสาสมัครในโครงการหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโรงเรียนในชุมชนเมืองเชฟฟิลด์ ทั้งในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ทางดนตรีประจำเมือง (Sheffield Music Hub) หรือโครงการดนตรีของมหาวิทยาลัย (Music In the City) อย่างไรก็ดี เนื่องจากข้อจำกัดของการเข้าถึงข้อมูล การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งวิเคราะห์เฉพาะรายวิชาในโมดูลทั้งเจ็ดของหมวดวิชาดนตรี (Department of Music, 2019)

ในแต่ละโมดูลประกอบด้วยรายวิชา 2 รูปแบบ 1) รายวิชาแบบเรียนรวม (Annual module) ซึ่งเป็นรายวิชาประเภทเรียนรวม ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญทางดนตรีเฉพาะโมดูลการเรียนรู้จึงมีแนวโน้มอยู่ในลักษณะของการบรรยาย ในขณะที่รายวิชาประเภท 2) รายวิชาแบบแยกตอนเรียน (Rotational Module) ซึ่งจะแยกเรียนเป็นกลุ่มย่อยตามความถนัดหรือหมุนเวียนตามฐานเพื่อให้การเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง การเรียนรู้จึงมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการลงมือปฏิบัติ

3.4.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sheffield)

จากการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ พบว่า หลักสูตรจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกคือ ในชั้นปีที่ 1 หลักสูตรบังคับให้ผู้เรียนทุกคนศึกษารายวิชาเชิงหลักการที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้าน (รายวิชา Music of the World) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน (รายวิชา Folk Music Participation) ช่วงที่สอง 2 ในกรณีที่ผู้เรียนเลือกศึกษาโมดูลมานุษยดุริยางควิทยาเป็นวิชาเอก ผู้เรียนจะได้ศึกษารายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้งหมดที่ปรากฏในโมดูล ดังตาราง

ตารางที่ 45 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)

ชั้นปี	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	สถานะ	รูปแบบการเรียนรู้
1	**หมวดวิชาบังคับ**			
	1. Music of the World	20	รายวิชาบังคับ	N/A
	หมวดวิชาเลือก			
	2. Folk Music Participation	10	รายวิชาเลือก	N/A
2	**โมดูลมานุษยดุริยางควิทยา**			
	3. Ethnomusicology	20	บังคับเลือก	รายวิชาแบบเรียนรวม
	4. Traditional Music in the Modern World	20	บังคับเลือก	รายวิชาแบบแยกตอนเรียน
	5. Topics in Popular Music	20	บังคับเลือก	รายวิชาแบบแยกตอนเรียน
	6. World Music Performance	20	บังคับเลือก	รายวิชาแบบแยกตอนเรียน

แนวคิดการศึกษาดนตรีแบบโมดูลทั้ง 7 ของหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน ดังจะเห็นได้จากการที่หลักสูตรกำหนดรายวิชาดนตรีพื้นบ้านไว้ในชั้นปีที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงโลกแห่งการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน ผู้เรียนแรกเข้าบางส่วนที่ไม่เคยได้สัมผัสดนตรีพื้นบ้านอาจมีความรู้สึกสนใจและต้องการศึกษาต่อเชิงลึกผ่านโมดูลมานุษยดุริยางควิทยาในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป หรือ หากผู้เรียนไม่ได้เกิดความสนใจที่จะศึกษาต่อ ผู้เรียนทุกคนต่างได้เรียนรู้และเข้าใจหลักการสำคัญของการศึกษาดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม

ตารางที่ 46 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งเมืองเชฟฟิลด์ (The University of Sheffield)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
หมวดวิชาบังคับ				
1. Music of the World	20	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
หมวดวิชาเลือก				
2. Folk Music Participation	10	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
โมดูลมานุษยดุริยางควิทยา				
3. Ethnomusicology	20	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
4. Traditional Music in the Modern World	20	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
5. Topics in Popular Music	20	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีกับสังคม
6. World Music Performance	20	บังคับเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม

รูปแบบและสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้งหมดที่ปรากฏในตารางที่ 44 สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการศึกษาแบบโมดูล กล่าวคือ การศึกษาแบบโมดูลจะใช้หลักการเป็นตัวตั้ง เพื่อให้เนื้อหาการเรียนรู้ภายใต้โมดูลมีความหลากหลาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ชื่อรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้ไม่ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาว่าต้องเป็นดนตรีจากวัฒนธรรมใด แต่การเรียนรู้เนื้อหาเหล่านั้นต้องนำไปสู่ความเข้าใจเชิงหลักการทางมานุษยดุริยางควิทยา

รายวิชา Music of the World เป็นรายวิชาบังคับสำหรับผู้เรียนชั้นปีแรก จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชา พบว่า รายวิชานี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีทุกประเภทจากทั่วทุกมุมโลก ประกอบด้วย ดนตรีพื้นเมือง (Traditional Music) ดนตรีสมัยนิยม และดนตรีคลาสสิก โดยการเรียนรู้ดนตรีเหล่านี้มุ่งไปที่การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมโดยพิจารณาจากบริบททางวัฒนธรรมของตัวดนตรี (Cultural Context)

หากพิจารณาดนตรีทั้งสามประเภทดังที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาจะพบว่า คำเหล่านี้มีความหมายกว้าง สามารถบ่งชี้ไปยังดนตรีทุกวัฒนธรรมของสังคมโลก โดยเฉพาะคำว่า ดนตรีพื้นเมือง ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงดนตรีในทุกวัฒนธรรม ส่วนดนตรีสมัยนิยม ขึ้นอยู่กับการตีความโดยใช้สังคมเป็นฐาน ดนตรีสมัยนิยมในบางสังคมอาจแตกต่างไปจากที่กระแสโลกเป็น บางสังคมอาจนิยมดนตรีแจ๊ส บางสังคมอาจนิยมดนตรีลูกทุ่ง หรือบางสังคมอาจนิยมดนตรีมากกว่าหนึ่งประเภท

รายวิชา Folk Music Participation เป็นรายวิชาเลือกสำหรับผู้เรียนชั้นปีแรก จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชา พบว่า รายวิชานี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของเกาะอังกฤษและภูมิภาคใกล้เคียง (Traditional musics of the British Isles and neighbouring regions) เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม โดยอาศัยทั้งสาระความรู้จากบทเพลง (Repertoires) และการปฏิบัติทักษะดนตรีพื้นบ้านในลักษณะของชมรม (TUSO Folk Music) ซึ่งดูแลโดยอาจารย์ประจำของโมดูลมานุษยดุริยางควิทยาของหลักสูตร (The University of Sheffield, 2012: 2) รูปแบบการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของมหาวิทยาลัยเชฟฟิลด์จึงเป็นการเรียนรู้ในหลักสูตรควบคู่ไปกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม

สำหรับรายวิชาในโมดูลมานุษยดุริยางวิทยา ผู้เรียนที่เลือกศึกษาโมดูลนี้จะได้ศึกษาใกล้ชิดกับดนตรีพื้นบ้านและดนตรีโลกมากกว่าโมดูลอื่น โดยมีวิชา Ethnomusicology เป็นวิชาประเภทเรียนรวมซึ่งให้ความสำคัญกับหลักการ ทฤษฎี และวิธีการทางดนตรีชาติพันธุ์ มุ่งเน้นการรู้คุณค่าทางวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้เรียนประยุกต์ใช้องค์ความรู้ผ่านโครงการภาคสนามซึ่งเป็นการประเมินผลของรายวิชา รายวิชานี้จึงมีความสำคัญในฐานะแก่นสาระสำคัญของการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ในทุกวัฒนธรรม เพื่อที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาดนตรีตามกลุ่มวัฒนธรรมหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผู้เรียนสนใจผ่านรายวิชาแยกตอนเรียนภายในโมดูล

รายวิชา Traditional Music in the Modern World เป็นวิชาประเภทแยกตอนเรียนของโมดูลซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นเมืองภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมร่วมสมัย การเรียนรู้ในรายวิชานี้จึงมุ่งเน้นการประยุกต์วิธีการศึกษาที่หลากหลายเพื่อพิจารณาอัตลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมท่ามกลางสังคมสมัยใหม่ รายวิชานี้จึงมีความสำคัญและเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการศึกษาดนตรีพื้นบ้านโดยเฉพาะในสังคมเมืองซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง เพราะรายวิชานี้ไม่ได้พยายามอัดฉีดคุณค่าทางวัฒนธรรมในเชิงอนุรักษ์นิยม แต่เป็นการทำความเข้าใจสถานภาพของดนตรีพื้นเมืองในปัจจุบันซึ่งไม่อาจคงบทบาทหน้าที่ได้ดังเดิมอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม

รายวิชา Topics in Popular Music เป็นวิชาประเภทแยกตอนเรียนของโมดูลซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีสมัยนิยมเชิงกรณีศึกษา ผู้เรียนจะได้ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันในการศึกษาดนตรีสมัยนิยมจากมุมมองต่าง ๆ ผ่านกระบวนการและวิธีการวิจัย ทั้งนี้ หากพิจารณาจากชื่อวิชา คำว่า “popular music” มักมีแนวโน้มถูกตีความเป็นดนตรีที่อยู่ตรงข้ามกับดนตรีพื้นบ้าน เพราะดนตรีสมัยนิยมมักหมายถึงดนตรีกระแสหลักในสังคมปัจจุบัน แต่หากพิจารณาจากการที่รายวิชานี้ถูกจัดให้อยู่ในโมดูลมานุษยดุริยางควิทยา มีความเป็นไปได้ว่า ดนตรีสมัยนิยมอาจหมายถึงดนตรีพื้นบ้านของสังคมสมัยใหม่ เพราะหากพิจารณานิยามของดนตรีพื้นบ้านในฐานะดนตรีสะท้อนสังคม ดนตรีสมัยนิยมหรือป๊อปปูลามิวสิคก็สามารถสะท้อนสภาพสังคมได้เช่นเดียวกัน ดนตรีสมัยนิยมจึงอาจหมายถึงดนตรีพื้นบ้านของสังคมสมัยใหม่

นอกจากนี้ คำอธิบายรายวิชายังปรากฏคำว่า “popular musics in global perspective” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ดนตรีประเภทใดจะเป็นดนตรีสมัยนิยมขึ้นอยู่กับความนิยมดนตรีในสังคมนั้น ดนตรีแจ๊สอาจเป็นที่นิยมในสังคมหนึ่ง ในขณะที่บางสังคมอาจไม่นิยมดนตรีแจ๊ส ดนตรีแจ๊สจึงไม่ใช่ดนตรีสมัยนิยมด้วยตัวของมันเอง แต่จะกลายเป็นดนตรีสมัยนิยมก็ต่อเมื่อได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนในสังคม ดังนั้น การที่วิชาซึ่งใช้ชื่อว่าดนตรีสมัยนิยมปรากฏในโมดูลนี้ อาจเป็นเพราะการตีความดนตรีสมัยนิยมที่เชื่อมโยงไปยังสภาพและวิถีชีวิตของคนในสังคมยุคปัจจุบัน เพื่อศึกษาความเป็นดนตรีพื้นบ้านของสังคมในปัจจุบันผ่านดนตรีสมัยนิยมในแต่ละวัฒนธรรมเชิงกรณีศึกษา

รายวิชา World Music Performance เป็นวิชาประเภทแยกตอนเรียนของโมดูลซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะดนตรีโลกเพื่อพัฒนาทักษะการแสดง โดยดนตรีโลกที่จะนำมาฝึกฝนต้องเป็นดนตรีที่ได้รับการคัดเลือกล่วงหน้าจากผู้สอน การปฏิบัติจึงอาจอยู่ในลักษณะของทักษะเชิงกรณีศึกษา วิชานี้จึงเป็นวิชาเดียวในโมดูลมานุษยดุริยางควิทยาที่ให้ความสำคัญกับทักษะทางดนตรี คำถามสำคัญของรายวิชานี้ คือ ดนตรีจากวัฒนธรรมใดที่จะได้รับการคัดเลือกนำมาใช้ในการศึกษาและผู้สอนพิจารณาโดยจากปัจจัยใดบ้าง

ความพร้อมของเครื่องมือและผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญอาจเป็นปัจจัยหนึ่งในการคัดเลือกดนตรี แต่หากพิจารณาประกอบกับสังคมเมืองเชฟฟิลด์ ความเป็นไปได้ของดนตรีที่จะได้รับการคัดเลือกอาจมีที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมเมืองเชฟฟิลด์ซึ่ง ร้อยละ 19 ของประชากรในเมืองเป็นคนผิวสีหรือคนชาติพันธุ์ ประกอบด้วย ชุมชนชาวปากีสถาน ชุมชนชาวแคริบเบียน ชุมชนชาวอินเดีย ชุมชนชาวบังกลาเทศ ชุมชนชาวโซมาเลีย ชุมชนชาวเยเมน และชุมชนชาวจีน นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาต่างชาติ (Overseas Students) ที่เข้ามาศึกษาในเมืองเชฟฟิลด์ (Sheffield City Council, 2019) ดังนั้น ดนตรีที่ได้รับการคัดเลือกจึงอาจเป็นดนตรีอินเดีย ดนตรีแคริบเบียน หรือดนตรีจีน และผู้เรียนที่มาจากประเทศต้นทางของวัฒนธรรมอาจมีส่วนร่วมในวิชาเป็นพิเศษ

จากรายวิชาทั้งหมดที่ปรากฏในโมดูลมานุษยดุริยางควิทยา จะเห็นได้ว่า โมดูลให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเพื่อทำความเข้าใจคุณค่าตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน มากกว่าการอัดฉีดคุณค่าทางวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์นิยม รายวิชาในโมดูลมานุษยดุริยางควิทยาจึงให้ความสำคัญกับหลักการและทักษะกระบวนการศึกษาเชิงวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจดนตรีพื้นบ้านและลดทอนอคติซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากการเปรียบเทียบคุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาภายใต้เงื่อนไขของเวลาและสังคม รวมไปถึงทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านคัดสรรเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสดนตรีร่วมกับผู้เรียนใหลักสูตรซึ่งอาจมาจากต่างสังคมต่างวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูงมาก ทั้งความหลากหลายระหว่างวัฒนธรรมชาวอังกฤษ กับวัฒนธรรมเคลติก (เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ รวมไปถึงภูมิภาครอบเกาะอังกฤษ) และระหว่างชาวอังกฤษกับวัฒนธรรมผู้อพยพ การสูญเสียตัวตนทางวัฒนธรรมอย่างไม่ได้ตั้งใจของอังกฤษนำมาสู่การนิยามตัวตนใหม่ของวัฒนธรรมอังกฤษ คือ ความสำเร็จของการผสมผสานทางวัฒนธรรม นิยามดังกล่าวส่งผลให้การศึกษาดนตรีของประเทศอังกฤษให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในฐานะส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

หลักสูตรแห่งชาติอังกฤษของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านภายใต้กรอบความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งในระดับเป้าหมายการเรียนรู้ (Aims) และสาระวิชาในทุกคีย์สเตจ (Subject Content) โดยสาระกล่าวถึงความหลากหลายทางประวัติศาสตร์ ประเภท รูปแบบ และประเพณีทางดนตรี โดยสาระความหลากหลายเหล่านี้ถูกกำหนดเอาไว้อย่างกว้างเพื่อให้ผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ อีกทั้งยังเป็นความประสงค์ของหลักสูตรที่ไม่ต้องการให้ผู้สอนยึดติดกับสาระในหลักสูตรมากเกินไป

มาตรฐานผู้สอนของอังกฤษมีทั้งส่วนที่เป็นมาตรฐานวิชาชีพครูของรัฐบาลแห่งสหราช-อาณาจักร (QTS) กับมาตรฐานครูดนตรีของสหภาพยุโรป (meNet) จากการศึกษาพบว่า มาตรฐานของรัฐบาลให้ความสำคัญกับความเป็นครูเป็นหลักเพราะเป็นมาตรฐานสำหรับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ในขณะที่มาตรฐานครูดนตรีของ meNet ให้ความสำคัญกับความรู้กว้างทางดนตรีของผู้สอน ทั้งความหลากหลายในรูปแบบ ประเภท และประเพณีดนตรี สามารถนำความหลากหลายหล่านั้นมาจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการสังคม ความรู้กว้างทางดนตรีของผู้สอนจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ความหลากหลายทางดนตรีของผู้เรียนตามหลักสูตรแห่งชาติอังกฤษ

ในส่วนของมาตรฐานหลักสูตร ประเทศอังกฤษไม่ใช้ระบบการควบคุมมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันมีอิสระในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของสังคมและความเชี่ยวชาญของสถาบัน มาตรฐานหลักสูตรดนตรีของสมาคมสถาบันดนตรีแห่งสหภาพยุโรป (AEC) จึงเป็นมาตรฐานเทียบเคียงที่นำมาศึกษา ซึ่งจากการศึกษา พบว่า มาตรฐานหลักสูตรดนตรีของ AEC ไม่ได้มีการกำหนดสาระหรือแนวคิดใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านหรือความหลากหลายทางดนตรีแต่อย่างใด เพราะความตระหนักในความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้รับความสำคัญในสหภาพยุโรปจนกลายเป็นความปกติ ดังนั้น การที่มาตรฐานหลักสูตรดนตรีของ AEC ไม่ปรากฏสาระที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นว่า สังคมยุโรปก้าวข้ามความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและขับเคลื่อนสังคมไปจนถึงจุดร่วมทางวัฒนธรรม

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยเชฟฟิลด์ ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในฐานะ 1 ใน 7 โมดูลของหลักสูตรซึ่งเทียบเคียงได้กับแขนงวิชาหรือวิชาเอก โดยหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนเริ่มศึกษาสาระพื้นฐานของทุกโมดูลในชั้นปีแรก แล้วจึงกำหนดให้ผู้เรียนเลือกศึกษาโมดูลใดโมดูลหนึ่งเป็นพิเศษเพื่อกำหนดทิศทางการศึกษาในหลักสูตร ผู้เรียนที่เลือกศึกษาโมดูลมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) จะได้ศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดผ่านสาระความรู้และทักษะที่หลากหลายในประเด็นต่าง ๆ

การออกแบบหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดทำให้การกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านในแต่ละรายวิชามีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ทุกภาคการศึกษาตามความหลากหลายของผู้เรียน (Oversea Students) ซึ่งล้วนมีพื้นหลังทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การที่สถาบันสามารถออกแบบการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านภายใต้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของตัวเอง (Our Seven Subject Areas) สะท้อนให้เห็นถึงข้อดีของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษที่ไม่ถูกตีกรอบโดยมาตรฐานหลักสูตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. ประเทศออสเตรเลีย

4.1 มาตรฐานผู้เรียน (Australian Curriculum)

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียน (Australian Curriculum)

หลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum) เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 รัฐ แต่ละรัฐสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรเฉพาะเพื่อให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับสภาพสังคมและความต้องการของรัฐ โครงสร้างหลักสูตรออสเตรเลียประกอบด้วยมิติการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ มิติด้านสาระการเรียนรู้ (Learning Areas) จำนวน 8 กลุ่ม มิติด้านสมรรถนะการเรียนรู้ (General Capabilities) จำนวน 7 ด้าน และ มิติด้านการศึกษาข้ามหลักสูตร (Cross-Curriculum Priorities) จำนวน 3 ด้าน ดังแผนภาพ (Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority, 2012)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แผนภาพที่ 8 โครงสร้างหลักสูตรออสเตรเลีย

(ภาพจาก The Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority)

หลักการสำคัญของมิติการศึกษา คือ การศึกษาต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามกลุ่มสาระควบคู่ไปกับสมรรถนะการเรียนรู้ พร้อมกับสอดแทรกเนื้อหาข้ามหลักสูตรร่วมกับเนื้อหาหลักของกลุ่มสาระตามความเหมาะสม เป้าหมายของการศึกษาตามหลักสูตรออสเตรเลียจึงไม่เพียงแต่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามกลุ่มสาระเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับสมรรถนะและองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต

หลักสูตรออสเตรเลียครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงปี 10 (Foundation - Year 10) กำหนดรูปแบบช่วงชั้นการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามกลุ่มสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะประกอบด้วย 5 วิชา ได้แก่ วิชาการเต้นรำ วิชาการแสดง วิชามีเดียอาร์ต วิชาดนตรี และวิชาทัศนศิลป์ กำหนดช่วงชั้นการเรียนรู้ หรือ แบนด์ ออกเป็น 5 แบนด์ ซึ่งครอบคลุมชั้นปีดังต่อไปนี้

ประถมศึกษา (Primary Level)	**มัธยมศึกษา (Secondary School)**
แบนด์ 1 ครอบคลุมระดับพื้นฐานถึง ปี 2	แบนด์ 4 ครอบคลุมระดับปี 7 ถึง 8
แบนด์ 2 ครอบคลุมระดับปี 3 ถึง 4	แบนด์ 5 ครอบคลุมระดับปี 9 ถึง 10
แบนด์ 3 ครอบคลุมระดับปี 5 ถึง 6	

ความแตกต่างของการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะระหว่างระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา คือ ระดับประถมศึกษา (แบนด์ 1-3) บังคับให้ผู้เรียนศึกษาทุกรายวิชาของกลุ่มสาระศิลปะ ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษา (แบนด์ 4-5) บังคับให้ผู้เรียนเลือกศึกษาวิชาใดวิชาหนึ่ง (หรือมากกว่า) จากกลุ่มสาระศิลปะ การศึกษาต่อไปนี้มุ่งไปที่ระดับประถมศึกษาเป็นหลัก เพราะวิชาดนตรีมีสถานะเป็นวิชาบังคับที่ผู้เรียนทุกคนต้องศึกษา (Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority, 2012)

ประเด็นการวิเคราะห์วิชาดนตรีประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้ (Aims) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ภาพรวมของระดับประถมศึกษา และ 2) คำอธิบายช่วงชั้น (Level Description) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละแบนด์ และ 3) คำอธิบายสาระวิชา (Content Description) เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ดนตรีกับสมรรถนะและการเรียนรู้ข้ามหลักสูตร

เป้าหมายการเรียนรู้ (Aims)

หลักสูตรออสเตรเลียกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้วิชาดนตรีจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย (Australian Curriculum, 2012: 24)

1) พัฒนาความมั่นใจในการคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงนวัตกรรม การคิดอย่างรอบคอบ ความสามารถเชิงทักษะระดับชำนาญ และมีความสามารถในการแสดงออกทางดนตรี

2) พัฒนาทักษะการประพันธ์ การแสดง การด้นสด การตอบสนองและการฟังดนตรีอย่างตระหนักรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ

3) พัฒนาความรู้เชิงสุนทรียภาพ เคารพดนตรีและขนบประเพณีปฏิบัติดนตรีข้ามชุมชนโลก วัฒนธรรม และประเพณี

4) พัฒนาความเข้าใจดนตรีในฐานะโสตศิลป์ซึ่งต้องอาศัยความรู้และทักษะในการศึกษาด้วยตัวเอง

เมื่อพิจารณาเป้าหมายวิชาดนตรีทั้งหมด พบว่า เป้าหมายข้อที่ 2 สะท้อน**ผลการเรียนรู้หลัก**ของวิชาดนตรี คือ ผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติดนตรีได้ (ประพันธ์ แสดง ด้นสด ตอบสนอง ฟัง) ส่วน

เป้าหมายข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3 เป็น**ผลการเรียนรู้รอง**หรือผลพลอยได้จากการเรียนรู้ดนตรี เช่น ความมั่นใจ ความเคารพในวัฒนธรรม การศึกษาด้วยตัวเอง) การปฏิบัติทักษะจึงเป็นสาระสำคัญที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นของผู้เรียนได้

ทั้งนี้ เมื่อเชื่อมโยงเป้าหมายกลับไปยังมิติการศึกษาจะพบว่า เป้าหมายข้อที่ 2 ตอบสนองต่อมิติด้านสาระการเรียนรู้ (ศิลปะ-ดนตรี) โดยตรง ส่วนเป้าหมายข้ออื่นตอบสนองต่อมิติด้านสมรรถนะการเรียนรู้ และ มิติด้านการศึกษาข้ามหลักสูตร ความสัมพันธ์เหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้เรียนศึกษาดนตรีแล้วควรมีโอกาสพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นตามที่กำหนดไว้ในมิติการศึกษา

เนื้อหาของเป้าหมายการเรียนรู้วิชาดนตรีมีความหมายกว้างเพื่อให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ดนตรีตลอดหลักสูตร คำอธิบายช่วงชั้น (Level Description) จึงแสดงผลการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมในความหมายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นลงไปในระดับช่วงชั้นหรือแบนด์ เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้กำหนดเนื้อหาหรือออกแบบกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

คำอธิบายช่วงชั้น (Level Description)

คำอธิบายช่วงชั้นประกอบด้วยผลการเรียนรู้ 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ และ 2) ผลการเรียนรู้วิชาดนตรี ความแตกต่างระหว่างผลการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ กับ ผลการเรียนรู้วิชาดนตรี คือ ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะกำหนด**ภาพรวม**ของการเรียนรู้ศิลปะ (ทุกวิชา) ในแต่ละแบนด์ ส่วนผลการเรียนรู้วิชาดนตรีกำหนดผลการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่สะท้อนภาพการปฏิบัติกิจกรรมดนตรีในแต่ละแบนด์ ดังตาราง (Australian Curriculum, 2012: 29, 34, 39, 44, 51)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 47 ตารางแสดงคำอธิบายช่วงชั้นวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาในหลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)

	คำอธิบายช่วงชั้น (ผลการเรียนรู้วิชาดนตรี)
แบนด์ 1	1.1 เริ่มตระหนักถึงจังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียงและการสื่ออารมณ์ คีตลักษณ์และโครงสร้าง สีสันเสียงและพื้นผิว
	1.2 สำรวจเสียงขณะฟังหรือสร้างงานดนตรี
	1.3 แยกแยะความแตกต่างระหว่างเสียงกับความเงียบ เสียงดังและเสียงเบา
	1.4 เคลื่อนไหวและแสดงด้วยจังหวะ (beat และ tempo)
	1.5 สัมผัสประสบการณ์ทางดนตรีทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชม
แบนด์ 2	2.1 ขยายความเข้าใจในองค์ประกอบดนตรีพร้อมกับพัฒนาทักษะโสตประสาท (aural skills)
	2.2 จับคู่เสียงและแสดงทิศทางทำนองด้วยสัญลักษณ์หรือการวาด
	2.3 จำแนกความแตกต่างระหว่างการเคลื่อนที่ของโน้ตดนตรีแบบขั้น (step) และแบบกระโดด (leap)
	2.4 จำแนกและแยกแยะระหว่างจังหวะแบบไม่คงที่ (rhythm) กับจังหวะแบบคงที่ (beat)
	2.5 ค้นหาความหมายและการตีความในองค์ประกอบทางดนตรี ประกอบด้วย จังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียง การสื่ออารมณ์ คีตลักษณ์และโครงสร้าง สีสันเสียงและพื้นผิว ในดนตรีที่ผู้เรียนสร้างและตอบสนอง
	2.6 ฟังดนตรีและขยายความตระหนักในตนเองและผู้อื่นทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชม
แบนด์ 3	3.1 ขยายความเข้าใจในจังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียงและการสื่ออารมณ์ คีตลักษณ์และโครงสร้าง สีสันเสียงและพื้นผิวในดนตรี
	3.2 ขยายความเข้าใจและใช้ทักษะโสตประสาทประกอบการร้องและการเล่นหลากหลายแนว (independent parts)
	3.3 ค้นหาและใช้จังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียงและการสื่ออารมณ์ คีตลักษณ์และโครงสร้าง สีสันเสียงและพื้นผิวในดนตรีที่ผู้เรียนแสดงและประพันธ์
	3.4 ค้นหาความหมายและการตีความในองค์ประกอบทางดนตรี ประกอบด้วย จังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียง การสื่ออารมณ์ คีตลักษณ์และโครงสร้าง สีสันเสียงและพื้นผิว ในดนตรีที่ผู้เรียนสร้างและตอบสนอง

สังเกตได้ว่า เนื้อหาของคำอธิบายช่วงชั้นในทุกแบนด์ (โดยส่วนใหญ่) ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้องค์ประกอบดนตรี (ทฤษฎีดนตรี) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ คำอธิบายช่วงชั้นเหล่านี้จึงแสดงให้ผู้สอนเห็นว่า การเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไม่ควรยึดติดกับตัวโน้ตมากเกินไป แต่ควรเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบการฝึกฝนทักษะ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติดนตรีได้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น คำอธิบายช่วงชั้นข้อที่ 2.5 และ 3.4 ตัวอย่างข้อนี้แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีนั้นเป็นไปเพื่อทำความเข้าใจบทเพลงที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติ (สร้างและตอบสนอง) คำอธิบายช่วงชั้นข้อนี้จึงตอบเป้าหมายวิชาข้อที่ 2 ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติทักษะดนตรีด้วยความเข้าใจ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาคำอธิบายช่วงชั้นทั้งหมดโดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า คำอธิบายช่วงชั้นส่วนใหญ่ตอบสนองต่อเป้าหมายวิชาข้อที่ 2 เพราะการปฏิบัติผลการเรียนรู้หลักของวิชาดนตรี ส่วนคำอธิบายช่วงชั้นที่ตอบสนองต่อเป้าหมายวิชาข้ออื่นปรากฏให้เห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน หลักสูตรจึงแสดงคำอธิบายสาระวิชา (Content Description) ไว้ในแต่ละแบนด์ เพื่อแสดงตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่ตอบสนองต่อเป้าหมายผลการเรียนรู้รอง

คำอธิบายสาระวิชา (Content Description)

คำอธิบายสาระวิชาเป็นส่วนที่แสดง**แนวทาง**การจัดการเรียนรู้เชิงรูปธรรมในแต่ละแบนด์ โดยหลักสูตรแสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวอย่างกิจกรรมดนตรี (คำอธิบายสาระวิชา) กับมิติการศึกษา (ด้านสมรรถนะการเรียนรู้ และ ด้านการศึกษาข้ามหลักสูตร) เพื่อแสดงตัวอย่างกิจกรรมดนตรีที่สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นนอกเหนือจากดนตรี และสามารถบูรณาการเนื้อหาข้ามหลักสูตรร่วมกับเนื้อหาดนตรี ดังตาราง (Australian Curriculum, 2012: 30-56)

ตารางที่ 48 ตารางแสดงคำอธิบายสาระวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาในหลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)

	คำอธิบายสาระวิชา	มิติการศึกษา
แบนด์ 1	1) พัฒนาโสตทักษะโดยค้นหาและเลียนแบบเสียง ระดับเสียง และกระสวนจังหวะโดยใช้เสียงร้อง การเคลื่อนไหว และบอดีเพอร์คัสชัน	การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์
		การคิดคำนวณ
	2) ร้องและเล่นเครื่องดนตรีเพื่อด้นสด ฝึกซ้อมบทเพลงของบทสวด บทร้อง และบทกวี รวมไปถึงเพลงของกลุ่มวัฒนธรรมในชุมชน	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม
	3) สร้างบทประพันธ์และแสดงดนตรีเพื่อสื่อสารแนวคิดดนตรีไปยังผู้ชม	การจัดการตนเองและการเข้าสังคม
		การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์
	4) ตอบสนองต่อดนตรีและพิจารณาว่าสถานที่และที่มาของการสร้างดนตรีของมนุษย์ โดยเริ่มต้นศึกษาจากดนตรีออสเตรเลียน ประกอบด้วย ดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	การอ่านและเขียน
		การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์
		การจัดการตนเองและการเข้าสังคม
		ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม
		ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 46 ตารางแสดงคำอธิบายสาระวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาในหลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum) (ต่อ)

	คำอธิบายสาระวิชา	มิติการศึกษา
แบนด์ 2	1) พัฒนาโสตทักษะโดยค้นหา เลียนแบบ และจดจำองค์ประกอบดนตรี ความเข้มเสียง ระดับเสียง และกระสวนจังหวะ	การคิดคำนวณ
	2) ฝึกซ้อมการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี และการด้นสดในดนตรี การใช้องค์ประกอบทางดนตรี ประกอบด้วย จังหวะ ระดับเสียง ความเข้มเสียง และรูปแบบจากบทเพลงต่าง ๆ รวมไปถึงบทเพลงจากชุมชนท้องถิ่น	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การคิดคำนวณ
	3) สร้าง แสดง และบันทึกบทประพันธ์ โดยการคัดสรรและเรียบเรียงเสียง ความเงียบ จังหวะ และระดับความดัง-เบาของเสียง	การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ การคิดคำนวณ การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์
	4) ระบุเจตนาของจุดประสงค์และความหมายของดนตรีที่ผู้เรียนได้ฟังโดยใช้องค์ประกอบทางดนตรีนำมาศึกษาเปรียบเทียบ โดยเริ่มต้นศึกษาจากดนตรีออสเตรเลียน ประกอบด้วย ดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การอ่านและเขียน การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ การจัดการตนเองและการเข้าสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
แบนด์ 3	1) สำรวจความเข้มเสียงและการสื่ออารมณ์ทางดนตรี โดยใช้โสตทักษะเพื่อระบุและแสดงกระสวนจังหวะและกระสวนทำนอง	การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ การคิดคำนวณ
	2) พัฒนาทักษะทางเทคนิคและทักษะการสื่ออารมณ์ทางดนตรีผ่านการร้องเพลงและการเล่นเครื่องดนตรี ด้วยความเข้าใจในจังหวะ ระดับเสียง และรูปแบบจากบทเพลงหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงบทเพลงจากชุมชน	การคิดคำนวณ
	3) ฝึกซ้อมและแสดงดนตรี รวมไปถึงบทเพลงที่ผู้เรียนประพันธ์ขึ้นผ่านการด้นสด การจัดสรรเรียบเรียงแนวคิด และการตัดสินใจเพื่อดึงดูดผู้ชม	การจัดการตนเองและการเข้าสังคม การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์
	4) อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้องค์ประกอบทางดนตรีสามารถสื่อความหมายทางดนตรีโดยการเปรียบเทียบดนตรีจากบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน รวมไปถึงดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การอ่านและเขียน การจัดการตนเองและการเข้าสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

การที่หลักสูตรแสดงความเชื่อมโยงระหว่างคำอธิบายสาระวิชากับมิติการศึกษา แสดงให้เห็นถึงหลักการสำคัญของหลักสูตรออสเตรเลีย อีกทั้งยังแสดงรายละเอียดที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์รองของวิชาดนตรี ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการฟัง (โสตทักษะ) ในคำอธิบายสาระวิชาแบนด์ 3 ข้อ 1 ส่งเสริมสมรรถนะการคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ และสมรรถนะการคิดคำนวณ การคิดวิพากษ์และสร้างสรรค์สามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างที่ผู้เรียนกำลังวิเคราะห์ดนตรีผ่านการฟัง ส่วนการคำนวณสามารถเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนใช้รูปแบบความสัมพันธ์ (Patterns and Relationships) ในการรับรู้และ

จดจำชุดกระสวนจังหวะและทำนอง (Rhythmic and Melodic Patterns) กิจกรรมนี้จึงตอบสนองทั้งเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง (ข้อที่ 1) ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดรอบคอบ เป็นต้น

4.1.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน (Australian Curriculum)

ประเทศออสเตรเลียมีความร่ำรวยทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมชาวอะบอริจิน (Aboriginal People) ซึ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในออสเตรเลียแผ่นดินใหญ่เมื่อราว 60,000 ปีก่อน รวมไปถึงชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส (Torres Straits Islander) ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ตามหมู่เกาะในช่องแคบทอร์เรส ระหว่างปาปัวนิวกินีกับตอนเหนือของออสเตรเลียแผ่นดินใหญ่ (ตอนเหนือของรัฐควีนส์แลนด์ในปัจจุบัน) ต่อมาชาวยุโรปได้เข้ามาและยึดออสเตรเลียเอาไว้เป็นดินแดนใต้อาณานิคมของตน ในช่วงศตวรรษที่ 17 ชาวยุโรปได้ทำเปลี่ยนแปลงพัฒนาประเทศตามวิถีทางของตน สร้างเครือข่ายทางการค้ากับชาวเอเชีย เกิดการอพยพเข้ามาของชาวเอเชียและกลุ่มผู้อพยพอื่น ๆ ประเทศออสเตรเลียจึงเริ่มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, n.d.)

การเสียอธิปไตยให้แก่จักรวรรดิอังกฤษส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสผู้ซึ่งดำรงอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้มาเป็นเวลานานนับหลายพันปี ภาพความขัดแย้งระหว่างชนพื้นเมืองกับกองกำลังผู้บุกรุกถูกถ่ายทอดผ่านภาพเขียนต่าง ๆ และดูเหมือนว่าแสนยานุภาพของผู้บุกรุกนั้นยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ชนพื้นเมืองจะต้านทาน ชนพื้นเมืองจึงจำใจยอมอยู่ร่วมกับเจ้าอาณานิคม ถูกควบคุมและถูกลิดรอนสิทธิ์ความเป็นมนุษย์อย่างต่อเนื่อง แต่ถึงกระนั้นแม้ว่าพวกเขาจะสูญเสียอธิปไตยทางการเมืองการปกครองแก่ชาวตะวันตก แต่พวกเขาก็ยังคงแน่วแน่ที่จะรักษาอธิปไตยทางภาษาและวัฒนธรรมของ สิ่งนี้ทำให้วัฒนธรรมของพวกเขายังคงมีชีวิตและดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน (Australian Government, Australian Institute of Health and Welfare, 2019; Australian Institute of Aboriginal and Torres Straits Islander Studies, 2015; Australians Together, 2020)

ภาพที่ 5 ภาพเขียนแสดงการสังหารหมู่ชาวอะบอริจิน (ที่มา: Australian War Memorial)

สัญญาณของการยอมรับการมีอยู่ของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสปรากฏให้เห็นผ่านการลงประชามติระดับชาติในปี 1967 ประชาชนมีมติยกเลิกบทอ้างอิงในรัฐธรรมนูญออสเตรเลียซึ่งเลือกปฏิบัติกับชนพื้นเมืองและกีดกันพวกเขาออกจากการถูกนับในการสำรวจสำมะโนประชากร สังคมออสเตรเลียเริ่มให้ความสำคัญกับชนพื้นเมืองมากขึ้น ข้อมูลการสำรวจ

สำมะโนประชากรในปี 2016 พบว่า ชนพื้นเมืองมีจำนวนประมาณ 798,400 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.3 ของประชากรทั้งหมด โดยใน798,400 คน ร้อยละ 91 (727,500 คน) เป็นชาวอะบอริจิน ร้อยละ 5 (38,700 คน) เป็นชาวเกาะ และร้อยละ 4 (32,200 คน) เป็นชาวอะบอริจินผสมชาวเกาะ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชนพื้นเมืองมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นอย่างมาก เพราะไม่ปรากฏข้อมูลประชากรชนพื้นเมืองผสมข้ามชาติพันธุ์อื่น (Australian Bureau of Statistics Government, 2017; Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, n.d.)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าสังคมออสเตรเลียจะให้ความสำคัญกับชนพื้นเมืองมากขึ้น แต่ผลกระทบจากการถูกควบคุมและริดรอนสิทธิชาวพื้นเมืองที่ถูกสะสมไว้หลายชั่วอายุคนทำให้ชนพื้นเมืองเป็นกลุ่มคนด้อยโอกาสอย่างเป็นระบบ หน่วยงานภาครัฐจึงเริ่มทำงานใกล้ชิดกับชนพื้นเมืองมากขึ้น ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของชนพื้นเมืองในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงด้านการศึกษา (Australian Together, 2020)

สาระดนตรีพื้นบ้านในเป้าหมายการเรียนรู้

จากการศึกษาหลักสูตรออสเตรเลีย พบว่า หลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน (ดนตรีชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส) รวมไปถึงดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมในระดับโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งปรากฏในมิติการศึกษาด้านสมรรถนะความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และ มิติด้านการเรียนรู้ข้ามหลักสูตรในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส วิชาดนตรีจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีหลากหลายประเภทในหลากหลายบริบท โดยกำหนดให้เริ่มศึกษาจากดนตรีภายในชุมชนของตน รวมไปถึงดนตรีของชนพื้นเมือง (ดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส) ดนตรีเอเชีย และดนตรีในวัฒนธรรมโลก (The Australia Curriculum, 2012: 26)

ในระดับเป้าหมายวิชาดนตรี ดนตรีพื้นบ้านปรากฏเป็นนัยบ่งชี้ในเป้าหมายข้อที่ 3 “พัฒนาความรู้เชิงสุนทรียภาพ เคารพดนตรีและขนบประเพณีปฏิบัติดนตรีข้ามชุมชนโลก วัฒนธรรม และประเพณี” การที่เป้าหมายกำหนดความรู้เชิงสุนทรียภาพไว้ในเป้าหมายข้อเดียวกันกับการเรียนรู้ดนตรีข้ามวัฒนธรรมและประเพณีโลก เพราะความรู้เชิงสุนทรียภาพมีส่วนช่วยในการลดทอนอคติในการตัดสินและประเมินค่าดนตรีนอกเหนือไปจากวัฒนธรรมของตน ส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านการเรียนรู้ดนตรีหลากหลายประเภท (Anderson & Campbell, 1998)

นอกจากนี้ เมื่อเชื่อมโยงกลับไปยังมิติการศึกษาจะพบว่า เป้าหมายข้อนี้สอดคล้องกับสมรรถนะด้านความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และ การศึกษาข้ามหลักสูตรในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส ความเชื่อมโยงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นภาพของการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับดนตรีของชนพื้นเมืองในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของ

ชาติเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับดนตรีหลากหลายประเภทเพื่อให้สอดคล้องความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมของประเทศออสเตรเลีย

สาระดนตรีพื้นบ้านในคำอธิบายช่วงชั้นและคำอธิบายสาระวิชา

เมื่อพิจารณาลงมาในระดับคำอธิบายช่วงชั้น พบว่า ผลการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา (แบนด์ 1-3) ไม่ปรากฏข้อความใด ๆ ที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยตรง ในกรณีสามารถตีความได้ 2 นัย นัยแรก คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมชนพื้นเมืองไปปรากฏในวิชาอื่นของกลุ่มสาระศิลปะ เพราะหลักสูตรบังคับให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษาทุกวิชาในกลุ่มสาระศิลปะ นัยที่สอง คือ หลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถใช้ดนตรีทุกประเภทในการจัดการเรียนรู้ จึงเลี่ยงที่จะระบุประเภทดนตรีไว้ในคำอธิบายช่วงชั้น

อย่างไรก็ดี แม้ในระดับคำอธิบายช่วงชั้นไม่ปรากฏข้อความที่สื่อถึงดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาลงมาในระดับคำอธิบายสาระวิชา (Content Description) พบว่า หลักสูตรนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวถึงดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมไว้อย่างชัดในทุกแบนด์ แบนด์ละ 2 ข้อ ดังตาราง Australian Curriculum, 2012: 30-56)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 49 สาระดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในคำอธิบายสาระวิชาดนตรีระดับประถมศึกษา หลักสูตรออสเตรเลีย (The Australian Curriculum)

ช่วง	คำอธิบายสาระวิชา	มิติการศึกษา
แบนด์ 1	1) ร้องและเล่นเครื่องดนตรีเพื่อด้นสด ฝึกซ้อมบทเพลงของบทสวด บทร้อง และบทกวี รวมไปถึงเพลงของกลุ่มวัฒนธรรมในชุมชน	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม
	2) ตอบสนองต่อดนตรีและพิจารณาว่าสถานที่และที่มาของการสร้างดนตรีของมนุษย์ โดยเริ่มต้นศึกษาจากดนตรีออสเตรเลียน (Australian Music) ประกอบด้วย ดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	การอ่านและเขียน การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ การจัดการตนเองและการเข้าสังคม ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
แบนด์ 2	1) ฝึกซ้อมการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี และการด้นสดในดนตรี การใช้องค์ประกอบทางดนตรี ประกอบด้วย จังหวะ ระดับเสียง ความเข้ม เสียง และรูปแบบจากบทเพลงต่าง ๆ รวมไปถึงบทเพลงจากชุมชนท้องถิ่น	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การคิดคำนวณ
	2) ระบุเจตนาของจุดประสงค์และความหมายของดนตรีที่ผู้เรียนได้ฟังโดยใช้องค์ประกอบทางดนตรีนำมาศึกษาเปรียบเทียบ โดยเริ่มต้นศึกษาจากดนตรีออสเตรเลียน ประกอบด้วย ดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การอ่านและเขียน การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ การจัดการตนเองและการเข้าสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
แบนด์ 3	1) พัฒนาทักษะเชิงเทคนิคและการสื่ออารมณ์ในการร้องและการเล่นเครื่องดนตรีด้วยความเข้าใจในจังหวะ ระดับเสียง และรูปแบบจากบทเพลงต่าง ๆ รวมไปถึงบทเพลงจากชุมชนท้องถิ่น	การคิดคำนวณ
	2) อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้องค์ประกอบทางดนตรีสามารถสื่อความหมายทางดนตรีโดยการเปรียบเทียบดนตรีจากบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน รวมไปถึงดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส	การคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม การอ่านและเขียน การจัดการตนเองและการเข้าสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อมูลจากตารางที่ 47 แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละแบนด์ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมดนตรีที่ให้ความสำคัญกับ**ดนตรีในชุมชน**และ**ดนตรีอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส**ในเนื้อหาที่แตกต่างกัน การเรียนรู้ดนตรีในชุมชนเน้นความรู้องค์ประกอบดนตรีประกอบทักษะโดยเฉพาะการร้องและการเล่น ส่วนการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองเน้นความรู้เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ความแตกต่างของเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ 2 ประการ ประการแรก คือ การกำหนดให้ผู้เรียนเริ่มต้นศึกษาดนตรีในชุมชนซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม โดยเนื้อหาจะเป็นดนตรีประเภทใดก็ได้

ขึ้นอยู่กับชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ประการที่สอง คือ การเรียนรู้ดนตรีของชนพื้นเมืองซึ่งหลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องเป็นดนตรีของชาวอะบอริจินและดนตรีชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

การที่คำอธิบายสาระวิชาแสดงความเชื่อมโยงไปสมรรถนะด้านความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม สะท้อนถึงทิศทางการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรออสเตรเลีย การสอนควรคำนึงถึงการใช้ดนตรีหลากหลายประเภทในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพความหลากหลายที่เกิดขึ้นจริงในสังคมออสเตรเลีย อีกทั้งยังสะท้อนภาพความพยายามในการเป็นส่วนหนึ่งกับเอเชียของออสเตรเลียในขณะเดียวกัน ควรจัดให้มีการศึกษาดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส เพื่อแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมออสเตรเลียที่มีความสำคัญ แม้พวกเขาจะเป็นคนกลุ่มน้อยก็ตาม

การที่คำอธิบายสาระวิชาเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาดนตรีตามหลักสูตรกับการศึกษาข้ามหลักสูตร (Cross-Curriculum Priorities) ในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้ความสำคัญกับชนพื้นเมืองผ่านระบบการศึกษาของชาติ ในขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า สังคมยังขาดความตระหนักถึงการมีอยู่ของชนพื้นเมือง การบรรจุสิ่งที่เป็นตัวตนของชนพื้นเมืองเข้าไปอยู่ในระบบการศึกษาจึงเป็นการส่งเสริมให้สังคมชนกลุ่มใหญ่ (White Australian) รับรู้ถึงการมีอยู่ของชนพื้นเมือง อันจะนำไปสู่การยอมรับและให้เกียรติความเป็นมนุษย์ของพวกเขา เพื่อสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่ชนพื้นเมือง ชาวยุโรป ชาวเอเชีย และอื่น ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.2 มาตรฐานผู้สอน (AITSL)

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้สอน (AITSL)

สถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (Australian Institutes for Teaching and Leadership หรือ AITSL) นำเสนอมาตรฐานวิชาชีพครูออกเป็น 3 ด้าน (โดเมน) ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ (Professional Knowledge) 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Professional Practice) และ 3) ด้านการปฏิบัติงาน (Professional Engagement) แต่ละด้านประกอบด้วยมาตรฐานประเด็นย่อย (Focus Area) ซึ่งแตกต่างกันไปตามระดับวิชาชีพ การวิเคราะห์ต่อไปนี้ศึกษาเฉพาะระดับ Graduate ซึ่งเป็นมาตรฐานสำหรับบัณฑิตครูจบใหม่

(1) มาตรฐานด้านความรู้

มาตรฐานด้านความรู้ประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูจำนวน 2 ข้อ มาตรฐานข้อที่ 1 ให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 6 ข้อ (1.1-1.6) ส่วนมาตรฐานข้อที่ 2 ให้ความสำคัญกับความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนรับผิดชอบสอน รวมไปถึงความรู้ในหลักสูตรและการประเมินผลจำนวน 6 ข้อ (2.1-2.6) ดังตาราง

ตารางที่ 50 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

มาตรฐานด้านความรู้	มาตรฐานประเด็นย่อยระดับบัณฑิตครู (Graduated)
1. รู้จักผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้	1.1 การพัฒนาทางกายภาพสังคมและสติปัญญาและคุณลักษณะของผู้เรียน
	1.2 ทำความเข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียน
	1.3 ภูมิหลังของผู้เรียนทางด้านภาษา วัฒนธรรม ศาสนา และเศรษฐกิจสังคม
	1.4 กลยุทธ์ในการสอนผู้เรียนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
	1.5 สร้างความแตกต่างในการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล
	1.6 กลยุทธ์เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่มีความบกพร่อง (disability)
2. รู้เนื้อหาและวิธีการสอน	2.1 เนื้อหาและกลยุทธ์ในการสอน
	2.2 การคัดสรรและการจัดการเนื้อหาสาระ
	2.3 หลักสูตร การประเมิน และการรายงานผล
	2.4 เข้าใจและเคารพในชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสเพื่อเสริมความสมานฉันท์ระหว่างชนพื้นเมือง (Indigenous Australian) กับชาวออสเตรเลีย (non-indigenous Australian)
	2.5 กลยุทธ์ในการอ่านออกเขียนได้และการคำนวณ
	2.6 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

มาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ข้อที่ 1 แสดงให้เห็นถึงประเด็นสำคัญที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจในตัวผู้เรียนอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ครูต้องเข้าใจพัฒนาการ ลักษณะการเรียนรู้ และภูมิหลังหรือความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล (ข้อ 1.1-1.3) ประเด็นนี้สะท้อนให้ถึงการนำความรู้เชิงจิตวิทยามาวิเคราะห์ตัวผู้เรียน เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมตามสมรรถนะของผู้เรียน ประเด็นที่สอง คือ ครูต้องเข้าใจความหลากหลายของผู้เรียน (ข้อ 1.4-1.6) ซึ่งในที่นี้ระบุชัดเจนถึงชนพื้นเมืองและผู้เรียนที่มีความบกพร่อง สะท้อนให้เห็นถึงความเท่าเทียมทางการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ข้อที่ 2 ปรากฏประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาและวิธีการสอน 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ความรู้ในเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่สอน (ข้อ 2.1-2.3) จะเห็นได้ว่ามาตรฐานไม่ได้แสดงรายละเอียดที่เจาะจงไปยังสาขาวิชาใดเป็นพิเศษเพราะเป็นมาตรฐานครอบคลุมครูทุกสาขาวิชา มาตรฐานจึงแสดงเฉพาะประเด็นพื้นฐานที่ครูควรพิจารณา ประเด็นที่สอง คือ การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่สอนกับการเรียนรู้ข้ามหลักสูตร (Cross-Curriculum Priorities) และสมรรถนะการเรียนรู้ (General Capabilities) ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรออสเตรเลีย ซึ่งจากมาตรฐานข้อ 2.4-2.6 แสดงให้เห็นว่า ความรู้เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง สมรรถนะด้านการอ่านออกเขียนได้ ด้านการคำนวณ และการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือความรู้และสมรรถนะพื้นฐานที่ครูทุกวิชาควรตระหนัก

(2) มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูจำนวน 3 (ข้อ 3-5) ข้อ มาตรฐานข้อที่ 3 ให้ความสำคัญกับภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 7 ข้อ (3.1-3.7) โดยมาตรฐานข้อที่ 4 เกี่ยวข้องกับการสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ (4.1-4.5) และ มาตรฐานข้อที่ 5 เกี่ยวข้องกับการประเมินผล จำนวน 5 ข้อ (5.1-5.5) ดังตาราง

ตารางที่ 51 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานประเด็นย่อยระดับบัณฑิตครู (Graduated)
3. วางแผนและดำเนินการสอนและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ท้าทาย
	3.2 วางแผนงาน โครงสร้าง และโปรแกรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ
	3.3 ใช้กลยุทธ์การสอน
	3.4 คัดสรรและใช้ทรัพยากรการเรียนรู้
	3.5 ใช้การสื่อสารในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ
	3.6 ประเมินและปรับปรุงโปรแกรมการสอน
	3.7 มีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ผู้ดูแล ในกระบวนการให้ความรู้
4. สร้างและรักษาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และมีความปลอดภัย	4.1 สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
	4.2 จัดกิจกรรมในชั้นเรียน
	4.3 จัดการพฤติกรรมที่ท้าทาย (challenging behaviour)
	4.4 รักษาความปลอดภัยของผู้เรียน
	4.5 ใช้ ICT อย่างปลอดภัย อย่างรับผิดชอบ และอย่างมีจริยธรรม
5. ประเมิน ให้ผลตอบรับ และรายงานการเรียนรู้ของผู้เรียน	5.1 ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน
	5.2 ให้ข้อเสนอแนะผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้
	5.3 การตัดสินที่สอดคล้องและเปรียบเทียบได้
	5.4 การตีความข้อมูลผู้เรียน
	5.5 รายงานผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ข้อที่ 3 แสดงภาพรวมพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ (ข้อ 3.1-3.7) ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การสอนโดยใช้กลยุทธ์และเครื่องมือต่าง ๆ ไปจนถึงการประเมินและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยส่วนที่มาตรฐานให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ และ การประเมินผล ดังจะเห็นได้จากการที่ AITSL แยกสองประเด็นนี้ออกมาอธิบายเพิ่มเติมในมาตรฐานการด้านจัดการเรียนรู้ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่ดีจึงไม่ใช่แค่เพียงการสอนเนื้อหาตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แต่ควรตระหนักถึงประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับระหว่างการเรียนรู้ รวมไปถึงการประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

นอกจากนี้ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ยังแสดงให้เห็นถึงแนวคิดสำคัญของการศึกษา คือ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งปรากฏในมาตรฐานข้อที่ 3.7 ภาระหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนไม่ควรจำกัดอยู่แค่ในโรงเรียนเท่านั้น แต่ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการศึกษา และไม่ควรผลักภาระในการพัฒนาหรือดูแลผู้เรียนไว้กับครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว โดยหน้าที่ของครูคือการสร้างความตระหนักในประเด็นนี้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งจะนำมาสู่การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อไป

(3) มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูจำนวน 2 ข้อ (ข้อ 6-7) มาตรฐานข้อที่ 6 ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในหน้าที่การงาน จำนวน 4 ข้อ (6.1-6.4) ส่วนมาตรฐานข้อที่ 7 ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมวิชาชีพ รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 4 ข้อ (7.1-7.4) ดังตาราง

ตารางที่ 52 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานระดับบัณฑิตครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน	มาตรฐานประเด็นย่อยระดับบัณฑิตครู (Graduated)
6. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ	6.1 ระบุและวางแผนความต้องการการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ
	6.2 มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพและปรับปรุงการปฏิบัติงาน
	6.3 มีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมงานและปรับปรุงการปฏิบัติงาน
	6.4 ใช้การเรียนรู้อย่างมืออาชีพและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและชุมชน	7.1 ปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพและหน้าที่รับผิดชอบ
	7.2 ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร และด้านองค์กร
	7.3 มีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง/ผู้ดูแล
	7.4 มีส่วนร่วมกับเครือข่ายการเรียนรู้และชุมชนในวงกว้าง

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานเป็นส่วนเดียวของมาตรฐานวิชาชีพครูที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 2 ส่วน ส่วนแรก คือ การปฏิบัติงานต่อตนเอง ครูต้องตระหนักได้ว่าบทบาทของตนเป็นได้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนที่สอง คือ การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมวิชาชีพ อาชีพครูมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรและหน่วยงานหลายฝ่าย ครูจึงควรเข้าใจว่าแต่ละฝ่ายมีความสำคัญและส่งผลต่อการประกอบวิชาชีพอย่างไร โดยเฉพาะผู้ปกครองและชุมชนซึ่งเป็นเครือข่ายภายนอกที่มีบทบาทสำคัญต่อโรงเรียน

4.2.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน (AITSL)

จากการศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูของ AITSL พบว่า มาตรฐานไม่ปรากฏรายละเอียดที่บ่งชี้ถึงดนตรีพื้นบ้านโดยตรง ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบของมาตรฐานวิชาชีพมีความเป็นทั่วไป ไม่ได้เจาะจงไปยังวิชาชีพครูสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นพิเศษ แต่ถึงกระนั้น มาตรฐานก็ยังปรากฏรายละเอียดที่แสดงถึง**ความเป็นพื้นบ้าน**อยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส ปรากฏอยู่ในมาตรฐานด้านความรู้ และ ประเด็นที่สอง คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ปรากฏอยู่ในมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ดังตาราง

ตารางที่ 53 แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นบ้านในมาตรฐานวิชาชีพครูของสถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL)

มาตรฐานวิชาชีพ	มาตรฐานประเด็นย่อยระดับบัณฑิตครู (Graduated)
มาตรฐานด้านความรู้ **1 รู้จักผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้**	**1.4 กลยุทธ์ในการสอนผู้เรียนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส** แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในวงกว้างเกี่ยวกับผลกระทบของภูมิหลังทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และ ภาษาต่อการศึกษาของผู้เรียนชาวอะบอริจินและ ชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
2. รู้เนื้อหาและวิธีการสอน	**2.4 เข้าใจและเคารพในชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส เพื่อเสริมความสมานฉันท์ระหว่างชนพื้นเมืองกับชาวออสเตรเลีย** แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจและความเคารพในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภาษาของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส
มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน 7. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและชุมชน	**7.4 มีส่วนร่วมกับเครือข่ายการเรียนรู้และชุมชนในวงกว้าง** เข้าใจบทบาทของผู้เชี่ยวชาญภายนอกและตัวแทนชุมชนในการขยายความรู้และการปฏิบัติวิชาชีพครู

มาตรฐานแสดงให้เห็นถึงความรู้ในชนพื้นเมืองที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูพึงตระหนักอยู่ 2 ประเด็น คือ ความรู้ในภูมิหลังของผู้เรียนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส และความรู้ในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภาษาของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส ความรู้ในสองประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย และ หลักสูตรแห่งชาติออสเตรเลียระดับโครงสร้าง สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของชนพื้นเมืองซึ่งเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับนโยบายของชาติสู่ระดับหน่วยย่อยทางการศึกษาของประเทศ

ผู้เรียนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสมีประวัติศาสตร์การถูกควบคุมและริดรอนสิทธิมาหลากหลายชั่วอายุคน ส่งผลให้ผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นคนด้อยโอกาสในสังคม ประเทศออสเตรเลียจึงมีนโยบายในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ชนพื้นเมือง นโยบายดังกล่าวทำให้ชนพื้นเมืองเข้าถึงการศึกษามากขึ้น ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒธรรมของชนพื้นเมืองโดยเฉพาะเอกลักษณ์ทางภาษา (Aboriginal English Language) เพื่อที่จะสามารถสื่อสาร วางแผนและกำหนดกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนชนพื้นเมือง (Australian Government, Department of the Prime Minister and Cabinet, 2018)

หลักสูตรออสเตรเลีย (Australian Curriculum) กำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสในลักษณะของการเรียนรู้ข้ามหลักสูตร (Cross-Curriculum Priorities) ซึ่งกำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรออสเตรเลีย ผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงควรมีความรู้ในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชนพื้นเมืองเพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาตามธรรมชาติของวิชาที่ตนเป็นผู้รับผิดชอบ ดังนั้น ครูดนตรีในฐานะผู้ทำงานทางวัฒนธรรมจึงมีบทบาทสำคัญในการนำดนตรีชนพื้นเมืองเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน ในขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความยืดหยุ่นของการอยู่ร่วมกันในสังคมผ่านชุมชนคนพื้นเมืองและชุมชนร่วมสมัย (Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority, 2012)

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานแสดงให้เห็นถึงบทบาทของครูในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ครูต้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนในโรงเรียนที่ตนปฏิบัติงาน ปัจจุบันชุมชนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสดำรงอยู่อย่างกระจัดกระจายในประเทศออสเตรเลีย จำนวน 44 ชุมชน โดยรัฐควีนส์แลนด์มีการกระจุกตัวของชุมชนพื้นเมืองมากที่สุดโดยเฉพาะทางตอนเหนือซึ่งอยู่ติดกับช่องแคบทอร์เรส (Australia Government, 2020) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ใกล้ชุมชนเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับภาคประชาสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.3 มาตรฐานหลักสูตร (AQF)

4.3.1 ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร (AQF)

กรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (Australian Qualification Framework หรือ AQF) เป็นนโยบายการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาของชาติ ครอบคลุมตั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (Level 1-6) ไปจนถึงระดับปริญญา (Level 7-10) ในแต่ละระดับประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ 3 ด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ผลการเรียนรู้ด้านการประยุกต์ความรู้และทักษะ (Application of Knowledge and Skills) การศึกษาต่อไปนี้มุ่งวิเคราะห์เฉพาะมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิต (Bachelor Degree) เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การวิเคราะห์หลักสูตรดนตรีศึกษา (Bachelor of Music in Music Education) ของมหาวิทยาลัยแห่งเมืองซิดนีย์ต่อไป

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิต เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ 7 (Level 7) ของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย กำหนดผลการเรียนรู้โดยภาพรวมของบัณฑิตระดับปริญญาบัณฑิตทุกสาขาวิชา รายละเอียดของมาตรฐานจึงกล่าวถึงผลการเรียนรู้โดยภาพรวมที่บัณฑิตทุกสาขาวิชาพึงประสงค์ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะ และ ด้านการประยุกต์ความรู้และทักษะดังตาราง (Australian Qualification Framework, 2013: 47)

ตารางที่ 54 ตารางแสดงรายละเอียดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของกรอบคุณวุฒิออสเตรเลีย (AQF)

มาตรฐานผลการเรียนรู้	รายละเอียด
1. ด้านความรู้	1.1 มีความรู้กว้างและสอดคล้องกัน และมีความรู้ลึกในหลักการ สาระสำคัญ แนวคิดของสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ด้านทักษะ	2.1 มีทักษะทางปัญญาเพื่อทบทวนเชิงวิพากษ์ วิเคราะห์ รวบรวมและสังเคราะห์องค์ความรู้
	2.2 มีทักษะทางปัญญาและทางเทคนิคในการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจองค์ความรู้ในวงกว้างและความเข้าเชิงลึกในบางสาขาวิชา
	2.3 มีทักษะทางปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ในการฝึกปรือความคิดเชิงวิจารณญาณ และการตัดสินในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นอิสระทางปัญญา
	2.4 มีทักษะการสื่อสารเพื่อนำเสนอองค์ความรู้และแนวคิดได้อย่างชัดเจน สอดคล้อง และเป็นอิสระ
3. ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ	3.1 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้วยความคิดริเริ่มและการตัดสินใจในการวางแผนงาน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจในวิชาชีพ และ/หรือ ในการศึกษา (scholarship)
	3.2 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย
	3.3 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้วยความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ และภายใต้ความร่วมมือกับผู้อื่นในวงกว้าง

มาตรฐานผลการเรียนรู้ของ AQF แสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ในระดับปริญญาบัณฑิต คือ การเรียนรู้เนื้อหาทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างเพื่อที่จะสามารถนำมาเชื่อมโยงและ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประยุกต์ได้ในหลากหลายบริบท องค์ความรู้ในทุกศาสตร์ประกอบด้วยองค์ความรู้ย่อยในหลากหลายสาขาวิชาที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันในบางบริบท ผู้เรียนระดับปริญญาบัณฑิตจำเป็นต้องเข้าใจองค์ความรู้ย่อยเหล่านั้นเพื่อให้มีความรู้กว้าง ซึ่งนำมาสู่การคัดเลือกศึกษาในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง (หรือมากกว่า) ในเชิงลึก การศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจึงใช้เวลาประมาณ 3-4 ปีเพื่อให้บัณฑิตสะสมและตกผลึกในเนื้อหา สามารถเชื่อมโยงและแปรองค์ความรู้เป็นทักษะทางปัญญาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ

4.3.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร (AQF)

จากการศึกษามาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาบัณฑิตของ NQF พบว่า มาตรฐานไม่ปรากฏรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านโดยตรง เพราะรูปแบบของมาตรฐานมีความเป็นทั่วไป ไม่ได้เจาะจงไปยังบัณฑิตสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นพิเศษ แต่ถึงกระนั้น มาตรฐานก็ยังปรากฏรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงไปถึง**ความเป็นพื้นบ้าน**ในหลักสูตรดนตรีศึกษาอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ความรู้กว้าง (ข้อที่ 1.1) ในมาตรฐานด้านความรู้ และ ประเด็นที่สอง คือ การประยุกต์ใช้ความสามารถได้อย่างเหมาะสมตามบริบทที่หลากหลาย (ข้อที่ 3.2) ในมาตรฐานด้านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ

ในมาตรฐานด้านความรู้ คำว่า “ความรู้กว้าง” มีนัยบ่งชี้ว่า บัณฑิตมีความรู้นอกเหนือจากดนตรีที่ตนสนใจ ดังนั้น ในกรณีผู้เรียนที่ศึกษาดนตรีตะวันตกเป็นวิชาเอก ความรู้กว้างจึงหมายถึงดนตรีประเภทอื่นนอกเหนือจากดนตรีตะวันตก ซึ่งหากพิจารณาประกอบกับบริบททางสังคมออสเตรเลียจะพบว่า ดนตรีพื้นบ้านของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส คือหนึ่งในดนตรีประเภทอื่นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ เพราะดนตรีของชนพื้นเมืองเป็นวัฒนธรรมที่ยังคงดำรงอยู่ในสังคมออสเตรเลีย อีกทั้งยังเป็นดนตรีที่ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรออสเตรเลีย (Australian Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรแห่งชาติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรดนตรีศึกษาจึงควรปรากฏรายวิชาที่ทำให้บัณฑิตผู้ซึ่งเป็นว่าที่ครูดนตรีมีความรู้ในดนตรีชนพื้นเมือง

สำหรับมาตรฐานด้านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะซึ่งกำหนดให้บัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย หากพิจารณา**เฉพาะบริบทด้านสังคม**จะพบว่า บัณฑิตมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือมีโอกาสเข้าไปปฏิบัติงานเป็นครูในโรงเรียนของชนพื้นเมือง เพราะ ชุมชนชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสยังคงดำรงอยู่อย่างกระจัดกระจายในสังคมออสเตรเลีย หลักสูตรดนตรีศึกษาจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้การศึกษาเข้าไปอยู่ร่วมกับสังคม (Social Inclusion) ในลักษณะของรายวิชาดนตรีกับชุมชน เพื่อให้บัณฑิตมีประสบการณ์การเรียนรู้และได้สัมผัสการปฏิบัติงานตามสภาพจริง

4.4 หลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sydney)

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sydney)

มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ ตั้งอยู่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐบาลแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ กรมการศึกษาและชุมชนแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (NSW Department of Education and Communities หรือ DEC) ในฐานะผู้ใช้บัณฑิตหลัก หน่วยงานมาตรฐานการศึกษาแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (NSW Education Standards Authority หรือ NESA) ในฐานะผู้กำหนดมาตรฐานหลักสูตรผู้เรียนประจำรัฐ และ สถาบันการสอนและความเป็นผู้นำแห่งออสเตรเลีย (AITSL) ในฐานะองค์กรทางวิชาชีพ (The University of Sydney, 2019)

มาตรฐานขององค์กรข้างต้นส่งผลต่อการกำหนดเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษา โดยเฉพาะมาตรฐานหลักสูตรผู้เรียนประจำรัฐของ NESA (ซึ่งพัฒนาจากหลักสูตรออสเตรเลีย) และมาตรฐานวิชาชีพครูของ AITSL ความสอดคล้องเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการศึกษาออสเตรเลียที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่มาตรฐานกลางระดับชาติสู่การนำไปใช้ในระดับรัฐ

โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา

หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งเมืองซิดนีย์ เป็นหลักสูตรระดับปริญญา บัณฑิต 4 ปีที่ให้ปริญญาสาขาดนตรี (Bachelor of Music in Music Education หรือ BMus) เปิดสอนวิชาเอกจำนวน 6 วิชาเอก ประกอบด้วย 1) การประพันธ์ 2) ดนตรีร่วมสมัย 3) ดนตรีแจ๊ส 4) ดนตรีวิทยา 5) การแสดงดนตรี และ 6) การขับร้อง ทุกแขนงวิชากำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 192 หน่วยกิต โดยในบางกลุ่มวิชาหลักสูตรได้กำหนดจำนวนรายวิชาบังคับพร้อมจำนวนหน่วยกิต ในขณะที่บางกลุ่มวิชากำหนดเฉพาะจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาภายในกลุ่มตามความสนใจ ดังตาราง (The University of Sydney, 2019)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 55 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรดนตรีศึกษาของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney)

กลุ่มวิชา	จำนวนหน่วยกิต (จำนวนรายวิชา)*					
	ประพันธ์	ร่วมสมัย	แจ๊ส	ดนตรีวิทยา	แสดง	ขับร้อง
1. วิชาแกน	24	24	24	24	24	24
1.1 วิชาแกนบังคับ	24 (4)	24 (4)	24 (4)	12 (3)	24 (4)	24 (4)
1.2 วิชาแกนเลือก	-	-	-	12 (N/A)	-	-
2. ดนตรีศึกษา	96	96	96	96	96	96
2.1 ดนตรีศึกษาบังคับ	33 (4)	33 (4)	33 (4)	33 (4)	33 (4)	33 (4)
2.2 ดนตรีศึกษาเลือก	63 (N/A)	63 (N/A)	63 (N/A)	63 (N/A)	63 (N/A)	63 (N/A)
3. การประพันธ์ศึกษา	12 (3)	-	-	-	-	-
4. การแสดงและการบรรเลงหมู่	6 (N/A)	3 (N/A)	6 (N/A)	12 (N/A)	6 (N/A)	6 (N/A)
5. ทักษะดนตรี	24 (8)	21 (7)	24 (4)	24 (8)	24 (8)	24 (8)
6. การวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา	18 (3)	36 (6)	30 (5)	24 (4)	30 (5)	30 (5)
7. กลุ่มวิชาเลือก	12 (N/A)	12 (N/A)	12 (N/A)	12 (N/A)	12 (N/A)	12 (N/A)
รวม (หน่วยกิต)	**192**	**192**	**192**	**192**	**192**	**192**

* N/A หมายถึง ไม่สามารถระบุจำนวนรายวิชาได้เพราะขึ้นอยู่กับการเลือกของผู้เรียน

จากโครงสร้างหลักสูตรจะเห็นได้ว่า แต่ละกลุ่มวิชามีสถานะแตกต่างกัน กลุ่มวิชาที่มีสถานะเป็นกลุ่มวิชาบังคับ ได้แก่ กลุ่มวิชาแกน (ยกเว้นแขนงวิชาดนตรีวิทยาที่ปรากฏทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก) กลุ่มวิชาดนตรีศึกษา (ปรากฏทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก) กลุ่มวิชาการประพันธ์ศึกษา กลุ่มวิชาทักษะดนตรี กลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา กลุ่มวิชาที่มีสถานะเป็นกลุ่มวิชาเลือก ได้แก่ กลุ่มวิชาการแสดงและการบรรเลงหมู่ และ กลุ่มวิชาเลือก

ทั้งนี้ จากทั้งหมด 7 กลุ่มวิชา มีเพียงกลุ่มวิชาดนตรีศึกษาบังคับที่กำหนดให้ทุกแขนงวิชาศึกษาเหมือนกันเป็นจำนวน 4 รายวิชา 33 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชา Professional Issues in Music Education (12 หน่วยกิต) วิชา Professional Experience 2 (9 หน่วยกิต) วิชา Professional Experience 3 (9 หน่วยกิต) และ วิชา Technology in Music Education (3 หน่วยกิต) รายวิชาเหล่านี้ให้ความสำคัญการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้บัณฑิตมีทักษะการสอนตามที่มาตรฐานวิชาชีพครูของ AITSL กำหนดไว้ รายวิชาบังคับเหล่านี้จึงมีขึ้นเพื่อให้บัณฑิตได้ทักษะการสอนมาตรฐานเดียวกันทุกแขนงวิชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สังเกตได้ว่า กลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเลือกมีจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำเป็นจำนวนสูงถึง 63 หน่วยกิต เป็นกลุ่มวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตสูงที่สุดในหลักสูตร มากกว่าจำนวนหน่วยกิตเฉพาะแขนงวิชาอย่างอย่างกลุ่มวิชาแกน(ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาตามเครื่องมือเอก) หรือกลุ่มวิชาการแสดงและการบรรเลงหมู่ กลุ่มวิชาทักษะดนตรี และกลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษารวมกันเสียอีก สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเป็นพิเศษ

4.1.2 สาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา (The University of Sydney)

จากการศึกษาหลักสูตรดนตรีศึกษา พบว่า ทุกแขนงวิชาปรากฏรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน (ดนตรีอะบอริจินและดนตรีชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส) ในกลุ่มวิชาเดียวกัน ประกอบด้วย กลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเลือก กลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา กลุ่มวิชาการแสดงและการบรรเลงหมู่ และ กลุ่มวิชาเลือก รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 16 รายวิชา 82 หน่วยกิต โดยจากจำนวนทั้งหมด เป็นรายวิชาบังคับจำนวน 1 รายวิชา 6 หน่วยกิต (และ 2 รายวิชา 12 หน่วยกิต เฉพาะแขนงวิชาร่วมสมัย) ซึ่งปรากฏอยู่ในกลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา ดังตาราง

ตารางที่ 56 ตารางแสดงรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney)

กลุ่มวิชา	จำนวนหน่วยกิต (จำนวนรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน)					
	ประพันธ์	ร่วมสมัย	แจ๊ส	ดนตรีวิทยา	แสดง	ขับร้อง
1. วิชาแกน	-	-	-	-	-	-
2. ดนตรีศึกษา						
2.2 ดนตรีศึกษาบังคับ	-	-	-	-	-	-
2.2 ดนตรีศึกษาเลือก	12 (3)	12 (3)	12 (3)	12 (3)	12 (3)	12 (3)
3. การประพันธ์ศึกษา	-	-	-	-	-	-
4. การแสดงและการบรรเลงหมู่	36 (6)	36 (6)	36 (6)	36 (6)	36 (6)	36 (6)
5. ทักษะดนตรี	-	-	-	-	-	-
6. การวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา	6 (1)	12 (2)	6 (1)	6 (1)	6 (1)	6 (1)
7. กลุ่มวิชาเลือก	32 (6)	26 (5)	32 (6)	32 (6)	32 (6)	32 (6)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา (Analysis, History and Culture Studies) มีความเกี่ยวข้องกับรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษามากที่สุด เพราะเป็นกลุ่มวิชาที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาทาง**วัฒนธรรม** รายวิชาดนตรีพื้นบ้านจึงปรากฏมากที่สุดในกลุ่มวิชานี้ โดยรายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่อยู่นอกเหนือจากที่หลักสูตรบังคับจะไปจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเลือก ซึ่งมีจำนวน 6 รายวิชา 32 หน่วยกิต และวิชาเลือกซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเลือก

นอกจากรายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่เน้นเนื้อหาทางวัฒนธรรม หลักสูตรยังปรากฏรายวิชาที่ให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านในมิติทางการศึกษา รวมไปถึงรายวิชาปฏิบัติทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้แก่ ดนตรีจีน และดนตรีกาเมลัน รายวิชาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญของสถาบันในการเปิดสอนดนตรีในวัฒน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของรัฐนิวเซาท์เวลส์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 57 ตารางแสดงสาระของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ (The University of Sydney)

ชื่อรายวิชา	นก.	สถานะ	รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้าน	สาระ
กลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเลือก				
1. Non-Western Music	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ความเป็นพหุวัฒนธรรมในการศึกษา
			สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
				ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
2. Aboriginal and Torres Strait Islands Music	3	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีพื้นบ้านในการศึกษา
			สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
				ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
3. Cultural Diversity in Music Education	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	ดนตรีพื้นบ้านในการศึกษา
กลุ่มวิชาการแสดงและการบรรเลงหมู่				
4. Chinese Music Ensemble (1)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
5. Chinese Music Ensemble (2)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
6. Chinese Music Ensemble (3)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
7. Chinese Music Ensemble (4)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
8. Gamelan (1)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
9. Gamelan (2)	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
กลุ่มวิชาการวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา				
10. Australian Musical Worlds	6	บังคับ	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
11. Australian Popular Music*	6	บังคับและเลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
กลุ่มวิชาเลือก				
12. Exploring Ethnomusicology	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
13. Understanding East Asian Music	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
14. Words and Music: Song Across Cultures	6	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด	หลักการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน
15. Musical Traditions and Globalisation	6	เลือก	N/A	N/A
16. Music and Australian Indigenous Identity**	2	เลือก	สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา	ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง

*เป็นรายวิชาบังคับสำหรับแขนงวิชาดนตรีร่วมสมัย และเป็นรายวิชาเลือกสำหรับแขนงวิชาอื่น

**เป็นรายวิชาเลือกเสรี (Open Learning Environment) ที่สถาบันเปิดสอนสำหรับผู้เรียนทั้งในและนอกหลักสูตร

รายวิชา Non-Western Music ให้ความสำคัญกับหลักการศึกษาดนตรีเชิงพหุวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์ตรงกับวัฒนธรรมดนตรีและระบบดนตรีที่ไม่คุ้นเคย (นอกเหนือจากดนตรีตะวันตก) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการซึมซับความแตกต่างทางวัฒนธรรม จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชา พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรมของแอนเดอร์สันและแคมป์เบลล์ ประกอบด้วย การสอนเนื้อหาดนตรี (Music Concept) การสอนปฏิบัติ (Performance)

และการสอนโดยใช้การฟัง (Guided Listening) ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการจัดการเรียนการสอนเชิงพหุวัฒนธรรม โดยใช้สาระของดนตรีกาเมลันเป็นตัวแทนดนตรีนอกวัฒนธรรมตะวันตกในการศึกษา

รายวิชา Aboriginal and Torres Strait Islands Music ให้ความสำคัญกับการนำความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชา พบว่า ผู้เรียนจะได้ศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินฯ ทั้งในความรู้เชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และทักษะในดนตรีพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปออกแบบการเรียนการสอน รายวิชานี้จึงมีความสำคัญและสามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะทั้งในมาตรฐานผู้เรียน (Australian Curriculum) และมาตรฐานผู้สอน (AITSL) ต่างคาดหวังให้ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในดนตรีพื้นบ้านทั้งสิ้น

รายวิชา Cultural Diversity in Music Education ให้ความสำคัญกับหลักการสอนดนตรีในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชา พบว่า กระบวนการเรียนรู้ของรายวิชานี้มีความใกล้เคียงกับแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นของไทย ผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับโครงสร้างและบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้วิธีการนำดนตรีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมไปถึงศึกษาการรวบรวม ประเมิน และการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมต่อการสอนในสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีพื้นบ้านทั้งหมดที่ปรากฏในกลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเลือกจะพบว่า รายวิชาเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมบัณฑิตครูเพื่อสอนดนตรีในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะรายวิชาเหล่าเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงสาระดนตรีพื้นบ้านกับหลักการศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแปรสาระดนตรีพื้นบ้านไปสู่การจัดการเรียนการสอนจริง อย่างไรก็ดี แม้รายวิชาเหล่านี้มีสถานะเป็นวิชาเลือก แต่เมื่อพิจารณาจากโควตาหน่วยกิตของกลุ่มวิชาดนตรีศึกษาเลือก (63 หน่วยกิต) พบว่า มีความเป็นไปได้ที่ผู้เรียนจะเลือกเรียนรายวิชาเหล่านี้

รายวิชา Understanding East Asian Music และ รายวิชา Chinese Music Ensemble 1-2-3-4 และ วิชา Gamelan 1-2 (6-6 หน่วยกิต) ให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาบริบททางวัฒนธรรมของพบว่า รายวิชาเหล่านี้เป็นสาระดนตรีในวัฒนธรรมเอเชียทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นถึงนัยของความพยายามเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียของออสเตรเลีย นอกจากนี้ รายวิชาทักษะดนตรีจีนและกาเมลันยังแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะของสถาบัน ดังจะเห็นได้จากการที่หลักสูตรสามารถเปิดสอนรายวิชาทักษะในดนตรีจากต่างวัฒนธรรมได้อย่างต่อเนื่อง

รายวิชา Australian Musical Worlds และ รายวิชา Australian Popular Music เป็นรายวิชาบังคับที่ให้ความสำคัญกับความรู้ในดนตรีออสเตรเลียในเนื้อหาที่แตกต่างกัน รายวิชาแรกให้ความสำคัญกับความรู้ดนตรีออสเตรเลียในบริบทสังคมร่วมสมัย ส่วนรายวิชาที่สองให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีพื้นบ้านกับดนตรีสากลภายใต้กรอบดนตรีสมัยนิยม ทั้งสองรายวิชาเน้นการวัดประเมินผลความรู้เป็นหลัก (60%) จึงเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพครูของบัณฑิต และการที่หลักสูตรกำหนดให้รายวิชาเหล่านี้มีสถานะเป็นรายวิชาบังคับ สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านที่ว่าที่บัณฑิตครูพึงประสงค์

รายวิชา Exploring Ethnomusicology ให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ตามหลักการของสาขามานุษยดุริยางควิทยา เน้นการศึกษาผ่านงานวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับเพศ โครงสร้างทางสังคม การเมือง ฯลฯ นอกจากนี้จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชายังพบว่า สถาบันได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในประเพณีดนตรีเฉพาะกลุ่ม (Expert Practitioners) เช่น ดนตรีพื้นบ้านออสเตรเลีย (Indigenous Australian Music) เข้ามาบรรยายในชั้นเรียน รวมถึงมีการเรียนรู้วิธีการภาคสนามเชิงชาติพันธุ์วิทยา การเรียนรู้ในรายวิชานี้จึงมีความครบถ้วนตั้งแต่การเรียนรู้หลักการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์ไปจนถึงการลงมือปฏิบัติจริง

รายวิชา Words and Music: Song Across Cultures ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สาระในเพลงร้องจากหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบทบาทของดนตรี เช่น เป็นเครื่องแสดงออกทางศาสตร์ เป็นเครื่องมือแสดงตัวตนและวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเครื่องมือสร้างความบันเทิง เป็นต้น สาระหรือบทเพลงที่นำมาศึกษาในรายวิชานี้จึงไม่ได้ถูกกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจแนวคิดผ่านการวิเคราะห์สาระบทเพลงจากหลากหลายวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สำหรับรายวิชา Music and Australian Indigenous Identity เป็นรายวิชาเลือกเสรีที่สถาบันดนตรีเปิดสอนแก่ผู้เรียนทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจวัฒนธรรมพื้นเมืองจากหลากหลายคณะได้มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เนื้อหาและการวัดประเมินผลจึงมุ่งไปที่ความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก ทั้งนี้ การที่สถาบันดนตรีเปิดสอนรายวิชาเลือกเสรีในดนตรีพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในฐานะผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

4.5 สรุปสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยวัฒนธรรมจากผู้อพยพและวัฒนธรรมชนพื้นเมืองที่ยังคงความเป็นดั้งเดิม ความเสียเปรียบทางวิทยาการทำให้ชนพื้นเมืองถูกผู้อพยพกดขี่ข่มเหงและลดทอนโอกาสทางสังคมมาหลายชั่วอายุคน ปัจจุบันสังคมออสเตรเลียตระหนักและเห็นความสำคัญของชนพื้นเมืองมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม การศึกษาดนตรีในประเทศออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสควบคู่ไปกับการศึกษาดนตรีจากหลากหายวัฒนธรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าชนพื้นเมืองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนิยามความเป็นออสเตรเลีย

มาตรฐานผู้เรียน (The Australian Curriculum) ให้ความสำคัญกับการศึกษาความรู้ดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินฯ โดยการกำหนดให้ผู้เรียนทุกชั้นปีต้องศึกษาควบคู่ไปกับดนตรีในชุมชนและดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมไว้ในส่วนของคำอธิบายสาระวิชา (Content Description) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ดนตรีพื้นบ้าน และเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย

มาตรฐานผู้สอน (AITSL) เป็นมาตรฐานกลางสำหรับครูทุกสาขาวิชา สาระดนตรีพื้นบ้านจึงไม่ได้ปรากฏในมาตรฐานโดยตรง แต่กำหนดให้ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมตามสาขาวิชาของตน มาตรฐานผู้สอนของ AITSL จึงสอดคล้องกับสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน นอกจากนี้มาตรฐานยังให้ความสำคัญกับทัศนคติของครูที่พึงมีต่อผู้เรียนชาวอะบอริจิน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจภูมิหลังของผู้เรียน มีกลยุทธ์ในการสอน และมีความเคารพในชนพื้นเมือง เพราะชาวอะบอริจินเป็นชาติพันธุ์ที่สั่งสมความเจ็บปวดจากการถูกกระทำมาหลากหลายชั่วอายุคน ผู้เรียนกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มบอบบางที่ต้องการความเข้าใจเป็นพิเศษ

มาตรฐานหลักสูตร (AQF) กำหนดผลการเรียนรู้บัณฑิตเอาไว้อย่างกว้าง สาระดนตรีพื้นบ้านจึงไม่ปรากฏในทุกนัย ในส่วนของหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์ เป็นหลักสูตรที่ถูกออกแบบโดยพิจารณาถึงเงื่อนไขขององค์กรทางวิชาชีพ เพื่อสร้างครูดนตรีที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้สอนของ AITSL ในส่วนของสาระดนตรีพื้นบ้าน หลักสูตรกำหนดให้รายวิชาดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินฯเป็นรายวิชาบังคับ เพื่อสร้างครูที่มีความรู้ดนตรีพื้นบ้านตามสาระที่กำหนดไว้ในมาตรฐานผู้เรียนของรัฐนิวเซาท์เวลส์ (พัฒนาจากมาตรฐานผู้เรียน – The Australian Curriculum) นอกจากนี้ หลักสูตรยังปรากฏรายวิชาเชิงหลักการที่เชื่อมโยงสาระดนตรีพื้นบ้านกับการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำสาระดนตรีพื้นบ้านไปออกแบบการเรียนรู้ได้จริง

บทที่ 5
สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปและวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

มาตรฐานผู้เรียน

ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้เรียนในทุกประเทศ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดเป้าหมายของการศึกษาดนตรีโดยภาพรวม และ 2) มาตรฐานผลการเรียนรู้ หรือ ตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเป้าหมายของการศึกษาดนตรีตามความเหมาะสมกับระดับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นหรือชั้นปี มาตรฐานการเรียนรู้ของทุกประเทศกำหนดสาระดนตรีที่มีนัยกว้างขวางครอบคลุมความรู้และทักษะดนตรีโดยรวม ในขณะที่ตัวชี้วัดกำหนดสาระดนตรีที่มีนัยแคบลง เพื่อกำหนดความรู้และทักษะดนตรีที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นหรือชั้นปี

ลักษณะเฉพาะของตัวชี้วัดในแต่ละประเทศแสดงให้ถึงเป้าหมายการนำมาตรฐานไปใช้ที่แตกต่างกัน ตัวชี้วัดของประเทศสหรัฐอเมริกา (Performance Standards) ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ให้ผู้เรียนศึกษาสาระดนตรีอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดของประเทศอังกฤษ (Subject Content) ให้ความสำคัญกับภาพรวมของการเรียนรู้ดนตรีในแต่ละช่วงชั้น เพื่อให้ผู้สอนกำหนดรายละเอียดและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ตัวชี้วัดของประเทศไทย และตัวชี้วัดของประเทศออสเตรเลีย (Level Description) ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของสาระดนตรีในแต่ละช่วงชั้นหรือชั้นปี พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ (สาระการเรียนรู้แกนกลาง และ Content Description) เพื่อแสดงตัวอย่างการออกแบบการเรียนรู้แก่ผู้สอน

ในส่วนของสาระดนตรีพื้นบ้าน มาตรฐานการเรียนรู้ของทุกประเทศกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดเพื่อให้การศึกษาครอบคลุมดนตรีทุกประเภทและสอดคล้องสภาพความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม แต่ในระดับของตัวชี้วัด สาระดนตรีพื้นบ้านในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ตัวชี้วัดของประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษยังคงกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดเช่นเดียวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ในขณะที่ตัวชี้วัดของประเทศไทยและออสเตรเลียเริ่มกำหนดรายละเอียดของสาระดนตรีพื้นบ้านมากขึ้น โดยกำหนดให้ผู้เรียนเริ่มต้นศึกษาดนตรีในท้องถิ่นของตัวเองเพื่อทำความเข้าใจสังคมที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุด แล้วค่อย ๆ ขยายขอบเขตการเรียนรู้ไปยังดนตรีประเภทอื่น ๆ เพื่อทำความเข้าใจสังคมที่กว้างขึ้น โดยมาตรฐานผู้เรียนของประเทศออสเตรเลีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เป็นประเทศเดียวที่กำหนดให้ผู้เรียนทุกช่วงชั้นศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส

มาตรฐานผู้สอน

ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานผู้สอนมี 2 รูปแบบ 1) มาตรฐานกลางสำหรับผู้สอน/ครูทุกสาขาวิชา ปรากฏในประเทศไทย (มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา) อังกฤษ (QTS) และออสเตรเลีย (AITSL) 2) มาตรฐานเฉพาะครูดนตรี ปรากฏในประเทศสหรัฐอเมริกา (MTNA) และอังกฤษ (meNet ของสหภาพยุโรป) มาตรฐานผู้สอนสำหรับครูทุกสาขาวิชาให้ความสำคัญกับความสามารถทางวิชาชีพครูโดยภาพรวมเป็นหลัก ส่วนมาตรฐานผู้สอนสำหรับครูดนตรีให้ความสำคัญทั้งความสามารถทางวิชาชีพครู และความสามารถเฉพาะทางดนตรี

ในส่วนของสาระดนตรีพื้นบ้าน มาตรฐานทั้ง 2 รูปแบบไม่ปรากฏสาระที่กำหนดให้ครูต้องมีความรู้และทักษะในดนตรีพื้นบ้านโดยตรง แต่ปรากฏนัยเชิงแนวคิดที่แสดงถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านที่แตกต่างกัน มาตรฐานวิชาชีพครูของไทยกำหนดให้ครูทุกสาขาวิชามีบทบาทในสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ครูดนตรีจึงต้องส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านร่วมกับชุมชนในฐานะผู้ทำงานทางวัฒนธรรม แม้ผู้สอนไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในดนตรีพื้นบ้านโดยตรง

มาตรฐานครูดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ กำหนดให้ครูต้องมีความรู้กว้างขวางในดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อที่จะสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพความหลากหลายที่เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ มาตรฐานครูดนตรีของสหรัฐอเมริกายังกำหนดให้ครูต้องมีทัศนคติที่เปิดกว้างและยอมรับความแตกต่างในสังคม เพื่อให้ครูดนตรีปฏิบัติต่อผู้เรียนที่มีความหลากหลายในชั้นเรียนอย่างเท่าเทียม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สำหรับมาตรฐานผู้สอนของประเทศออสเตรเลีย แม้ว่าจะเป็นมาตรฐานกลางสำหรับครูทุกสาขาวิชา แต่มาตรฐานก็ยังให้ความสำคัญกับชนพื้นเมือง โดยมาตรฐานกำหนดให้ครูต้องเข้าใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสตามสาขาวิชาของตน เพื่อให้ครูเข้าใจสาเหตุที่ทำให้ชนพื้นเมืองเป็นผู้เรียนกลุ่มบอบบางในสังคม และเพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวมาจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความสมานฉันท์ระหว่างชาวออสเตรเลียกับชนพื้นเมือง ดังนั้น เมื่อพิจารณาไปยังบทบาทของครูดนตรี ครูดนตรีต้องความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดนตรีของชาวอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรส และมีบทบาทในการสร้างความปรองดองในสังคมโดยใช้องค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นสื่อกลางระหว่างชนพื้นเมืองกับชาวออสเตรเลีย

มาตรฐานหลักสูตร

ลักษณะทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วย 1) โครงสร้างหลักสูตร และ 2) คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ มาตรฐานหลักสูตรของแต่ละประเทศมีรูปแบบที่แตกต่างกัน มาตรฐานหลักสูตรของประเทศไทย (มคอ.1 หลักสูตร 5 ปี) และสหรัฐอเมริกา (NASM) เป็นมาตรฐานสำหรับหลักสูตรดนตรีศึกษาโดยตรง โครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของทั้ง 2 ประเทศมีความใกล้เคียงกัน คือ กำหนดให้หลักสูตรดนตรีศึกษาประกอบด้วยกลุ่มวิชาดนตรี กลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ มคอ.1 ของไทยกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตโดยภาพรวมไม่เจาะจงแขนงวิชา ในขณะที่ NASM กำหนดทั้งคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิต (Desirable Attributes) และคุณลักษณะบัณฑิตเฉพาะแขนงวิชา (Specialization Competencies)

ในทางตรงกันข้าม ประเทศอังกฤษ และ ออสเตรเลีย ไม่ปรากฏมาตรฐานสำหรับหลักสูตรดนตรีศึกษาโดยตรง ประเทศอังกฤษไม่ใช้ระบบการควบคุมมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาตรฐานหลักสูตรที่มีความใกล้เคียงมากที่สุดจึงเป็นมาตรฐานหลักสูตรดนตรีของสหภาพยุโรป (AEC) ซึ่งกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในบัณฑิตหลักสูตรดนตรีทุกรูปแบบในสหภาพยุโรป ส่วนมาตรฐานหลักสูตรของประเทศออสเตรเลีย (AQF) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาบัณฑิตทุกสาขาวิชา

ในส่วนของสาระดนตรีพื้นบ้าน มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นมาตรฐานเดียวที่นำเสนอแนวทางการสร้างครูดนตรีเฉพาะทางดนตรีชาติพันธุ์ โดย NASM กำหนดให้ครูมีความรู้และทักษะในดนตรีชาติพันธุ์ไว้ในส่วนของคุณลักษณะบัณฑิตแขนงวิชาพิเศษ (Specialization Competencies: Special Music Fields or Combinations) นอกจากนี้ NASM ยังกำหนดให้ครูต้องมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมไว้ในส่วนของคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิต

สำหรับมาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย พบว่า มาตรฐานคุณวุฒิหลักสูตร 5 ปี (มคอ.1) กำหนดให้บัณฑิตมีความความสามารถในดนตรีไทยและดนตรีสากล ซึ่งในส่วนของความสามารถในดนตรีไทย มาตรฐานคุณวุฒิไม่ได้ระบุว่าต้องเป็นความสามารถในดนตรีไทยมาตรฐานหรือ ความสามารถในดนตรีไทยพื้นบ้าน ดังนั้น ทักษะทางดนตรีไทยของบัณฑิตจะเป็นไปในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับการตีความมาตรฐานคุณวุฒิของหลักสูตรดนตรีศึกษาในแต่ละสถาบัน ทั้งนี้ ในส่วนของมาตรฐานหลักสูตรของประเทศอังกฤษ และ ออสเตรเลีย พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตของมาตรฐานทั้งสองประเทศไม่มีการกำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หลักสูตรดนตรีศึกษา

ลักษณะทั่วไปของโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของทุกประเทศ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาดนตรี กลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาเลือก จากการศึกษาการให้น้ำหนักหน่วยกิตในแต่ละกลุ่มวิชา พบว่า หลักสูตรดนตรีศึกษาของทุกประเทศให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาดนตรีเป็นหลัก โดยโครงสร้างหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย และ สหรัฐอเมริกามีความคล้ายคลึงกันที่ปรากฏกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่วิชาไม่ปรากฏในหลักสูตรดนตรีศึกษาจากประเทศอังกฤษ และ ประเทศออสเตรเลีย

หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทยจากทุกภูมิภาคให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านตามลักษณะบริบท ความต้องการของสังคม และความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ในสถาบัน จากการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน พบว่า ในสังคมที่ดนตรีพื้นบ้านยังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต หลักสูตรดนตรีศึกษามีแนวโน้มให้ความสำคัญกับสาระเชิงเนื้อหาโดยเฉพาะความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเองเป็นหลัก เพราะสังคมต้องการครูสอนดนตรีพื้นบ้าน โดยหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเป็นหลักสูตรเดียวที่เปิดแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน ส่วนหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัย/สถาบันอื่น ๆ ต่างพยายามให้ความสำคัญกับสาระความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านผ่านรายวิชาในหลักสูตรและกิจกรรมชมรมดนตรีพื้นบ้านของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ในทางกลับกัน ในสังคมที่ดนตรีพื้นบ้านห่างไกลจากวิถีชีวิต หรือเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม หลักสูตรดนตรีศึกษามีแนวโน้มให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยรายวิชาดนตรีพื้นบ้านของหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และ หลักสูตรดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมเมืองได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของหลักสูตรดนตรีศึกษาจากนานาชาติ พบว่า บริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร ดังนั้น แม้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลียเป็นสังคมวัฒนธรรมตะวันตก แต่บริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ของประเทศเหล่านี้มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความขัดแย้งทางชาติพันธุ์อย่างรุนแรง วัฒนธรรมชนพื้นเมืองกับวัฒนธรรมผู้อพยพอยู่ร่วมกันในลักษณะของต่างคนต่างอยู่ ดังนั้น ในหลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยอินเดียนาสาระดนตรีพื้นบ้านอเมริกัน (Native American Music) จึงปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีอเมริกัน เพราะดนตรีพื้นบ้านอเมริกันไม่ได้เป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมของชาวอเมริกันทั้งหมด

ในทางกลับกัน ประเทศอังกฤษเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่ทุกชาติพันธุ์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตร หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งเชฟฟิลด์จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน

ภายใต้หลักการของสาขามานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) เพื่อเปิดโอกาสให้สาระดนตรีพื้นบ้านจากทุกวัฒนธรรมสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรจึงไม่กำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยตรง แต่กำหนดเป็นประเด็นกว้าง ๆ เพื่อให้สาระดนตรีพื้นบ้านที่นำมาศึกษามาความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความหลากหลายของผู้เรียนในแต่ละภาคการศึกษา

ในส่วนของประเทศออสเตรเลีย บริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ดูเหมือนว่าจะมีความผสมผสานระหว่างความเป็นอเมริกันกับความเป็นอังกฤษ การกระทำอย่างไร้ความเป็นมนุษย์ต่อชนพื้นเมืองอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสของผู้อพยพก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในลักษณะของการยอมจำนน ความเกลียดชังแปรสภาพกลายเป็นความเจ็บปวดซึ่งทำให้ผู้อพยพเริ่มสำนึกถึงความเลวร้ายของตนที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ สังคมจึงพยายามให้ความสำคัญกับชนพื้นเมืองเพื่อสร้างความสมานฉันท์ ที่ผู้อพยพและชนพื้นเมืองสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและเท่าเทียม หลักสูตรดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์จึงกำหนดให้รายวิชาดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสมีสถานะเป็นรายวิชาบังคับ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดนตรีของชนพื้นเมือง นอกจากนี้ ในส่วนของรายวิชาเลือก หลักสูตรยังปรากฏรายวิชาเชิงหลักการที่เชื่อมโยงสาระดนตรีพื้นบ้านกับการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมครูดนตรีที่ต้องการปฏิบัติงานในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังปรากฏรายวิชาทักษะรวมวงในดนตรีเอเชีย สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียของออสเตรเลีย โดยเฉพาะวัฒนธรรมดนตรีจีน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมกลุ่มใหญ่เป็นอันดับสองของประชากรในรัฐนิวเซาท์เวลส์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อภิปรายผล

มโนทัศน์ (Concept) เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดรูปแบบการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในระยะเริ่มต้นของการศึกษา ผู้วิจัยมีมโนทัศน์ต่อดนตรีพื้นบ้านในลักษณะของความเป็นตัวแทนที่ซ้อนทับกันระหว่างดนตรีไทยประจำชาติ (Thai Traditional Music) กับดนตรีพื้นบ้านไทยในแต่ละภูมิภาค (Thai Regional Folk Music) มโนทัศน์ดังกล่าวของผู้วิจัยเกิดขึ้นภายใต้บริบทของสังคมไทยและเป็นมโนทัศน์ที่ฝังรากลึกอยู่ในตัวผู้วิจัยในฐานะคนไทย ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย สาระดนตรีพื้นบ้านที่ผู้วิจัยค้นพบจึงยังคงอยู่ภายใต้มโนทัศน์ดังกล่าว กล่าวคือ ดนตรีพื้นบ้าน ยังคงหมายถึงดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ ดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน ดนตรีพื้นบ้านภาคกลาง ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ โดยส่วนหนึ่งของดนตรีพื้นบ้านภาคกลางได้ถูกนำไปพัฒนาต่อในราชสำนักและได้รับการยกย่องเป็นดนตรีประจำชาติ

ในเวลาต่อมา เมื่อผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของนานาชาติ ผู้วิจัยยังคงใช้มโนทัศน์เดิมในการศึกษาโดยไม่ได้ตระหนักว่ามาตรฐานและหลักสูตรเหล่านั้นถูกสร้างขึ้นภายใต้บริบทที่แตกต่างไปจากประเทศไทย ผู้วิจัยยังคงพยายามค้นหาสาระดนตรีพื้นบ้านอเมริกัน (Native American Music) ในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของสหรัฐอเมริกา ด้วยมโนทัศน์ที่ว่าดนตรีพื้นบ้านอเมริกันคือตัวแทนของคนอเมริกัน ผลที่ตามมาคือผู้วิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าดนตรีพื้นบ้านปรากฏอยู่ส่วนใดในการศึกษาของชาติตะวันตก เพราะผู้วิจัยขาดความเข้าใจในบริบทของฝรั่งและยังคงยึดติดอยู่กับมโนทัศน์แบบเดิม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเริ่มปรับมโนทัศน์ในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านใหม่และพยายามละทิ้งมโนทัศน์แบบเดิมเพื่อวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้านในแบบที่ฝรั่งเป็น โดยผู้วิจัยได้ทำการฝังตัวเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมของฝรั่ง บริโภคข้อมูลข่าวสารจากโลกตะวันตก ศึกษาบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจที่มาของระบบความคิดแบบฝรั่ง ดังจะเห็นได้จากบทวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่ผู้วิจัยนำเสนอสภาพดนตรีพื้นบ้านของแต่ละประเทศก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์สาระดนตรีพื้นบ้าน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ใกล้เคียงกับมโนทัศน์ของชาวตะวันตกมากที่สุด

ผลจากการศึกษาสาระดนตรีพื้นบ้านภายใต้บริบทที่แตกต่างกันทำให้ผู้วิจัยค้นพบรูปแบบการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การศึกษาเชิงแนวคิด (Concept-based Learning) และ 2) การศึกษาเชิงเนื้อหา (Content-based Learning) การศึกษาในแต่ละรูปแบบเกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมและเป้าหมายการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

การศึกษาเชิงแนวคิด (Concept-based Learning)

การศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงแนวคิด เป็นรูปแบบการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สาระเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กล่าวคือ การศึกษาเชิงแนวคิดจะไม่กำหนดเจาะจงว่าต้องเป็นสาระดนตรีพื้นบ้านล้านนา ต้องเป็นสาระดนตรีพื้นบ้านอีสาน ต้องเป็นสาระดนตรีพื้นบ้านอะบอริจิน แต่จะกำหนดประเด็นการศึกษากว้าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้สาระดนตรีจากหลากหลายประเภทได้เข้ามามีบทบาทในประเด็นการศึกษานั้น ๆ ดังนั้น การศึกษาเชิงแนวคิดมีแนวโน้มปรากฏในสังคมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมสูงจนไม่สามารถนิยามตัวตนผ่านดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้การศึกษารองรับความหลากหลายในสังคม และรองรับพื้นหลังทางวัฒนธรรมของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงแนวคิดจากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏอย่างชัดเจนในมาตรฐานผู้เรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา และ ประเทศอังกฤษ ดังจะเห็นได้จากการที่มาตรฐานของทั้งสองประเทศไม่กำหนดประเภทดนตรีอย่างเจาะจง ไม่ว่าจะเป็นดนตรีพื้นบ้านหรือดนตรีกระแสหลัก แต่มาตรฐานกำหนดประเด็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญ

กับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับบริบททางสังคม สาระดนตรีที่นำมาศึกษาจึงต้องมีความหลากหลายทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี

ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิดไม่ได้เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะดนตรีที่หลากหลายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นการใช้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมดนตรีเป็นตัวขัดเกลาให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความแตกต่างในสังคมตั้งแต่ระดับระดับประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับความแตกต่างซึ่งนำไปสู่ความเคารพความหลากหลายในสังคม อันเป็นหัวใจสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายโดยเฉพาะสังคมที่มีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระดับรุนแรงอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ การศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงแนวคิดยังมีนัยของความเป็นพื้นบ้านในลักษณะของการมีส่วนร่วมระหว่างภาคการศึกษากับภาคประชาสังคม (Social Inclusion) ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนจากการศึกษาครั้งนี้ คือ มาตรฐานผู้สอนของทุกประเทศที่กำหนดให้ครูต้องสามารถสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสังคมกับสถาบัน นัยดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ก่อให้เกิดสังคมที่ชาวบ้านและปัญญาชนให้ความเคารพซึ่งกันและกันและร่วมมือกันขับเคลื่อนสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การศึกษาเชิงเนื้อหา (Content-based Learning)

การศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงเนื้อหา เป็นรูปแบบการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะดนตรีในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งหรือมากกว่า การศึกษาเชิงเนื้อหาจะกำหนดสาระดนตรีที่ใช้เรียนรู้อย่างเจาะจง เช่น การปฏิบัติทักษะรวมวงดนตรีจีน การศึกษาประวัติและวรรณกรรมในดนตรีพื้นบ้านอีสาน การศึกษาเชิงเนื้อหามีแนวโน้มปรากฏในสังคมที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรมดนตรีของสังคมได้รับการสืบทอดและอนุรักษ์ผ่านระบบการศึกษา

ตัวอย่างของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงเนื้อหาจากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏอย่างชัดเจนในมาตรฐานผู้เรียนของประเทศไทย และ ประเทศออสเตรเลีย ดังจะเห็นได้จากการที่มาตรฐานของทั้งสองประเทศเริ่มกำหนดประเภทดนตรีในระดับตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้แกนกลาง โดยเฉพาะมาตรฐานผู้เรียนของประเทศออสเตรเลียที่กำหนดชัดเจนสาระความรู้ดนตรีพื้นบ้านอะบอริจินและชาวเกาะแห่งช่องแคบทอร์เรสอย่างชัดเจน อีกตัวอย่างหนึ่งที่ชัดเจน คือ หลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะสถาบันในภูมิภาคเหนือ และ ภูมิภาคเหนือ ที่ซึ่งสังคมมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชัดเจน ดังนั้น การศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเชิงเนื้อหาไม่ได้เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะดนตรีพื้นบ้านเท่านั้น แต่ยังเป็นการย้ำเตือนถึงจุดเน้นของดนตรีในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งที่สังคมควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ดี รูปแบบการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้ง 2 รูปแบบที่ผู้วิจัยนำเสนอไปนั้น เป็นการนำเสนอเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ แต่ในเชิงปฏิบัติจริง การเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบจะทำงานควบคู่ไปด้วยกันเสมอ กล่าวคือ การเรียนรู้เพื่อเข้าทำความเข้าใจแนวคิดในประเด็นใดประเด็นหนึ่งจำเป็นต้องอาศัยเนื้อหาสาระประกอบความเข้าใจ ในขณะเดียวกัน การศึกษาเนื้อความรู้หรือทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยปราศจากการเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดก็ไม่อาจนำไปสู่ความเข้าใจสาระที่ลึกซึ้งได้

การศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะมุ่งไปในรูปแบบที่เน้นความเข้าใจเชิงแนวคิด หรือความเข้าใจเชิงเนื้อหา ขึ้นอยู่กับเป้าหมายว่าต้องการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านไปเพื่ออะไร การกำหนดวัตถุประสงค์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไทเลอร์ให้ความสำคัญมากที่สุดในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ หากพิจารณากลับไปยังทฤษฎีองค์ประกอบการศึกษาของสไตเนอร์ จะพบว่า องค์ประกอบด้านบริบทเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดสาระดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานผู้สอน มาตรฐานหลักสูตร และหลักสูตรดนตรีศึกษา ดังนั้น ทฤษฎีหลักสูตรของไทเลอร์ และ ทฤษฎีองค์ประกอบของสไตเนอร์ ยังคงเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในงานวิจัยทางการศึกษา

บทวิเคราะห์ประโยชน์ของผลการศึกษาต่อการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในสังคมไทย

ในช่วงแรกของการศึกษา ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาของไทยให้ความสำคัญเฉพาะการศึกษาดนตรีไทยราชสำนัก ด้วยเหตุผล 2 ประการ ประการแรกเกิดประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่ไม่เคยมีโอกาสศึกษาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรในชั้นเรียนหรือกิจกรรมชมรมของโรงเรียน ประการที่สองเกิดจากบริบททางประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่ต้องการสร้างชาติภายใต้แนวคิดรัฐชาติ (Nation State) ดนตรีไทยราชสำนักได้รับการยกย่องเป็นวัฒนธรรมร่วมของทุกชาติพันธุ์ที่อยู่ภายในอาณาเขตรัฐสยาม มีสถานะเป็นตัวแทนแสดงความเป็นหนึ่งเดียวท่ามกลางความหลากหลาย ดนตรีไทยราชสำนักจึงเป็นสิ่งที่คนไทยทุกชาติพันธุ์ต้องเรียนรู้ เป็นสาระที่ถูกป้อนเข้าสู่ระบบการศึกษาจนฝังรากลึกเข้าไปในจิตสำนึกของคนไทย (Arphattanon, 2013 อ้างถึงใน Chandransu, 2019: 548)

แต่ทว่า หลังจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักสูตรแกนกลางประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่า คณะผู้จัดทำหลักสูตรและคณะผู้ตราพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับดนตรีทุกวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ในประเทศไทย เพื่อให้ทุกความหลากหลายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ดังจะเห็นได้จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของสังคม หรือที่

เรียกกันว่า แนวคิดหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงนำมาสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาดนตรี (ศ 2.2) ที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล ซึ่งคำสำคัญเหล่านี้ล้วนครอบคลุมความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทยทั้งสิ้น

ด้วยหลักฐานข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมองว่า ในระดับมาตรฐานการศึกษาของชาตินั้นไม่ได้กีดกันการศึกษาดนตรีพื้นบ้านแต่อย่างใด และหากตีความไปถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแล้วจะพบว่า สถาบันสามารถพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของตัวเองเป็นหลักได้เสียด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้น คำกล่าวที่ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับดนตรีพื้นบ้านน้อยกว่าดนตรีไทยราชสำนัก และดนตรีสากล จึงเป็นคำกล่าวที่สะท้อนความเข้าใจเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางที่คลาดเคลื่อน และอาจนำมาซึ่งการตีความและแปรมาตรฐานการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติที่คลาดเคลื่อน ดังนั้น ความตระหนักในเจตนารมณ์ที่แท้จริงในของพระราชบัญญัติการศึกษาของ**ครูดนตรี**จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

จากการศึกษาหลักสูตรผลิตครูดนตรีของประเทศไทยจากทุกภูมิภาค พบว่า ทุกหลักสูตรพยายามออกแบบสาระดนตรีพื้นบ้านให้สอดคล้องกับสาระที่ปรากฏหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ผู้วิจัยกลับมองว่า ความสอดคล้องดังกล่าวเป็นเพียงความสอดคล้องกันในเชิงเนื้อหาเท่านั้น เพราะในคำอธิบายรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรผลิตครูไม่ปรากฏการอ้างอิงแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ซึ่งมักกล่าวถึงทิศทางการสร้างครูดนตรีที่สามารถสอนดนตรีพื้นบ้านได้ตามที่สาระดนตรีพื้นบ้านตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกำหนดไว้ มากกว่าที่จะกล่าวถึงมาตรฐานการเรียนรู้ (ศ 2.2) หรือแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ บัณฑิตครูดนตรีมีแนวโน้มตีความเจตนารมณ์การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรแกนกลางคลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมย์ของพระราชบัญญัติการศึกษา การศึกษาดนตรีในประเทศไทยยังคงยึดติดกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งเป็นเพียงแนวทางการจัดการเรียนรู้ ครูดนตรีขาดความตระหนักในการคัดเลือกสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีแนวโน้มที่จะยึดแบบเรียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปโดยปราศจากการตั้งคำถาม สอดคล้องกับงานวิจัยของนันธิดา จันทรางศุ, สุรสีห์ ชานกสกุล, และ สกาวรุ้ง สายบุญมี (2563) ที่ได้กล่าวถึงสภาพครูดนตรีของไทยไว้ว่า ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถแปรมาตรฐานหลักสูตรไปสู่วิธีการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขาดความเข้าใจในการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อกำหนดวิธีการสอนในแต่ละช่วงชั้น เพราะขาดหลักการที่จะนำมาใช้

อย่างไรก็ดี ข้อมูลสนับสนุนความเห็นของผู้วิจัยมาจากการวิจัยเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เป็นหลัก การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการผลิตครูของสังคมไทย ยังมีส่วนอื่น ๆ ที่ควรลงไปศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะส่วนของสภาพการจัดการเรียนการสอน รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ดนตรีศึกษา ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ว่าแนวคิดหลักสูตรท้องถิ่นอาจได้รับความสำคัญเป็นพิเศษในส่วนของการเรียนการสอนรายวิชาของกลุ่มวิชาชีพครู อนึ่ง ในส่วนของข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยมองว่าหลักสูตรดนตรีศึกษาควรเพิ่มเติมรายวิชาตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างสาระดนตรีพื้นบ้านและความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมบัณฑิตครูให้มีความเข้าใจในหลักการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงสำรวจสาระดนตรีพื้นบ้านเชิงกว้างในมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและผู้สอนจากหลากหลายประเทศ ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อต่อยอดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเชิงลึกรายประเด็นของแต่ละประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของลักษณะทั่วไปซึ่งสามารถนำไปศึกษาต่อยอดในประเด็นอื่น ๆ นอกเหนือจากประเด็นเรื่องดนตรีพื้นบ้าน หรือจะเป็นในส่วนของสาระดนตรีพื้นบ้านซึ่งสามารถนำไปศึกษาต่อยอดในประเด็นปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น ปัญหาความเชี่ยวชาญ หรือ คุณวุฒิของผู้สอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา แนวทางการออกแบบหลักสูตรดนตรีศึกษาแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านสำหรับสถาบันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลเอกสารข้อมูลปฐมภูมิของการศึกษาครั้งนี้ซึ่งได้ถูกรวบรวมไว้แล้วในภาคผนวก

ในส่วนของการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยเชื่อว่าหน่วยย่อยของสังคมไทยมีบริบทและความต้องการที่แตกต่างกันแม้ว่าจะอยู่ในภูมิภาคเดียวกันก็ตาม การนำผลการศึกษาไปใช้จึงต้องพิจารณาประกอบกับความแตกต่างของบริบท ทรัพยากรการเรียนรู้และความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ในสถาบัน ไปจนถึงนโยบายการศึกษาของชาติ ข้อพึงพิจารณาเหล่านี้ล้วนมีรายละเอียดเชิงลึกที่แตกต่างกันซึ่งคนในพื้นที่เท่านั้นที่จะเข้าใจความต้องการของตัวเอง ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการรายงานสภาพสาระดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทยและนานาชาติ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในสังคมและสถาบันของตัวเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาส่วนใดส่วนหนึ่งในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจไม่มากก็น้อย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2539). *ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร.* กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ, กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).* กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กัณวัตม์ พลรงค์. (2562, 25 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด , ร้อยเอ็ด.

กิตติชัย รัตนพันธ์. (2562, 20 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง, พัทลุง.

ข้อบังคับครุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556, 6 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 130 ตอนพิเศษที่ 130, หน้า 72.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 136 ตอนพิเศษที่ 68, หน้า 18.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์.* สมุทรปราการ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2537). *หลักการของโคดายสู่การปฏิบัติ: วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคดาย.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ทิพยฉัตร คลังหิรัญ. (2549). *การศึกษาการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรวัฒน์ หมื่นทา. (2562, 13 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่, เชียงใหม่.

ธราธิป สิทธิชัย. (2562, 21 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, กรุงเทพมหานคร.

ธวัชชัย ศิลปโชค. (2562, 27 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด , ร้อยเอ็ด.

นันธิดา จันทรางศุ, สุรสีห์ ชานกสกุล, และ สกาวรุ้ง สายบุญมี. (2563). ทิศทางการสอนดนตรีโลก: นิยาม หลักการ และข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย. *วารสารครุศาสตร์, 48*(1), 142-163.

บพิตร เค้าหัน. (2551). *ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี). (2554, 3 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 128 ตอนพิเศษที่ 62, หน้า 12.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี). (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 136 ตอนพิเศษที่ 56, หน้า 12.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และวัชนีย์ เชาว์ดำรง. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย: จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 14 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 116 ตอนที่ 74, หน้า 3-4 และ 9.

มินตรา ทันตะเวช. (2557). *การพัฒนาบทเรียนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับพื้นฐานถึงระดับกลางโดยใช้การเรียบเรียงเพลงพื้นบ้าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2560). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่, ประเทศไทย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. (2560). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต, ประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2560). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด, ประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2556). หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

โยธิน พลเขต. (2562, 29 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด.

รุจี สมบัติ. (2562, 26 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

สุจริต บัวพิมพ์. (2530). *การศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงกรานต์ สมจันทร์. (2562, 14 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สุทิชา บุญโน [การบันทึกเสียง]. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2558). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะศิลปศึกษา, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, กระทรวงวัฒนธรรม, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2558). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา หลักสูตร 5 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558). เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, คณะศิลปศึกษา, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, กระทรวงวัฒนธรรม, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

สุวรรณา วังโสภณ. (2547). *การศึกษาวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีประจำชาติไทยและญี่ปุ่น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

Abdoo, F. B. (1954). Music Education in Japan. *Music Educators Journal,* 70(6), 52-56.

Anderson, W. M., & Campbell, P. S. (1996). *Multicultural Perspectives in Music Education* (2nd Edition). Virginia, USA: Music Educators National Conference.

Association Européenne des Conservatoires. (2007). *Polifonia/Dublin Descriptors for 1st Cycle Awards in Higher Music Education*. Retrieved from https://www.aec-music.eu/userfiles/File/polifonia-dublindescriptors150107external.pdf

Australian Bureau of Statistics Government. (2017). *Census: Aboriginal and Torres Strait Islander Population*. Retrieved from https://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/MediaRealesesByCatalogue/02D50FAA9987D6B7CA25814800087E03?OpenDocument

Australian Curriculum. (2012). *Australian Curriculum: The Arts.* Retrieved from https://www.australiancurriculum.edu.au/f-10-curriculum/the-arts/

Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority. (2012). *Australian Curriculum.* Retrieved from https://www.australiancurriculum.edu.au/

Australian Government. (n.d.). *Australian Education System*. Retrieved from https://www.studyinaustralia.gov.au/english/australian-education/education-system

Australian Government. (2020). *Communities.* Retrieved from https://www.indigenous.gov.au/communities

Australian Government. (2019). *Profile of Indigenous People.* Retrieved from: https://www.aihw.gov.au/reports/australias-welfare/profile-of-indigenous-australians

Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade. (n.d.). *The land and Its People*. Retrieved from: https://www.dfat.gov.au/about-australia/land-its-people/Pages/the-land-and-its-people

Australian Government, Department of the Prime Minister and Cabinet. (2018). *Closing the Gap: Prime Minister's Report 2018*. Retrieved from https://www.pmc.gov.au/sites/default/files/reports/closing-the-gap-2018/sites/default/files/ctg-report-20183872.pdf?a=1

Australian Institute of Aboriginal and Torres Straits Islander Studies. (2015). *First Encounters and Frontier Conflict*. Retrieved from: https://aiatsis.gov.au/explore/articles/first-encounters-and-frontier-conflict

Australian Qualification Framework Council. (2013). *Australian Qualification Framework*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(2nd ed.) Retrieved from https://www.aqf.edu.au/sites/aqf/files/aqf-2nd-edition-january-2013.pdf

Australians Together. (2020). *What About History? How Our History of Invasion and Social Control Impacts Today*. Retrieved from: https://australianstogether.org.au/discover/australian-history/get-over-it/

Bangkok Metropolitan Administration. (2011). *The Living Local Cultural Sites of Bangkok*. Bangkok: Culture, Sports and Tourism Department.

BBC News. (2014, September 1). *How Is the National Curriculum Changing?.* BBC News. Retrieved from https://www.bbc.com/news/education-28989714

BBC Bitesize. (n.d.). *How The Windrush Generation Transformed British Arts and Culture*. Retrieved from: https://www.bbc.co.uk/bitesize/articles/z6grnrd

Boele, E. B. (2009). *Implementation and Use of Credit Points in Higher Music Education*. Retrived from https://www.aec-music.eu/userfiles/File/aec-handbook-implementation-and-use-of-credit-points-in-higher-music-education-enrev-2009.pdf

Chandransu, N. (2019). Integrating multicultural music education into the public elementary school curricula in Thailand. International Journal of Music Education, 37(4), 547–560. https://doi.org/10.1177/0255761419855827

Corsi-Bunker, A. (n.d.). *Guide to the Education System in the United*. Retrieved from https://isss.umn.edu/publications/USEducation/2.pdf

Cox, J. (2007). *Handbook Curriculum Design and Development in Higher Music Education*. Retrieved from https://www.aec-music.eu/userfiles/File/AEC%20Handbook%20-%20Curriculum%20Design%20and%20Development%20in%20Higher%20Music%20Education%20-%20EN.pdf

Department for Education. (2014, March 28). *National Curriculum: Darren Henley on Music.* Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=FFApNLwSBUQ

Department for Education and Employment. (1999). *The National Curriculum Handbook for Primary Teacher in England*. Retrieved from: https://dera.ioe.ac.uk/18150/7/QCA-99-457_Redacted.pdf

Drummond, J. (2005). Cultural Diversity in Music Education: Why Bother?. In Campbell P. S., Drummond J., Dunbar-Hall P., Howard K., Schippers H., Wiggins W. (Eds). *Cultural Diversity in Music Education: Directions and Challenge for the 21st Century* (pp. 1-11). Brisbane: Australian Academic Press.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Durrant, C. (2005). Shaping Identity Through Choral Activity: Singers' and Conductors' Perceptions. *Research Studies in Music Education*, 24(1), 88–98. https://doi.org/10.1177/1321103X050240010701

Government of the United Kingdom. (n.d.). *Education System in the UK.* Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/371342/Additional_text_SR45_2014.pdf

Government of the United Kingdom, Department for Education. (2014). *National curriculum in England: Framework for Key Stages 1 to 4.* Retrieved from https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-framework-for-key-stages-1-to-4

Government of the United Kingdom, Department for Education. (2011). *Teachers' Standards*. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/665520/Teachers__Standards.pdf

Gregory, M. (1995). Collaboration for Music Teacher Education between Higher Education Institutions and K-12 Schools. *Journal of Research in Music Education*, 43(1), 47-59. Retrieved from http://www.jstor.org/stable/3345791

International Council for Traditional Music. (n.d.). *ICTM Study Group on Music, Education and Social Inclusion*. Retrieved from http://ictmusic.org/group/music-education-social-inclusion

International Council for Traditional Music. (n.d.). *International Council for Traditional Music.* Retrieved from https://ictmusic.org/

Jacobs School of Music, Indiana University Bloomington. (2019). *Jacobs School of Music Bulletin 2019-2020*. Retrieved from https://bulletins.iu.edu/iub/music/2019-2020/undergraduate/music-education/index.shtml

Karpeles, M. (1965). The International Folk Music Council. *Journal of the Folklore Institute*, 2(3), 308-313. doi:10.2307/3814150

Kelly, S. N., & Van Weelden, K. (2004). Connecting Meaningful Music and Experiences in a Multicultural, Multimusical Classroom. *Music Educators Journal*, 90(3), 35–39. https://doi.org/10.2307/3399953

Lockett, M. (2001). Folk Music and National Identity – A View from A Small Island. *Music Education in a Multicultural European Society, First Project Report* (2000-2001): 25-28.

Music Education Network. (2009). *meNet Learning Outcomes in Music Teacher Training.* Retrieved from http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html?m=3&c=0&lang=en

Music Teachers National Association. (2004). *MTNA Certification Program*. Retrieved from https://certification.mtna.org/Certification/Explore/Standards.aspx

National Association for Music Education. (2014). 2014 *Music Standards.* Retrieved from https://nafme.org/my-classroom/standards/core-music-standards/

National Association for Music Education. (2018). *2018 Analysis of State Music Education Certification Practices in the United States.* Retrieved from https://nafme.org/wp-content/files/2018/12/Teacher-Certification-Update_Oct2018_FinalVersion.pdf

National Association for Music Education. (n.d.). *Inclusivity and Diversity in Music Education*. Retrieved from https://nafme.org/about/position-statements/inclusivity-diversity/

National Association of Schools of Music. (2019). *National Association of Schools of Music Handbook 2018-2019*. Retrieved from https://nasm.arts-accredit.org/accreditation/standards-guidelines/handbook/

National Coalition for Core Arts Standards. (2014). *National Core Arts Standards:A Conceptual Framework for Arts Learning.* Retrieved from https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/Conceptual%20Framework%2007-21-16_0.pdf

School of Education, Indiana University Bloomington. (n.d.). Bachelor of Music Education (B.M.E.). Retrieved from https://education.indiana.edu/programs/undergraduate/majors/music-education.html

Sheffield City Council. (2019). *Sheffield's Population*. Retrieved from: https://www.sheffield.gov.uk/home/your-city-council/population-in-sheffield#:~:text=The%20main%20points%20from%20the,black%20or%20minority%20ethnic%20origin.

The Australian Institute for Teaching and School Leadership. (2011). *Australian Professional Standards for Teachers*. Retrieved from https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standards-for-teachers.pdf?sfvrsn=5800f33c_64

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

The College Board. (2013). *International Standards for Arts Education: A review of standards, practices, and expectations in thirteen countries and regions*. Retrieved from https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/College%20Board%20Research%20-%20International%20Standards_0.pdf

The University of Sheffield, Department of Music. (n.d.). *Undergraduate Course Modules.* Retrieved from https://www.sheffield.ac.uk/music/modules/undergraduate-course-modules

The University of Sheffield. (2012). *Undergraduate Handbook*. Retrieved from https://www.sheffield.ac.uk/polopoly_fs/1.209587!/file/ughandbook2012.pdf

The University of Sydney. (2019). *Sydney Conservatorium of Music Handbook 2020*. Retrieved from https://www.sydney.edu.au/handbooks/conservatorium/undergraduate/b_music_education.shtml

Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction.* Chicago University of Chicago Press.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

ภูมิภาคเหนือ

1. อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่

ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
4. อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ภูมิภาคกลาง

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี สมบัติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป

ภูมิภาคใต้

7. อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
8. อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานผู้เรียน)
2. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานผู้สอน)
3. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานหลักสูตร)
4. แบบวิเคราะห์เอกสาร (หลักสูตรดนตรีศึกษา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานผู้เรียน)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อมาตรฐาน.....ประเทศ.....

1.2 หน่วยงานที่ประกาศใช้.....

1.3 แหล่งที่มาของเอกสาร.....

2. โครงสร้าง และ สาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏในมาตรฐานผู้เรียน

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/เป้าหมาย (ระบุชื่อเฉพาะ.....)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

2.2 ตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น (ระบุชื่อเฉพาะ.....)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

2.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

☐ ปรากฏ (ระบุชื่อเฉพาะ.....) ☐ ไม่ปรากฏ

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

3. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานผู้สอน)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อมาตรฐาน.....

1.2 ประเภทของมาตรฐาน

☐ มาตรฐานวิชาชีพครู (ระบุประเทศ.....)

☐ มาตรฐานครูดนตรี (ระบุประเทศ.....)

1.3 หน่วยงานที่ประกาศใช้.....

แหล่งที่มาของเอกสาร.....

2. โครงสร้าง และ สาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏในมาตรฐานผู้สอน

2.1 มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทางดนตรี

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.2)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 มาตรฐานด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.3)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.4)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.5)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 มาตรฐานด้านอื่น ๆ ระบุ.....

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร (มาตรฐานหลักสูตร)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อมาตรฐาน.....

1.2 ประเภทของมาตรฐาน

☐ มาตรฐานหลักสูตรดนตรีศึกษา (ระบุประเทศ).....)

☐ มาตรฐานหลักสูตรดนตรี (ระบุประเทศ).....)

☐ มาตรฐานหลักสูตรทุกสาขา (ระบุประเทศ).....)

1.3 หน่วยงานที่ประกาศใช้.....

แหล่งที่มาของเอกสาร.....

2. โครงสร้าง และ สาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏในมาตรฐานหลักสูตร

2.1 โครงสร้างหลักสูตร

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.2)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.3)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.3 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

☐ ปรากฏ ☐ ไม่ปรากฏ (ข้ามไปข้อ 2.4)

รายละเอียดสาระดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏ.....

.....

.....

3. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

4. แบบวิเคราะห์เอกสาร (หลักสูตรดนตรีศึกษา)

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน..... ประเทศ.....

พันธกิจของสถาบัน.....

.....

.....

ชื่อหลักสูตร.....

.....

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....

.....

.....

2. โครงสร้างหลักสูตร

2.1 จำนวนแขนงวิชา/วิชาเอก..... แขนงวิชา/วิชาเอก ประกอบด้วย

แขนงวิชา/วิชาเอก.....

แขนงวิชา/วิชาเอก.....

2.2 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร..... หน่วยกิต

2.3 หมวดวิชาและกลุ่มวิชา

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป..... หน่วยกิต

หมวดวิชาชีพครู..... หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก..... หน่วยกิต

หมวดวิชาอื่น ๆ ..... หน่วยกิต

3. รายวิชาดนตรีพื้นบ้าน

3.1 ชื่อรายวิชา.....

3.2 จำนวนหน่วยกิต..... หน่วยกิต

3.3 หมวดของรายวิชา ☐ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ☐ หมวดวิชาชีพครู

☐ หมวดวิชาเอก ☐ หมวดวิชาอื่น ๆ ระบุ.....

3.4 สถานะของรายวิชา ☐ บังคับ ☐ เลือก ☐ บังคับเลือก

สถาบันวิทยบริการ
Chulalongkorn University

3.5 รูปแบบสาระดนตรีพื้นบ้านของรายวิชา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 3.5.1 สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงแนวคิด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ความเป็นพื้นบ้านกับสังคม
- ☐ ความเป็นพื้นบ้านกับการศึกษา
- ☐ ความพหุวัฒนธรรมกับสังคม
- ☐ ความพหุวัฒนธรรมกับการศึกษา
- ☐ ดนตรีพื้นบ้านกับสังคม
- ☐ ดนตรีพื้นบ้านกับการศึกษา
- ☐ ดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมกับสังคม
- ☐ ดนตรีจากหลากหลายวัฒนธรรมกับการศึกษา

☐ 3.5.2 สาระดนตรีพื้นบ้านเชิงเนื้อหา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ความรู้ดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
- ☐ ความรู้ดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
- ☐ ความรู้ดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม
- ☐ ทักษะดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง
- ☐ ทักษะดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม
- ☐ ทักษะดนตรีพื้นบ้านเชิงพหุวัฒนธรรม

3.6 คำอธิบายรายวิชา.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อื่น ๆ (ภาระงาน การประเมินผล ฯลฯ).....

.....

.....

4. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

5. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา (ประเทศไทย)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 20-25 ปี ☐ 26-30 ปี ☐ 31-35 ปี ☐ 36-40 ปี
☐ 41-45 ปี ☐ 46-50 ปี ☐ 50-55 ปี ☐ 55-60 ปี

3. วุฒิการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ปริญญาตรี

วิชาเอก ..... คณะ .....

มหาวิทยาลัย/สถาบัน ..... ประเทศ .....

☐ ปริญญาโท

วิชาเอก ..... คณะ .....

มหาวิทยาลัย/สถาบัน ..... ประเทศ .....

☐ ปริญญาเอก

วิชาเอก ..... คณะ .....

มหาวิทยาลัย/สถาบัน ..... ประเทศ .....

4. ประสบการณ์ด้านการสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5-10 ปี ☐ 10-15 ปี ☐ มากกว่า 15 ปี

5. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน

☐ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัย/สถาบัน .....

☐ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัย/สถาบัน .....

6. ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์

1. ผู้สอนวิชาดนตรีพื้นบ้าน

1.1. ท่านมีความเชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านในด้านใดบ้าง?

1.2. ท่านมีความเชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมอื่นด้านใดบ้าง?

1.3. สถาบันของท่านมีผู้สอนวิชาดนตรีเพียงพอหรือไม่ เพราะอะไร?

1.4. ศิลปินพื้นบ้านในท้องถิ่นของท่านมีบทบาทในการเข้ามาเป็นผู้สอนวิชาดนตรีพื้นบ้านมากน้อยเพียงใด?

2. ผู้เรียนวิชาดนตรีพื้นบ้าน

2.1 ผู้เรียนในหลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้านอย่างไรบ้าง?

2.2 สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้พึงปฏิบัติได้หลังจากเรียนวิชาดนตรีพื้นบ้านมีอะไรบ้าง?

2.3 พื้นฐานทางดนตรีพื้นบ้านของผู้เรียนในหลักสูตรของท่านเป็นอย่างไร?

2.4 ผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีไทย กับ ผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีสากลในหลักสูตรของท่าน มีความสนใจในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร?

2.5 ผู้เรียนเลือกศึกษารายวิชาดนตรีพื้นบ้านด้วยเหตุผลอะไร?

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

3.1 สาระดนตรีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างไร?

3.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาในสถาบันของท่านคืออะไร?

4. โครงสร้างหลักสูตรดนตรีและรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

4.1 โครงสร้างหลักสูตรของท่านจัดให้มีการศึกษาดนตรีพื้นบ้านอย่างไร และท่านมีความเห็นว่าเหมาะสมอย่างไร?

4.2 ภาพรวมของหลักสูตรให้ความสำคัญกับสาระดนตรีพื้นบ้านในลักษณะใด (แนวคิด หรือเนื้อหา)?

4.3 สาระดนตรีพื้นบ้านที่นำมาจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของท่านเพียงพอต่อความต้องการของสังคมหรือไม่ อย่างไร?

4.4 รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของท่าน ให้ความสำคัญกับอะไรมากที่สุด (ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม/การศึกษา หรือ ความรู้และทักษะทางดนตรีพื้นบ้าน)?

4.5 รายวิชาดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อผู้เรียนในฐานะครูดนตรีอย่างไร?

4.6 ระหว่างสาระดนตรีพื้นบ้านในวัฒนธรรมของตัวเอง กับ สาระดนตรีพื้นบ้านจากต่างวัฒนธรรม สัดส่วนสาระที่ผู้เรียนถึงประสงค์เป็นอย่างไร?

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. การเรียนการสอนและการประเมินผลรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

5.1 การเรียนการสอนและการประเมินผลรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของท่านเป็นอย่างไร และท่านให้ความสำคัญกับสิ่งใดมากที่สุด?

5.2 นอกจากการเรียนการสอนผ่านรายวิชาในหลักสูตร ชมรมดนตรีพื้นบ้านของมหาวิทยาลัย/สถาบัน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านหรือไม่ อย่างไร?

5.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านร่วมกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัย/สถาบันของท่าน?

6. สภาพปัญหา อุปสรรค การแก้ไขปัญหา และแนวโน้มของดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษา

6.1 ปัญหาและอุปสรรคในด้านผู้สอน ในการสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสู๖รของท่านมีอะไรบ้าง และท่านแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร?

6.2 ปัญหาและอุปสรรคในด้านผู้เรียน ในการเรียนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของท่านมีอะไรบ้าง และท่านแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร?

6.3 ปัญหาและอุปสรรคในด้านการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาดนตรีพื้นบ้านมีอะไรบ้าง และท่านแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร?

6.4 ปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของท่านมีอะไรบ้าง และท่านแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร?

6.5 แนวโน้มของการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของท่านเป็นอย่างไร?

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ค
ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้เรียน

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประเทศไทย
2. Music Standards (PK-8 General Music), National Association for Music Education (NAfME): United States of America.
3. National Curriculum for England, Government of the United Kingdom: England, United Kingdom.
4. The Australian Curriculum, Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA): Australia.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประเทศไทย

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น	ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น
	2. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น
ป.2	1. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่น โดยใช้คำง่าย ๆ	บทเพลงในท้องถิ่น - ลักษณะของเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
	2. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น	กิจกรรมดนตรีในโอกาสพิเศษ - ดนตรีกับโอกาสสำคัญในโรงเรียน - ดนตรีกับวันสำคัญของชาติ
ป.3	1. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น	เอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น - ลักษณะเสียงร้องของดนตรีในท้องถิ่น - ภาษาและเนื้อหาในบทร้องของดนตรีในท้องถิ่น - เครื่องดนตรีและวงดนตรีในท้องถิ่น
	2. ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น	ดนตรีกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.4	1. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรีและเพลงในท้องถิ่น	ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	2. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์
ป.5	1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี
	2. อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	คุณค่าของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทยในประวัติศาสตร์	ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ - ดนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรี
	2. จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	
	3. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรีในท้องถิ่น	
ม.1	1. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อสังคมไทย	บทบาทและอิทธิพลของดนตรี - บทบาทดนตรีในสังคม - อิทธิพลของดนตรีในสังคม
	2. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน	องค์ประกอบของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
ม.2	1. บรรยายบทบาทและอิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ	ดนตรีในวัฒนธรรมต่างประเทศ - บทบาทของดนตรีในวัฒนธรรม - อิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรม
	2. บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของดนตรีในประเทศไทย	เหตุการณ์ประวัติศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีในประเทศไทย - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับงานดนตรี - การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับงานดนตรี
ม.3	1. บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีแต่ละยุคสมัย	- ประวัติดนตรีไทยยุคสมัยต่าง ๆ - ประวัติดนตรีตะวันตกยุคสมัยต่าง ๆ
	2. อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานดนตรีนั้นได้รับการยอมรับ	ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2. Music Standards (PK-8 General Music), National Association for Music Education (NAfME), United States of America.

NCCAS	NAfME									
	CREATING (Cr)									
	MU:Cr1.1 IMAGINE: Generate musical ideas for various purposes and contexts.									
	PreK	K	1	2	3	4	5	6	7	8
Cr1: Generate and conceptualize artistic ideas and work.	**MU:Cr1.1.PKa** With substantial guidance, explore and experience a variety of music.	**MU:Cr1.1.Ka** With guidance, explore and experience music concepts (such as beat and melodic contour).	**MU:Cr1.1.1a** With limited guidance, create musical ideas (such as answering a musical question) for a specific purpose.	**MU:Cr1.1.2a** Improvise rhythmic and melodic patterns and musical ideas for a specific purpose.	**MU:Cr1.1.3a** Improvise rhythmic and melodic ideas, and describe connection to specific purpose and context (such as personal and social).	**MU:Cr1.1.4a** Improvise rhythmic, melodic, and harmonic ideas, and explain connection to specific purpose and context (such as social and cultural).	**MU:Cr1.1.5a** Improvise rhythmic, melodic, and harmonic ideas, and explain connection to specific purpose and context (such as social, cultural, and historical).	**MU:Cr1.1.6a** Generate simple rhythmic, melodic, and harmonic phrases within AB and ABA forms that convey expressive intent.	**MU:Cr1.1.7a** Generate rhythmic, melodic, and harmonic phrases and variations over harmonic accompaniments within AB, ABA, or theme and variation forms that convey expressive intent.	**MU:Cr1.1.8a** Generate rhythmic, melodic and harmonic phrases and harmonic accompaniments within expanded forms (including introductions, transitions, and codas) that convey expressive intent.
		MU:Cr1.1.Kb With guidance, generate musical ideas (such as movements or motives).	**MU:Cr1.1b** With limited guidance, generate musical ideas in multiple tonalities (such as major and minor) and meters (such as duple and triple).	**MU:Cr1.1.2b** Generate musical patterns and ideas within the context of a given tonality (such as major and minor) and meter (such as duple and triple).	**MU:Cr1.1.3b** Generate musical ideas (such as rhythms and melodies) within a given tonality and/or meter.	**MU:Cr1.1.4b** Generate musical ideas (such as rhythms, melodies, and simple accompaniment patterns) within related tonalities (such as major and minor) and meters.	**MU:Cr1.1.5b** Generate musical ideas (such as rhythms, melodies, and accompaniment patterns) within specific related tonalities, meters, and simple chord changes.			
	MU:Cr2.1 PLAN & MAKE: Select and develop musical ideas for defined purposes and contexts									
Cr2: Organize and Develop artistic ideas and work.	**MU:Cr2.1.PKa** With substantial guidance, explore favorite musical ideas (such as movements, vocalizations, or instrumental accompaniments).	**MU:Cr2.1.Ka** With guidance, demonstrate and choose favorite musical ideas.	**MU:Cr2.1.1a** With limited guidance, demonstrate and discuss personal reasons for selecting musical ideas that represent expressive intent.	**MU:Cr2.1.2a** Demonstrate and explain personal reasons for selecting patterns and ideas for music that represent expressive intent.	**MU:Cr2.1.3a** Demonstrate selected musical ideas for a simple improvisation or composition to express intent, and describe connection to a specific purpose and context.	**MU:Cr2.1.4a** Demonstrate selected and organized musical ideas for an improvisation, arrangement, or composition to express intent, and explain connection to purpose and context.	**MU:Cr2.1.5a** Demonstrate selected and developed musical ideas for improvisations, arrangements, or compositions to express intent, and explain connection to purpose and context.	**MU:Cr2.1.6a** Select, organize, construct, and document personal musical ideas for arrangements and compositions within AB or ABA form that demonstrate an effective beginning, middle, and ending, and convey expressive intent.	**MU:Cr2.1.7a** Select, organize, develop and document personal musical ideas for arrangements, songs, and compositions within AB, ABA, or theme and variation forms that demonstrate unity and variety and convey expressive intent.	**MU:Cr2.1.8a** Select, organize, and document personal musical ideas for arrangements, songs, and compositions within expanded forms that demonstrate tension and release, unity and variety, balance, and convey expressive intent.
	MU:Cr2.1.PKb With substantial guidance, select and keep track of the order for performing original musical ideas, using iconic notation and/or recording technology.	**MU:Cr2.1.Ka** With guidance, organize personal musical ideas using iconic notation and/or recording technology.	**MU:Cr2.1.1b** With limited guidance, use iconic or standard notation and/or recording technology to document and organize personal musical ideas.	**MU:Cr2.1.2b** Use iconic or standard notation and/or recording technology to combine, sequence, and document personal musical ideas.	**MU:Cr2.1.3b** Use standard and/or iconic notation and/or recording technology to document personal rhythmic and melodic musical ideas.	**MU:Cr2.1.4b** Use standard and/or iconic notation and/or recording technology to document personal rhythmic, melodic, and simple harmonic musical ideas.	**MU:Cr2.1.5b** Use standard and/or iconic notation and/or recording technology to document personal rhythmic, melodic, and two-chord harmonic musical ideas.	**MU:Cr2.1.6b** Use standard and/or iconic notation and/or audio/ video recording to document personal simple rhythmic phrases, melodic phrases, and two-chord harmonic musical ideas.	**MU:Cr2.1.7b** Use standard and/or iconic notation and/or audio/ video recording to document personal simple rhythmic phrases, melodic phrases, and harmonic sequences.	**MU:Cr2.1.8b** Use standard and/or iconic notation and/or audio/ video recording to document personal rhythmic phrases, melodic phrases, and harmonic sequences.
	MU:Cr3.1 EVALUATE & REFINE: Evaluate and refine selected musical ideas to create musical work(s) that meet appropriate criteria.									
Cr3: Refine and Complete artistic work.	**MU:Cr3.1.PKa** With substantial guidance, consider personal, peer, and teacher feedback when demonstrating and refining personal musical ideas.	**MU:Cr3.1.Ka** With guidance, apply personal, peer, and teacher feedback in refining personal musical ideas.	**MU:Cr3.1.1a** With limited guidance, discuss and apply personal, peer, and teacher feedback to refine personal musical ideas.	**MU:Cr3.1.2a** Interpret and apply personal, peer, and teacher feedback to revise personal music.	**MU:Cr3.1.3a** Evaluate, refine, and document revisions to personal musical ideas, applying teacher- provided and collaboratively- developed criteria and feedback.	**MU:Cr3.1.4a** Evaluate, refine, and document revisions to personal music, applying teacher- provided and collaboratively- developed criteria and feedback to show improvement over time.	**MU:Cr3.1.5a** Evaluate, refine, and document revisions to personal music, applying teacher- provided and collaboratively- developed criteria and feedback, and explain rationale for changes.	**MU:Cr3.1.6a** Evaluate their own work, applying teacher-provided criteria such as application of selected elements of music, and use of sound sources.	**MU:Cr3.1.7a** Evaluate their own work, applying selected criteria such as appropriate application of elements of music including style, form, and use of sound sources.	**MU:Cr3.1.8a** Evaluate their own work by selecting and applying criteria including appropriate application of compositional techniques, style, form, and use of sound sources.
								MU:Cr3.1.6b Describe the rationale for making revisions to the music based on evaluation criteria and feedback from their teacher.	**MU:Cr3.1.7b** Describe the rationale for making revisions to the music based on evaluation criteria and feedback from others (teacher and peers).	**MU:Cr3.1.8b** Describe the rationale for refining works by explaining the choices, based on evaluation criteria.
	MU:Cr3.2 PRESENT: Share creative musical work that conveys intent, demonstrates craftsmanship, and exhibits originality.									
	MU:Cr3.2.PKa With substantial guidance, share revised personal musical ideas with peers.	**MU:Cr3.2.Ka** With guidance, demonstrate a final version of personal musical ideas to peers.	**MU:Cr3.2.1a** With limited guidance, convey expressive intent for a specific purpose by presenting a final version of personal musical ideas to peers or informal audience.	**MU:Cr3.2.2a** Convey expressive intent for a specific purpose by presenting a final version of personal musical ideas to peers or informal audience.	**MU:Cr3.2.3a** Present the final version of personal created music to others, and describe connection to expressive intent.	**MU:Cr3.2.4a** Present the final version of personal created music to others, and explain connection to expressive intent.	**MU:Cr3.2.5a** Present the final version of personal created music to others that demonstrates craftsmanship, and explain connection to expressive intent.	**MU:Cr3.2.6a** Present the final version of their documented personal composition or arrangement, using craftsmanship and originality to demonstrate an effective beginning, middle, and ending, and convey expressive intent.	**MU:Cr3.2.7a** Present the final version of their documented personal composition, song, or arrangement, using craftsmanship and originality to demonstrate unity and variety, and convey expressive intent.	**MU:Cr3.2.8a** Present the final version of their documented personal composition, song, or arrangement, using craftsmanship and originality to demonstrate the application of compositional techniques for creating unity and variety, tension and release, and balance to convey expressive intent.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

NCCAS

PERFORMING (Pr)

Pr4: Select, analyze and interpret artistic work for presentation.

MU:Pr4.1 SELECT: Select varied musical works to present based on interest, knowledge, technical skill, and context.

PreK	K	1	2	3	4	5	6	7	8
MU:Pr4.1.PKa With substantial guidance, demonstrate and state preference for varied musical selections.	**MU:Pr4.1.Ka** With guidance, demonstrate and state personal interest in varied musical selections.	**MU:Pr4.1.1a** With limited guidance, demonstrate and discuss personal interest in, knowledge about, and purpose of varied musical selections.	**MU:Pr4.1.2a** Demonstrate and explain personal interest in, knowledge about, and purpose of varied musical selections.	**MU:Pr4.1.3a** Demonstrate and explain how the selection of music to perform is influenced by personal interest, knowledge, purpose, and context.	**MU:Pr4.1.4a** Demonstrate and explain how the selection of music to perform is influenced by personal interest, knowledge, context, and technical skill.	**MU:Pr4.1.5a** Demonstrate and explain how the selection of music to perform is influenced by personal interest, knowledge, and context, as well as their personal and others' technical skill.	**MU:Pr4.1.6a** Apply teacher-provided criteria for selecting music to perform for a specific purpose and/or context, and explain why each was chosen.	**MU:Pr4.1.7a** Apply collaboratively-developed criteria for selecting music of contrasting styles for a program with a specific purpose and/or context and, after discussion, identify expressive qualities, technical challenges, and reasons for choices.	**MU:Pr4.1.8a** Apply personally-developed criteria for selecting music of contrasting styles for a program with a specific purpose and/or context, and explain expressive qualities, technical challenges, and reasons for choices.

MU:Pr4.2 ANALYZE: Analyze the structure and context of varied musical works and their implications for performance.

MU:Pr4.2.PKa With substantial guidance, explore and demonstrate awareness of musical contrasts.	**MU:Pr4.2.Ka** With guidance, explore and demonstrate awareness of music contrasts (such as high/low, loud/soft, same/different) in a variety of music selected for performance.	**MU:Pr4.2.1a** With limited guidance, demonstrate knowledge of music concepts (such as beat and melodic contour) in music from a variety of cultures selected for performance.	**MU:Pr4.2.2a** Demonstrate knowledge of music concepts (such as tonality and meter) in music from a variety of cultures selected for performance.	**MU:Pr4.2.3a** Demonstrate understanding of the structure in music selected for performance.	**MU:Pr4.2.4a** Demonstrate understanding of the structure and the elements of music (such as rhythm, pitch, form, and form) in music selected for performance.	**MU:Pr4.2.5a** Demonstrate understanding of the structure and the elements of music (such as rhythm, pitch, form, and harmony) in music selected for performance.	**MU:Pr4.2.6a** Explain how understanding the structure and the elements of music are used in music selected for performance.	**MU:Pr4.2.7a** Explain and demonstrate the structure of contrasting pieces of music selected for performance and how elements of music are used.	**MU:Pr4.2.8a** Compare the structure of contrasting pieces of music selected for performance, explaining how the elements of music are used in each.
		MU:Pr4.2.1b When analyzing selected music, read and perform rhythmic patterns using iconic or standard notation.	**MU:Pr4.2.2b** When analyzing selected music, read and perform rhythmic and melodic patterns using iconic or standard notation	**MU:Pr4.2.3b** When analyzing selected music, read perform rhythmic patterns and melodic phrases using iconic and standard notation.	**MU:Pr4.2.4b** When analyzing selected music, read and perform using iconic and/or standard notation.	**MU:Pr4.2.5b** When analyzing selected music, read and perform using standard notation.	**MU:Pr4.2.6b** When analyzing selected music, read and identify by name or function standard symbols for rhythm, pitch, articulation, and dynamics.	**MU:Pr4.2.7b** When analyzing selected music, read and identify by name or function standard symbols for rhythm, pitch, articulation, dynamics, tempo, and form.	**UPr4.2.8b** When analyzing selected music, sight-read in treble or bass clef simple rhythmic, melodic, and/or harmonic notation.
				MU:Pr4.2.3c Describe how context (such as personal and social) can inform a performance.	**MU:Pr4.2.4c** Explain how context (such as social and cultural) informs a performance.	**MU:Pr4.2.5c** Explain how context (such as social, cultural, and historical) informs performances.	**MU: Pr4.2.6c** Identify how cultural and historical context inform performances.	**MU:Pr4.2.7c** Identify how cultural and historical context inform performances and result in different music interpretations.	**MU:Pr4.2.8c** Identify how cultural and historical context inform performances and result in different musical effects.

MU:Pr4.3 INTERPRET: Develop personal interpretations that consider creators' intent.

MU:Pr4.3.PKa With substantial guidance, explore music's expressive qualities (such as voice quality, dynamics, and tempo).	**MU:Pr4.3.Ka** With guidance, demonstrate awareness of expressive qualities (such as voice quality, dynamics, and tempo) that support the creators' expressive intent.	**MU:Pr4.3.1a** Demonstrate and describe music's expressive qualities (such as dynamics and tempo).	**MU:Pr4.3.2a** Demonstrate understanding of expressive qualities (such as dynamics and tempo) and how creators use them to convey expressive intent.	**MU:Pr4.3.3a** Demonstrate and describe how intent is conveyed through expressive qualities (such as dynamics and tempo).	**MU:Pr4.3.4a** Demonstrate and explain how intent is conveyed through interpretive decisions and expressive qualities (such as dynamics, tempo, and timbre).	**MU:Pr4.3.5a** Demonstrate and explain how intent is conveyed through interpretive decisions and expressive qualities (such as dynamics, tempo, timbre, and articulation/style).	**MU:Pr4.3.6a** Perform a selected piece of music demonstrating how their interpretations of the elements of music and the expressive qualities (such as dynamics, tempo, timbre, articulation/style, and phrasing) convey intent.	**MU:Pr4.3.7a** Perform contrasting pieces of music demonstrating their interpretations of the elements of music and expressive qualities (such as dynamics, tempo, timbre, articulation/style, and phrasing) convey intent.	**MU:Pr4.3.8a** Perform contrasting pieces of music, demonstrating as well as explaining how the music's intent is conveyed by their interpretations of the elements of music and expressive qualities (such as dynamics, tempo, timbre, articulation/style, and phrasing).

Pr5: Develop and refine artistic techniques and work for presentation

MU:Pr5.1 REHEARSE, EVALUATE & REFINE: Evaluate and refine personal and ensemble performances, individually or in collaboration with others.

MU:Pr5.1.PKa With substantial guidance, practice and demonstrate what they like about their own performances.	**MU:Pr5.1.Ka** With guidance, apply personal, teacher, and peer feedback to refine performances.	**MU:Pr5.1.1a** With limited guidance, apply personal, teacher, and peer feedback to refine performances.	**MU:Pr5.1.2a** - Apply established criteria to judge the accuracy, expressiveness, and effectiveness of performances.	**MU:Pr5.1.3a** Apply teacher-provided and collaboratively-developed criteria and feedback to evaluate accuracy of ensemble performances.	**MU:Pr5.1.4a Apply** teacher-provided and collaboratively- developed criteria and feedback to evaluate accuracy and expressiveness of ensemble and personal performances.	**MU:Pr5.1.5a Apply** teacher-provided and established criteria and feedback to evaluate the accuracy and expressiveness of ensemble and personal performances.	**MU:Pr5.1.6a** Identify and apply teacher-provided criteria (such as correct interpretation of notation, technical accuracy, originality, and interest) to rehearse, refine, and determine when a piece is ready to perform.	**MU:Pr5.1.7a** Identify and apply collaboratively- developed criteria (such as demonstrating correct interpretation of notation, technical skill of performer, originality, emotional impact, and interest) to rehearse, refine, and determine when the music is ready to perform.	**MU:Pr5.1.8a** Identify and apply personally- developed criteria (such as demonstrating correct interpretation of notation, technical skill of performer, originality, emotional impact, variety, and interest) to rehearse, refine, and determine when the music is ready to perform.
MU:Pr5.1.PKb With substantial guidance, apply personal, peer, and teacher feedback to refine performances.	**MU:Pr5.1.Kb** With guidance, use suggested strategies in rehearsal to improve the expressive qualities of music.	**MU:Pr5.1.1b With** limited guidance, use suggested strategies in rehearsal to address interpretive challenges of music.	**MU:Pr5.1.2b** Rehearse, identify and apply strategies to address interpretive, performance, and technical challenges of music.	**MU:Pr5.1.3b** Rehearse to refine technical accuracy, expressive qualities, and identified performance challenges.	**MU:Pr5.1.4b** Rehearse to refine technical accuracy and expressive qualities, and address performance challenges.	**MU:Pr5.1.5b** Rehearse to refine technical accuracy and expressive qualities to address challenges, and show improvement over time.			

Pr6: Convey meaning through the presentation of artistic work.

MU:Pr6.1 PRESENT: Perform expressively, with appropriate interpretation and technical accuracy, and in a manner appropriate to the audience and context.

MU:Pr6.1.PKa With substantial guidance, perform music with expression.	**MU:Pr6.1.Ka** With guidance, perform music with expression.	**MU:Pr6.1.1a** With limited guidance, perform music for a specific purpose with expression.	**MU:Pr6.1.2a** Perform music for a specific purpose with expression and technical accuracy.	**MU:Pr6.1.3a** Perform music with expression and technical accuracy.	**MU:Pr6.1.4a** Perform music, alone or with others, with expression and technical accuracy, and appropriate interpretation.	**MU:Pr6.1.5a** Perform music, alone or with others, with expression, technical accuracy, and appropriate interpretation.	**MU:Pr6.1.6a** Perform the music with technical accuracy to convey the creator's intent.	**MU:Pr6.1.7a** Perform the music with technical accuracy and stylistic expression to convey the creator's intent.	**MU:Pr6.1.8a** Perform the music with technical accuracy, stylistic expression, and culturally authentic practices in music to convey the creator's intent.
	MU:Pr6.1.Kb Perform appropriately for the audience.	**MU:Pr6.1.1b** Perform appropriately for the audience and purpose.	**MU:Pr6.1.2b** Perform appropriately for the audience and purpose.	**MU:Pr6.1.3b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context and venue.	**MU:Pr6.1.4b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context, venue, and genre.	**MU:Pr6.1.5b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context, venue, genre, and style.	**MU:Pr6.1.6b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue and purpose.	**MU:Pr6.1.7b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue, purpose, and context.	**MU:Pr6.1.8b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue, purpose, context, and style.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

NCCAS	PreK	K	1	2	3	4	5	6	7	8
	RESPONDING (Re)									
	MU:Re7.1 SELECT: Choose music appropriate for a specific purpose or context.									
Re7: Perceive and analyze artistic work.	**MU:Re7.1.PKa** With substantial guidance, state personal interests and demonstrate why they prefer some music selections over others.	**MU:Re7.1.Ka** With guidance, list personal interests and experiences and demonstrate why they prefer some music selections over others.	**MU:Re7.1.1a** With limited guidance, identify and demonstrate how personal interests and experiences influence musical selection for specific purposes.	**MU:Re7.1.2a** Explain and demonstrate how personal interests and experiences influence musical selection for specific purposes.	**MU:Re7.1.3a** Demonstrate and describe how selected music connects to and is influenced by specific interests, experiences, or purposes.	**MU:Re7.1.4a** Demonstrate and explain how selected music connects to and is influenced by specific interests, experiences, purposes, or contexts.	**MU:Re7.1.5a** Demonstrate and explain, citing evidence, how selected music connects to and is influenced by specific interests, experiences, purposes, or contexts.	**MU:Re7.1.6a** Select or choose music to listen to and explain the connections to specific interests or experiences for a specific purpose.	**MU:Re7.1.7a** Select or choose contrasting music to listen to and compare the connections to specific interests or experiences for a specific purpose.	**MU:Re7.1.8a** Select programs of music (such as a CD mix or live performances) and demonstrate the connections to an interest or experience for a specific purpose.
	MU:Re7.2 ANALYZE: Analyze how the structure and context of varied musical works inform the response.									
	MU:Re7.2.PKa With substantial guidance, explore musical contrasts in music.	**MU:Re7.2.Ka** With guidance, demonstrate how a specific music concept (such as beat or melodic direction) is used in music.	**MU:Re7.2.1a** With limited guidance, demonstrate and identify how specific music concepts (such as beat or pitch) are used in various styles of music for a purpose.	**MU:Re7.2.2a** Describe how specific music concepts are used to support a specific purpose in music.	**MU:Re7.2.3a** Demonstrate and describe how a response to music can be informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as personal and social).	**MU:Re7.2.4a** Demonstrate and explain how responses to music are informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as social and cultural).	**MU:Re7.2.5a** Demonstrate and explain, citing evidence, how responses to music are informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as social, cultural, and historical).	**MU:Re7.2.6a** Describe how the elements of music and expressive qualities relate to the structure of the pieces. **MU:Re7.2.6b** Identify the context of music from a variety of genres, cultures, and historical periods.	**MU:Re7.2.7a** Classify and explain how the elements of music and expressive qualities relate to the structure of contrasting pieces. **MU:Re7.2.7b** Identify and compare the context of music from a variety of genres, cultures, and historical periods.	**MU:Re7.2.8a** Compare how the elements of music and expressive qualities relate to the structure within programs of music. **MU:Re7.2.8b** Identify and compare the context of programs of music from a variety of genres, cultures, and historical periods.
	MU:Re8.1 INTERPRET: Support interpretations of musical works that reflect creators'/performers' expressive intent.									
Re8: Interpret intent and meaning in artistic work.	MU:Re8.1.PKa With substantial guidance, explore music's expressive qualities (such as dynamics and tempo).	MU:Re8.1.Ka With guidance, demonstrate awareness of expressive qualities (such as dynamics and tempo) that reflect creators'/perform ers' expressive intent.	**MU:Re8.1.1a With** limited guidance, demonstrate and identify expressive qualities (such as dynamics and tempo) that reflect creators'/ performers' expressive intent.	**MU:Re8.1.2a** Demonstrate knowledge of music concepts and how they support creators'/ performers' expressive intent.	**MU:Re8.1.3a** Demonstrate and describe how the expressive qualities (such as dynamics and tempo) are used in performers' interpretations to reflect expressive intent.	**MU:Re8.1.4a** Demonstrate and explain how the expressive qualities (such as dynamics, tempo, and timbre) are used in performers' and personal interpretations to reflect expressive intent.	**MU:Re8.1.5a** Demonstrate and explain how the expressive qualities (such as dynamics, tempo, timbre, and articulation) are used in performers' and personal interpretations to reflect expressive intent.	**MU:Re8.1.6a** Describe a personal interpretation of how creators' and performers' application of the elements of music and expressive qualities, within genres and cultural and historical context, convey expressive intent.	**MU:Re8.1.7a** Describe a personal interpretation of contrasting works and explain how creators' and performers' application of the elements of music and expressive qualities, within genres, cultures, and historical periods, convey expressive intent.	**MU:Re8.1.7a** Support personal interpretation of contrasting programs of music and explain how creators' or performers' apply the elements of music and expressive qualities, within genres, cultures, and historical periods to convey expressive intent.
	MU:Re9.1 EVALUATE: Support evaluations of musical works and performances based on analysis, interpretation, and established criteria.									
Re9: Apply criteria to	**MU:Re9.1.PKa** With substantial guidance, talk about personal and expressive preferences in music.	**MU:Re9.1.Ka** With guidance, apply personal and expressive preferences in the evaluation of music.	**MU:Re9.1.1a With** limited guidance, apply personal and expressive preferences in the evaluation of music for specific purposes.	**MU:Re9.1.2a** Apply personal and expressive preferences in the evaluation of music for specific purposes.	**MU:Re9.1.3a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and describe appropriateness to the context.	**MU:Re9.1.4a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and explain appropriateness to the context.	**MU:Re9.1.5a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and explain appropriateness to the context, citing evidence from the elements of music.	**MU:Re9.1.6a** Apply teacher-provided criteria to evaluate musical works or performances.	**MU:Re9.1.7a** Select from teacher-provided criteria to evaluate musical works or performances.	**MU:Re9.1.8a** Apply appropriate personally-developed criteria to evaluate musical works or performances.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

NCCAS

CONNECTING (Cn)

MU:Cn11.0 Relate musical ideas and works with varied context to deepen understanding.

Cn11: Relate artistic ideas and work with societal, cultural and historical context to deepen understanding.

PreK	K	1	2	3	4	5	6	7	8
MU:Cn11.0.PKa **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Pr4.2.PKa** **With** substantial guidance, explore and demonstrate awareness of musical contrasts. **MU:Re7.2.PKa** With substantial guidance, explore musical contrasts in music. **MU:Re9.1.PKa** With substantial guidance, talk about their personal and expressive preferences in music.	**MU:Cn11.0.Ka** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Pr4.2.Ka** With guidance, explore and demonstrate awareness of music contrasts (such as high/low, loud/soft, same/different) in a variety of music selected for performance. **MU:Re7.2.Ka** With guidance, demonstrate how a specific music concept (such as beat or melodic direction) is used in music. **MU:Re9.1.Ka** With guidance, apply personal and expressive preferences in the evaluation of music.	**MU:Cn11.0.1a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.1a** With limited guidance, create musical ideas (such as answering a musical question) for a specific purpose. **MU:Pr4.2.1a** With limited guidance, demonstrate knowledge of music concepts (such as beat and melodic contour) in music from a variety of cultures selected for performance. **MU:Pr6.1.1a** With limited guidance, perform music for a specific purpose with expression. **MU:Re7.2.1a** With limited guidance, demonstrate and identify how specific music concepts (such as beat or pitch) is used in various styles of music for a purpose. **MU:Re9.1.1a** With limited guidance, apply personal and expressive preferences in the evaluation of music for specific purposes.	**MU:Cn11.0.2a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.2a** Improvise rhythmic and melodic patterns and musical ideas for a specific purpose. **MU:Pr4.2.2a** Demonstrate knowledge of music concepts (such as tonality and meter) in music from a variety of cultures selected for performance. **MU:Pr6.1.2a** Perform music for a specific purpose with expression and technical accuracy. **MU:Re7.2.** Describe how specific music concepts are used to support a specific purpose in music. **MU:Re9.1.2a** Apply personal and expressive preferences in the evaluation of music for specific purposes.	**MU:Cn11.0.3a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.3a** Improvise rhythmic and melodic ideas, and describe connection to specific purpose and context (such as personal and social). **MU:Pr4.2.3c** Describe how context (such as personal and social) can inform a performance. **MU:Pr6.1.3b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context and venue. **MU:Re7.2.3a** Demonstrate and describe how a response to music can be informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as personal and social). **MU:Re9.1.3a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and describe appropriateness to the context.	**MU:Cn11.0.4a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.4a** Improvise rhythmic, melodic, and harmonic ideas, and explain connection to specific purpose and context (such as social and cultural). **MU:Pr4.2.4c** Explain how context (such as social and cultural) informs a performance. **MU:Pr6.1.4b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context, venue, and genre. **MU:Re7.2.4a** Demonstrate and explain how responses to music are informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as social and cultural). **MU:Re9.1.4a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and explain appropriateness to the context.	**MU:Cn11.0.5a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.5a** Improvise rhythmic, melodic, and harmonic ideas, and explain connection to specific purpose and context (such as social, cultural, and historical). **MU:Pr4.2.5c** Explain how context (such as social, cultural, and historical) informs performances. **MU:Pr6.1.5b** Demonstrate performance decorum and audience etiquette appropriate for the context, venue, genre, and style. **MU:Re7.2.5a** Demonstrate and explain, citing evidence, how responses to music are informed by the structure, the use of the elements of music, and context (such as social, cultural, and historical). **MU:Re9.1.5a** Evaluate musical works and performances, applying established criteria, and explain appropriateness to the context, citing evidence from the elements of music.	**MU:Cn11.0.6a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.6a** Generate simple rhythmic, melodic, and harmonic phrases within AB and ABA forms that convey expressive intent. **MU:Pr4.2.6c** Identify how cultural and historical context inform the performances. **MU:Pr6.1.6b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue and purpose. **MU:Re7.2.6b** Identify the context of music from a variety of genres, cultures, and historical periods. **MU:Re9.1.6a** Apply teacher-provided criteria to evaluate musical works or performances.	**MU:Cn11.0.7a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.7a** Generate rhythmic, melodic, and harmonic phrases and variations over harmonic accompaniments within AB, ABA, or theme and variation forms that convey expressive intent. **MU:Pr4.2.7c** Identify how cultural and historical context inform performance and results in different music interpretations. **MU:Pr6.1.7b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue, purpose, and context. **MU:Re7.2.7b** Identify and compare the context of music from a variety of genres, cultures, and historical periods. **MU:Re9.1.7a** Select from teacher-provided criteria to evaluate musical works or performances.	**MU:Cn11.0.8a** **Demonstrate understanding of relationships between music and the other arts, other disciplines, varied contexts, and daily life.** **MU:Cr1.1.8a** Generate rhythmic, melodic and harmonic phrases and harmonic accompaniments within expanded forms (including introductions, transitions, and codas) that convey expressive intent. **MU:Pr4.2.8c** Identify how cultural and historical context inform performance and results in different musical effects. **MU:Pr6.1.8b** Demonstrate performance decorum (such as stage presence, attire, and behavior) and audience etiquette appropriate for venue, purpose, context, and style. **MU:Re7.2.8b** Identify and compare the context of programs of music from a variety of genres, cultures, and historical periods. **MU:Re9.1.8a** Apply appropriate personally- developed criteria to evaluate musical works or performances.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. National Curriculum for England, Government of the United Kingdom: England, United Kingdom.

Aims (Music Programmes of Study)

1. All pupils perform, listen to, review and evaluate music across a range of historical periods, genres, styles and traditions, including the works of the great composers and musicians.

2. All pupils learn to sing and to use their voices, to create and compose music on their own and with others, have the opportunity to learn a musical instrument, use technology appropriately and have the opportunity to progress to the next level of musical excellence.

3. All pupils understand and explore how music is created, produced and communicated, including through the interrelated dimensions: pitch, duration, dynamics, tempo, timbre, texture, structure and appropriate musical notations.

Subject Content

Key Stage 1

1. Pupils should be taught to use their voices expressively and creatively by singing songs and speaking chants and rhymes.

2. Pupils should be taught to play tuned and untuned instruments musically.

3. Pupils should be taught to listen with concentration and understanding to a range of high-quality live and recorded music.

4. Pupils should be taught to experiment with, create, select and combine sounds using the interrelated dimensions of music.

Key Stage 2

Pupils should be taught to sing and play musically with increasing confidence and control. They should develop an understanding of musical composition, organising and manipulating ideas within musical structures and reproducing sounds from aural memory.

1. Pupils should be taught to play and perform in solo and ensemble contexts, using their voices and playing musical instruments with increasing accuracy, fluency, control and expression.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. Pupils should be taught to improvise and compose music for a range of purposes using the interrelated dimensions of music.

3. Pupils should be taught to listen with attention to detail and recall sounds with increasing aural memory.

4. Pupils should be taught to use and understand staff and other musical notations.

5. Pupils should be taught to appreciate and understand a wide range of high-quality live and recorded music drawn from different traditions and from great composers and musicians.

6. Pupils should be taught to develop an understanding of the history of music

Key Stage 3

Pupils should build on their previous knowledge and skills through performing, composing and listening. They should develop their vocal and/or instrumental fluency, accuracy and expressiveness, and understand musical structures, styles, genres and traditions, identifying the expressive use of musical dimensions. They should listen with increasing discrimination and awareness to inform their practice as musicians. They should use technologies appropriately and appreciate and understand a wide range of musical contexts and styles.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. Pupils should be taught to play and perform confidently in a range of solo and ensemble contexts using their voice, playing instruments musically, fluently and with accuracy and expression.

2. Pupils should be taught to improvise and compose; and extend and develop musical ideas by drawing on a range of musical structures, styles, genres and traditions.

3. Pupils should be taught to use staff and other relevant notations appropriately and accurately in a range of musical styles, genres and traditions.

4. Pupils should be taught to identify and use the interrelated dimensions of music expressively and with increasing sophistication, including use of tonalities, different types of scales and other musical devices.

5. Pupils should be taught to listen with increasing discrimination to a wide range of music from great composers and musicians.

6. Pupils should be taught to develop a deepening understanding of the music that they perform and to which they listen, and its history.

4. The Australian Curriculum, Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA): Australia.

Aims (The Arts: Music)

1. Students develop the confidence to be creative, innovative, thoughtful, skilful and informed musicians.

2. Students develop skills to compose, perform, improvise, respond and listen with intent and purpose.

3. Students develop aesthetic knowledge and respect for music and music practices across global communities, cultures and musical traditions.

4. Students develop an understanding of music as an aural art form as they acquire skills to become independent music learners.

Foundation to Year 2 (Band 1)

Level Description

1. Students become aware of rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. Students explore sounds as they learn to listen to and make music.

3. Students learn to discriminate between sounds and silence, and loud and soft sounds.

4. Students learn to move and perform with beat and tempo learn to listen as performers and as audience.

Content Descriptions

1. Sing and play instruments to improvise, practise a repertoire of chants, songs and rhymes, including songs used by cultural groups in the community. (Intercultural Understanding)

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Practising and performing music, reading from notation (invented and learnt symbols).	- Literacy - Personal and Social Capability
2. Practising techniques for singing songs and playing classroom instruments.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking
3. Singing and playing music to explore the expressive possibilities of their voices and instruments.	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability
Considering viewpoints – meanings and interpretations: For example – What did this music make you think about and why?	- Critical and Creative Thinking
4. Practising and performing music using accessible technologies.	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability - Information and Communication Technology Capability
5. Learning a song used by groups in the local community, such as Aboriginal songs or Torres Strait Islander songs from their community, respecting cultural protocols.	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability - Intercultural Understanding - Literacy - Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures

2. Respond to music and consider where and why people make music, starting with Australian music, including music of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples. (Literacy; Critical and Creative Thinking; Personal and Social Capability; Intercultural Understanding; Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Identifying where they might experience music in their lives and communities, for example, considering how music sustains and communicates cultural knowledge.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Literacy
Considering viewpoints – societies and cultures: For example – Where is this music from and why was it made?	- Critical and Creative Thinking
2. Identifying the roles of an active performer and a reflective listener.	- Critical and Creative Thinking - Literacy
3. Sharing constructive observations about music from a range of cultures as a performer and audience member.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Literacy

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
	- Intercultural Capability
4. Describing shapes, patterns, form or mood of pieces of music using their own words and learnt music terminology.	- Personal and Social Capability - Numeracy - Literacy - Critical and Creative Thinking
5. Listening to and talking about music and musical instruments from different contexts and cultures.	- Critical and Creative Thinking - Literacy - Personal and Social Capability - Intercultural Understanding

Years 3 and 4 (Band 2)

Level Description

1. Students extend their understanding of the elements of music as they develop their aural skills.

2. Students match pitch and show the direction of a tune with gesture or drawings.

3. Students recognise difference between notes moving by step and by leap.

4. Students recognise and discriminate between rhythm and beat.

5. Students explore meaning and interpretation, forms, and elements including rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture as they make and respond to music.

6. Students learn to listen as performers and as audience, extending their awareness of themselves and others as performers and as audience.

Content Descriptions

1. Practise singing, playing instruments and improvising music, using elements of music including rhythm, pitch, dynamics and form in a range of pieces, including in music from the local community. (Intercultural Understanding; Numeracy)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Practising singing and playing a range of music from different cultures, including various cultures within their local community.	- Personal and Social Capability - Intercultural Understanding
Considering viewpoints – meanings and interpretations: For example – Why was this music written?	- Critical and Creative Thinking
2. Rehearsing and performing music in unison and with accompaniment patterns.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Numeracy
3. Experimenting with ways of singing and playing expressively, such as learning and practising a song with different dynamics and tempo.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking
4. Practising reading traditional and invented notation in music as they rehearse and perform.	- Personal and Social Capability
5 Rehearsing and performing music using a range of technologies.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Information and Communication Technology Capability

2. Identify intended purposes and meanings as they listen to music using the elements of music to make comparisons, starting with Australian music, including music of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples. (Intercultural Understanding; Literacy; Critical and Creative Thinking; Personal and Social Capability; Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Identifying meaning and describing purposes in music from different social, cultural or historical contexts.	- Critical and Creative Thinking - Intercultural Understanding - Literacy - Personal and Social Capability
2. Comparing the expectations and requirements of performers and audiences in different cultural settings.	- Personal and Social Capability - Literacy - Critical and Creative Thinking - Intercultural Understanding
3. Examining music in their community and comparing it to other music of different people, times and cultures.	- Literacy - Critical and Creative Thinking - Intercultural Understanding - Personal and Social Capability
4. Writing about how they have used the elements of music when composing and performing and discussing with others the meaning and intended purposes of their compositions.	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability - Literacy
Considering viewpoints – evaluations: For example – How did the music make you feel and why?	- Critical and Creative Thinking

Year 5 and 6 (Band 3)

Level Description

1. Students further their understanding of rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture in music.

2. Students extend their understanding and use of aural skills as they sing and play independent parts against contrasting parts and recognise instrumental, vocal and digitally generated sounds.

3. Students explore and use rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture in music they perform and compose.

4. Students explore meaning and interpretation, forms and elements of music as they make and respond to music.

Content Descriptions

1. Develop technical and expressive skills in singing and playing instruments with understanding of rhythm, pitch and form in a range of pieces, including in music from the community. (Numeracy)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Rehearsing a range of unison and part music individually and in ensemble to develop contrast in music they sing and play.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking
2. Practising their singing and playing to explore and develop technical skills in solo and ensemble music, for example, practising to accurately interpret rhythm and pitch.	- Personal and Social Capability
3. Rehearsing and refining performances in an expressive manner to communicate meaning, for example, songs from the community.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking
4. Composing, rehearsing and performing songs and instrumental pieces using scores in a range of forms	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability
5. improvising, rehearsing and performing using technologies.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Information and Communication Technology Capability

2. Explain how the elements of music communicate meaning by comparing music from different social, cultural and historical contexts, including Aboriginal and Torres Strait Islander music. (Critical and Creative Thinking; Intercultural Understanding; Literacy; Personal and Social Capability; Aboriginal and Torres Strait Islanders Histories and Cultures)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Discussing personal preferences for music from a range of contexts and cultures, using music terminology	- Personal and Social Capability - Literacy - Critical and Creative Thinking
2. Participating in and responding to music from a variety of contexts and cultures as both audience members and performers	- Literacy - Intercultural Understanding - Personal and Social Capability
3. Providing and responding to feedback to refine performances and compositions	- Critical and Creative Thinking - Literacy - Personal and Social Capability
Considering viewpoints – evaluations: For example – What do you like about this music and why?	
4. Identifying and comparing how the elements of music are used and combined in different music styles from different cultures	- Critical and Creative Thinking - Literacy - Intercultural Understanding
Considering viewpoints – societies and cultures: For example – How do different cultures use music? Why is this piece of music important in this culture?	

Year 7 and 8 (Band 4)

Level Description

1. Students build on their aural skills by identifying and manipulating rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture in their listening, composing and performing.

2. Students aurally identify layers within a texture.

3. Students sing and play independent parts against contrasting parts.

4. Students recognise rhythmic, melodic and harmonic patterns and beat groupings.

5. Students understand their role within an ensemble and control tone and volume.

6. Students perform with expression and technical control.

7. Students identify a variety of audiences for which music is made.

8. Students draw on music from a range of cultures, times and locations as they experience music.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

9. Students explore the music and influences of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples and those of the Asia region.

10. Students learn that Aboriginal and Torres Strait Islander people have converted oral records to other technologies.

11. Students learn that over time there has been further development of techniques used in traditional and contemporary styles of music as they explore form in music.

12. Students explore meaning and interpretation, forms, and elements including rhythm, pitch, dynamics and expression, form and structure, timbre and texture as they make and respond to music.

13. Students consider social, cultural and historical contexts of music.

14. Students evaluate the expressive techniques used in music they listen to and experience in performance.

15. Students maintain safety, correct posture and technique in using instruments and technologies.

16. Students build on their understanding from previous bands of the roles of artists and audiences as they engage with more diverse music.

Content Descriptions

1. Practise and rehearse a variety of music, including Australian music to develop technical and expressive skills. (Personal and Social Capability)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Exploring and manipulating the elements of music within given parameters to create new music, and reflecting upon musical ideas used by Australian composers, including Aboriginal and Torres Strait Islander artists.	- Literacy - Intercultural Understanding - Critical and Creative Thinking - Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures
Considering viewpoints – societies, cultures and histories: For example – What is the social context of this piece and for whom would it be performed? What is the cultural context of this piece and what does it signify? What instruments and other features of the music indicate it is from a particular time and place?	- Critical and Creative Thinking
2. Rehearsing a range of music in solo and ensemble activities for performance to a variety of audiences.	- Personal and Social Capability
3. Improvising, practising and rehearsing a range of music expressively and with attention to technique.	- Personal and Social Capability
4. Considering and investigating techniques for stylistic features when rehearsing.	- Critical and Creative Thinking
5. Practising interpretation of notation in a range of known and unknown repertoire.	- Critical and Creative Thinking

2. Identify and connect specific features and purposes of music from different eras to explore viewpoints and enrich their music making, starting with Australian music including music of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples. (Literacy; Intercultural Understanding; Critical and Creative Thinking; Personal and Social Capability; Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures)

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Identifying roles and responsibilities in music-making activities and contexts as both performer and audience member.	- Literacy - Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability
2. Identifying personal preferences in the music they listen to and the reasons for them.	- Personal and Social Capability - Literacy - Critical and Creative Thinking
3. Making judgments about music as audience members and articulating the reasons for them.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Literacy
4. Discussing different opinions and perspectives about music and strategies to improve and inform music making.	- Personal and Social Capability - Literacy - Critical and Creative Thinking
Considering viewpoints – evaluations: For example – How effectively did the musicians use expressive techniques in their performance? What are the strengths of this performance or composition?	- Critical and Creative Thinking

Year 9 and 10 (Band 5)

Level Description

1. Students continue to develop their aural skills as they build on their understanding and use of the elements of music.

2. Students extend their understanding and use of more complex rhythms and diversity of pitch and incorporate dynamics and expression in different forms.

3. Students extend their use of and identification of timbre to discriminate between different instruments and different voice types.

4. Students build on their understanding of their role within an ensemble as they control tone and volume in a range of styles using instrumental and vocal techniques.

5. Students extend technical and expressive skills in performance from the previous band.

6. Students draw on music from a range of cultures, times and locations as they experience music.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

7. Students explore the music and influences of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples and those of the Asia region.

8. Students learn that Aboriginal and Torres Strait Islander people have converted oral records to other technologies.

9. Students learn that over time there has been further development of different traditional and contemporary styles as they explore music forms.

10. Students reflect on the development of traditional and contemporary styles of music and how musicians can be identified through the style of their music

11. Students explore meaning and interpretation, forms and elements, and social, cultural and historical contexts of music as they make and respond to music.

12. Students evaluate performers' success in expressing the composers' intentions and expressive skills in music they listen to and perform.

13. Students maintain safety, correct posture and technique in using instruments and technologies.

14. Students build on their understanding from previous bands of the roles of artists and audiences as they engage with more diverse music.

Content Descriptions

1. Plan and organise compositions with an understanding of style and convention, including drawing upon Australian music by Aboriginal and Torres Strait Islander artists. (Personal and Social Capability; Critical and Creative Thinking; Intercultural Understanding; Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Planning, recording and communicating ideas in different musical styles, including Australian music by Aboriginal and Torres Strait Islander artists, using specialised notation and terminology.	- Intercultural Understanding - Critical and Creative Thinking - Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures
2. Combining and manipulating the elements of music using repetition, variation and contrast to shape compositions.	- Critical and Creative Thinking - Numeracy
3. Composing and arranging music using the elements of music to communicate style and genre, and considering contemporary Australian styles and emerging genres such as Aboriginal hip hop and mash up and classical fusion of instrumentation such as symphonic orchestra and didgeridoo.	- Critical and Creative Thinking - Intercultural Understanding - Personal and Social Capability - Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures
4. exploring and manipulating combinations of electronic and acoustic sounds to create new works, using technology as a composition tool and sound source.	- Critical and Creative Thinking - Information and Communication Technology Capability
Considering viewpoints – psychology: For example – How does music used in games or film influence and stimulate an emotional response in an audience?	- Critical and Creative Thinking
5. Experimenting with contemporary media and recording techniques to create and refine original compositions and arrangements.	- Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability

2. Analyse a range of music from contemporary and past times to explore differing viewpoints and enrich their music making, starting with Australian music, including music of Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples, and consider music in international contexts. (Literacy; Critical and Creative Thinking; Intercultural Understanding; Personal and Social Capability; Aboriginal and Torres Strait Islander Histories and Cultures)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Elaborations	General Capabilities & Cross-Curriculum Priorities
1. Evaluating and comparing stylistic interpretations of a range of music to develop aesthetic awareness	- Critical and Creative Thinking - Literacy - Personal and Social Capability
2. Comparing and evaluating audience responses and performer roles across a broad range of formal, informal, virtual and interactive settings	- Information and Communication Technology Capability - Literacy - Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability
3. Evaluating their own and others' music, and applying feedback to refine and improve performances and compositions	- Literacy - Critical and Creative Thinking - Personal and Social Capability
4. Discussing the influence of music on the development of personal and cultural identity.	- Personal and Social Capability - Critical and Creative Thinking - Literacy - Intercultural Understanding
Considering viewpoints – critical theories: For example – How has the rise of technology changed the nature of music? How has technology impacted on audiences, the music industry and the way we consume music?	- Critical and Creative Thinking

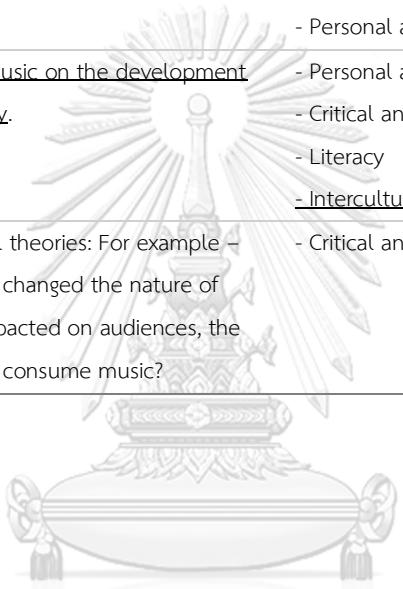

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ง

ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานผู้สอน

1. มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ประเทศไทย
2. Nationally Certified Teacher of Music, Certification Program, Music Teachers National Association (MTNA): United States of America.
3. Teachers' Standard for Qualified Teacher Status (QTS), Government of the United Kingdom: England, United Kingdom.
4. Learning Outcomes in Music Teacher Training, Music Education Network (meNet),
   The European Commission: European Union (EU).
5. Australian Professional Standards for Teachers (Graduate teachers), Australian Institute for Teaching and School Leadership (AITSL): Australia.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ประเทศไทย

มาตรฐานด้านความรู้

1. การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษา ในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
3. เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัล
4. การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน
5. การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
6. การออกแบบและการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานด้านประสบการณ์ทางวิชาชีพ

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะสาขาวิชา

มาตรฐานการปฏิบัติตน

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
    1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
    2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
    3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

5. จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู

1. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
3. ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล
4. สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม
5. พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สือ การวัดและประเมินผล
2. บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด และมีความเป็นนวัตกร
3. ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถ รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ
4. จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน
5. วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน
3. ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม
4. ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. Nationally Certified Teacher of Music, Certification Program, Music Teachers National Association (MTNA): United States of America.

PROFESSIONAL PREPARATION

1. Knowing and Performing

Music Competent music teachers possess a significant understanding of and facility on their performing instrument(s). They demonstrate a specialized knowledge in a performance area as they provide students with comprehensive, sequential instruction. They have substantial knowledge of music theory, music history/literature, and pedagogy/teacher education.

2. Knowing and Understanding Students

Competent music teachers have knowledge and understanding of students' physical, social and cognitive growth and past musical experiences. They assimilate this knowledge to develop a course of study and to prepare instruction that meets the needs of each student while cultivating positive and productive relationships.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

PROFESSIONAL TEACHING PRACTICE

1. Planning Courses of Study

Competent music teachers plan courses of study for their students on a regular basis using a wide range of music, musical concepts and materials.

2. Facilitating Music Learning

Competent music teachers foster students' interest and facilitate their musical learning by using a variety of resources, equipment, technology, materials, methods, music and teaching styles and strategies.

3. Fostering an Educational Environment

Competent music teachers provide and cultivate settings that are conducive to learning and performance, and that are inclusive of students and families from varied backgrounds, cultures and capabilities. They provide settings for a course of

study that encourage student confidence, independence, teamwork and high achievement.

4. Assessing Musical Growth

Competent music teachers utilize multiple evaluation methods regularly to assess and convey the progress of students' musical growth and performance, and to gather data for planning subsequent courses of study.

PROFESSIONAL BUSINESS MANAGEMENT

Competent music teachers demonstrate an understanding and application of basic professional and ethical business practices in their studio and classroom management. These practices include establishing operational and financial policies.

PROFESSIONALISM AND PARTNERSHIPS

1. Contributing to the Profession

Competent music teachers contribute to the professional growth of their colleagues, their studios and schools, their professional associations and to their profession at large.

2. Building Partnerships

Competent music teachers understand and appreciate the unique position that the family unit, colleagues, and the community play in the musical education of students. They actively seek opportunities to build and nurture partnerships with them.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

PROFESSIONAL AND PERSONAL RENEWAL

1. Evaluating Professional Growth

Competent music teachers continually evaluate their personal teaching philosophy. They regularly assess their teaching and their professional growth to expand their knowledge and improve their teaching.

2. Continuing Education

Competent music teachers enhance their understanding of current pedagogical materials and methods, technology and business management through continuing education.

3. Teachers' Standard for Qualified Teacher Status (QTS), Government of the United Kingdom: England, United Kingdom.

PART ONE: TEACHING

1. Set high expectations which inspire, motivate and challenge pupils

1) Establish a safe and stimulating environment for pupils, rooted in mutual respect.
2) Set goals that stretch and challenge pupils of all backgrounds, abilities and dispositions.
3) demonstrate consistently the positive attitudes, values and behaviour which are expected of pupils.

2. Promote good progress and outcomes by pupils

1) Be accountable for pupils' attainment, progress and outcomes.
2) Be aware of pupils' capabilities and their prior knowledge, and plan teaching to build on these.
3) Guide pupils to reflect on the progress they have made and their emerging needs.
4) Demonstrate knowledge and understanding of how pupils learn and how this impacts on teaching.
5) Encourage pupils to take a responsible and conscientious attitude to their own work and study.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. Demonstrate good subject and curriculum knowledge

1) Have a secure knowledge of the relevant subject(s) and curriculum areas, foster and maintain pupils' interest in the subject, and address misunderstandings.
2) Demonstrate a critical understanding of developments in the subject and curriculum areas, and promote the value of scholarship.
3) Demonstrate an understanding of and take responsibility for promoting high standards of literacy, articulacy and the correct use of standard English, whatever the teacher's specialist subject.
4) If teaching early reading, demonstrate a clear understanding of systematic synthetic phonics.

5) If teaching early mathematics, demonstrate a clear understanding of appropriate teaching strategies.

4. Plan and teach well structured lessons

1) Impart knowledge and develop understanding through effective use of lesson time.
2) Promote a love of learning and children's intellectual curiosity.
3) Set homework and plan other out-of-class activities to consolidate and extend the knowledge and understanding pupils have acquired.
4) Reflect systematically on the effectiveness of lessons and approaches to teaching.
5) Contribute to the design and provision of an engaging curriculum within the relevant subject area(s).

5. Adapt teaching to respond to the strengths and needs of all pupils

1) Know when and how to differentiate appropriately, using approaches which enable pupils to be taught effectively.
2) Have a secure understanding of how a range of factors can inhibit pupils' ability to learn, and how best to overcome these.
3) Demonstrate an awareness of the physical, social and intellectual development of children, and know how to adapt teaching to support pupils' education at different stages of development.
4) Have a clear understanding of the needs of all pupils, including those with special educational needs; those of high ability; those with English as an additional language; those with disabilities; and be able to use and evaluate distinctive teaching approaches to engage and support them.

6. Make accurate and productive use of assessment

1) Know and understand how to assess the relevant subject andcurriculum areas, including statutory assessment requirements.
2) Make use of formative and summative assessment to secure pupils' progress.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3) Use relevant data to monitor progress, set targets, and plan subsequent lessons.
4) Give pupils regular feedback, both orally and through accurate marking, and encourage pupils to respond to the feedback.

7. Manage behaviour effectively to ensure a good and safe learning Environment

1) Have clear rules and routines for behaviour in classrooms, and take responsibility for promoting good and courteous behaviour both in classrooms and around the school, in accordance with the school's behaviour policy.
2) Have high expectations of behaviour, and establish a framework for discipline with a range of strategies, using praise, sanctions and rewards consistently and fairly.
3) Manage classes effectively, using approaches which are appropriate to pupils' needs in order to involve and motivate them.
4) Maintain good relationships with pupils, exercise appropriate authority, and act decisively when necessary.

8. Fulfil wider professional responsibilities

1) Make a positive contribution to the wider life and ethos of the school.
2) Develop effective professional relationships with colleagues, knowing how and when to draw on advice and specialist support.
3) Deploy support staff effectively.
4) Take responsibility for improving teaching through appropriate professional development, responding to advice and feedback from colleagues.
5) Communicate effectively with parents with regard to pupils' achievements and well-being.

PART TWO: PERSONAL AND PROFESSIONAL CONDUCT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

A teacher is expected to demonstrate consistently high standards of personal and professional conduct. The following statements define the behaviour and attitudes which set the required standard for conduct throughout a teacher's career.

1) Teachers uphold public trust in the profession and maintain high standards of ethics and behaviour, within and outside school, by: (1) treating pupils with dignity, building relationships rooted in mutual respect, and at all times observing proper boundaries appropriate to a teacher's professional position (2) having regard for the need to safeguard pupils' well-being, in accordance with statutory provisions (3) showing tolerance of and respect for the rights of others (4) not undermining fundamental British values, including democracy, the rule of law, individual liberty and mutual respect, and tolerance of those with different faiths and beliefs (5) ensuring that personal beliefs are not expressed in ways which exploit pupils' vulnerability or might lead them to break the law.
2) Teachers must have proper and professional regard for the ethos, policies and practices of the school in which they teach, and maintain high standards in their own attendance and punctuality.
3) Teachers must have an understanding of, and always act within, the statutory frameworks which set out their professional duties and responsibilities.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. Learning Outcomes in Music Teacher Training, Music Education Network (meNet),

The European Commission: European Union (EU).

Musical and pedagogical knowledge, understanding and skills

1. Beginning teachers are able to express their personal values regarding music, musical practices and music education which can inspire and shape their professional development.
2. Beginning teachers are able to communicate music through performing confidently, fluently and expressively according to the musical style and with awareness of different learning contexts.
3. Beginning teachers have acquired a broad knowledge of musical styles, genres and traditions; can make informed and imaginative choices in their teaching; and
   use musical repertoire which reflects both formal curriculum requirements and the larger sphere of musical practices in society.
4. Beginning teachers are able to compose and arrange music for learners with awareness of appropriate stylistic and technical demands.
5. Beginning teachers appreciate the role, meaning and function of music in young people's lives, and find appropriate ways to integrate musical interests and expertise with learning processes.
6. Beginning teachers can help learners to orientate themselves in the field of music, and find ways of enabling their engagement in order to pursue their own musical interests and goals.
7. Beginning teachers have strategies to enable learners to be familiar with the common elements and structures of music and how they interact in different traditions, styles and genres to communicate and express ideas, moods and feelings.
8. Beginning teachers can motivate the musical creativity of learners, and facilitate the skills and confidence to communicate their ideas musically.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

9. Beginning teachers are able to initiate and develop ensembles with understanding of and sensitivity to the musical abilities of players and singers.

10. Beginning teachers know about ways to engage with music through different modes of listening and can motivate learners to explore and develop these.
11. Beginning teachers have good working knowledge of the principle applications of technologies in music and can use these to support learning.
12. Beginning teachers have experience and knowledge of how music interacts and combines with other subject areas, and can contribute to cross curricular and interdisciplinary learning.
13. Beginning teachers can connect artistic and cultural activities and expertise from in and out of school and use these to enhance and support learning.
14. Beginning teachers know that music can make a specific contribution to the life of the school and the wider community, and find ways to ensure that music is an active and distinctive element of school.
15. Beginning teachers have developed a critical view of how music education in society is shaped and influenced by economic, educational, cultural and social policies.

General pedagogical knowledge, understanding and skills

1. Beginning teachers have knowledge and understanding of their role in supporting and facilitating learning.
2. Beginning teachers can use a range of strategies that help to establish and maintain a stimulating, purposeful, collaborative and safe learning environment.
3. Beginning teachers take into practical account in their teaching how young people develop and how their progress and well-being are

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

affected by their social, economic and cultural environment including factors of ethnicity, language, gender and religion.

4. Beginning teachers show in their practice understanding and respect for the needs of individual learners and work to promote equality and inclusion.
5. Beginning teachers understand the particular dynamics of working with and within groups, can choose appropriate groupings for learning, and facilitate the work of the whole class, smaller groups and individuals.
6. Beginning teachers are able to use a wide variety of appropriate teaching methods, starting points and frameworks in order to support, challenge and extend pupils' skills, knowledge and understanding.
7. Beginning teachers have knowledge of a range of resources for teaching and learning and know how to adapt or create materials appropriately.
8. Beginning teachers facilitate the use of clear and appropriate language and other modes of communication in learning situations.
9. Beginning teachers are able to analyse learning situations and to plan for and support progression in learning.
10. Beginning teachers have good knowledge of the learning aims and content of the current curriculum and the educational policies, principles and practices that underpin these.
11. Beginning teachers are able to choose appropriate forms of assessment and use these to provide feedback to learners and to inform the future direction of their learning.
12. Beginning teachers are able to work with parents, carers and other professionals to enable learners to fulfil their potential.
13. Beginning teachers are able to cooperate and collaborate with colleagues in planning and teaching.

Generic knowledge, understanding and skills

1. Beginning teachers are able to express a personal set of values which gives a foundation to their developing professional practice.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. Beginning teachers continually evaluate, and reflect on their own practice and have acquired effective study skills which enable them to work systematically on their professional development.
3. Beginning teachers act independently and with initiative to meet challenges appropriately.
4. Beginning teachers have a constructively critical approach towards innovation, and the ability to adapt and be flexible to new practices.
5. Beginning teachers contribute to and take different roles within the school as a learning organisation.
6. Beginning teachers have the ability to contribute to research into topics of concern in their own practice, subject area and wider educational contexts.
7. Beginning teachers collaborate and cooperate with colleagues to make an active contribution to curriculum development and innovation.
8. Beginning teachers can participate in collegial conversations by listening attentively in order to understand the perspectives of others and to offer their own point of view.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. Australian Professional Standards for Teachers (Graduate teachers), Australian Institute for Teaching and School Leadership (AITSL): Australia.

PROFRSSIONAL KNOWLEDGE

1. **Know students and how they learn**

   1.1 Physical, social and intellectual development and characteristics of students: Demonstrate knowledge and understanding of physical, social
   and intellectual development and characteristics of students and how these may affect learning.

   1.2 Understand how students learn: Demonstrate knowledge and understanding of research into how students learn and the implications for teaching.

   1.3 **Students with diverse linguistic, cultural, religious and socioeconomic backgrounds:** Demonstrate knowledge of teaching strategies that are responsive to the learning strengths and needs of students from diverse linguistic, cultural, religious and socioeconomic backgrounds.

   1.4 Strategies for teaching Aboriginal and Torres Strait Islander students: Demonstrate broad knowledge and understanding of the impact of culture, cultural identity and linguistic background on the education of students from Aboriginal and Torres Strait Islander backgrounds.

   1.5 Differentiate teaching to meet the specific learning needs to students across the full range of abilities: Demonstrate knowledge and understanding of strategies for differentiating teaching to meet the specific learning needs of students across the full range of abilities.

   1.6 Strategies to support full participation of students with disability: Demonstrate broad knowledge and understanding of legislative requirements and teaching strategies that support participation and learning of students with disability.

2. **Know the content and how to teach it**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.1 Content and teaching strategies of the teaching area: Demonstrate knowledge and understanding of the concepts, substance and structure of the content and teaching strategies of the teaching area.

2.2 Content selection and organization: Organise content into an effective learning and teaching sequence.

2.3 Curriculum, assessment and reporting: Use curriculum, assessment and reporting knowledge to design learning sequences and lesson plans.

2.4 Understand and respect Aboriginal and Torres Strait Islander people to promote reconciliation between Indigenous and non-Indigenous Australians: Demonstrate broad knowledge of, understanding of and respect for Aboriginal and Torres Strait Islander histories, cultures and languages.

2.5 Literacy and numeracy strategies: Know and understand literacy and numeracy teaching strategies and their application in teaching areas.

2.6 Information and Communication Technology (ICT): Implement teaching strategies for using ICT to expand curriculum learning opportunities for students.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

PROFESSIONAL PRACTICE

3. **Plan for and implement effective teaching and learning**

3.1 Establish challenging learning goals: Set learning goals that provide achievable challenges for students of varying abilities and characteristics.

3.2 Plan, structure and sequence learning programs: Plan lesson sequences using knowledge of student learning, content and effective teaching strategies.

3.3 Use teaching strategies: Include a range of teaching strategies.

3.4 Select and use resources: Demonstrate knowledge of a range of resources, including ICT, that engage students in their learning.

3.5 Use effective classroom communication: Demonstrate a range of verbal and non-verbal communication strategies to support student engagement.

3.6 Evaluate and improve teaching programs: Demonstrate broad knowledge of strategies that can be used to evaluate teaching programs to improve student learning.

3.7 Engage parents/carers in the educative process: Describe a broad range of strategies for involving parents/carers in the educative process.

4. **Create and maintain supportive and safe learning environments**

4.1 Support student participation: Identify strategies to support inclusive student participation and engagement in classroom activities.

4.2 Manage classroom activities: Demonstrate the capacity to organise classroom activities and provide clear directions.

4.3 Manage challenging behaviour: Demonstrate knowledge of practical approaches to manage challenging behaviour.

4.4 Maintain student safely: Describe strategies that support students' wellbeing and safety working within school and/or system, curriculum and legislative requirements.

4.5 Use ICT safely, responsibly and ethically: Demonstrate an understanding of the relevant issues and the strategies available to support the safe, responsible and ethical use of ICT in learning and teaching

5. **Assess, provide feedback and report on student learning**

5.1 Assess, provide feedback and report on student learning: Demonstrate understanding of assessment strategies, including informal and formal, diagnostic, formative and summative approaches to assess student learning.

5.2 Provide feedback to students on their learning: Demonstrate an understanding of the purpose of providing timely and appropriate feedback to students about their learning.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.3 Make consistent and comparable judgements: Demonstrate understanding of assessment moderation and its application to support consistent and comparable judgements of student learning.

5.4 Interpret student data: Demonstrate the capacity to interpret student assessment data to evaluate student learning and modify teaching practice.

5.5 Report on student achievement: Demonstrate understanding of a range of strategies for reporting to students and parents/carers and the purpose of keeping accurate and reliable records of student achievement.

PROFESSIONAL ENGAGEMENT

6. **Engage in professional learning**

6.1 Identify and plan professional learning needs: Demonstrate an understanding of the role of the Australian Professional Standards for Teachers in identifying professional learning needs.

6.2 Engage in professional learning and improve practice: Understand the relevant and appropriate sources of professional learning for teachers.

6.3 Engage with colleagues and improve practice: Seek and apply constructive feedback from supervisors and teachers to improve teaching practices.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6.4 Apply professional learning and improve student learning: Demonstrate an understanding of the rationale for continued professional learning and the implications for improved student learning.

7. **Engage professionally with colleagues, parents/carers and the community**

7.1 Meet professional ethics and responsibilities: Understand and apply the key principles described in codes of ethics and conduct for the teaching profession.

7.2 Comply with legislative, administrative and organisational requirements: Understand the relevant legislative, administrative and organisational policies and processes required for teachers according to school stage.

7.3 Engage with the parents/carers: Understand strategies for working effectively, sensitively and confidentially with parents/carers.

7.4 Engage with professional teaching networks and broader communities: Understand the role of external professionals and community representatives in broadening teachers' professional knowledge and practice.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก จ
ดนตรีพื้นบ้านในมาตรฐานหลักสูตร

1. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา
   หลักสูตรห้าปี
2. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา
   หลักสูตรสี่ปี
3. Baccalaureate Degree in Music Education, National Association of Schools of Music (NASM): United States of America.
4. Polifonia/Dublin Descriptors for 1st Cycle Awards in Higher Music Education, Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC): European Union (EU).
5. Australian Qualification Framework (Bachelor Degree): Australia.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรห้าปี

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**30**	**หน่วยกิต**
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**ไม่น้อยกว่า**	**124**	**หน่วยกิต**
2.1 วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	46	หน่วยกิต
2.2 วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	78	หน่วยกิต
2.2.1 วิชาเอก			
(1) วิชาเอกเดี่ยว	ไม่น้อยกว่า	68	หน่วยกิต
(2) วิชาเอกคู่	ไม่น้อยกว่า	34	หน่วยกิต
2.2.2 วิชาการสอนวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
2.2.3 เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชา		4	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**6**	**หน่วยกิต**
หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า		**160**	**หน่วยกิต**

มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเอกดนตรีศึกษา

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูสอนดนตรีศึกษา

2. ด้านความรู้

บูรณาการของความรู้ดนตรีศึกษาที่ครอบคลุมไม่น้อยกว่าหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ทักษะดนตรี

1) ทักษะพื้นฐานที่สำคัญทั้งในเครื่องมือเอกของตนและทักษะเบื้องต้นของการขับร้องและบรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ
2) การพัฒนาโน้ต ทักษะการขับร้องและการบรรเลงร่วมกันเป็นกลุ่ม

2.2 ทฤษฎีดนตรี

ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการสร้างงานดนตรี ระบบประสานเสียงทั้งใน ระบบสากล และระบบของดนตรีไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.3 ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี

1) การจัดระบบการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ดนตรีทั้งของไทยและในระบบสากล
2) วรรณคดีสำคัญในยุคต่าง ๆ

2.4 สุนทรียศาสตร์

3. ด้านทักษะทางปัญญา

การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในศาสตร์สาขาดนตรีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ แก้ปัญหา การพัฒนาผู้เรียน และการวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ มีความเป็นผู้นำในการ ปฏิบัติงานอย่างมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการสอนดนตรีศึกษา

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียนดนตรีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เอาใจใส่ในการรับฟัง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีความรับผิดชอบ

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มีความไวในการวิเคราะห์สรุปความคิดรวบยอดข้อมูลข่าวสารด้านดนตรีจากผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สามารถสื่อสาร มีดุลยพินิจในการเลือกใช้ และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ อย่างเหมาะสม

6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

1) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-formal) และ รูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา หลักสูตรสี่ปี

โครงสร้างหลักสูตร (วิชาเอกเดี่ยว)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	**ไม่น้อยกว่า**	**30**	**หน่วยกิต**
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	**ไม่น้อยกว่า**	**94**	**หน่วยกิต**
2.1 วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	34	หน่วยกิต
2.2 วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	60	หน่วยกิต
2.2.1 วิชาเอก			
(1) วิชาเอกเดี่ยว	ไม่น้อยกว่า	40	หน่วยกิต
(2) วิชาเอกคู่	ไม่น้อยกว่า	20	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	**ไม่น้อยกว่า**	**6**	**หน่วยกิต**
	หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	**130**	**หน่วยกิต**

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้วิชาเอกดนตรีศึกษา

1. สุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา
2. ทฤษฎีดนตรี
3. ประวัติปรัชญาดนตรี
    1) ดนตรีในยุคต่าง ๆ
    2) ความสัมพันธ์ของดนตรีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
4. ดนตรีระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา
5. การจัดการเรียนรู้ดนตรี
6. จิตวิทยาการจัดเรียนรู้ดนตรี
7. เทคโนโลยีในดนตรีศึกษา
8. ทักษะดนตรี
    1) การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโสตประสาท
    2) การขับร้องและการขับร้องประสานเสียง
    3) การบรรเลงและการแสดงและการถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรี
9. หลักการวิจารณ์ วิเคราะห์ วิพากษ์ กฎเกณฑ์ด้านดนตรี
10. การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. Baccalaureate Degree in Music Education, National Association of Schools of Music (NASM): United States of America.

Curricular Structure (Guidelines)

1. Curricula to accomplish this purpose normally adhere to the following structural guidelines: studies in music, including basic musicianship and performance normally comprise at least 50% of the total program; general studies, 30-35%; and professional education, 15-20%.
2. Music education methods courses, such as elementary and secondary methods and supplementary instruments, which are primarily music in content, may be counted under the music component.
3. Professional education is defined as those courses normally offered by the education unit that deal with philosophical and social foundations of education, educational psychology, special education, history of education, etc.
4. Although student teachers must be supervised by qualified music personnel from the institution and coordinating schools, student teaching is counted as professional education.

Program Content

In addition to the common core of musicianship and general studies, the musician electing a career in school-based teaching must develop competencies in professional education and in specific areas of musicianship. Professional education components should be dealt with in a practical context, relating the learning of educational principles to the student's day-by-day work in music. Students must be provided opportunities for various types of observation and teaching.

Within the curricular guidelines above, attention should be given to breadth in general studies, attitudes relating to human, personal considerations, and social, economic, and cultural components that give individual communities their identity.

Desirable Attributes

1. The prospective music teacher should have personal commitment to the art of music, to teaching music as an element of civilization, and to encouraging the artistic and intellectual development of students,

plus the ability to fulfill these commitments as an independent professional.

2. The prospective music teacher should have the ability to lead students to an understanding of music as an art form, as a means of communication, and as a part of their intellectual and cultural heritage.
3. The prospective music teacher should have the capability to inspire others and to excite the imagination of students, engendering a respect for music and a desire for musical knowledge and experiences.
4. The prospective music teacher should have the ability to articulate logical rationales for music as a basic component of general education, and to present the goals and objectives of a music program effectively to parents, professional colleagues, and administrators.
5. The prospective music teacher should have the ability to work productively within specific education systems and promote scheduling patterns that optimize music instruction.
6. The prospective music teacher should have the ability to maintain positive relationships with individuals of various social and ethnic groups, and be empathetic with students and colleagues of differing backgrounds.
7. The prospective music teacher should have the ability to understand, apply, and practice principles of professional ethics.
8. The prospective music teacher should have the ability to evaluate ideas, methods, and policies in the arts, the humanities, and in arts education for their impact on the musical and cultural development of students.
9. The prospective music teacher should have the ability and desire to remain current with developments in the art of music and in teaching,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

to make independent, in-depth evaluations of their relevance, and to use the results to improve musicianship and teaching skills.

Essential Competencies (Specialization Competencies)

Specific Music Fields or Combinations. Listed below are essential competencies and experiences for music teaching specialization(s) focused on either one or a combination of areas such as composition, electronic and computer music, ethnic music, guitar, small ensembles, jazz, keyboard, orchestral music, music history and theory, music in combination with other disciplines, music technologies, music in multimedia, and popular music; or combinations of one or more of these types of content with aspects of the general, vocal/choral, or instrumental specializations:

1) Knowledge and skill in the selected area(s) of specialization sufficient to teach beginning and intermediate students effectively.
2) Knowledge of content, methodologies, philosophies, materials, technologies, and curriculum development for the area(s) of specialization.
3) In-depth experiences with the creative and/or performance and/or scholarly aspects of the selected area of specialization as required by the nature and content of that specialization.
4) The ability to use instruments, equipment, and technologies associated with the area(s) of specialization.
5) Laboratory experience in teaching beginning students in the area(s) of specialization, individually, in small groups, and in larger classes.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC): European Union (EU).

Qualifications that signify completion of the first cycle in higher music education are awarded to students who:

1. have demonstrated skills, knowledge and artistic understanding in the field of music that build upon training undertaken within or concurrently with general secondary education, are typically at a level of advanced study and, in the principal study area, are informed by the experience and knowledge of those at the forefront of their field;
2. can apply their skills, knowledge and artistic understanding in the field of music in a manner that indicates a professional approach to their work or vocation, and have competences demonstrated practically/creatively as well as through devising and sustaining arguments and solving problems within their field of study;
3. have the ability to gather and interpret relevant data (usually within the field of music) to inform judgements within their practical/creative activity that include reflection on artistic and, where relevant, social, scientific or ethical issues;
4. can communicate artistic understanding, ideas, information, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences;
5. have developed those learning and practical/creative skills that are necessary for them to continue to undertake further study with a high degree of autonomy.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. Australian Qualification Framework (Bachelor Degree): Australia.

Knowledge

Graduates of a Bachelor Degree will have a broad and coherent body of knowledge, with depth in the underlying principles and concepts in one or more disciplines as a basis for independent lifelong learning.

Skills

1) Graduates of a Bachelor Degree will have cognitive skills to review critically, analyse, consolidate and synthesise knowledge.
2) Graduates of a Bachelor Degree will have cognitive and technical skills to demonstrate a broad understanding of knowledge with depth in some areas.
3) Graduates of a Bachelor Degree will have cognitive and creative skills to exercise critical thinking and judgement in identifying and solving problems with intellectual independence.
4) Graduates of a Bachelor Degree will have communication skills to present a clear, coherent and independent exposition of knowledge and ideas.

Application of knowledge and skills

1) Graduates of a Bachelor Degree will demonstrate the application of knowledge and skills with initiative and judgement in planning, problem solving and decision making in professional practice and/or scholarship.
2) Graduates of a Bachelor Degree will demonstrate the application of knowledge and skills to adapt knowledge and skills in diverse contexts.
3) Graduates of a Bachelor Degree will demonstrate the application of knowledge and skills with responsibility and accountability for own learning and professional practice and in collaboration with others within broad parameters

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ฉ

ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ฉบับปี 2
2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
4. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
6. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. Bachelor of Music Education (B.M.E.), Jacobs School of Music, Indiana University: United States of America
8. Bachelor of Arts in Music Education (B.A.), Department of Music, The University of Sheffield: England, United Kingdom.
9. Bachelor of Music in Music Education (B.M.), Sydney Conservatorium of Music, The University of Sydney: Australia

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
Bachelor of Education Program in Music Education

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา)
ค.บ. (ดนตรีศึกษา)
Bachelor of Education (Music Education)
B.Ed. (Music Education)

วิชาเอก ไม่มี

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา วิถีล้านนา
(Lanna Ways)

หน่วยกิต 3 (3-0-6) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา องค์ความรู้เกี่ยวกับวิถีล้านนาในเชิงบูรณาการทั้งด้านสภาพแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ตลอดถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมล้านนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชื่อรายวิชา แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
(Learning Resources and Local Wisdom)

หน่วยกิต 3 (3-0-6) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู

สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ความหมาย ความสำคัญ ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น บทบาทของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดมุ่งหมาย กระบวนการ และทักษะที่สำคัญ

ในการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ชื่อรายวิชา พื้นฐานดนตรีล้านนา
(Foundation of Lanna Music)

หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก

สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมล้านนา พัฒนาการทางดนตรี วงดนตรีและเครื่องดนตรีล้านนา และศิลปินสำคัญ

ชื่อรายวิชา การรวมวงดนตรีล้านนา
(Foundation of Lanna Music)

หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา หลักการรวมวงดนตรีล้านนา ในเขตภาคเหนือของไทย บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี ปรับวง บรรเลงเพลงถูกต้องตามแผนการบรรเลง

ชื่อรายวิชา ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา
(Ethnomusicology)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ประวัติ พัฒนาการของวิชาดุริยางคศาสตร์ชาติพันธุ์ วิธีการศึกษาทางดุริยางคศาสตร์ชาติพันธุ์ และวิธีการภาคสนาม บุคคลสำคัญและการปรับใช้ในบริบทไทย

ชื่อรายวิชา ดนตรีและการแสดง
(Thai Music and Stage Performance)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแสดงของไทยและสากล ภาษาท่านาฏยศัพท์ ท่ารำต่าง ๆ การแสดงพื้นบ้าน จินตลีลา การเต้น การนำดนตรีมาใช้ประกอบการแสดงประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างดุริยางคศิลป์ วรรณศิลป์ และนาฏศิลป์

ชื่อรายวิชา ดนตรีพิธีกรรม (Ritual Music)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ระบบความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับพิธีกรรม ดนตรีในความเชื่อ ลัทธิศาสนา ดนตรีพิธีกรรมในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีราษฎร์ ความเชื่อและพิธีกรรมในดนตรีล้านนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณีทางดนตรี

ชื่อรายวิชา ดนตรีอุษาคเนย์ (Southeast Asian Music)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมอุษาคเนย์ ประวัติและพัฒนาการของดนตรีอุษาคเนย์ในพื้นที่ต่าง ๆ เครื่องดนตรี วงดนตรี บทบาทหน้าที่ของดนตรีในสังคมและวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
Bachelor of Education Program in Music Education

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา)
ค.บ. (ดนตรีศึกษา)
Bachelor of Education (Music Education)
B.Ed. (Music Education)

วิชาเอก ดนตรีศึกษา

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560

ปรัชญาของหลักสูตร

สาขาวิชาดนตรีศึกษา มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติด้านดนตรีอย่างมีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นและประจำชาติ มีหลักแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยี สามารถพัฒนาความรู้ทางดนตรีสู่การวิจัย การประกอบอาชีพหรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง สังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1) มีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติด้านดนตรีอย่างมีคุณภาพ
2) มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นและประจำชาติ
3) มีหลักแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยี
4) สามารถพัฒนาความรู้ทางดนตรีสู่การวิจัย การประกอบอาชีพหรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
5) สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง สังคมและประเทศชาติ

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา ร้อยเอ็ดศึกษา
(Roi Et Studies)

หน่วยกิต 3 (3-0-6) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดร้อยเอ็ด พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต คติความเชื่อ ประเพณีพิธีกรรม ภูมิปัญญา วรรณกรรม ศิลปะ บุคคลสำคัญ พระเจ้าอยู่หัวกับจังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อรายวิชา แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
(Learning Resources and Local Wisdom)

หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาการศึกษา ประเภทของแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ ความรู้และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในฐานะทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ บทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อการถ่ายทอดความรู้ จุดมุ่งหมาย ระบบเนื้อหา และกระบวนการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ประวัติและวรรณกรรมในดนตรีพื้นบ้าน
(History and Literary Works in Thai Folk Music)

หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก

สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ประวัติความเป็นมาของดนตรีพื้นบ้านและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การปกครอง นักประพันธ์เพลงแต่ละยุคสมัย บทเพลง ความสัมพันธ์ระหว่างนักประพันธ์เพลง ทำนองเพลง บทร้อง ตลอดจนงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นที่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน

ชื่อรายวิชา การรวมวงดนตรีพื้นบ้านขั้นพื้นฐาน
(Fundamental of Thai Folk Musical Ensemble)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา การฝึกปฏิบัติการบรรเลงรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสานขั้นพื้นฐาน บทบาทหน้าที่ และองค์ประกอบของวงดนตรี การเลือกบทเพลง โอกาสที่นำไปใช้ในการแสดง การบริหารจัดการวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ความรู้พื้นฐานดนตรีแต่ละภูมิภาคของไทย

ชื่อรายวิชา ดนตรีโลก
(World Music)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ดนตรีจากกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ ของโลก ประวัติและพัฒนาการทางดนตรี ความเจริญและความเสื่อมของภาวะดนตรี ปรัชญา ความคิด กระบวนการถ่ายทอด คุณค่าทางสังคม เครื่องดนตรี การประสมวงดนตรี บทบาทหน้าที่และศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดนตรี

ชื่อรายวิชา ดนตรีอาเซียน
(ASEAN Music)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ดนตรีในภูมิภาคอาเซียน เครื่องดนตรี แบบแผนดนตรี วงดนตรี รูปแบบการบรรเลง บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ดนตรีและการแสดงในวัฒนธรรมอีสาน
(Music and Performance in Isan Culture)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา รูปแบบดนตรีในท้องถิ่นอีสาน ความเชื่อ ประเพณีในอดีตจนถึงปัจจุบัน การรวบรวมข้อมูลด้านดนตรีและการแสดงในวัฒนธรรมอีสาน กระบวนการเรียนการสอน การสอดทำนอง พื้นผิว รูปแบบ โครงสร้างบทเพลง การแบ่งสัดส่วนบทเพลง การเปลี่ยนบันไดเสียง การวิเคราะห์เพลงประเภทต่าง ๆ และพื้นฐานการแสดงของวัฒนธรรมอีสาน

ชื่อรายวิชา การแปรทำนองดนตรีพื้นบ้าน (Variation in Thai Folk Music)
หน่วยกิต 3 (2-2-5) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)

คำอธิบายรายวิชา รูปแบบของเพลงพื้นบ้านอีสาน บันไดเสียงที่ใช้ในดนตรีพื้นบ้าน การตกแต่งทำนองของเครื่องดนตรีให้สมบูรณ์ การเคลื่อนที่ของทำนอง การขึ้นต้นและการจบเพลง ลักษณะการดำเนินทำนองเฉพาะเครื่องดนตรีทั้งบทเพลงแบบดั้งเดิมและร่วมสมัย

ชื่อรายวิชา การประพันธ์เพลงดนตรีพื้นบ้าน
(Thai Folk Music Composition)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)

คำอธิบายรายวิชา การฝึกประพันธ์กลอนลำ เพลงบรรเลงของวงดนตรีพื้นบ้านอีสานอย่างง่าย ฉันทลักษณ์ ประเภทของกาพย์ กลอนที่ใช้ในการประพันธ์กลอนลำทางสั้น กลอนลำทางยาว กลอนลำเต้ย บทประพันธ์เพลงพื้นบ้านที่ได้รับการยอมรับ แรงบันดาลใจ แนวคิดหลักการในการประพันธ์เพลงดนตรีพื้นบ้านอีสาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน 1
(Thai Folk Music Skills 1)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)
คำอธิบายรายวิชา หลักวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เช่น แคน พิณ โปงลาง โหวด และซออีสาน ฝึกปฏิบัติบทเพลงที่ใช้สำหรับการแสดงในวงโปงลาง ได้แก่ ลายลมพัดพร้าว ลายนกไส่บินข้ามทุ่ง ลายแม่ฮ่างกล่อมลูก ลายสาวคอยอ้าย ลายสังข์ศิลป์ชัย

ชื่อรายวิชา ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน 2
(Thai Folk Music Skills 2)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)
คำอธิบายรายวิชา หลักวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เช่น แคน พิณ โปงลาง โหวด และซออีสาน ฝึกปฏิบัติบทเพลง ลายใหญ่ ลายสุดสะแนน ลายกาเต้นก้อน ลายลำเพลินแก้วหน้าม้า ศึกษาดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ

ชื่อรายวิชา ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน 3
(Thai Folk Music Skills 3)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)
คำอธิบายรายวิชา หลักวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เช่น แคน พิณ โปงลาง โหวด และซออีสาน ฝึกปฏิบัติบทเพลงลายน้อย ลายโป้ซ้าย ลายปู่ป่าหลาน ศึกษาดนตรีพื้นบ้านภาคกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้าน 4
(Thai Folk Music Skills 4)

หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก

สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับเลือก (สำหรับแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)

คำอธิบายรายวิชา หลักวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เช่น แคน พิณ โปงลาง โหวด และซออีสาน ฝึกปฏิบัติบทเพลง ลายเซ ลายสร้อย ลายสุดสะแนน รวมถึงศึกษาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
Bachelor of Education Program in Music Education

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา)
ค.บ. (ดนตรีศึกษา)
Bachelor of Education (Music Education)
B.Ed. (Music Education)

วิชาเอก ดนตรีศึกษา

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560

ปรัชญาของหลักสูตร

ผลิตครูดนตรีให้มีศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. มีความรู้ ความสามารถด้านดนตรี
2. มีทักษะและความสามารถในการคิด วิเคราะห์ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา
3. มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกในการทำงาน ภาวะผู้นำ ตระหนักในคุณค่า มีความศรัทธาในวิชาชีพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา อันดามันวิวรรธน์
(The Andaman Evolution)

หน่วยกิต 3 (3-0-6) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา สังคมและวัฒนธรรมไทยและโลกในภาวะโลกาภิวัตน์โดยเน้นกลุ่มจังหวัดชายฝั่งอันดามันในมิติทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ดนตรี การละเล่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะสถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพ

ชื่อรายวิชา การศึกษาดนตรีท้องถิ่น
(Folk Music Studies)
หน่วยกิต 3 (2-2-5) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และอิทธิพลที่มีผลกระทบหลักการและทฤษฎีทางดนตรีในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของดนตรี วงดนตรีและ เครื่องดนตรีประจำท้องถิ่นในแง่ต่าง ๆ การหาแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการค้นคว้า วิธีการ เรียบเรียง การประยุกต์ใช้หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ

ชื่อรายวิชา ดนตรีพิธีกรรม
(Ritual Music)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ดนตรีพิธีกรรมสำหรับงานพระราชพิธี งานรัฐพิธี งานที่เกี่ยวกับความเชื่อ ลัทธิ ศาสนา ทั้งงานมงคลและอวมงคลโดยศึกษารูปแบบวงดนตรี บทเพลง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับพิธีกรรม หรือศึกษาดนตรีที่ใช้ในประเพณี และพิธีกรรรมของกลุ่มประเทศอาเซียนที่เกี่ยวกับแบบแผนของดนตรี บทเพลงของแหล่งอารยธรรมที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน ตามบริบททางสังคมและ วัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
Bachelor of Education Program in Thai Music Education

ชื่อปริญญาสาขาวิชา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา)
ศษ.บ. (ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา)
Bachelor of Education (Thai Music Education)
B.Ed. (Thai Music Education)

วิชาเอก ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา แขนงวิชาดนตรีไทยศึกษา
แขนงวิชาคีตศิลป์ไทยศึกษา

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558

ปรัชญาของหลักสูตร

ครูของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คือ ครูที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทย บูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไปสู่การจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้รู้คุณค่าของดนตรีคีตศิลป์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรม คิดริเริ่มสร้างสรรค์งานดนตรี คีตศิลป์ นวัตกรรม และงานวิจัย สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ และนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1) เป็นครูดนตรีคีตศิลป์ไทยที่มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทย สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาอย่างบูรณาการได้
2) มีคุณธรรม จริยธรรม ทำนุบำรุงศาสนาศิลปวัฒนธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข
3) เป็นผู้นำทางศาสตร์ดนตรีคีตศิลป์ไทย สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้และสร้างสรรค์งานด้านดนตรีคีตศิลป์ไทยและนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ และนานาชาติ
4) พัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีความพร้อมในการ ร่วมมือกับประชาคมอาเซียน
5) มีทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีดุลยพินิจในการเลือกใช้และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
6) มีความเสียสละรับผิดชอบชื่อสัตย์และปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา พหุวัฒนธรรม
(Multiculturalism)

หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาเลือก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ความหมายและความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมกับกระแสโลกาภิวัตน์ การดำเนินชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมต่อสังคมและวิถีชีวิต

ชื่อรายวิชา ดนตรีพื้นเมือง
(Thai Folk Music)

หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอกเลือก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา รูปแบบและโครงสร้างของดนตรีพื้นเมือง การปฏิบัติ เครื่องดนตรีพื้นเมืองอย่างน้อยภาคละ 1 เครื่องมือ (สะล้อ ซึง ปี่จุม แคน โปงลาง พิณ กลองยาว)

ชื่อรายวิชา เพลงพื้นบ้าน
(Thai Folk Songs)

หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอกเลือก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา เพลงเต้นการำเคียว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงพวงมาลัย เพลงเหย่ย เพลงลาตัด เพลงฉ่อย เพลงโคราช เพลงบอก เพลงแอ่ว เคล้าซอ เพลงซอเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ดนตรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(Music of South East Asia)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอกเลือก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา ดนตรีของประเทศและท้องถิ่นต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประวัติความเป็นมา ลักษณะเครื่องดนตรี รูปแบบ วงดนตรี ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง บทบาทหน้าที่ของ การใช้ดนตรีในสังคม การถ่ายเททางวัฒนธรรมดนตรีระหว่าง ประเทศ วัฒนธรรมดนตรีของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชื่อรายวิชา การแสดงพื้นบ้าน
(Folk Dance)
หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเลือกเสรี
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา การฝึกปฏิบัติการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสานและภาคใต้

ชื่อรายวิชา เพลงกล่อมเด็ก
(Thai Lullaby)
หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเลือกเสรี
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา หลักการขับร้อง ประวัติความเป็นมาของเพลงกล่อมเด็ก หรือเพลงกล่อมลูก การปฏิบัติขับร้องเพลงกล่อมเด็กทั้ง 4 ภาค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา
Bachelor of Education Program in Western Music Education

ชื่อปริญญาสาขาวิชา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา)
ศษ.บ. (ดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา)
Bachelor of Education (Western Music Education)
B.Ed. (Western Music Education)

วิชาเอก ดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา แขนงวิชาดนตรีสากล
แขนงวิชาคีตศิลป์สากล

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558

ปรัชญาของหลักสูตร

ครูของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คือ ครูที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากล บูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไปสู่การจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้รู้คุณค่าของดนตรีคีตศิลป์สากลและศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรม คิดริเริ่มสร้างสรรค์งานดนตรีคีตศิลป์สากล นวัตกรรม และงานวิจัย สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ และนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1) สามารถถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่งานดนตรีคีตศิลป์สากล
2) แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และบูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
3) เป็นผู้นำในศาสตร์ด้านดนตรีคีตศิลป์สากล สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ และสร้างสรรค์งานด้านดนตรีคีตศิลป์สากล
4) พัฒนาตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และมีความพร้อมในการร่วมมือทางวิชาการกับประชาคมอาเซียน
5) สามารถสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6) มีความเสียสละ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา พหุวัฒนธรรม
(Multiculturalism)

หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาเลือก

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ความหมายและความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมกับกระแสโลกาภิวัตน์ การดำเนินชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมต่อสังคมและวิถีชีวิต

ชื่อรายวิชา ดนตรีโลกเบื้องต้น
(Introduction to World Music)

หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอกบังคับ

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา องค์ประกอบของดนตรีโลก เรื่องราวของดนตรีแต่ละเผ่าพันธุ์ ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี วิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม สังคม การเมือง ทั้งในอดีตและปัจจุบันของกลุ่มประเทศต่าง ๆ การแพร่กระจายวัฒนธรรมดนตรี องค์ประกอบ ทางดนตรี รวมทั้ง ทฤษฎี เนื้อร้อง ทำนองเพลง จังหวะ ศัพท์ดนตรีและเทคโนโลยี ทางด้านดนตรี เครื่องดนตรี การรวมวง ระเบียบวิธีการปฏิบัติ ปรัชญาและความคิดทางดนตรี กระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี และนวัตกรรมทางดนตรีที่เกิดขึ้นใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ดนตรีอาเซียน
(ASEAN Music)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอกเลือก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา ดนตรีประเพณีของกลุ่มประเทศอาเซียน แบบแผนของ ดนตรี เครื่องดนตรี วงดนตรี บทเพลง และความสัมพันธ์กับบริบท ทางสังคม การเมืองและวัฒนธรรม

ชื่อรายวิชา การแสดงพื้นบ้าน
(Folk Dance)
หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเลือกเสรี
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา การฝึกปฏิบัติการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสานและภาคใต้

ชื่อรายวิชา เพลงกล่อมเด็ก
(Thai Lullaby)
หน่วยกิต 2 (0-4-2) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเลือกเสรี
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา หลักการขับร้อง ประวัติความเป็นมาของเพลงกล่อมเด็ก หรือเพลงกล่อมลูก การปฏิบัติขับร้องเพลงกล่อมเด็กทั้ง 4 ภาค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1) ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
Bachelor of Education Program in Music Education

ชื่อปริญญาสาขาวิชา การศึกษาบัณฑิต (ดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา)
ศษ.บ. (ดนตรีศึกษา)
Bachelor of Education (Music Education)
B.Ed. (Music Education)

วิชาเอก ไม่มี

รูปแบบของหลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี

ฉบับหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556

2) รายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร

ชื่อรายวิชา ดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์
(Music and human Spirit)

หน่วยกิต 3 (2-2-5) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและแสวงหาประสบการณ์ทางด้านดนตรีที่กว้างและหลากหลาย ดนตรีจากอดีตและร่วมสมัยดนตรี ตะวันออกและตะวันตก ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีที่พัฒนาจากอดีตกาล ดนตรีในบริบทของวัฒนธรรม ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ชื่อรายวิชา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
(Local Curriculum Development)

หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต

หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู

สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาภูมิหลัง ประวัติความเป็นมาของการจัดทาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรม สังคมและท้องถิ่น รวมทั้งสามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและ

หลังการใช้หลักสูตร เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีดุลยภาพระหว่างเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางกับความต้องการของชุมชน

ชื่อรายวิชา ฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย 1
(Asian Music Practicum I)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาทฤษฎีการปฏิบัติ และฝึกการปฏิบัติเครื่องดนตรีในแถบเขตภูมิภาคเอเชียน เรียนรู้การฝึกซ้อม และ การวิเคราะห์และตีความบทเพลง แบบฝึกหัด การพัฒนาพื้นฐานในการปฏิบัติระดับต้น เพื่อพัฒนาการแสดงนำไปสู่การปฏิบัติขั้นสูงต่อไป เรียนรู้การนำวิธีปฏิบัติไปถ่ายทอดและแสดงได้ถูกต้อง แม่นยำ และมีคุณค่าทางดนตรี ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในการฝึกปฏิบัติและศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีเองนั้น ๆ รวมถึงผู้ประพันธ์และบทเพลงที่จะนำมาแสดงอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในจรรยาบรรณที่สมควร

ชื่อรายวิชา ฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย 2
(Asian Music Practicum II)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาทฤษฎีการปฏิบัติ และฝึกการปฏิบัติเครื่องดนตรีในแถบเขตภูมิภาคเอเชียน เรียนรู้การฝึกซ้อม และ การวิเคราะห์และตีความบทเพลง แบบฝึกหัด การพัฒนาพื้นฐานในการปฏิบัติระดับต้น ต่อเนื่องจากรายวิชาฝึกปฏิบัติการดนตรีเอเชีย 1 เพื่อพัฒนาการแสดงนำไปสู่การปฏิบัติขั้นสูงต่อไป เรียนรู้การนำวิธีปฏิบัติไปถ่ายทอดและแสดงได้ถูกต้อง แม่นยำ และมีคุณค่าทางดนตรี ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในการฝึกปฏิบัติและศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีเองนั้น ๆ รวมถึงผู้ประพันธ์และบทเพลงที่จะนำมาแสดงอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในจรรยาบรรณที่สมควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา ประวัติการดนตรีตะวันออก
(History of Oriental Music)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาบังคับ

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาประวัติการดนตรีในแถบประเทศเอเชียตะวันออก ลักษณะเครื่องดนตรี เสียงเพลงที่ใช้ลักษณะการผสมวง เปรียบเทียบเครื่องดนตรีไทยกับประเทศใกล้เคียง เปรียบเทียบลักษณะเสียงดนตรีกับประเทศใกล้เคียงตามหลักดุริยางควิทยา (Musicology) เพื่อสืบหาที่มา สเกลเสียง เครื่องดนตรีที่ใช้ ลักษณะบทเพลง และศึกษาลักษณะเครื่องดนตรีและรูปแบบการผสมวงดนตรี

ชื่อรายวิชา ดนตรีชุมชนท้องถิ่น
(Folk Music of Regional Communities)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและค้นคว้า ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเพลงและดนตรีพื้นบ้านในแต่ละภาคของไทยที่มีผลต่อ ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ ตามบริบทของสังคมไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชื่อรายวิชา เพลงร้องชุมชนท้องถิ่น
(Regional Thai Folk Songs)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาและฝึกหัดขับร้องเพลงพื้นบ้านไทยอย่างง่ายเพื่อนำไปสู่การร้องเพลงเพื่อแสดงสู่สาธารณะ และนำไปสอนในชั้นเรียนได้

ชื่อรายวิชา ดนตรีประกอบการแสดงของไทย
(Music for Thai Dance and Drama)
หน่วยกิต 2 (1-2-3) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเพลงร้อง – รับที่ใช้ประกอบการแสดงของไทยประเภทต่าง ๆ

ชื่อรายวิชา ดนตรีประกอบพิธี
(Ceremonial Music)
หน่วยกิต 2 (2-0-4) หน่วยกิต
หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเอก
สถานะรายวิชา รายวิชาเลือก
คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับดนตรีที่ใช้บรรเลงในพิธีการต่าง ๆ ของไทย ที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ ตามบริบทของสังคมไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. Bachelor of Music Education (B.M.E.), Jacobs School of Music, Indiana University: United States of America

Courses

Steel Drumming (2 credits)

Techniques of execution and musical interpretation of music for the steel drums.

Hand Drumming (2 credits)

Techniques of execution and idiomatic rhythms of international styles of hand drumming.

Music in American Society (3 credits)

Music in the United States: its history and place in society from the earliest musical activities to some of its many present incarnations. Native American music; sacred and secular music in the New World to c.1800; music in the church, home, and concert hall in the nineteenth century; African American music; and various twentieth-century traditional popular and clas-sical genres and styles.

Popular Music of Europe and Asia (3 credits)

This class introduces the styles and genres of popular music in Europe and Asia in relation to their cultural, historical, and geographic origins. It discusses the impact of American pop music while focusing on the unique forms of popular music that are based on the re-imagination of local music traditions.

Music of Russia (3 credits)

An introduction to Russian music, presenting an overview of its principal genres and styles, as well as of the major Russian composers and their musical works. Repertoire will include examples from composed music, folk music, sacred music, rock, pop music, and jazz.

Music of the Silk Road (3 credits)

Historical and current authentic music traditions of the Silk Road and their impact on music of today. The Silk Road was the network of trade routes that connected East Asia to the Mediterranean for almost 2000 years and was a source of important cultural exchanges between the East and the West.

East-West Encounters in Music (3 credits)

Examination of interaction and communication between two cultural realms conditionally defined as East (Middle East/Central Asia) and West (Europe/US). The class looks in both Eastern and Western directions and explores hybridity of styles and genres in both domains and the impact of each area on the other.

Music and Community Engagement I (3 credits)

An introduction to concepts and practices that connect music to communities. The course focuses on community engagement practices and ways in which music impacts lives. Areas covered include: social role of the arts in society; professional and amateur involvement, and the role of cultural organizations in connecting music to communities.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Music and Community Engagement II (3 credits)

This course includes hands-on experience in a community-based practicum that emphasizes cross-sector engagement with entities such as Chambers of Commerce, neighborhood associations, healthcare and social service providers, and government/public sector organizations. Students will learn how to support community arts organizations, advocate for funding, build audiences, and provide music to communities.

8. Bachelor of Arts in Music Education (B.A.), Department of Music, The University of Sheffield: England, United Kingdom.

Undergraduate Course Modules (Year 1)

Music of the World (20 credits)

A survey of significant examples of music from around the world, including traditional, popular and classical genres. After an initial focus on the concept of music itself, each lecture considers the role of one form of music in its cultural context.

Folk Music Participation (10 credits)

This module develops your general knowledge of traditional musics of the British Isles and neighbouring regions. It also encourages students to analyse the connections and distinctions between repertoires and consider how they relate to their participatory contexts of sessions and folk clubs. It develops important practical musicianship skills (such as learning and teaching orally/aurally), and the ability to reflect critically on the social act of participation in this ostensibly inclusive genre of music-making.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Undergraduate Course Modules (Year 2): Ethnomusicology

Ethnomusicology (Annual Module; 20 credits)

Provides an introduction to ethnomusicology, the study of any music in relation to the culture and values of its users. Emphasis is placed on learning ethnomusicological theory and method. Assessment is through a sustained individual fieldwork project.

Traditional Music in the Modern World (Rotational; 20 credits)

Provides an introduction to the study of traditional music, focussing on traditional music cultures in contemporary societies. A range of approaches are used to consider the traditional identities these music cultures construct, and how they relate to their modern, economic, political and technological contexts.

Topics in Popular Music (Rotational; 20 credits)

This module explores in depth a range of models, case studies and themes for the study of Popular Music. Students are introduced to varying analytical and critical approaches to the study of popular musics in global perspective. As well as developing a factual knowledge of the genres covered in the module, students will develop a critical awareness of research methods and discursive themes in the field of popular music studies.

World Music Performance (Rotational; 20 credits)

Students acquire a practice-based understanding of one world music tradition (selected in advance by the course tutor), improving their musical performance skills and experiencing first-hand the modes of transmission that are part of the tradition.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

9. Bachelor of Music in Music Education (B.M.), Sydney Conservatorium of Music, The University of Sydney: Australia

1) Structure

Bachelor of Music (Music Education) with Composition Principal Study

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream,

a candidate must successfully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	Composition 1-4
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Composition studies	12	3cps CMPN1014 Sound Recording Fundamentals; 6 cps CMPN1611 Instrumentation and Orchestration; 3 cps CMPN1000 Composition Through Improvisation 1
Performance	6	6cps of Ensemble or Performance units
Music Skills	24	Harmony and Analysis 1-4; Aural Perception 1-4
Analysis, History and Culture Studies	18	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; CMPN1612 New Music, New Thinking
Electives	12	free choice

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Bachelor of Music (Music Education) with Contemporary Music Practice Principal Study

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream, a candidate must successully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	Contemporary Music Practice 1-4
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Music Skills	21	18 cps Harmony and Analysis 1-3; Aural Perception 1-3; 3 cps CMPN1014 Sound Recording Fundamentals
Analysis, History and Culture Studies	36	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; MUSC1506 Music in Western Culture; MUSC1507 Sounds, Screens, Speakers; MCGY2613 Music in Modern Times; MUSC2672 Australian Popular Music
Performance and Ensemble	3	3 cps in Performance or Ensemble units
Electives	12	free choice

Bachelor of Music (Music Education) with Jazz Performance Principal Study

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream, a candidate must successfully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	Jazz Performance 1-4
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Performance	6	6cps of Ensemble/Performance units
Music Skills	24	Jazz Music Skills 1-4
Analysis, History and Culture Studies	30	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; MUSC1506 Music in Western Culture; MCGY2613 Music in Modern Times; AHCS Foundation or Elective unit
Electives	12	free choice

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Bachelor of Music (Music Education) with Musicology Stream

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream, a candidate must successully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	6 cps Musicology Workshop 1-2; 6 cps MCGY2612 Music in the Classical and Romantic Eras; 6 cps of Historical Studies;6 cps of Ethnographic Studies
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Performance and Ensemble	12	12cps of Ensemble or Performance units
Music Skills	24	Harmony and Analysis 1-4 and Aural Perception 1-4
Analysis, History and Culture Studies	24	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; MCGY2611 Music from the Middle Ages to Baroque, MCGY2613 Music in Modern Times
Electives Including performance	12	

Bachelor of Music (Music Education) with Performance Principal Study

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream, a candidate must successully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	Principal Study 1-4
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Performance and Ensemble	6	6cps of Ensemble or Performance units
Music Skills	24	Harmony and Analysis 1-4 and Aural Perception 1-4
Analysis, History and Culture Studies	30	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; MCGY2612 Music in the Classical and Romantic Eras, MCGY2611 Music from the Middle Ages to Baroque; MCGY2613 Music in Modern Times
Electives	12	Principal Study 5 and 6 or free choice

Bachelor of Music (Music Education) with Voice (Classical) Principal Study

To qualify for the award of the pass degree in the Bachelor of Music Education stream, a candidate must successully complete 192 credit points and reach the minimum levels of achievement as set out in the table below:

Area of Study	Credit Points	To qualify for the award of pass degree, the following Minimum levels of achievement must be reached
Principal Study	24	Principal Study 1-4
Music Education	96	MUED4632 Professional Issues in Music Education; 18 cps Professional Experience 2-3; 3 cps MUED4002 Technology in Music Education
Performance and Ensemble	6	6cps of Language studies or Ensemble or Performance units
Music Skills	24	Harmony and Analysis 1-4 and Aural Perception 1-4
Analysis, History and Culture Studies	30	MCGY1030 This is Music; MCGY1031 Australian Musical Worlds; MCGY2612 Music in the Classical and Romantic Eras, MCGY2611 Music from the Middle Ages to Baroque; MCGY2613 Music in Modern Times
Electives	12	Principal Study 5 and 6 or free choice

2) Undergraduate Descriptions

Non-Western Music

Credit points: 3

Assessment: Participation and performance (full attendance is required as students have a role as active participants in all class activities); short weekly tests on assigned readings (40%); transcription and performance task [on gamelan instruments] (20%); composition and performance task [on Orff-Schulwerk instruments] (20%); reading research and follow-up listening test (20%).

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

Music educators today must be equipped to teach from a perspective that acknowledges the cultural dimensions of music. Contributing to the development of such a perspective, this unit of study provides students with the opportunity to encounter a musical culture and non-familiar music system through direct practical experience, and to consider the implications this presents for teaching and learning.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Issues including methodologies of teaching and learning; ethical considerations; and the availability and application of resources are covered in the unit. This is taught through immersion in a single non-western instrumental ensemble (such as Balinese Gamelan). In some years, this unit may be offered as a voluntary option in a field location.

Aboriginal and Torres Strait Islands Music

Credit points: 3

Assessment: Teaching / music arrangement workshop task (55%), Song performance task (45%),

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

This unit comprises an introduction to the music and dance expressions of Australian Aboriginal and Torres Strait Islanders in their various geographical, historical, social and cultural settings, with an emphasis on contemporary, mass mediated expressions. The Unit provides students with a broad understanding of Australian indigenous societies, past and present, and introduces them to issues of ethical responsibility involved in the study of Australian indigenous music and dance. It addresses a range of practical issues related to the incorporation of Australian indigenous music within school music education programs.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Cultural Diversity in Music Education

Credit points: 6

Assessment: Personal rationale (30%), fieldwork assignment (40%) and seminar presentation (20%), participation in class discussion and activities (10%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

This unit of study prepares students to teach music in a culturally diverse society. Music of a range of cultures is investigated in relation to its structure and cultural context and varied approaches to teaching this music in a classroom context

are explored. Provision is made for the collection, evaluation and development of music resources appropriate for teaching in culturally diverse educational settings.

Chinese Music Ensemble 1

Credit points: 6

Assessment: Written Summaries (20%); Concert report (15%); Instrument Study and Performance (65%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

In this unit students will receive small group tuition on one traditional Chinese musical instrument (provided on loan). They will be guided in playing the instrument in an ensemble, and will participate in ensemble performances. Through seminar-style discussions of four selected readings and of at least one concert of Chinese music attended during the semester, they will begin to develop a broad understanding of Chinese traditional musical instruments, ensembles, and musical structures, thus enhancing their knowledge of China's thousands of years of recorded musical history and its extensive and diverse musical traditions.

Chinese Music Ensemble 2

Credit points: 6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Assessment: Online Discussion of Set Recordings (15%); Reflective Diary (10%); Instrument Study and Performance (75%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

In this unit students continue their previous study of one Chinese instrument in both small group and ensemble settings. They are encouraged to build on technical capacity developed in their first semester's study, and to perform a wider range of pieces. They will also engage with a range of recordings and live performances of Chinese music to further develop their understandings of traditional and contemporary Chinese music, and of how Chinese musical instruments have featured in a variety of musical contexts.

Chinese Music Ensemble 3

Credit points: 6

Assessment: Class Presentation or written submission (20%); Blog post and comments on set readings (15%); Instrument Study and Performance (65%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

This unit allows students to further develop proficiency on one Chinese instrument in both small group and ensemble settings, and to continue to perform with the ensemble. Students will gain a deeper understanding of Chinese music by conducting an interview with a performer or composer of Chinese music, and by exploring selected readings concerning orchestraparticular themes relating to the repertoire under study.

Chinese Music Ensemble 4

Credit points: 6

Assessment: Small Group Performance and Program Notes (40%); Practical exam (20%); Instrument Study and Performance (40%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

This unit allows students to further develop proficiency on one Chinese instrument in both small group and ensemble settings, and to continue to perform with the ensemble. Students are also encouraged to take an increasingly active and independent role in engaging with Chinese music. In particular, they are guided and supported in small group collaborations focussing upon developing, rehearsing, recording and publicly performing a range of works for Chinese instruments.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Gamelan 1

Credit points: 3

Assessment: Participation and student contribution (100%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

In this unit of study students learn to perform a repertoire of Balinese pieces of music on the Conservatorium's Balinese gamelan instruments. Through this, they will gain understanding of terminology for Balinese music, Balinese tuning systems, the roles of instruments in the gamelan, and formal characteristics of Balinese gamelan music. Performative aspects of Balinese music will be experienced and analysed.

Gamelan 2

Credit points: 3

Assessment: Participation and student contribution (100%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

In this unit of study students continue to learn to perform a repertoire of Balinese pieces of music on the Conservatorium's Balinese gamelan instruments. Through this, they will build on their knowledge and understanding of terminology for Balinese music, Balinese tuning systems, the roles of instruments in the gamelan, and formal characteristics of Balinese gamelan music. Performative and elaborative aspects of Balinese music will be experienced and analysed

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Australian Musical Worlds

Credit points: 6

Assessment: 1 x 2000wd essay (40%), 1 x tutorial report (20%), 1 x listening test (20%), overall tutorial participation (20%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

Embracing popular music and examples of traditional and contemporary music in Australia and its region, this unit offers an introduction not only to the genres themselves, but to the themes prevalent in the work of contemporary music

scholars. These may include gender and race, ownership and appropriation, reception and transmission, technology and globalisation, music as social behaviour, and music and place. Such themes are considered across the three topic modules: Popular Music (including contemporary Aboriginal music); Traditional Music (Australia, Melanesia) and Australian Music (place and identity, from colonialism to the present day).

Australian Popular Music

Credit points: 6

Assessment: Analytical essay (1000 words) 20%; Tutorial presentation 20%; Listening test 20%; Research essay (3000 words) 40%.

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

The history of Australian popular music presents us with a long and complex heritage. It reflects, in its very constitution, the lives of those who create it and is underscored by the dynamic relationship between Indigenous and non-Indigenous Australia. This unit of study will explore the continuing experience and influence of a wide range of music made in Australia, from songlines to bush ballads and dance anthems, Countdown and Rage. We will examine the folk revival of the 50s, pub rock of the 70s, reggae, punk and indie rock of the 80s and 90s as well as the emergence of the multiplicity of styles and expressions that mark the contemporary Australian music scene.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Exploring Ethnomusicology

Credit points: 6

Assessment: Critical review of an ethnographic monograph in ethnomusicology (20%), response to set reading (presented in class) and two online comments (30%), major essay (scaffolded approach) (50%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

Ethnomusicology refers to the study of all musical genres worldwide within their respective social and cultural contexts, and is sometimes also known as the anthropology of music or cultural musicology. This unit introduces and explores

some of the most important ideas that have informed the thinking of researchers working in this field - such as the connections between music and gender, social structures, forms of capital, politics, identity, health and the environment. The course also interrogates notions of the nature and experience of music, why musical genres differ and why music has such important but diverse significance worldwide. The course includes several lectures given by expert practitioners from particular musical traditions (such as Indigenous Australian music and Korean drumming), and it directly complements courses on ethnomusicological fieldwork methods. It does not require prior formal musical training.

Understanding East Asian Music

Credit points: 6

Assessment: Academic blog based on class activity (15%); In-class presentation (15%); Academic blog based on set reading (10%); Major essay (60%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

Students will learn about, discuss and play different musical forms from East Asia - ranging from ancient guqin music to contemporary K-Pop. They will develop an understanding of key aesthetic concepts, musical instruments and musical features of the music cultures in this region. Students will be encouraged to develop awareness of the diversity of East Asian musics and cultures, and of music's interrelation with and great significance to East Asian societies both in the past and today.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Words and Music: Song Across Cultures

Credit points: 6

Assessment: 1 x presentation (15%), 1 x 2000wd assignment (35%), 1 x3000wd essay (50%)

Mode of delivery: Normal (lecture/lab/tutorial) day

This unit will teach students how to analyse the structure of song in diverse cultures drawing on both language and musical perspectives. Songs play many different roles in cultures. For example, they can be a form of entertainment, a tool to influence the world and transmit knowledge; and an expression of religion, identity and a national culture. This unit will engage students with the question of why people sing. It will consider the impact of literacy and the notion of the 'professional' singer/composer, which are absent in many societies.

Music and Australian Indigenous Identities

Credit points: 2

Assessment: 2xonline quiz (100%)

Mode of delivery: Online

This unit of study raises big questions about Australian Indigenous musical culture, including its performativity on the national and global stage. The unit explores: Aboriginal and Torres Strait Islander music and dance spectacles at major sporting events (war cries, welcome to country, contemporary 'corroboree'); the ways music signifies identity at various levels; and multiple versions of an iconic songs.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ช

บทสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาของประเทศไทย

1. บทสัมภาษณ์ อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)
2. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.ธวัชชัย ศิลปโชค (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด)
3. บทสัมภาษณ์ อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต)
4. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา (วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่)
5. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต (วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด)
6. บทสัมภาษณ์ อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ (วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง)
7. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)
8. บทสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี สมบัติ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. บทสัมภาษณ์ อาจารย์สงกรานต์ สมจันทร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

ผู้วิจัย: สภาพผู้เรียนในหลักสูตรเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: สภาพปัจจุบันก็ส่วนใหญ่เขาก็จะเป็นคนแถวนี้ (เชียงใหม่) ส่วนมากก็จะเป็นเด็กเชียงใหม่ ลำพูน น่าน อุตรดิตถ์ เขาก็จะมาเรียนที่นี่กัน คนที่เข้ามาเรียนกับเราเขาจะมีพื้นในเรื่องของดนตรีล้านนามาบ้าง ผู้เรียนก็เคยหยิบจับมาบ้าง ด้วย พ.ร.บ. การศึกษา 42 ที่เขาเอื้อให้สถานศึกษาเขาจัดการหลักสูตร (หลักสูตรท้องถิ่น) เขาก็สอนสะล้อ ซอ ซึง ในโรงเรียน พอคนพวกนี้จบมาก็คุ้นเคยแล้วก็มาเรียนที่นี่ (หลักสูตรดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) เขาก็มีความคุ้นเคยมาก่อนบ้างอะนะครับ

ผู้วิจัย: แล้วเคยผู้เรียนมีที่มาจากภาคอื่นบ้างไหมคะอาจารย์ แล้วความสนใจของเด็กกลุ่มนี้กับดนตรีล้านนาแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหนคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: มีครับ มี ก็จากภาคกลาง ก็มีบ้าง ผมว่าเขาสนใจกว่านะ เพราะเขาไม่เคยสัมผัสไม่เคยได้เล่น

คนท้องถิ่นมันเคยเล่น เคยเห็นอยู่แล้ว เขาก็เลยเฉย ๆ ครับ ไม่ได้อะไรมาก

ผู้วิจัย: ไม่ทราบว่าเหตุผลที่เขาเลือกเรียนดนตรีล้านนาคืออะไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: มันมี 2 มุมนะ มุมแรกก็คือเขาอยากซึมซับความเป็นเชียงใหม่ให้ได้มากที่สุด แต่รายวิชามันก็มีน้อยอะนะครับ อีกอันนึงก็คือว่า ดนตรีล้านนาสามารถเป็นรายได้พิเศษหลังเลิกเรียนได้ มันมีงาน สามารถไปเล่นได้

ผู้วิจัย: แสดงว่าตลาดมีความต้องการดนตรีล้านนาสูงมากเลยนะคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ ตลาดจริง ๆ มีเยอะมากครับ

ผู้วิจัย: การที่หลักสูตรเปิดดนตรีไทยมาตรฐานเป็นวิชาเอกนี่ หมายความว่าคือเด็กเขาต้องการเรียนดนตรีไทยราชสำนักโดยเฉพาะเลยหรืออย่างไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: คือมาเริ่มใหม่กันหมด เพราะในชุมชนเขา เด็กเขาโตมากับดนตรีล้านนา

ผู้วิจัย: กลายเป็นว่ามันกลับกัน เด็กถนัดในวิชาเลือก แต่มานับหนึ่งใหม่กับตัวบังคับเหรอคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ ประมาณนั้น

ผู้วิจัย: **ถ้าเช่นนั้น มีแนวโน้มที่ดนตรีพื้นบ้านจะเปิดเป็นวิชาเอกไหมคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ทำได้ครับ คือตอนนี้กำลังทำหลักสูตร 4 ปีอยู่ ก็พยายามออกแบบให้มีดนตรีล้านนาด้วย ให้เป็นเอกพื้นบ้าน แต่มีปัญหาอย่างหนึ่งคืองานศึกษาวิจัยมันยังไม่เพียงพอ ตัวองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้ในหลักสูตรมันยังไม่พอครับ ตัวอย่างเช่น ถ้าจะปฏิบัติ เมื่อเทียบกันดนตรีไทย เขาก็มีขั้นของเพลงเดียวว่าแบ่งเป็นระดับอย่างไร แต่เรายังไม่มี

ผู้วิจัย: **ก็คือดนตรีล้านนายังต้องการเวลาในการสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนกว่านี้?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ตัวองค์ความรู้มันมีแน่นอนในตัวของมัน แต่ว่ามันแค่ต้องการการวิจัยอีกนิดนึงเพื่อให้เราเห็นว่ามันควรมีมาตรฐานอย่างไร เอาแบบจริง ๆ จัง ๆ ประชุมกันหลาย ๆ รอบ เพื่อให้มันออกมาเป็นองค์ความรู้ที่ยอมรับกันได้ อย่างอีสานเขาทำได้ มีขั้นตอนมีอะไรเรียบร้อยหมดแล้ว เขาก็เปิดวิชาเอกพื้นบ้านอีสาน ยังไงตลาดก็มีความต้องการแน่ ๆ แต่องค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานยอมรับกันยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง อย่างทักษะนิยามว่าอันไหนคือดี อันไหนคือสุดยอด ประมาณนั้นครับ ต้องอาศัยเวลาอีกนิดนึง

ผู้วิจัย: **การเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานดนตรีล้านนา และ รายวิชาการรวมวงดนตรีล้านนาเป็นอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: เราเป็นมหาวิทยาลัยแรกในภาคเหนือที่บรรจุรายวิชาดนตรีล้านนาเป็นรายวิชาบังคับ นักศึกษาทุกคนต้องได้เรียนรายวิชานี้ (รายวิชาพื้นฐานดนตรีล้านนา) ไทยหรือสากลหรืออะไรก็แล้วแต่ มันมีรายวิชานี้มาตั้งแต่หลักสูตรฉบับเก่าแล้วครับ (หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2540)

ผู้วิจัย: **ตอนนั้น (หลักสูตรฉบับเก่า) ยังเน้นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านหรือเปล่าคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ ก็เน้นพวกทฤษฎี ประวัติ พัฒนาการ แล้วจนมาถึงหลักสูตรปี 55 (หลักสูตรดนตรีศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2555) ก็มีปฏิบัติเข้ามาด้วย ก็คือวิชาการรวมวงดนตรีล้านนา เป็นวิชาเลือกไปครับ พวกเครื่องดนตรีล้านนา เอาไปสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ครับ ก็ออกแบบว่าให้นักศึกษาเอาไปสอนได้ในระดับประถมมัธยมครับ

ผู้วิจัย: ประมาณว่าที่นี่เราออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงปลายทางที่เขาต้องสอนในโรงเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ เพราะสุดท้ายพอเขาจบไปใช่ไหม เขาก็บรรจุอยู่แถว ๆ นี้ โรงเรียนแถวนี้ก็มีเครื่องดนตรีพวกนี้ (วงดนตรีล้านนา) เยอะแยะไปหมด แล้วงานที่ชุมชนเขาก็ต้องใช้เครื่องดนตรีพวกนี้ เล่นดนตรีพวกนี้มากกว่าดนตรีสากลอยู่แล้ว

ผู้วิจัย: **แล้วพวกอย่างรายวิชาดนตรีและการแสดง ดนตรีพิธีกรรม มันมีส่วนของดนตรีพื้นบ้านเข้าไปแทรกอยู่อย่างไรบ้างคะ?**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผู้ให้สัมภาษณ์: นิดหน่อยครับ ผมเป็นคนเขียนคำอธิบายรายวิชาเองในส่วนนั้น คือหลักสูตร 60 (หลักสูตรที่นำมาศึกษา) มีปัญหาอย่างนึงก็คือว่า ผู้ทรงคุณวุฒิภายในเขาบอกว่าวิชาเลือกเยอะเกินไป เราก็เลยต้องควบรวมรายวิชากัน ตัวดนตรีล้านนาก็ไปแทรกอยู่ในรายวิชาต่าง ๆ เป็นตัวเสริมไป แทนที่จะสร้างเป็นรายวิชาเอกเทศซึ่งเขามองว่ามันเยอะเกินไป คือตอนนั้นผู้ทรงภายนอกเขาก็มองว่าดนตรีล้านนามันเป็นตัวตนใช่ไหม เขาก็เลยเสนอว่าให้มีดนตรีไทย (ดนตรีไทยมาตรฐาน) 40% ดนตรีสากล 40% แล้วอีก 20% เป็นดนตรีล้านนา ก็ออกแบบหลักสูตรแบบนั้นออกมา แต่พอขึ้นไปถึงสภามันก็ รายวิชาเยอะเกินไป ก็เลยต้องตัดไปครับ

ผู้วิจัย: ไม่ทราบว่าหลังจากนั้นเกิดอะไรขึ้นกับสาระดนตรีล้านนาในหลักสูตรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เราก็เลยให้เขามาปฏิบัติเป็นกิจกรรมข้างนอกแทนครับ (กิจกรรมชมรมดนตรีล้านนา) เพราะเราก็ต้องมาทำวงดนตรี มากกว่าที่จะมาเรียนในรายวิชา อย่างเช่นตอนนี้ก็ทำโครงการช้างเผือกสามัคคี (โครงการของจังหวัดเชียงใหม่) ก็จะมีวงซิมโฟนิค วงสตริง แล้วก็มีวงดนตรีล้านนาอยู่ในนั้นด้วย ก็เลยใช้ตัวกิจกรรมแทนตัวรายวิชารวมวง แล้วก็ออกงานด้วย

ผู้วิจัย: ก็คือการเรียนในหลักสูตรเน้นความรู้ แต่ตัวชมรมจะเป็นตัวเสริมทักษะของผู้เรียน?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ พวกวิธีการอะไรก็เรียนในรายวิชา กิจกรรมก็เอามาเสริมครับ

ผู้วิจัย: แล้วอย่างรายวิชาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในหมวดวิชาครูค่ะอาจารย์ รายวิชานี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับดนตรีล้านนาอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมเข้าใจว่าตอนเขาเขียนคำอธิบายรายวิชาเขาคงคิดไปถึงตรงที่ว่า พอนักศึกษาเข้าไปสอนในโรงเรียนแล้วต้องออกแบบหลักสูตรเขาก็ต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับพื้นที่ตรงนั้น เข้าใจว่ามันเป็นอิทธิพลจาก พ.ร.บ. การศึกษาปี 42 นะ อย่างเช่นบางโรงเรียน ถ้าเขามีศักยภาพเรื่องดนตรีล้านนา เราก็จะออกแบบวิชาเลือกดนตรีล้านนาได้ หรือแม้แต่ภาษาล้านนา อักษรและวรรณกรรมล้านนา โรงเรียนมัธยมที่นี่ใช่ไหมครับ ม.4 ก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ล้านนา ม.5 ก็เรียนประวัติและวรรณกรรมล้านนา

ผู้วิจัย: เท่าที่ดูการเรียนการสอนทั้งหมดดูเหมือนว่าในหลักสูตรจะเน้นไปทางหลักการเสียเยอะ แต่ในทางปฏิบัติจริงก็ดูเหมือนว่าจะพยายามให้น้ำหนักทั้งทฤษฎีและการปฏิบัตินะคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: เราก็พยายามมอบหมายให้มันมีปฏิบัตินะ มันจำเป็นไปหมด มันต้องใช้เวลาไปเป็นครู ก็เลยไปอยู่ที่กิจกรรมเสริมหลักสูตรแทนครับ พยายามให้มันเท่ากัน

ผู้วิจัย: รายวิชามานุษยดนตรีวิทยามีส่วนร่วมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลดนตรีล้านนาอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เคยเปิดสอนแค่ครั้งเดียวครับ ก็ให้นักศึกษาเรียนรู้กระบวนการวิจัยแต่ก็ยังไม่ได้ให้เขาลงพื้นที่เก็บข้อมูลเป็นกิจลักษณะครับ

ผู้วิจัย: ในความเห็นของอาจารย์ อาจารย์มองว่าอะไรคือสิ่งที่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นดนตรีไทยหรือสากลควรได้รับจากการเรียนดนตรีล้านนาบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มองในแง่ของการไปบรรจุแล้วนะครับ เขาสามารถสอนในโรงเรียนแล้วทำได้ทุกอย่าง ไทย สากล ล้านนา แล้วแต่ว่าทรัพยากรการเรียนรู้ในโรงเรียนจะเอื้อกับเขาแค่ไหนโรงเรียน ที่จริงเราอยากสร้างผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีล้านนาไปเลย แต่ความเป็นจริงมันทำไม่ได้ รุ่นน้องผมหลายคนไปบรรจุอยู่บนดอย โรงเรียนห่างไกล ไม่มีอะไรสักอย่าง ก็ต้องใช้วิธีการไปเหลาไม้มาทำตีกลองก็ว่าไป เรามองถึงแง่การศึกษาที่เขาจะไปเจอมากกว่า

ผู้วิจัย: จากประสบการณ์ที่อาจารย์ไปนิเทศก์การฝึกสอน ผู้ใช้บัรฑิตเขาคาดหวังอะไรจากนักศึกษาบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ถ้าตามหลักสูตร (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ก็ยังเป็นดนตรีไทยกับดนตรีสากล แต่ความต้องการจริง ๆ คือดนตรีล้านนา โรงเรียนเขาไม่ได้มีเครื่องดนตรีสากลมากมาย แต่เขามีเครื่องดนตรีล้านนา ในหลักสูตรก็สอนไป แต่ชุมชนหลาย ๆ ที่เขาต้องการดนตรีล้านนา ก็ต้องทำตรงนี้ออกมา ในห้องก็เรียนตามหลักสูตร ดนตรีล้านนาก็เป็นวิชาเพิ่มเติมซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นวิชาปฏิบัติ

ผู้วิจัย: อาจารย์มองว่าคนที่จะมาเป็นครูสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาควรมีคุณสมบัติประกอบด้วยอะไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็ต้องเป็นคนเก่ง ๆ อย่างผมอยากเชิญศิลปินแห่งชาติมาสอน แต่เขาไม่มีวุฒิ อายุเขาขนาดนั้นใครจะมานั่งเขียนงานวิชาการ มันเป็นการเรียนรู้ในวัฒนธรรมโดยใช้วัฒนธรรมเป็นตัวขัดเกลามากกว่า มันก็ต้องการคนที่เป็นของจริงมาสอน เพื่อให้เขาได้ซึมซับวัฒนธรรมของจริง

ผู้วิจัย: สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนดนตรีล้านนามีอะไรบ้างคะอาจารย์?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มีเรื่องของสถานที่ครับ ยังไม่ค่อยพร้อมเท่าไหร่ บางทีก็ต้องไปยืมห้องข้างนอก ปีหน้าเราจะย้ายไปเรียนตึกใหม่ ส่วนเครื่องดนตรีล้านนาคือพร้อมมากครับ

2. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ธวัชชัย ศิลปโชค (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด)

ผู้วิจัย: **อะไรที่ทำให้ดนตรีพื้นบ้านอีสานสามารถเปิดสอนเป็นแขนงวิชาได้คะ องค์ความรู้เหล่านี้มีที่มาที่ไปอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ครูบาอาจารย์เขาเห็นความสำคัญมาโดยตลอด มันเริ่มต้นจากชมรมดนตรีพื้นบ้านอีสานที่แข็งแกร่ง มีการถ่ายทอด มีการเรียนการสอน มีกระบวนการสั่งสมองค์ความรู้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากครูภูมิปัญญามาเรื่อย ๆ จนสามารถนำมาเทียบเคียงกับดนตรีไทย (ดนตรีไทยราชสำนัก) กับดนตรีสากลได้

ผู้วิจัย: **แสดงว่าในสังคมภาคอีสาน ดนตรีพื้นบ้านก็ยังคงใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนในสังคมค้าย ๆ กับของทางภาคเหนือ ประมาณนั้นไหมคะอาจารย์?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ถูกต้องครับ เป็นดนตรีป๊อปปูลาร์ของสังคมที่นี่ มากกว่าปี่พาทย์อยู่แล้ว

ผู้วิจัย: **นักศึกษาเครื่องมือเอกดนตรีสากลกับดนตรีไทย มีความสนใจในดนตรีพื้นบ้านอีสานแตกต่างกันอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมว่าในส่วนตัวลึก ๆ เขาเลือกเรียนเครื่องมือเพราะเขาอยากรู้ จริง ๆ ความชอบเนี่ยเขาชอบดนตรีพื้นบ้านอยู่แล้ว เพราะว่ามันเป็นสายเลือดหลักของเขา ถ้าหากเราไม่มองเครื่องดนตรีนะ มองความเป็นดนตรีเนี่ย ส่วนใหญ่มันเป็นพื้นบ้านอยู่แล้ว ส่วนใหญ่เด็กที่เลือกเรียนแซกโซโฟนเพราะเขาได้ยินเสียงแซกฯ จากเพลงหมอลำ เขามีไอดอลมาแล้ว แต่ที่เขาเลือกเรียนแซกฯ เพราะเขาอยากรู้เทคนิคที่มันถูกต้องในเชิงทฤษฎีดนตรีสากล เพื่อที่จะนำไปใช้กับสิ่งที่เขากำลังตามหา เขาไม่ได้เข้ามาเพื่อจะเรียนคลาสสิค แต่จะเอาความพื้นบ้านที่เขามีติดตัว มาเล่นผ่านเครื่องดนตรีที่เขาสนใจ เราไม่ได้บังคับเขาว่าเขาต้องดนตรีพื้นบ้านอีสานเท่านั้น แต่ด้วยความเป็นตัวของเขาเอง ที่เขาคลุกคลีกับวัฒนธรรมมาตั้งแต่เด็ก เขาก็นำเสนอเป็นผลงานออกมาเอง ซึ่งเป็นการสะท้อนตัวตนของเขาออกมาอย่างแท้จริง

ผู้วิจัย: สิ่งที่นักศึกษาควรทำได้จากการเรียนดนตรีพื้นบ้านของที่มีอะไรบ้างคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ควรเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานได้ดีอย่างน้อย 1 ชิ้น ผมเชื่อว่าถ้าเด็กเล่นเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้ดีแล้ว มันจะมีพื้นฐานที่สามารถนำไปต่อยอดในเครื่องดนตรีอื่นได้ด้วยตัวเอง ต้องเล่นให้ได้ แล้วเดี๋ยวพวกองค์ความรู้ วิธีคิดมันก็จะตามมาเอง ผมก็มีพาเด็กลงสนาม

ผู้วิจัย: **จากที่นักศึกษาเขาไปฝึกสอนมา เขาคาดหวังอะไรจากนักศึกษาบ้างคะอาจารย์?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: มันขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนเขาครับ ก็ต้องสอนตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด ส่วนดนตรีพื้นบ้านอีสานก็เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรไป ขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนเขามีวงดนตรีพื้นบ้านหรือไม่

ผู้วิจัย: **หมายความว่าที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านมาก่อน ก็คือมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของโรงเรียนเหรอคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ถูกต้องครับ เป็นกิจกรรมชุมนุม คือโรงเรียนส่วนใหญ่ในอีสานเขามีวงโปงลางอีสานกันทั้งนั้น

ผู้วิจัย: **อาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรกับสภาพที่เกิดขึ้นกับดนตรีพื้นบ้านคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมว่านะ ตามที่ผมไปนิเทศก์มาเหมือนเขาสอนให้มันเสร็จ ๆ ไป (การสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) แล้วเนื้อหามันก็เยอะไป ลึกไป คืออ่านแล้วผมว่าไม่ได้หรอกเยอะไป แล้วสัปดาห์หนึ่งก็มีเวลานิดเดียว แค่ 50 นาที ผมว่ามันควรจะปรับลดลงให้เหมาะสมกว่านี้ ผมว่าเด็กมัธยมควรได้เล่นดนตรีพื้นบ้านอย่างน้อยสักชิ้นนึง

ผู้วิจัย: **หลักสูตรใช้เกณฑ์อะไรในการแบ่งระดับความสามารถในสกิลดนตรีพื้นบ้านคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมเขียนไว้หลวม ๆ นะ จริง ๆ แล้วก็คือเรียนคนละเพลง ไม่ได้เน้นความยากแต่เน้นความหลากหลายมากกว่า รู้เทคนิคของเพลง

ผู้วิจัย: **ลักษณะสำคัญของดนตรีอีสานประกอบด้วยอะไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ดนตรีอีสานมันอิสระ มันไม่มีครูมาครอบว่าต้องนั่งท่านี้ ต้องตีแบบนี้ มันไม่ผ่านกระบวนการราชสำนักเหมือนดนตรีไทย เป็นดนตรีชาวบ้าน มันเป็นดนตรีที่มีกรอบแบบหลวม ๆ จะเล่นยังไงก็ได้ มันเลยพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ ผมว่ามันเป็นบริบทของสังคมวัฒนธรรมอีสาน ที่มองอะไรให้มันง่ายแต่มันงาม สนุก ๆ ยังไงก็ได้ มันไม่ได้เป็นดนตรีขึ้นหิ้ง จะเล่นยังไงก็ได้ อิมโพรไวส์อย่างเดียว

ผู้วิจัย: **ครูภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: เราจะพาเด็กไปข้างนอกมากกว่าครับ ทางเราเป็นคนกำหนดสาระ อาทิเช่น สกิลตัวแรกยังเป็นพื้นฐานเลยไม่ต้องไปเรียนข้างนอก แต่พอเป็นตัว 2 ตัว 3 ตัว 4 ลายสุดสะแนน ก็ต้องเริ่มแล้ว อาจารย์ในหลักสูตรก็จะให้แนวทาง ให้ลายเพลง แล้วชี้เป้าว่าศิลปินหมอแคนคนไหนที่เจ๋งลายนี้ ก็ให้เขาออกไปเรียนเทคนิคข้างนอกเอา

ผู้วิจัย: **นักศึกษาเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้าน กับ นักศึกษาเครื่องมือเอกอื่น ๆ เรียนดนตรีพื้นบ้านแตกต่างกันอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: นักศึกษาเครื่องมือเอกดนตรีพื้นบ้านเขาก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านภูมิภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ในระดับพื้นฐานด้วย แล้วก็จะมีรายวิชาเฉพาะของเขาเป็นวิชาบังคับเลือก ส่วนเด็กไทยสากลจะไม่ได้ลง เพราะเขาต้องไปเรียนตัววิชาเอกของเขา ก็เข้ามานั่งเรียนร่วมกันได้แต่อาจจะไม่มีเกรดให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. บทสัมภาษณ์ อาจารย์กัณวัตม์ พลรงค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต)

ผู้วิจัย: จากที่หนูศึกษาตัวรายวิชาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตร หนูค่อนข้างประหลาดใจค่ะ ว่าทำไมรายวิชาดนตรีพื้นบ้านถึงมีจำนวนน้อยมาก ไม่ทราบว่าตรงนี้มีสาเหตุมาจากอะไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมมองว่าช่องทางสร้างรายได้ ช่องทางการต่อยอดในดนตรีพื้นบ้านภาคใต้มันยังมีข้อจำกัด คือความสนใจของเด็กรุ่นใหม่ รายได้มันต่างกัน อย่างที่นี่เขามีคณะรองเง็ง ภูเก็ตมีความหลากหลายเยอะ ชาวเลเขาก็มีรองเง็ง มีดนตรีจีน ดนตรีศาลเจ้า จีนแต้จิ๋ว ฮกเกี้ยน เยอะมากครับ ต้องบอกว่าที่นี่ความต้องดนตรีพื้นบ้านมันน้อยกว่าที่อื่น ๆ มันไม่ค่อยมีโอกาสไปพบเจอบ่อย ๆ ความนิยมไม่เท่าภาคอื่น ๆ

ผู้วิจัย: มีการเชิญศิลปินพื้นบ้านเข้ามาสอนในหลักสูตรบ้างไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มีครับแต่เป็นครั้งคราว ก็จะมีคณะรองเง็งของ แล้วก็มีอาจารย์อีกท่านหนึ่งที่เชี่ยวชาญเรื่องดนตรีจีน ดนตรีประกอบพิธีกรรมเข้าทรง กินเจ แล้วก็มีลิเกเฉพาะของที่นี่ ไม่ได้อาจารย์ประจำที่เป็นศิลปิน แต่เข้ามาในฐานะวิทยากร

ผู้วิจัย: เด็กเขามีความสนใจในดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้มากน้อยแค่ไหนคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: อยู่ที่พื้นเพของเด็กครับ เด็กที่มาจากพัทลุงนี่เขาจะมีความรู้สึกกับดนตรีพื้นบ้านค่อนข้างเยอะ เด็กที่มาจากพัทลุงก็จะสนใจ ส่วนเด็กที่มาจากตรังก็จะน้อยลงมาหน่อย ตามท้องถิ่นที่มาของเขา เด็กที่โตมาโดยไม่ได้ผูกพันธ์กับตัววัฒนธรรมพวกนี้เขาก็ไม่ได้อยากรู้เป็นพิเศษ เด็กที่นี่เป็นเด็กใต้หมด แต่ก็มาจากหลากหลายที่เหมือนกันครับ

ผู้วิจัย: ในรายวิชาการศึกษาดนตรีท้องถิ่นมีการเรียนการสอนแบบลงพื้นที่บ้างไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: มีครับ ด้วยรายวิชามีอยู่ตัวเดียว (รายวิชาการศึกษาดนตรีท้องถิ่น) ก็เลยให้เขาลงพื้นที่เดือนละสองครั้งในการเก็บข้อมูล ส่วนการเรียนรู้ในห้องเรียนก็เรียนผ่านสื่อวิดีทัศน์ ส่วนความสนใจ พูดกันตามตรง คือเรียนจบแล้วจบเลย คือเด็กสายครูของที่นี่ นอกเหนือจากงานสอนก็จะมีงานนอกเยอะมาก ทั้งไทยทั้งสากลมีงานเกือบทุกวัน เขาก็ไม่ได้มองว่าส่วนนี้ (ดนตรีพื้นบ้าน) เขาไม่ได้เอาไปใช้ต่อ พอเรียนจบแล้วก็จบไม่ได้ไปทางนี้ต่อครับ ผมให้เขาทำรายงานกึ่ง ๆ วิจัยครับ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแล้วส่งเป็นรายงาน ในคำอธิบายรายวิชาก็ไม่ได้บอกว่าเขาต้องทำวิจัย เราก็จะกำหนดขอบเขตให้เขาบ้าง อย่างบางคนมีบรรพบุรุษเป็นครูหมอโนรา เขาก็จะกลับไปสืบค้นจากตัวปู่ย่าตายายของตัวเอง

ผู้วิจัย: **นักศึกษาที่ไปฝึกสอนเขามีบทบาทต้องสอนดนตรีอะไรเป็นพิเศษไหมคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนมากจะเป็นดนตรีไทยกับดนตรีสากลครับ เด็กเขาจะรู้ว่าโรงเรียนไหนสอนดนตรีอะไร โรงเรียนในภูเก็ตก็ไม่ถึงกับมีวงดนตรีพื้นบ้าน จะไม่เหมือนภาคเหนือกับภาคอีสานที่เขามีวงโปงลาง หรือ วงสะล้อประจำโรงเรียน

ผู้วิจัย: **บริบทสังคมของภูเก็ตดูจะแตกต่างไปจากที่อื่นพอสมควรเลยนะคะอาจารย์**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ใช่ครับ ที่นี่พื้นบ้านมันเฉพาะชุมชนจริง ๆ อย่างรองเง็งก็เล่นกันเฉพาะกลุ่มลูกหลานชาวเล เขาจะส่งต่อกันมาเฉพาะชาติพันธุ์ของเขา ดนตรีจีนก็เหมือนกันครับ มันมีข้อกำหนดว่าต้องสืบทอดต่อกันมาแบบนี้ ๆ มีกฎเฉพาะกลุ่มของเขาครับ มันไม่ใช่ดนตรีที่ใครจะเข้าไปเล่นได้ อย่างช่วงเทศกาลกินเจมันจะมีเครื่องดนตรีอยู่ชิ้นนึงที่จะนำออกมาเล่นปีละครั้งเท่านั้น ภูเก็ตมีอะไรแบบนี้เยอะครับ ดนตรีไปผูกกับพิธีกรรมด้วย บางอย่างมันจึงถูกห้ามด้วยอะไรหลาย ๆ อย่าง

ผู้วิจัย: **ด้วยสภาพบริบทเช่นนี้ อาจารย์มองว่าดนตรีพื้นบ้านยังจำเป็นอยู่ไหมคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: จริง ๆ ถ้าถามถึงความจำเป็น ในฐานะคนท้องถิ่นผมว่าก็ควรรู้จัก รู้จักรากเหง้า แต่สภาพจริงมันมีอะไรหลายอย่างที่เราควบคุมไม่ได้ แต่เด็กเขาควรตระหนัก เพราะดนตรีพื้นบ้านมีสิ่งสอดแทรกที่นอกเหนือจากดนตรี

ผู้วิจัย: **เท่าที่หนูดูตัววัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งบอกว่า เน้นสร้างครูที่พัฒนาชุมชนท้องถิ่น หนูไม่แน่ใจค่ะว่านิยามของคำว่าท้องถิ่นของหลักสูตรหมายถึงอะไร?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ต้องอธิบายว่า คำว่าท้องถิ่นเนี่ย หมายถึงการรับใช้สังคม ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ผมว่าเราก็ทำได้ตรงเป้านะ เพราะเราก็ทำงานรับใช้สังคมเยอะมาก แต่ถ้าจะไปตีความคำว่าท้องถิ่นว่าหมายถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตรงนี้ก็ยังไม่ตรง ก็แล้วแต่การตีความมากกว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ธีรวัฒน์ หมื่นทา (วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่)

ผู้วิจัย: ความแตกต่างของการเรียนดนตรีพื้นบ้านระหว่างหลักสูตรดนตรีศึกษากับหลักสูตรศิลปกรรม (สาขาวิชาศิลปะ ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน) เป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ความเข้มข้นในตัวหลักสูตรต่าง แต่ในทางปฏิบัติแล้วก็เข้มข้นพอ ๆ กันนะ คือที่นี่เราให้เด็กเรียนพื้นบ้านตั้งแต่ ม.1-ม.6 แล้วเข้ามา ป.ตรี ดังนั้นพวกที่อยู่มาก่อนนี่เจนจัดแน่นอน แต่ถ้าในหลักสูตร มีไม่มากหรอก คือในทางปฏิบัติเราทำมากกว่าที่เขียนไว้ในหลักสูตร

ผู้วิจัย: หลักสูตรดนตรีศึกษามีการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบใดบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: มีนะ ก็มีทั้งเรียนในห้องตามรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แล้วก็ลงพื้นที่ไปเรียนกับพ่อเพลงแม่เพลงไปเลย คือวิทยาลัยมีงานพวกนี้บ่อย ก็เลยทำกิจกรรมดนตรีพื้นบ้านล้านนาอยู่เสมอครับ แล้วมันก็จำเป็นมากนะเพราะมันเป็นการอธิบายตัวตนวิทยาลัยนาฏศิลปเวลาไปเจอกันในงาน 4 ภาค เราก็ต้องเอาล้านนาไปอธิบายตัวตน แม้ว่าในหลักสูตรมีน้อยเดียวไม่ได้เยอะแยะก็เถอะ

ผู้วิจัย: อาจารย์มองว่าครูสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาควรมีคุณสมบัติอะไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ต้องเก่งนะ ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาหรอก แต่ต้องมีของ มีความสามารถ แล้วก็ต้องรู้ดนตรีที่หลากหลายนะ แต่อันนี้มันอยู่ที่การค้นคว้าส่วนบุคคลนะ

ผู้วิจัย: นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาดนตรีพื้นบ้านด้วยเหตุใดบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ที่เลือกเรียกเพราะว่าพอเขาต้องเรียนดนตรีภาคกลางแล้วเขาอึดอัด มันไม่ใช่ของบ้านเขา

ผู้วิจัย: แต่ตัวบังคับตามหลักสูตรดนตรีศึกษาเขาต้องเรียนดนตรีภาคกลางเต็ม ๆ เลยนะคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: คือเมืองเหนือเนี่ย เขามีค่านิยมของความเป็นครูมากกว่าเป็นศิลปิน คือจบไปต้องเป็นครู เพราะฉะนั้นที่เขามาเรียนดนตรีภาคกลางในหลักสูตรก็เพื่อให้ได้วุฒิครู แต่จริง ๆ ลึก ๆ แล้วเขาอยากเรียนดนตรีล้านนามาก ๆ มันอยู่ในสายเลือดจริง ๆ นะ

ผู้วิจัย: หลักสูตรมีนักศึกษาจากต่างถิ่นบ้างไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มีนะ มาจากภาคกลาง มาเยอะครับ เท่าที่ผมสังเกตเด็กใต้กับอีสานจะไปทางปี่พาทย์ ส่วนเด็กที่นี่ก็ไปจะไปทางเครื่องสาย ดูไปดูมามันก็แฝงตัวตนความเป็นพื้นบ้านในตัวเขาอยู่ลึก ๆ นะ

ผู้วิจัย: **เวลานักศึกษาไปฝึกสอน เขาได้สอนหรือมีบทบาทเกี่ยวกับดนตรีล้านนาอย่างไรบ้างคะ?**

ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนใหญ่ 100% สอนพื้นเมือง ก็เนี่ยตลาดภาคเหนือมันต้องการคนสอนดนตรีล้านนา

ผู้วิจัย: **แต่ตัวหลักที่เขาต้องเรียนในหลักสูตรคือปี่พาทย์**

ผู้ให้สัมภาษณ์: เออ (หัวเราะ) เหมือนเรียนให้ผ่าน มันย้อนแย้งแต่มันก็อยู่ด้วยกันได้นะ พวกนี้ (ดนตรีไทยมาตรฐาน) ก็ถือว่าเป็นกำไรเวลาไปแข่งศิลปหัตถกรรม เรียนปี่พาทย์ก็ไปตอบโจทย์การสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน ส่วนดนตรีพื้นเมืองเนี่ยก็ไปตอบโจทย์ความต้องการของสังคมไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ ดร.โยธิน พลเขต (วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด)

ผู้วิจัย: ดนตรีพื้นบ้านอีสานเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: สมัยก่อนดนตรีพื้นบ้านอีสานกระจายอยู่ตามชาวบ้าน การเรียนในสถานศึกษายังเป็นดนตรีไทยมาตรฐานอยู่ ดนตรีพื้นบ้านเริ่มเข้าสู่ระบบการศึกษาโดยเริ่มจากชมรมวงโปงลางของสถาบัน เมื่อวงโปงลางได้รับความนิยม ความต้องการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานเริ่มต้นจากตรงนั้น เริ่มมีระบบการเรียนการสอน การวางระบบเสียง เริ่มมีหลักสูตรท้องถิ่น แล้วก็เริ่มมีการสอนดนตรีพื้นบ้านในระดับมัธยมศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด แต่ในระดับอุดมศึกษา ต้องพูดความจริงนะว่า ศิลปินหมอลำ หมอแคน เป็นอาชีพที่คนดูถูก สังคมเขายอมรับนับถือครู ข้าราชการ ดังนั้นจึงต้องทำอะไรสักอย่างให้ศิลปินได้มีปริญญาบัตร

ผู้วิจัย: นักศึกษาในหลักสูตรมีความสนใจในดนตรีพื้นบ้านอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: โดยบริบทนะ เด็กที่เรียนสากส่วนใหญ่เขามาจากพื้นบ้าน เพราะที่นี่เขาเรียนพื้นบ้านมาตั้งแต่ ม.1-6 เพราะฉะนั้นพอเข้าอุดมเขาก็เปลี่ยนมาเรียนสากล เพราะฉะนั้นดนตรีพื้นบ้านอีสานเขามีติดตัวอยู่แล้ว หรือแม้ว่าจะไม่ได้เรียนดนตรีพื้นบ้าน สิ่งแวดล้อมในสังคมนี้ไปไหนก็เจอ (ดนตรีพื้นบ้าน) ฟังบ่อย ๆ ฟังทุกวัน เดี๋ยวมันก็ซึมซับ เด็กส่วนใหญ่ก็เป็นเด็กเก่าของที่นี่

ผู้วิจัย: การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนใหญ่การปฏิบัติจะได้จากกิจกรรมชมรมดนตรีพื้นบ้าน แต่การเรียนรู้รายวิชาในหลักสูตรยังคงเน้นไปที่ความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ แต่ยังไงก็ตาม เด็กที่นี่เราจะเน้นทักษะเป็นหลัก อย่างในหลักสูตรดนตรีศึกษาของที่นี่แม้รายวิชาดนตรีพื้นบ้านจากส่วนกลางเป็นวิชาเลือก แต่เราก็เปิดสอนดนตรีพื้นบ้านเป็นเลือกเสรีข้ามหลักสูตร เด็กไทยเด็กสากลจากหลักสูตรดนตรีศึกษาก็มาเรียนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรของศิลปนาฏดุริยางค์ได้

ผู้วิจัย: บทบาทของนักศึกษาฝึกสอนจากที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็สอนตามหลักสูตรแกนกลาง ส่วนใหญ่ก็ทำตามวิชาเอกที่เรียนมา เอกสากลก็ไปสอนดนตรีสากล เอกดนตรีไทยก็ไปสอนดนตรีไทย แล้วก็มีเน้นเรื่องของการวิจัยและนวัตกรรม ส่วนบทบาทในการสอนดนตรีพื้นบ้านในห้องเรียนหรือในชมรมนี่ไม่มีนะ

ผู้วิจัย: อาจารย์คิดว่าครูสอนดนตรีในโรงเรียนควรมีความสามารถทางดนตรีพื้นบ้านอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: อย่างน้อยก็ควรได้สอนทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสานเบื้องต้นได้ ต้องรู้และเข้าใจกลวิธีการสอน แล้วก็ควรมีความรู้รอบในดนตรีหลากหลายประเภท ครูต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับความแตกต่าง ดนตรีทุกประเภทมีคุณค่าทั้งนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. บทสัมภาษณ์ อาจารย์กิตติชัย รัตนพันธ์ (วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง)

ผู้วิจัย: บทบาทของวิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุงต่อการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรดนตรีศึกษาเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยภูมิภาค (วิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย) คือการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี การแสดงพื้นบ้าน คือนอกจากดนตรีไทยมาตรฐานกับดนตรีสากลแล้ว วิทยาลัยต้องบูรณาการดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของตัวเองเข้ามาในหลักสูตร ทีนี้ ในส่วนของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ให้เรียนดนตรีพื้นบ้านหนังตะลุงโนรา ทั้งในรูปแบบของวิชาโทซึ่งตรงนี้จะมีหน่วยกิตให้ แล้วก็เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งตรงนี้ไม่ให้เกรด แต่เป็นการประเมินผ่าน/ไม่ผ่าน เด็กระดับอุดมที่นี่ (ผู้เรียนในหลักสูตรดนตรีศึกษา) เขาเลยมีพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านมาตั้งแต่ระดับพื้นฐานอยู่แล้ว ที่นี่ครูก็มีจัดค่ายดนตรีพื้นบ้าน เป็นค่ายใหญ่เลย

ผู้วิจัย: นักศึกษามีส่วนร่วมกับค่ายดนตรีพื้นบ้านอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เด็ก ป.ตรี (ผู้เรียนในหลักสูตรดนตรีศึกษา) ก็มาแจมด้วยเพราะเขามีพื้นฐานมาอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ก็ต่อเนื่องจากที่นี่ คือเน้นฝึกดนตรีและการแสดงพื้นบ้านภาคใต้กันทั้งวันทั้งคืน

ผู้วิจัย: ดูเหมือนว่านักศึกษาเขาได้ฝึกทักษะดนตรีพื้นบ้านจากการทำกิจกรรมเป็นหลักเลยนะคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: กิจกรรมเป็นตัวสำคัญ พันธกิจหลักของวิทยาลัยก็เป็นตัวผลักดันสำคัญที่เด็กต้องได้อย่างต้องไปแสดงที่ภาคกลาง ความเป็นพัทลุงไปก็ต้องแสดงความเป็นโนราความเป็นหนังตะลุง มันก็ต้องมีทักษะและประสบการณ์พอสมควร

ผู้วิจัย: ครูมองว่าสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรทำได้ในดนตรีพื้นบ้านมีอะไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: สภาพความเป็นจริงที่เน้นให้ทุกคนต้องเรียนดนตรีพื้นบ้าน แต่คนที่ไม่ชอบเรียนมันก็มี แต่ยังไงก็ต้องเรียนเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตร แต่ก็มีอีกกลุ่มหนึ่งที่รักและมีพรสวรรค์ในดนตรีพื้นบ้าน เด็กกลุ่มนี้ก็ไม่เอาดนตรีไทยมาตรฐานเลย เอาแต่ดนตรีโนราหนังตะลุงจริง ๆ ซึ่งที่พัทลุงก็มีตลาดรองรับศิลปินพื้นบ้านอยู่พอสมควร

ผู้วิจัย: นักศึกษาที่เขาไปฝึกสอนเขาได้นำดนตรีพื้นบ้านไปใช้บ้างไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เท่าประสบการณ์ที่ครูเป็นครูนิเทศก์มา ความคาดหวังของโรงเรียนคือให้นักศึกษาสร้างชุดการแสดงเพื่อเป็นที่เชิดหน้าชูตาของโรงเรียน งานโรงเรียนต่าง ๆ แต่ในห้องเรียนจริง ๆ ก็ยังคงใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นตัวหลัก มันก็เข้ารูปแบบเดียวกับค่ายดนตรีของวิทยาลัยที่ว่า คือ ตารางสอนไม่มีให้สอนแต่ต้องทำ เพราะมันเป็น

รูปธรรม มันเห็นผลงานเชิงประจักษ์ ผู้บริหารสถานศึกษาพอใจ เขาไม่ได้มาวัดว่าสอนได้ตามหลักสูตรแกนกลางไหม ไม่เกี่ยว ขอแค่ให้เห็นเด็กในโรงเรียนของเขาได้แสดงก็พอแล้ว

ผู้วิจัย: แสดงว่านักศึกษาของหลักสูตรดนตรีศึกษาคือต้องสามารถทำวงได้

ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของวิธีการถ่ายทอด เราเรียนสายครูเราต้องรู้ ต้องคิด ต้องวิเคราะห์เด็กได้ วิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับเด็กเป็นอย่างไร แล้วก็ควรมีความรู้ดนตรีภาคอื่นด้วย ซึ่งก็มีรายวิชาดนตรีพื้นบ้านที่ครูก็สอนเอง คำอธิบายรายวิชามีสั้น ๆ คือ สอนปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยพื้นบ้านขั้นพื้นฐาน 4 ภาค คือให้รู้พื้นฐาน เพื่อสามารถเอาไปสอนได้ ตัวนี้เป็นบังคับเลือก ต้องเลือก ส่วนความสามารถเชิงลึกมันอยู่ที่ตัวบุคคลว่าเขามีพื้นฐานมาแค่ไหน

ผู้วิจัย: ครูมีความเห็นอย่างไรกับบ้างคะกับการใช้หลักสูตรจากส่วนกลาง ในแง่ของดนตรีพื้นบ้าน

ผู้ให้สัมภาษณ์: เขาก็พยายามเขียนหลักสูตรให้มันกลาง ๆ เพื่อให้การนำไปใช้สามารถนำไปใส่สาระเพิ่มเติมได้ใน มคอ.3 คำอธิบายรายวิชาเฉพาะของสถาบัน ครูว่ามันก็เหมาะสมนะ เพราะมันเปิดกว้างให้ผู้สอน ไปออกแบบเนื้อหาได้อย่างอิสระให้มันเหมาะกับสภาพผู้เรียนที่เรารับผิดชอบ คุณภาพของผู้เรียนมันไม่ได้ตามกรอบถ้าบังคับเกินไป ความสามารถเด็กในแต่ละภูมิภาคมันก็ไม่เท่ากันอยู่แล้วถ้าเราคิดว่าเราจำเป็นต้องเน้นในเรื่องของดนตรีพื้นบ้านภาคใต้มาก ๆ เราก็ใส่ไปใน มคอ.3 ได้อย่างเต็มที่ อยู่ที่ครูผู้สอน ดูตามความเหมาะสม ให้เหมาะกับระยะเวลา ดูพื้นฐานเด็ก เรารู้เด็ก เราดีว่าเด็กมีพื้นฐานอะไร เราสอนมาตั้งแต่ ม.1 ทำไมเราจะไม่รู้

ผู้วิจัย: ครูเน้นเรื่องใดมากที่สุดคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เน้นปฏิบัติครับ สามารถปฏิบัติส่วนตัว รวมวง และนำไปใช้ เน้นปฏิบัติแต่สอดแทรกทฤษฎี ช่วงที่สอนทักษะเราก็อธิบายหลักการต่าง ๆ ไป

ผู้วิจัย: นักศึกษามีความหลากหลายมากน้อยแค่ไหนคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: สืบเนื่องจากที่วิทยาลัยเราเด็กน้อย ก็เลยไม่ค่อยหลากหลายเท่าไหร่ครับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. บทสัมภาษณ์ อาจารย์ธราธิป สิทธิชัย (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

ผู้วิจัย: สภาพการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมมองศักยภาพของเด็กที่นี่มันเยอะกว่าที่หลักสูตรกำหนด ความที่ว่าสถาบันมีห้องเรียน เครือข่าย คนก็จะเรียนที่เดิม แต่คนที่จะมาเรียนที่นี่คือต้องการดนตรีไทยมาตรฐานจริง ๆ ก็เลยไม่มาเรียนที่นี่ ทำให้คนที่เป็นดนตรีพื้นเมืองขาดแคลน คือมาเรียนน้อย ทำให้การเรียนดนตรีพื้นเมืองมันยากขึ้น สมัยก่อนมันมีเด็กภูมิภาคเข้ามาเยอะ วิธีการสอนก็คือ เราดูว่าเด็กกลุ่มนี้มี เด็กใต้กี่คน เด็กเหนือกี่คน เด็กอีสานกี่คน แล้วเรามาเฉลี่ยว่าสิ่งที่เด็กควรรู้เพื่อเอาไปใช้สอนมีอะไรบ้าง เอาการใช้งานเป็นหลักก่อน ผมจะใช้เด็กช่วยสอน ผมสอนคนเดียวไม่หมดครับ หลักสูตรก็บอกให้เรียนเครื่องดนตรีพื้นบ้านคนละชิ้น ผมจึงมองว่าวิธีนี้น่าจะเหมาะกับสภาพผู้เรียนของที่นี่มีความหลากหลาย

ผู้วิจัย: เวลาเรียนดนตรีพื้นบ้าน อาจารย์เน้นไปที่เรื่องใดมากที่สุดคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ผมมองว่าปัญหาของการเรียนดนตรีพื้นบ้านในหลักสูตรแกนกลางคือไปเน้นตัวความรู้เสียเยอะ ผมเลยเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะเด็กที่จบจากวิทยาลัยนาฏศิลปเขามีพื้นเรื่องความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทางดนตรีมาอยู่แล้ว ดนตรีพื้นบ้านแตกต่างจากดนตรีไทยตรง สำเนียง พูดใต้ไม่ได้ก็เล่นดนตรีใต้ไม่ได้ ทำได้แค่เล่นตามโน้ต สำเนียงดนตรีมันไม่ได้ สิ่งที่ผมใช้คือเน้นให้เขาฟังจนเข้าใจสำเนียง เพราะยังไงผมก็ไม่สามารถทำให้เขาเล่นให้มีสำเนียงเหมือน เจ้าของวัฒนธรรมได้เพราะมีเวลาเรียนแค่เทอมเดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. บทสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี สมบัติ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

ผู้วิจัย: หลักสูตรให้ความสำคัญกับการศึกษาดนตรีเอเชียเนื่องด้วยสาเหตุจากอะไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: เราเห็นว่าปัจจุบันนี้มันต้องขยายงานให้มันครอบคลุมกับสภาพสังคม บ้านเราตอนนี้ก็เป็นส่วน หนึ่งของประชาคมอาเซียน น่าจะต้องให้ผู้เรียนรู้ถึงดนตรีเพื่อนบ้าน เพราะดนตรีไทยยังไงเราก็ได้เรียนอยู่แล้ว อย่างน้อยให้เขาได้สัมผัสดนตรีเอเชียจริง ๆ แล้วก็ด้วยพันธกิจของคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่เน้นในเรื่องของความเป็นสากล ดนตรีเอเชียก็เป็นส่วนหนึ่งที่เราชูขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจตรงนี้

ผู้วิจัย: สภาพการเรียนการสอนดนตรีเอเชียเป็นอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์: ในหนึ่งเทอมก็มีดนตรีกาเมลัน ดนตรีทาบลา ดนตรีกู่เจิ้ง ดนตรีกะเหรี่ยง เทอมแรกเราจะให้เด็กเรียนแล้วเวียนกลุ่ม พอเทอมที่สองเขาก็จะรู้แล้วว่าเขาอยากเรียนอะไร ถ้าเขาสนใจกู่เจิ้งก็เรียนกู่เจิ้งทั้งเทอม เรียนลงไปในเชิงลึก

ผู้วิจัย: ไม่ทราบว่าการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านไทยเป็นไปในลักษณะใดบ้างคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ดนตรีพื้นบ้านก็สำคัญ แต่ดนตรีส่วนกลางก็สำคัญ เพราะมันเป็นดนตรีไทยโดยทั่ว ๆ ไปที่เด็ก ตั้งแต่เล็กจนถึงมัธยมก็จะได้เรียน แต่สำหรับดนตรีพื้นบ้าน บางทีมันอาจจะยังเข้าไปไม่ถึงเด็กในทุกโรงเรียน แต่ตัวดนตรีไทยมาตรฐานมันเข้าถึงเด็กทุกโรงเรียน ดังนั้นการที่เราให้ผู้เรียนใน หลักสูตรเรียนดนตรีไทย บัณฑิตเราก็จะสามารถสอนดนตรีทุกโรงเรียนในประเทศไทยได้

ผู้วิจัย: ด้วยความเป็นบริบทของสถาบันหรือเปล่าคะที่ทำให้ที่นี่ไม่ได้ชูตัวดนตรีพื้นบ้าน?

ผู้ให้สัมภาษณ์: มันมีส่วนนะ เป็นส่วนหนึ่งเลยที่เราไม่ได้ชูตัวดนตรีพื้นบ้านเป็นวิชาเอกเพราะเราเป็นภาคกลาง เรารู้สึกว่าในท้องถิ่น ในภาคนั้นเขาก็มีความเข้มข้นของเขา มันเป็นความรับผิดชอบตามท้องถิ่นของเขาด้วย

ภาคผนวก ญ

สถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หลักสูตรดนตรีศึกษาระหว่างปี 2555-2561 ข้อมูลจากสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ที่	หน่วยงาน	สถาบันอุดมศึกษา	หลักสูตร	ฉบับปี
1	มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	
2	มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	
3	มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
8	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2557
9	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
10	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
11	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2555
12	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2552
13	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2560
14	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2554
15	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2560
16	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2557
17	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2559
18	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2559
19	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2559
20	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2554
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2560
22	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2560
23	เอกชน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา	2557

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สถาบันในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีศึกษา

ข้อมูลจาก ภาคผนวก ฉ “สถานที่ตั้งคณะศิลปศึกษา และวิทยาลัยนาฏศิลปหองเรียนเครือขาย” ในหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา และ หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ฉบับปี 2558 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ที่	สถาบันอุดมศึกษา	หลักสูตร
24	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา (หลักสูตรกลางของวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย)
		หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา (หลักสูตรกลางของวิทยาลัยนาฏศิลป์เครือข่าย)
25	วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
26	วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
27	วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
28	วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
		หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา
29	วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
30	วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
31	วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
32	วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
33	วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
34	วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
35	วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา	หลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุทิชา บุญโน
วัน เดือน ปี เกิด	29 พฤษภาคม 2537
สถานที่เกิด	เมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 2 วิชาเอกการสอนดนตรีตะวันตก (Western Music Teaching) สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2560 สุทิชาได้เข้าศึกษาต่อระดับ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างดำเนินงานวิจัย สุทิชาได้นำเสนอผลงานวิชาการ เกี่ยวกับการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน โดยในปี 2562 สุทิชาได้นำเสนอผลงานวิชาการในโปรแกรมไฮท์ไลท์ เรื่อง Folk Music in The Basic Education Core Curriculum of Thailand ในงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติของ Southeast Asia Music Education Exchange (SEAMEX) ณ เขตปกครองพิเศษยอกยาการ์ตาร์ ประเทศอินโดนีเซีย ปัจจุบัน สุทิชาเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการของสมาคมสภาดนตรีโลก (International Council for Traditional Music, ICTM) และในปี 2563 ผลงานวิชาการ เรื่อง The Status of Folk Music in Bachelor of Music Education Programmes in Thailand ได้รับการคัดเลือก ให้นำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติของ Music Education and Social Inclusion Symposium (MESI) ณ เครือรัฐเปอร์โตริโก ประเทศสหรัฐอเมริกา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY